

БАНКАЎСКИ КОДЭКС РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

25 кастрычніка 2000 г. № 441-3

Прыняты Палатай прадстаўнікоў 3 кастрычніка 2000 года

Адобраны Саветам Рэспублікі 12 кастрычніка 2000 года

Змяненні і дапаўненні:

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 11 лістапада 2002 г. № 148-3](#) (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2002 г., № 128, 2/897) <Н10200148>;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 17 ліпеня 2006 г. № 145-3](#) (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2006 г., № 113, 2/1243) – новая рэдакцыя <Н10600145>;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 26 снежня 2007 г. № 301-3](#) (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2007 г., № 305, 2/1398) <Н10700301>;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 8 ліпеня 2008 г. № 369-3](#) (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2008 г., № 172, 2/1466) <Н10800369> –

Закон Рэспублікі Беларусь уступае ў сілу 1 студзеня 2009 г.;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 8 ліпеня 2008 г. № 372-3](#) (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2008 г., № 172, 2/1469) <Н10800372>;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 15 ліпеня 2008 г. № 397-3](#) (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2008 г., № 175, 2/1494) <Н10800397> –

Закон Рэспублікі Беларусь уступае ў сілу 1 студзеня 2009 г.;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 3 чэрвеня 2009 г. № 23-3](#) (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2009 г., № 145, 2/1574) <Н10900023>;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 31 снежня 2009 г. № 114-3](#) (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2010 г., № 15, 2/1666) <Н10900114>;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 14 чэрвеня 2010 г. № 132-3](#) (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2010 г., № 147, 2/1684) <Н11000132>;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 13 ліпеня 2012 г. № 416-3](#) (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 21.07.2012, 2/1968) <Н11200416> – унесены змяненні і дапаўненні, якія ўступілі ў сілу 22 студзеня 2013 г., за выключэннем змяненняў і дапаўненняў, якія ўступаць у сілу 1 студзеня 2014 г.;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 13 ліпеня 2012 г. № 416-3](#) (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 21.07.2012, 2/1968) <Н11200416> – унесены змяненні і дапаўненні, якія ўступілі ў сілу 22 студзеня 2013 г. і 1 студзеня 2014 г.;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 4 чэрвеня 2015 г. № 268-3](#) (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 06.06.2015, 2/2266) <Н11500268> – унесены змяненні і дапаўненні, якія ўступілі ў сілу 7 верасня 2015 г., за выключэннем змяненняў і дапаўненняў, якія ўступаць у сілу 1 студзеня 2017 г.;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 4 чэрвеня 2015 г. № 268-3](#) (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 06.06.2015, 2/2266) <Н11500268> – унесены змяненні і дапаўненні, якія ўступілі ў сілу 7 верасня 2015 г. і 1 студзеня 2017 г.;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 13 ліпеня 2016 г. № 397-3](#) (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 16.07.2016, 2/2395) <Н11600397>;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 17 ліпеня 2018 г. № 133-3](#) (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 28.07.2018, 2/2571) <Н11800133> – унесены змяненні і дапаўненні, якія ўступілі ў сілу 23 ліпеня 2018 г., за выключэннем змяненняў і дапаўненняў, якія ўступяць у сілу 29 ліпеня 2018 г. і 29 кастрычніка 2018 г.;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 17 ліпеня 2018 г. № 133-3](#) (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 28.07.2018, 2/2571) <Н11800133> – унесены змяненні і дапаўненні, якія ўступілі ў сілу 23 ліпеня 2018 г. і 29 ліпеня 2018 г., за выключэннем змяненняў і дапаўненняў, якія ўступяць у сілу 29 кастрычніка 2018 г.;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 17 ліпеня 2018 г. № 133-3](#) (Нацыянальны прававы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 28.07.2018, 2/2571) <Н11800133> – унесены змяненні і дапаўненні, якія ўступілі ў сілу 23 ліпеня 2018 г., 29 ліпеня 2018 г. і 29 кастрычніка 2018 г.

ЗМЕСТ

АГУЛЬНАЯ ЧАСТКА

РАЗДЗЕЛ I. АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

[ГЛАВА 1. АСНОЎНЫЯ ПАЛАЖЭННІ](#)

[Артыкул 1.](#) Адносіны, якія рэгулююцца банкаўскім заканадаўствам

[Артыкул 2.](#) Банкаўскае заканадаўства Рэспублікі Беларусь

[Артыкул 3.](#) Банкаўскае заканадаўства і нормы міжнароднага права

[Артыкул 4.](#) Асновы грашова-крэдытнай палітыкі Рэспублікі Беларусь

[Артыкул 5.](#) Фінансава-крэдытная сістэма Рэспублікі Беларусь

[Артыкул 6.](#) Суб'екты і ўдзельнікі банкаўскіх праваадносін

[Артыкул 7.](#) Нацыянальны банк

[Артыкул 8.](#) Банк

[Артыкул 9.](#) Нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя

[Артыкул 10.](#) Аб'екты банкаўскіх праваадносін

[Артыкул 10¹.](#) Афіцыйная грашавая адзінка Рэспублікі Беларусь

[Артыкул 11.](#) Валюта грашовых абавязацельстваў

[ГЛАВА 2. БАНКАЎСКАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ](#)

[Артыкул 12.](#) Банкаўская дзейнасць

[Артыкул 13.](#) Прынцыпы банкаўскай дзейнасці

[Артыкул 14.](#) Банкаўскія аперацыі. Іншая дзейнасць, якая ажыццяўляецца банкамі і нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі

[Артыкул 15.](#) Віды банкаўскіх аперацый

[Артыкул 16.](#) Асаблівасці падліку тэрмінаў пры ажыццяўленні банкаўскай дзейнасці

[Артыкул 17.](#) Асаблівасці ўстанаўлення тэрміну іскавай даўнасці пры ажыццяўленні банкаўскай дзейнасці

[Артыкул 18.](#) Дзяржаўнае рэгуляванне банкаўскай дзейнасці

[ГЛАВА 3. УЗАЕМААДНОСІНЫ СУБ'ЕКТАЎ І УДЗЕЛЬНІКАЎ БАНКАЎСКІХ ПРАВААДНОСІН](#)

[Артыкул 19.](#) Узаемаадносіны паміж банкамі, нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі і дзяржавай

[Артыкул 20.](#) Узаемаадносіны паміж банкамі і нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі

[Артыкул 21.](#) Удзел банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый у аб'яднаннях

[Артыкул 22.](#) Узаемаадносіны банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый з кліентамі

[Артыкул 23.](#) Права банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый на судовую абарону сваіх правоў і законных інтарэсаў, якія парушаны або аспрэчваюцца

РАЗДЗЕЛ II. НАЦЫЯНАЛЬНЫ БАНК

ГЛАВА 4. ПРАВАВЫ СТАТУС, МЭТЫ І ФУНКЦЫІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА БАНКА

[Артыкул 24.](#) Нацыянальны банк – цэнтральны банк і дзяржаўны орган Рэспублікі Беларусь

[Артыкул 25.](#) Асноўныя мэты дзейнасці Нацыянальнага банка

[Артыкул 26.](#) Функцыі Нацыянальнага банка

[Артыкул 27.](#) Асноўныя напрамкі грашова-крэдытнай палітыкі Рэспублікі Беларусь

[Артыкул 28.](#) Права Нацыянальнага банка па эмісіі грошай

[Артыкул 29.](#) Права Нацыянальнага банка па арганізацыі абарачэння банкнотаў і манет на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь

[Артыкул 30.](#) Права Нацыянальнага банка ў галіне грашовага абарачэння

[Артыкул 31.](#) Права Нацыянальнага банка ў галіне крэдытных адносін

[Артыкул 32.](#) Права Нацыянальнага банка па кіраванні функцыянаваннем плацежнай сістэмы Рэспублікі Беларусь і наглядзе за ёй

[Артыкул 33.](#) Права Нацыянальнага банка ў галіне валютнага рэгулявання і валютнага кантролю

[Артыкул 34.](#) Права Нацыянальнага банка ў галіне банкаўскага нагляду

[Артыкул 35.](#) Асаблівасці ажыццяўлення банкаўскага нагляду на кансалідаванай аснове

[Артыкул 35¹.](#) Маніторынг фінансавай стабільнасці

[Артыкул 36.](#) Права Нацыянальнага банка на зварот у суд

ГЛАВА 5. АСАБЛІВАСЦІ ФУНКЦЫЯНАВАННЯ НАЦЫЯНАЛЬНАГА БАНКА

[Артыкул 37.](#) Узаемадзеянне Нацыянальнага банка з Урадам Рэспублікі Беларусь і іншымі дзяржаўнымі органамі

[Артыкул 38.](#) Прадстаўленне інфармацыі ў Нацыянальны банк і яе выкарыстанне

[Артыкул 39.](#) Нарматыўныя прававыя акты Нацыянальнага банка

[Артыкул 40.](#) Маёмасць Нацыянальнага банка

[Артыкул 41.](#) Статутны фонд Нацыянальнага банка

[Артыкул 42.](#) Рэзервовы і іншыя фонды Нацыянальнага банка

[Артыкул 43.](#) Спецыяльныя рэзервы Нацыянальнага банка

[Артыкул 44.](#) Прыбытак (страта) Нацыянальнага банка

[Артыкул 45.](#) Выключаны

[Артыкул 46.](#) Справаздачнасць Нацыянальнага банка

[Артыкул 47.](#) Аўдыт справаздачнасці Нацыянальнага банка

[Артыкул 48.](#) Абмежаванне ўдзелу Нацыянальнага банка ў гаспадарчых таварыствах і іншых юрыдычных асобах

[Артыкул 49.](#) Размежаванне адказнасці Нацыянальнага банка, банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый

[Артыкул 50.](#) Удзел Нацыянальнага банка ў дзейнасці міжнародных арганізацый

[Артыкул 51.](#) Узаемаадносіны паміж Нацыянальнымі банкам і крэдытнымі арганізацыямі замежных дзяржаў

[ГЛАВА 6.](#) АПЕРАЦЫІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА БАНКА

[Артыкул 52.](#) Аперацыі, якія ажыццяўляюцца Нацыянальным банкам

[Артыкул 53.](#) Крэдытная дзейнасць Нацыянальнага банка

[Артыкул 54.](#) Аперацыі Нацыянальнага банка з замежнай валютай, каштоўнымі металамі і каштоўнымі камянямі

[Артыкул 55.](#) Аперацыі Нацыянальнага банка з каштоўнымі паперамі

[Артыкул 56.](#) Захоўванне і перавозка Нацыянальным банкам наяўных грашовых сродкаў, каштоўных металаў і каштоўных камянёў і іншых каштоўнасцей

[Артыкул 57.](#) Абслугоўванне дзяржаўнага доўгу Рэспублікі Беларусь

[ГЛАВА 7.](#) СТРУКТУРА, ОРГАН КІРАВАННЯ І АРГАНІЗАЦЫІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА БАНКА

[Артыкул 58.](#) Структура Нацыянальнага банка

[Артыкул 59.](#) Выключаны

[Артыкул 60.](#) Праўленне Нацыянальнага банка

[Артыкул 61.](#) Парадак фарміравання Праўлення Нацыянальнага банка

[Артыкул 62.](#) Вызваленне ад пасады Старшыні і (або) членаў (члена) Праўлення Нацыянальнага банка

[Артыкул 63.](#) Прыняцце рашэнняў Праўленнем Нацыянальнага банка

[Артыкул 64.](#) Старшыня Праўлення Нацыянальнага банка

[Артыкул 65.](#) Выключаны

[Артыкул 66.](#) Выключаны

[Артыкул 67.](#) Выключаны

[Артыкул 68.](#) Работнікі Нацыянальнага банка

[Артыкул 69.](#) Арганізацыі Нацыянальнага банка

РАЗДЗЕЛ III. БАНКІ І НЯБАНКАЎСКІЯ КРЭДЫТНА-ФІНАНСАВЫЯ АРГАНІЗАЦЫІ

[ГЛАВА 8.](#) АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ АБ БАНКАХ

[Артыкул 70.](#) Статус банка

[Артыкул 71.](#) Стварэнне банка

[Артыкул 72.](#) Стварэнне банкам (удзел у стварэнні) камерцыйных арганізацый

[Артыкул 73.](#) Статут банка

[Артыкул 74.](#) Найменне банка

[Артыкул 75.](#) Статутны фонд банка

[Артыкул 76.](#) Парадак фарміравання статутнага фонду банка

ГЛАВА 9. ДЗЯРЖАЎНАЯ РЭГІСТРАЦЫЯ БАНКАЎ

Артыкул 77. Агульныя палажэнні аб дзяржаўнай рэгістрацыі банкаў

Артыкул 78. Выключаны

Артыкул 79. Парадак падачы дакументаў, неабходных для дзяржаўнай рэгістрацыі банка

Артыкул 80. Дакументы, неабходныя для дзяржаўнай рэгістрацыі банка

Артыкул 81. Прыняцце рашэння аб дзяржаўнай рэгістрацыі банка

Артыкул 82. Падставы для адмовы ў дзяржаўнай рэгістрацыі банка

Артыкул 83. Дзеянні банка пасля яго дзяржаўнай рэгістрацыі

Артыкул 84. Дзяржаўная рэгістрацыя змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статут банка

ГЛАВА 10. АДАСОБЛЕННЯ І СТРУКТУРНЫЯ ПАДРАЗДЗЯЛЕННІ БАНКА

Артыкул 85. Філіял банка

Артыкул 86. Выключаны

Артыкул 87. Ажыццяўленне банкам банкаўскіх аперацый і іншай дзейнасці па-за месцам знаходжання банка, яго філіяла

Артыкул 88. Прадстаўніцтва банка

ГЛАВА 11. АСАБЛІВАСЦІ СТВАРЭННЯ І ДЗЕЙНАСЦІ БАНКА, ЗАСНАВАЛЬНІКАМІ (АКЦЫЯНЭРАМІ) ЯКОГА З'ЯЎЛЯЮЦЦА ЗАМЕЖНЫЯ ІНВЕСТАРЫ. ПРАДСТАЎНІЦТВА ЗАМЕЖНАГА БАНКА НА ТЭРЫТОРЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ. АСАБЛІВАСЦІ СТВАРЭННЯ ДАЧЧЫНЫХ БАНКАЎ, АДКРЫЦЦА ФІЛІЯЛАЎ І ПРАДСТАЎНІЦТВАЎ БАНКАЎ-РЭЗІДЭНТАЎ ЗА МЕЖАМІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ. УДЗЕЛ БАНКАЎ-РЭЗІДЭНТАЎ У СТАТУТНЫХ ФОНДАХ ЗАМЕЖНЫХ БАНКАЎ

Артыкул 89. Выключаны

Артыкул 90. Дадатковыя патрабаванні, якія прад'яўляюцца да стварэння і дзейнасці банкаў, заснавальнікамі (акцыянерамі) якіх з'яўляюцца замежныя інвестары, на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь

Артыкул 91. Прадстаўніцтва замежнага банка

Артыкул 92. Асаблівасці стварэння даччыных банкаў, адкрыцця філіялаў і прадстаўніцтваў банкаў-рэзідэнтаў за межамі Рэспублікі Беларусь. Удзел банкаў-рэзідэнтаў у статутных фондах замежных банкаў

ГЛАВА 12. ЛІЦЭНЗАВАННЕ БАНКАЎСКАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

Артыкул 93. Агульныя палажэнні аб ліцэнзаванні банкаўскай дзейнасці

Артыкул 94. Ліцэнзійныя патрабаванні, якія прад'яўляюцца для атрымання ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці

Артыкул 95. Парадак атрымання ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці і ўнясення ў яе змяненняў і (або) дапаўненняў

Артыкул 96. Падставы для адмовы ў выдачы ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, ва ўнясенні ў яе змяненняў і (або) дапаўненняў

Артыкул 97. Падставы для прыпынення, аднаўлення дзеяння ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці і яе адклікання

Артыкул 98. Прыпыненне і аднаўленне дзеяння ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці

[Артыкул 99.](#) Адкліканне ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці і яго наступствы

[Артыкул 100.](#) Выключаны

[ГЛАВА 13.](#) РЭАРГАНІЗАЦЫЯ І ЛІКВІДАЦЫЯ БАНКАЎ

[Артыкул 101.](#) Рэарганізацыя банка

[Артыкул 101¹.](#) Асаблівасці дзяржаўнай рэгістрацыі пры рэарганізацыі банка

[Артыкул 102.](#) Ліквідацыя банка

[Артыкул 103.](#) Спыненне дзейнасці і абавязацельстваў банка пры яго ліквідацыі

[Артыкул 104.](#) Чарговасць задавальнення патрабаванняў укладчыкаў і іншых крэдытараў пры ліквідацыі банка

[ГЛАВА 14.](#) АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ АБ НЯБАНКАЎСКІХ КРЭДЫТНА-ФІНАНСАВЫХ АРГАНІЗАЦЫЯХ

[Артыкул 105.](#) Арганізацыйна-прававая форма нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі

[Артыкул 106.](#) Найменне нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі

[Артыкул 107.](#) Дзяржаўная рэгістрацыя і ліцэнзаванне дзейнасці нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый

[Артыкул 108.](#) Рэарганізацыя і ліквідацыя нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый

РАЗДЗЕЛ IV. ЗАБЕСПЯЧЭННЕ СТАБІЛЬНАСЦІ БАНКАЎСКАЙ ДЗЕЙНАСЦІ. АДКАЗНАСЦЬ СУБ'ЕКТАЎ І УДЗЕЛЬНІКАЎ БАНКАЎСКІХ ПРАВААДНОСІН

[ГЛАВА 15.](#) ЗАБЕСПЯЧЭННЕ СТАБІЛЬНАСЦІ БАНКАЎСКАЙ ДЗЕЙНАСЦІ. АБОРОНА ПРАВОЎ І ІНТАРЭСАЎ УКЛАДЧЫКАЎ І ІНШЫХ КРЭДЫТОРАЎ БАНКА

[Артыкул 109.](#) Забеспячэнне фінансавай надзейнасці банка

[Артыкул 109¹.](#) Патрабаванні да арганізацыі карпаратыўнага кіравання банкам, кіравання рызыкамі і ўнутранага кантролю

[Артыкул 110.](#) Фонд абавязковых рэзерваў, які размяшчаецца ў Нацыянальным банку

[Артыкул 111.](#) Нарматывы бяспечнага функцыянавання, якія ўстанаўліваюцца для банкаў

[Артыкул 112.](#) Памер нарматыўнага капіталу

[Артыкул 113.](#) Нарматывы ліквіднасці

[Артыкул 114.](#) Нарматывы дастатковасці нарматыўнага капіталу

[Артыкул 115.](#) Нарматывы абмежавання канцэнтрацыі рызыкі

[Артыкул 116.](#) Нарматывы абмежавання валютнай рызыкі

[Артыкул 117.](#) Нарматывы ўдзелу банка ў статутных фондах іншых камерцыйных арганізацый

[Артыкул 118.](#) Нарматывы бяспечнага функцыянавання, якія ўстанаўліваюцца ў мэтах ажыццяўлення банкаўскага нагляду на кансалідаванай аснове

[Артыкул 118¹.](#) Інфармаванне Нацыянальнага банка

[Артыкул 119.](#) Справаздачнасць, якая прадстаўляецца ў Нацыянальны банк

[Артыкул 119¹.](#) Раскрыццё інфармацыі

[Артыкул 120.](#) Гарантыі вяртаньня сродкаў фізічных асоб, якія прыцягваюцца банкамі

[Артыкул 121.](#) Банкаўская тайна

[Артыкул 122.](#) Абмежаванне дзейнасці банкаў і іх удзелу ў статутных фондах іншых юрыдычных асоб

[Артыкул 123.](#) Патрабаванні, якія прад'яўляюцца да кіраўніка банка, яго намеснікаў, членаў калегіяльнага выканаўчага органа банка і іншых асоб пры набыцці акцый банка

[Артыкул 124.](#) Здзелкі банка з акцыямі ўласнай эмісіі

[Артыкул 125.](#) Дзейнасць банкаў па прыцягненні ўкладаў (дэпазітаў) і выдачы крэдытаў

[Артыкул 126.](#) Спосабы забеспячэння выканання абавязацельстваў па дагаворах, якія заключаюцца банкамі

ГЛАВА 16. НАКЛАДАННЕ АРЫШТУ І АБАРАЧЭННЕ СПАГНАННЯ НА ГРАШОВЫЯ СРОДКІ І ІНШУЮ МАЁМАСЦЬ, ЯКІЯ ЗНАХОДЗЯЦЦА ў БАНКУ. ПРЫПЫНЕННЕ АПЕРАЦЫЙ ПА РАХУНКАХ У БАНКУ

[Артыкул 127.](#) Агульныя ўмовы накладання арышту і абарачэння спагнання на грашовыя сродкі і іншую маёмасць, якія знаходзяцца ў банку

[Артыкул 128.](#) Накладанне арышту на грашовыя сродкі і іншую маёмасць юрыдычнай асобы і індывідуальнага прадпрымальніка, якія знаходзяцца ў банку

[Артыкул 129.](#) Накладанне арышту на грашовыя сродкі і іншую маёмасць фізічнай асобы, якія знаходзяцца ў банку

[Артыкул 130.](#) Накладанне арышту на грашовыя сродкі і іншую маёмасць банка

[Артыкул 131.](#) Канфіскацыя грашовых сродкаў, якія знаходзяцца ў банку, і іншай маёмасці фізічнай і юрыдычнай асобы

[Артыкул 132.](#) Прыпыненне аперацый па рахунках у банку

ГЛАВА 17. АДКАЗНАСЦЬ СУБ'ЕКТАў І ўДЗЕЛЬНІКАў БАНКАўСКІХ ПРАВААДНОСІН

[Артыкул 133.](#) Адказнасць за ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці без ліцэнзій на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці

[Артыкул 134.](#) Меры нагляднага рэагавання, якія прымяняюцца Нацыянальным банкам

[Артыкул 134¹.](#) Меры ўздзеяння, якія прымяняюцца Нацыянальным банкам

[Артыкул 135.](#) Адказнасць банка і нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі за ўрон, прычынены ўкладчыкам і іншым крэдыторам

[Артыкул 136.](#) Адказнасць Нацыянальнага банка, банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый за ўрон, прычынены ў выніку замарожвання сродкаў, блакіравання фінансавых аперацый, прыпынення аперацый па рахунках, накладання арышту або абарачэння спагнання на грашовыя сродкі і іншую маёмасць, устанаўлення іншых забарон (абмежаванняў)

АСАБЛІВАЯ ЧАСТКА

РАЗДЗЕЛ V. АКТывы БАНКАўСКІЯ АПЕРАЦЫИ

ГЛАВА 18. БАНКАўСКІ КРЭДЫТ

[Артыкул 137.](#) Крэдытны дагавор

[Артыкул 138.](#) Вызначэнне дня давання крэдыту

[Артыкул 139.](#) Форма крэдытнага дагавора

[Артыкул 140.](#) Істотныя ўмовы крэдытнага дагавора

[Артыкул 140¹.](#) Права крэдытаатрымальніка на атрыманне дакумента, які пацвярджае факт заключэння крэдытнага дагавора

[Артыкул 141.](#) Адмова крэдытадавальніка ад заключэння крэдытнага дагавора і выканання абавязацельстваў па ім

[Артыкул 142.](#) Адмова крэдытаатрымальніка ад атрымання крэдыту

[Артыкул 143.](#) Датэрміновае вяртанне (пагашэнне) крэдыту

[Артыкул 144.](#) Мэтавае выкарыстанне крэдыту

[Артыкул 145.](#) Працэнты за карыстанне крэдытам

[Артыкул 146.](#) Страхаванне крэдытадавальнікам рызыкі невяртання (непагашэння) крэдыту і (або) пратэрміноўкі вяртання (пагашэння) крэдыту

[Артыкул 147.](#) Спосабы забеспячэння выканання абавязацельстваў па крэдытным дагаворы

[Артыкул 148.](#) Гарантыйны дэпазіт грошай

[Артыкул 149.](#) Перавод на крэдытадавальніка прававога тытула на маёмасць

[Артыкул 150.](#) Асаблівасці крэдытавання фізічных асоб

[Артыкул 151.](#) Крэдытная лінія

[Артыкул 152.](#) Міжбанкаўскі крэдытны дагавор

ГЛАВА 19. ФІНАНСАВАННЕ ПАД УСТУПКУ ГРАШОВАГА ПАТРАБАВАННЯ (ФАКТОРЫНГ)

[Артыкул 153.](#) Фінансаванне пад уступку грашовага патрабавання (факторынг)

[Артыкул 153¹.](#) Дагавор факторынгу

[Артыкул 154.](#) Класіфікацыя дагавораў факторынгу

[Артыкул 154¹.](#) Факторынгавыя аперацыі

[Артыкул 155.](#) Прадмет уступкі па дагаворы факторынгу

[Артыкул 156.](#) Выкананне грашовага патрабавання даўжніком

[Артыкул 157.](#) Пагадненне аб забароне (абмежаванні) уступкі грашовага патрабавання

[Артыкул 158.](#) Наступная ўступка грашовага патрабавання

[Артыкул 159.](#) Права фактара на суму грашовага абавязацельства, заплачаную даўжніком

[Артыкул 160.](#) Сустрэчныя патрабаванні даўжніка супраць патрабаванняў фактара

[Артыкул 161.](#) Вяртанне даўжніку сумы грашовага абавязацельства, заплачанай фактару

[Артыкул 162.](#) Адказнасць крэдытара перад фактарам

[Артыкул 163.](#) Скрыты факторынг

ГЛАВА 20. БАНКАЎСКАЯ ГАРАНТЫЯ. ПАРУЧЫЦЕЛЬСТВА

[Артыкул 164.](#) Паняцце банкаўскай гарантыі

[Артыкул 165.](#) Умовы і форма банкаўскай гарантыі

[Артыкул 166.](#) Забеспячэнне банкаўскай гарантыяй абавязацельства прынцыпала

[Артыкул 167.](#) Незалежнасць абавязацельства гаранта па банкаўскай гарантыі і асноўнага абавязацельства

[Артыкул 168.](#) Неадклікальнасць банкаўскай гарантыі
[Артыкул 169.](#) Перавод банкаўскай гарантыі
[Артыкул 170.](#) Уступленне банкаўскай гарантыі ў сілу
[Артыкул 171.](#) Патрабаванне бенефіцыяра па банкаўскай гарантыі
[Артыкул 172.](#) Абавязкі гаранта пры атрыманні патрабавання бенефіцыяра па банкаўскай гарантыі
[Артыкул 173.](#) Тэрмін разгляду гарантам патрабавання бенефіцыяра па банкаўскай гарантыі
[Артыкул 174.](#) Адмова гаранта задаволіць патрабаванне бенефіцыяра па банкаўскай гарантыі
[Артыкул 175.](#) Межы абавязацельства гаранта па банкаўскай гарантыі
[Артыкул 176.](#) Спыненне абавязацельства гаранта па банкаўскай гарантыі і прынцыпала па асноўным абавязацельстве
[Артыкул 177.](#) Рэгрэсныя патрабаванні гаранта да прынцыпала
[Артыкул 178.](#) Паручыцельствы банка і нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі

РАЗДЗЕЛ VI. ПАСІЎНЫЯ БАНКАЎСКІЯ АПЕРАЦЫІ

ГЛАВА 21. БАНКАЎСКІ ЁКЛАД (ДЭПАЗІТ)

[Артыкул 179.](#) Паняцце банкаўскага ўкладу (дэпазіту)
[Артыкул 180.](#) Права на прыцягненне грашовых сродкаў ва ўклады (дэпазіты)
[Артыкул 181.](#) Дагавор банкаўскага ўкладу (дэпазіту)
[Артыкул 182.](#) Віды дагавора банкаўскага ўкладу (дэпазіту)
[Артыкул 183.](#) Форма дагавора банкаўскага ўкладу (дэпазіту)
[Артыкул 184.](#) Істотныя ўмовы дагавора банкаўскага ўкладу (дэпазіту)
[Артыкул 185.](#) Укладчыкі і іх правы
[Артыкул 186.](#) Права ўкладчыка на вяртанне ўкладу (дэпазіту)
[Артыкул 187.](#) Працэнты па ўкладзе (дэпазіце)
[Артыкул 188.](#) Парадак налічэння і выплаты працэнтаў па ўкладзе (дэпазіце)
[Артыкул 189.](#) Унясенне на рахунак укладчыка іншымі асобамі ўкладу (дэпазіту)
[Артыкул 190.](#) Уклады (дэпазіты) на імя іншых асоб
[Артыкул 191.](#) Банкаўскі ўклад (дэпазіт) каштоўных металаў і (або) каштоўных камянёў

[Артыкул 192.](#) Ашчадная кніжка

[Артыкул 193.](#) Віды ашчаднай кніжкі

[Артыкул 194.](#) Імянная ашчадная кніжка

[Артыкул 195.](#) Банкаўская ашчадная кніжка на прад'яўніка

[Артыкул 196.](#) Ашчадны і дэпазітны сертыфікаты

ГЛАВА 22. БАНКАЎСКІ РАХУНАК

[Артыкул 197.](#) Дагавор бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку

[Артыкул 198.](#) Уладальнікі рахунку па дагаворы бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку

[Артыкул 199.](#) Парадак заключэння дагавора бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку

[Артыкул 200.](#) Парадак распараджэння грашовымі сродкамі, якія знаходзяцца на бягучым (разліковым) банкаўскім рахунку

[Артыкул 201.](#) Аперацыі па бягучым (разліковым) банкаўскім рахунку

[Артыкул 202.](#) Тэрмін ажыццяўлення аперацый па бягучым (разліковым) банкаўскім рахунку

[Артыкул 203.](#) Узнагароджанне (плата) за паслугі банка і нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі

[Артыкул 204.](#) Працэнты за карыстанне грашовымі сродкамі, якія знаходзяцца на бягучым (разліковым) банкаўскім рахунку

[Артыкул 205.](#) Чарговасць спісання грашовых сродкаў з бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку

[Артыкул 206.](#) Спыненне абавязацельстваў па дагаворы бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку

[Артыкул 207.](#) Спісанне грашовых сродкаў з рахункаў плацельшчыкаў у бяспрэчным парадку

[Артыкул 207¹.](#) Дагавор спецыяльнага рахунку, дагавор субрахунку

[Артыкул 208.](#) Дагавор часовага рахунку

[Артыкул 209.](#) Дагавор карэспандэнцкага рахунку

[Артыкул 210.](#) Дагавор дабрачыннага рахунку

[Артыкул 211.](#) Парадак адкрыцця асобных рахункаў у банку

[Артыкул 212.](#) Выключаны

ГЛАВА 23. ДАВЕРНАЕ КІРАВАННЕ ГРАШОВЫМІ СРОДКАМІ

[Артыкул 213.](#) Дагавор давернага кіравання грашовымі сродкамі

[Артыкул 214.](#) Прававое рэгуляванне давернага кіравання грашовымі сродкамі

[Артыкул 215.](#) Форма дагавора давернага кіравання грашовымі сродкамі

[Артыкул 216.](#) Істотныя ўмовы дагавора давернага кіравання грашовымі сродкамі

[Артыкул 217.](#) Прадмет дагавора давернага кіравання грашовымі сродкамі

[Артыкул 218.](#) Выкарыстанне грашовых сродкаў, перададзеных у давернае кіраванне

[Артыкул 219.](#) Парадак перадачы грашовых сродкаў у давернае кіраванне

[Артыкул 220.](#) Формы давернага кіравання грашовымі сродкамі

[Артыкул 221.](#) Поўнае давернае кіраванне грашовымі сродкамі

[Артыкул 222.](#) Давернае кіраванне грашовымі сродкамі па ўзгадненні

[Артыкул 223.](#) Давернае кіраванне грашовымі сродкамі па загадзе

[Артыкул 224.](#) Абарона правоў давернага кіраўніка

[Артыкул 225.](#) Аб'яднанне даверным кіраўніком грашовых сродкаў некалькіх давернікаў

[Артыкул 226.](#) Улік даверным кіраўніком грашовых сродкаў і каштоўных папер, якія знаходзяцца ў даверным кіраванні

[Артыкул 227.](#) Перадача паўнамоцтваў па кіраванні

[Артыкул 228.](#) Дагавор давернага (траставага) рахунку

[Артыкул 229.](#) Права ўласнасці даверніка на грашовыя сродкі і каштоўныя паперы, якія знаходзяцца ў даверным кіраванні

[Артыкул 230.](#) Закрыццё давернага (траставага) рахунку

РАЗДЗЕЛ VІІ. ПАСРЭДНІЦКІЯ БАНКАЎСКІЯ АПЕРАЦЫІ

ГЛАВА 24. РАЗЛІКІ

[Артыкул 231.](#) Разлікі

[Артыкул 232.](#) Правядзенне разлікаў у безнаяўнай форме ў выглядзе банкаўскага пераводу на падставе плацежных інструкцый

[Артыкул 233.](#) Форма плацежных інструкцый

[Артыкул 234.](#) Ускладанне абавязку па выкананні плацежных інструкцый на іншы банк

[Артыкул 235.](#) Права на змяненне і адмену кліентам плацежных інструкцый

[Артыкул 236.](#) Тэрміны выканання плацежных інструкцый

[Артыкул 237.](#) Адказнасць банка за невыкананне або неналежнае выкананне плацежных інструкцый

[Артыкул 238.](#) Выпадкі вызвалення банка ад адказнасці за невыкананне або неналежнае выкананне плацежных інструкцый

[Артыкул 239.](#) Плацежнае даручэнне

[Артыкул 240.](#) Выкананне плацежнага даручэння

[Артыкул 241.](#) Ажыццяўленне пераводу грашовых сродкаў пры дапамозе плацежнага даручэння

[Артыкул 242.](#) Умовы прыняцця банкам-адпраўшчыкам плацежнага даручэння плацельшчыка

[Артыкул 243.](#) Прыняцце да выканання (акцэпт) плацежнага даручэння банкам-адпраўшчыкам

[Артыкул 244.](#) Адмова банка-адпраўшчыка ад акцэпту плацежнага даручэння

[Артыкул 245.](#) Прыняцце да выканання (акцэпт) плацежнага даручэння банкам-атрымальнікам

[Артыкул 246.](#) Адмова банка-атрымальніка ад акцэпту плацежнага даручэння

[Артыкул 247.](#) Парадак выканання плацежнага даручэння банкам-атрымальнікам

[Артыкул 248.](#) Тэрмін выканання банкам-адпраўшчыкам і банкам-атрымальнікам плацежнага даручэння

[Артыкул 249.](#) Змяненне і адкліканне плацежнага даручэння

[Артыкул 250.](#) Спісанне грашовых сродкаў, залічаных на рахунак у выніку тэхнічнай памылкі

[Артыкул 251.](#) Банк-пасрэднік (разліковы цэнтр)

[Артыкул 252.](#) Плацежнае патрабаванне

[Артыкул 253.](#) Плацежны ордэр

[Артыкул 253¹.](#) Прамое дэбетаванне рахунку

[Артыкул 254.](#) Акрэдытыў

[Артыкул 255.](#) Віды акрэдытыва

[Артыкул 256.](#) Выключаны

[Артыкул 257.](#) Неадклікальны акрэдытыў. Пацверджаны акрэдытыў

[Артыкул 258.](#) Пераводны акрэдытыў

[Артыкул 259.](#) Рэзервовы акрэдытыў

[Артыкул 260.](#) Адносіны паміж загададаўцам і банкам-эмітэнтам

[Артыкул 261.](#) Адносіны паміж банкам-эмітэнтам (пацвярджальным банкам) і бенефіцыярам

[Артыкул 262.](#) Правое становішча выконваючага банка

[Артыкул 263.](#) Правое становішча авізуючага банка

[Артыкул 264.](#) Адносіны паміж бенефіцыярам і загададаўцам

[Артыкул 265.](#) Спыненне абавязацельстваў банка-эмітэнта па акрэдытыве

[Артыкул 266.](#) Унутраныя і міжнародныя акрэдытывы

[Артыкул 266¹.](#) Банкаўскае плацежнае абавязацельства

[Артыкул 266².](#) Выпуск банкаўскага плацежнага абавязацельства

[Артыкул 266³.](#) Спыненне абавязацельстваў па банкаўскім плацежным абавязацельстве

[Артыкул 267.](#) Паняцце і віды інкаса

[Артыкул 268.](#) Абавязкі банка-рэмітэнта

[Артыкул 269.](#) Абавязкі прадстаўляючага банка

[Артыкул 270.](#) Адказнасць прадстаўляючага банка

[Артыкул 271.](#) Асаблівасці міжнароднага інкаса

[Артыкул 272.](#) Выключаны

[Артыкул 273.](#) Банкаўская плацежная картка

[Артыкул 274.](#) Электронныя грошы

[Артыкул 275.](#) Правое рэгуляванне разлікаў у безнаяўнай форме

[ГЛАВА 25. ВАЛЮТНА-АБМЕННЫЯ АПЕРАЦЫІ](#)

[Артыкул 276.](#) Валютна-абменныя аперацыі

[Артыкул 277.](#) Парадак ажыццяўлення валютна-абменных аперацый

[ГЛАВА 26. БАНКАЎСКАЕ ЗАХОЎВАННЕ. ЧАСОВАЕ КАРЫСТАННЕ БАНКАЎСКІМ СЕЙФАМ](#)

[Артыкул 278.](#) Дагавор банкаўскага захоўвання

[Артыкул 279.](#) Прадметы банкаўскага захоўвання

[Артыкул 280.](#) Форма дагавора банкаўскага захоўвання

[Артыкул 281.](#) Віды банкаўскага захоўвання

[Артыкул 282.](#) Закрытае банкаўскае захоўванне

[Артыкул 283.](#) Сейфавае банкаўскае захоўванне

[Артыкул 284.](#) Адкрытае банкаўскае захоўванне

[Артыкул 285.](#) Пацвярджэнне асобы паклажадаўца

[Артыкул 286.](#) Даванне індывідуальнага банкаўскага сейфа ў часовае карыстанне іншай асобе

[ГЛАВА 27. ІНКАСАЦЫЯ І ПЕРАВОЗКА НАЯЎНЫХ ГРАШОВЫХ СРОДКАЎ, КАШТОЎНЫХ МЕТАЛАЎ І КАШТОЎНЫХ КАМЯНЁЎ І ІНШЫХ КАШТОЎНАСЦЕЙ](#)

[Артыкул 287.](#) Інкасацыя і перавозка наяўных грашовых сродкаў, каштоўных металаў і каштоўных камянёў і іншых каштоўнасцей

[Артыкул 288.](#) Умовы і межы прымянення фізічнай сілы, прымянення і выкарыстання зброі

[Артыкул 289.](#) Прымяненне фізічнай сілы

[Артыкул 290.](#) Прымяненне і выкарыстанне зброі

АГУЛЬНАЯ ЧАСТКА
РАЗДЕЛ I
АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ
ГЛАВА 1
АСНОЎНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

**Артыкул 1. Адносіны, якія рэгулююцца банкаўскім
заканадаўствам**

Адносіны, якія рэгулююцца банкаўскім заканадаўствам, складаюць сістэму эканамічных грамадскіх адносін па мабілізацыі і выкарыстанні часова свабодных грашовых сродкаў. Банкаўскае заканадаўства вызначае прынцыпы банкаўскай дзейнасці, прававое становішча суб'ектаў банкаўскіх праваадносін, рэгулюе адносіны паміж імі, а таксама ўстанаўлівае парадак стварэння, дзейнасці, рэарганізацыі і ліквідацыі банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый.

Маёмасныя адносіны і звязаныя з імі немаёмасныя адносіны, якія ўзнікаюць пры ажыццяўленні банкаўскай дзейнасці, рэгулююцца таксама грамадзянскім заканадаўствам з улікам асаблівасцей, прадугледжаных гэтым Кодэксам.

Адносіны, звязаныя з эмісіяй (выдачай), абарачэннем і пагашэннем каштоўных папер, ажыццяўленнем прафесійнай і біржавой дзейнасці па каштоўных паперах, выкарыстаннем бюджэтных і валютных сродкаў, а таксама іншыя адносіны, звязаныя з дзейнасцю банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, рэгулююцца спецыяльным заканадаўствам, калі іншае не прадугледжана гэтым Кодэксам.

Артыкул 2. Банкаўскае заканадаўства Рэспублікі Беларусь

Банкаўскае заканадаўства Рэспублікі Беларусь – сістэма нарматыўных прававых актаў, якія рэгулююць адносіны, якія ўзнікаюць пры ажыццяўленні банкаўскай дзейнасці, і ўстанаўліваюць правы, абавязкі і адказнасць суб'ектаў і ўдзельнікаў банкаўскіх праваадносін.

Да актаў банкаўскага заканадаўства адносяцца:

заканадаўчыя акты Рэспублікі Беларусь;

распараджэнні Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, якія носяць нарматыўны характар;

пастановы Урада Рэспублікі Беларусь;

нарматыўныя прававыя акты Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь (далей – Нацыянальны банк);

нарматыўныя прававыя акты, якія прымаюцца Нацыянальным банкам сумесна з Урадам Рэспублікі Беларусь або рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання на падставе і дзеля выканання гэтага Кодэкса і іншых заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь.

**Артыкул 3. Банкаўскае заканадаўства і нормы
міжнароднага права**

Рэспубліка Беларусь прызнае прыярытэт агульнапрызнаных прынцыпаў міжнароднага права і забяспечвае адпаведнасць ім банкаўскага заканадаўства.

Нормы банкаўскага заканадаўства, якія змяшчаюцца ў міжнародных дагаворах Рэспублікі Беларусь, якія ўступілі ў сілу, з'яўляюцца часткай дзеючага на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь банкаўскага заканадаўства, падлягаюць непасрэднаму прымяненню, за выключэннем выпадкаў, калі з міжнароднага дагавора вынікае, што для прымянення такіх норм патрабуецца прыняцце (выданне) унутрыдзяржаўнага нарматыўнага прававога акта, і маюць сілу таго нарматыўнага прававога акта, якім выказана згода Рэспублікі Беларусь на абавязковасць для яе адпаведнага міжнароднага дагавора.

Артыкул 4. Асновы грашова-крэдытнай палітыкі

Рэспублікі Беларусь

Грашова-крэдытная палітыка Рэспублікі Беларусь – састаўная частка адзінай дзяржаўнай эканамічнай палітыкі.

Правовай асновай грашова-крэдытнай палітыкі Рэспублікі Беларусь з'яўляюцца Асноўныя напрамкі грашова-крэдытнай палітыкі Рэспублікі Беларусь, якія штогод зацвярджаюцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Нацыянальнага банка і Урада Рэспублікі Беларусь.

Асноўныя напрамкі грашова-крэдытнай палітыкі Рэспублікі Беларусь змяшчаюць найважнейшыя параметры развіцця грашова-крэдытнай сферы, вызначаюць мэты, задачы і прыярытэты грашова-крэдытнай палітыкі дзяржавы і прадугледжваюць комплекс мерапрыемстваў і механізмаў рэгулявання і кантролю, які забяспечвае іх рэалізацыю.

Артыкул 5. Фінансава-крэдытная сістэма Рэспублікі

Беларусь

Банкаўская сістэма Рэспублікі Беларусь – састаўная частка фінансава-крэдытнай сістэмы Рэспублікі Беларусь. Банкаўская сістэма Рэспублікі Беларусь з'яўляецца двухузроўневай і ўключае ў сябе Нацыянальны банк і іншыя банкі.

Фінансава-крэдытная сістэма Рэспублікі Беларусь акрамя банкаў уключае ў сябе і нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі.

Артыкул 6. Суб'екты і ўдзельнікі банкаўскіх праваадносін

Суб'ектамі банкаўскіх праваадносін з'яўляюцца Нацыянальны банк, банкі і нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі.

Удзельнікамі банкаўскіх праваадносін могуць быць Рэспубліка Беларусь, яе адміністрацыйна-тэрытарыяльныя адзінкі, у тым ліку ў асобе дзяржаўных органаў, а таксама фізічныя асобы, індывідуальныя прадпрыемальнікі і юрыдычныя асобы.

Правілы гэтага Кодэкса, якія прымяняюцца да фізічных асоб, прымяняюцца да індывідуальных прадпрыемальнікаў, калі іншае не прадугледжана гэтым Кодэксам.

Артыкул 7. Нацыянальны банк

Нацыянальны банк з'яўляецца цэнтральным банкам і дзяржаўным органам Рэспублікі Беларусь. Нацыянальны банк рэгулюе крэдытныя адносіны і грашовае абарачэнне, вызначае парадак разлікаў. Нацыянальны банк уладае выключным правам эмісіі грошай і выконвае іншыя функцыі, прадугледжаныя гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 8. Банк

Банк – юрыдычная асоба, якая мае выключнае права ажыццяўляць у сукупнасці наступныя банкаўскія аперацыі:

прыцягненне грашовых сродкаў фізічных і (або) юрыдычных асоб на рахункі і (або) ва ўклады (дэпазіты);

размяшчэнне ўказаных у абзацы другім гэтай часткі прыцягнутых грашовых сродкаў ад свайго імя і за свой кошт на ўмовах зваротнасці, платнасці і тэрміновасці;

адкрыццё і вядзенне банкаўскіх рахункаў фізічных і (або) юрыдычных асоб.

Банк мае права ажыццяўляць іншыя банкаўскія аперацыі і віды дзейнасці, прадугледжаныя [артыкулам 14](#) гэтага Кодэкса.

Артыкул 9. Нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя

Нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя – юрыдычная асоба, якая мае права ажыццяўляць асобныя банкаўскія аперацыі і віды дзейнасці, прадугледжаныя [артыкулам 14](#) гэтага Кодэкса.

Пералік банкаўскіх аперацый, якія могуць ажыццяўляць нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі, і іх дапушчальныя спалучэнні ўстанаўліваюцца Нацыянальным банкам.

Пры стварэнні, рэарганізацыі нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі, ажыццяўленні і спыненні яе дзейнасці прымяняюцца палажэнні, прадугледжаныя для банкаў, калі іншае не ўстаноўлена гэтым Кодэксам і іншым банкаўскім заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 10. Аб'екты банкаўскіх праваадносін

Аб'ектамі банкаўскіх праваадносін з'яўляюцца грошы (валюта), каштоўныя паперы, каштоўныя металы і каштоўныя камяні і іншыя каштоўнасці.

Артыкул 10¹. Афіцыйная грашовая адзінка Рэспублікі Беларусь

Афіцыйнай грашовай адзінкай Рэспублікі Беларусь з'яўляецца беларускі рубель. Адзін беларускі рубель роўны 100 беларускім капейкам.

Артыкул 11. Валюта грашовых абавязацельстваў

Грашовыя абавязацельствы на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь павінны быць выражаны ў афіцыйнай грашовай адзінцы Рэспублікі Беларусь.

У грашовым абавязацельстве можа быць прадугледжана, што яно павінна быць выканана ў афіцыйнай грашовай адзінцы Рэспублікі Беларусь у суме, эквівалентнай пэўнай суме ў замежнай валюце або ва ўмоўных (разліковых) грашовых адзінках. У гэтым выпадку сума ў афіцыйнай грашовай адзінцы Рэспублікі Беларусь, якая падлягае аплаце, вызначаецца па афіцыйным курсе адпаведнай валюты або ўмоўных (разліковых) грашовых адзінак на дзень плацяжу, калі іншы курс або іншая дата вызначэння курса не ўстаноўлены заканадаўствам Рэспублікі Беларусь або пагадненнем бакоў.

Выкарыстанне замежнай валюты, а таксама каштоўных папер і плацежных інструкцый у замежнай валюце ў грашовых абавязацельствах на тэрыторыі

Рэспублікі Беларусь дапускаецца ў выпадках, парадку і на ўмовах, якія вызначаюцца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 2 БАНКАЎСКАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ

Артыкул 12. Банкаўская дзейнасць

Банкаўская дзейнасць – сукупнасць банкаўскіх аперацый, якія ажыццяўляюцца банкамі і нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі, накіраваных на атрыманне прыбытку.

Артыкул 13. Прынцыпы банкаўскай дзейнасці

Асноўнымі прынцыпамі банкаўскай дзейнасці з'яўляюцца:

абавязковасць атрымання банкамі і нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі спецыяльнага дазволу (ліцэнзіі) на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці (далей – ліцэнзія на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці);

незалежнасць банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый у сваёй дзейнасці, неўмяшанне з боку дзяржаўных органаў у іх працу, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь;

размежаванне адказнасці паміж банкамі, нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі і дзяржавай;

абавязковасць выканання ўстаноўленых Нацыянальным банкам нарматываў бяспечнага функцыянавання для падтрымання стабільнасці і ўстойлівасці банкаўскай сістэмы Рэспублікі Беларусь;

забеспячэнне фізічным і юрыдычным асобам права выбару банка, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі;

забеспячэнне банкаўскай тайны па аперацыях, рахунках і ўкладах (дэпазітах) кліентаў;

забеспячэнне вяртання грашовых сродкаў укладчыкам банкаў.

Артыкул 14. Банкаўскія аперацыі. Іншая дзейнасць, якая ажыццяўляецца банкамі і нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі

Да банкаўскіх аперацый адносяцца:

прыцягненне грашовых сродкаў фізічных і (або) юрыдычных асоб на рахункі і (або) ва ўклады (дэпазіты);

размяшчэнне ўказаных у абзацы другім гэтай часткі прыцягнутых грашовых сродкаў ад свайго імя і за свой кошт на ўмовах зваротнасці, платнасці і тэрміновасці;

адкрыццё і вядзенне банкаўскіх рахункаў фізічных і (або) юрыдычных асоб;

адкрыццё і вядзенне рахункаў у каштоўных металах;

ажыццяўленне разліковага і (або) касавага абслугоўвання фізічных і (або) юрыдычных асоб, у тым ліку банкаў-карэспандэнтаў;

валютна-абменныя аперацыі;

купля-продаж каштоўных металаў і (або) каштоўных камянёў у выпадках, прадугледжаных Нацыянальным банкам;

прыцягненне і размяшчэнне каштоўных металаў і (або) каштоўных камянёў ва ўклады (дэпазіты) фізічных і (або) юрыдычных асоб;

выдача банкаўскіх гарантый;

давернае кіраванне фондам банкаўскага кіравання на падставе дагавора давернага кіравання фондам банкаўскага кіравання;

давернае кіраванне грашовымі сродкамі па дагаворы давернага кіравання грашовымі сродкамі;

інкасацыя наяўных грашовых сродкаў, каштоўных металаў і каштоўных камянёў і іншых каштоўнасцей;

выпуск у абарачэнне (эмісія) банкаўскіх плацежных картак;

выпуск у абарачэнне (эмісія) электронных грошай;

выдача каштоўных папер, якія пацвярджаюць прыцягненне грашовых сродкаў ва ўклады (дэпазіты) і размяшчэнне іх на рахункі;

фінансаванне пад уступку грашовага патрабавання (факторынг);

даванне фізічным і (або) юрыдычным асобам спецыяльных памяшканняў або сейфаў, якія знаходзяцца ў іх, для банкаўскага захоўвання дакументаў і каштоўнасцей (грашовых сродкаў, каштоўных папер, каштоўных металаў і каштоўных камянёў і інш.);

перавозка наяўных грашовых сродкаў, каштоўных металаў і каштоўных камянёў і іншых каштоўнасцей паміж банкам і нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі, іх адасобленымі і структурнымі падраздзяленнямі, а таксама дастаўка такіх каштоўнасцей кліентам банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый.

Правілы і парадак ажыццяўлення банкаўскіх аперацый устанаўліваюцца Нацыянальным банкам.

Асабліваці рэгулявання ажыццяўлення банкаўскіх аперацый з каштоўнымі металамі і каштоўнымі камянямі прадугледжваюцца спецыяльным заканадаўствам.

Банкі і нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі апрача банкаўскіх аперацый, указаных у частцы першай гэтага артыкула, маюць права ажыццяўляць у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь: паручыцельства за трэціх асоб, якое прадугледжвае выкананне абавязацельстваў у грашовай форме;

давернае кіраванне каштоўнымі металамі і (або) каштоўнымі камянямі;

операцыі (здзелкі) з каштоўнымі металамі і (або) каштоўнымі камянямі;

лізінгавую дзейнасць;

кансультацыйныя і інфармацыйныя паслугі;

эмісію (выдачу) каштоўных папер і (або) операцыі з каштоўнымі паперамі;

залік узаемных грашовых і іншых фінансавых патрабаванняў і абавязацельстваў і вызначэнне чыстых пазіцый (клірынгавая дзейнасць);

операцыі ў Рэспубліцы Беларусь і за яе межамі з памятнымі банкнотамі, памятнымі і зліткавымі (інвестыцыйнымі) манетамі, якія з'яўляюцца законным плацежным сродкам Рэспублікі Беларусь, па цане, не ніжэйшай за намінальную;

дзейнасць спецыялізаванага дэпазітарыя выдзеленых актываў;

дзеінасць кіруючай арганізацыі інвестыцыйнага фонду, спецыялізаванага дэпазітарыя інвестыцыйнага фонду;

іншую прадугледжаную заканадаўствам Рэспублікі Беларусь дзеінасць, якая ажыццяўляецца для ўласных патрэб і (або) неабходную для забеспячэння ажыццяўлення банкаўскіх аперацый, за выключэннем ажыццяўлення страхавой дзеінасці ў якасці страхоўшчыкаў.

Артыкул 15. Віды банкаўскіх аперацый

Банкаўскія аперацыі могуць быць актыўнымі, пасіўнымі і пасрэдніцкімі.

Пад актыўнымі банкаўскімі аперацыямі разумеюцца аперацыі, накіраваныя на даванне грашовых сродкаў, каштоўных металаў і (або) каштоўных камянёў банкам і нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі.

Пад пасіўнымі банкаўскімі аперацыямі разумеюцца аперацыі, накіраваныя на прыцягненне грашовых сродкаў, каштоўных металаў і (або) каштоўных камянёў банкам і нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі.

Пад пасрэдніцкімі банкаўскімі аперацыямі разумеюцца аперацыі, якія садзейнічаюць ажыццяўленню банкаўскай дзеінасці банкам і нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі.

Артыкул 16. Асаблівасці падліку тэрмінаў пры ажыццяўленні банкаўскай дзеінасці

Пры ажыццяўленні банкаўскай дзеінасці тэрмін вызначаецца каляндарнай датай або сканчэннем перыяду часу, які лічыцца гадамі, месяцамі, тыднямі, каляндарнымі, працоўнымі або банкаўскімі днямі, гадзінамі. Тэрмін можа вызначацца таксама ўказаннем на абставіны (падзею), якія павінны непазбежна настаць.

Тэрмін у адзін банкаўскі дзень азначае частку працоўнага дня, устаноўленую банкам для здзяйснення ім пэўных дзеянняў.

У тэрмін, які падлічваецца ў банкаўскіх днях, не ўключаюцца дні, якія ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь або звычайнай банкаўскай практыкай не з'яўляюцца працоўнымі днямі. Калі апошні дзень тэрміну даводзіцца на непрацоўны дзень, днём заканчэння тэрміну лічыцца наступны за ім працоўны дзень.

Калі для здзяйснення якога-небудзь дзеяння вызначаны тэрмін, які падлічваецца ў банкаўскіх днях, то яно павінна быць здзейснена да заканчэння апошняга банкаўскага дня гэтага тэрміну.

Калі якія-небудзь плацежныя інструкцыі паступаюць у банк па сканчэнні часу, устаноўленага ў гэтым банку для выканання дадзеных плацежных інструкцый, то такія плацежныя інструкцыі лічацца паступіўшымі на наступны банкаўскі дзень.

Артыкул 17. Асаблівасці ўстанаўлення тэрміну іскавай даўнасці пры ажыццяўленні банкаўскай дзеінасці

Тэрмін іскавай даўнасці па патрабаваннях банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый да крэдытаатрымальнікаў пры невыкананні (неналежным выкананні) умоў крэдытных дагавораў устанаўліваецца ў пяць гадоў.

Іскавая даўнасць не распаўсюджваецца на патрабаванні ўкладчыкаў да банка або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі аб вяртанні ўкладаў (дэпазітаў).

Артыкул 18. Дзяржаўнае рэгуляванне банкаўскай дзейнасці

Дзяржаўнае рэгуляванне банкаўскай дзейнасці ажыццяўляецца Нацыянальным банкам пры дапамозе:

дзяржаўнай рэгістрацыі банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый; ліцэнзаванні банкаўскай дзейнасці;

устанаўлення забарон і абмежаванняў для банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый;

кантролю за выкананнем банкамі і нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі банкаўскага заканадаўства;

банкаўскага нагляду;

прымяненні мер нагляднага рэагавання, устаноўленых гэтым Кодэксам;

прыняцця (выдання) нарматыўных прававых актаў;

выканання іншых функцый у адпаведнасці з заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 3

УЗАЕМААДНОСІНЫ СУБ'ЕКТАЎ І УДЗЕЛЬНІКАЎ БАНКАЎСКІХ ПРАВААДНОСІН

Артыкул 19. Узаемаадносіны паміж банкамі, нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі і дзяржавай

Банк і нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя не адказваюць па абавязацельствах дзяржавы. Дзяржава не адказвае па абавязацельствах банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, за выключэннем выпадкаў, калі яно само прыняло на сябе такія абавязацельствы або іншае прадугледжана заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Банкі і нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі самастойныя ў сваёй дзейнасці. Умяшанне дзяржавы, яго органаў і службовых асоб у дзейнасць банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый дапускаецца выключна ў межах, устаноўленых Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь і прынятымі ў адпаведнасці з ёй заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

На банк і нябанкаўскую крэдытна-фінансавую арганізацыю могуць быць ускладзены кантроль за вядзеннем кліентамі касавых аперацый, а таксама ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь функцыі агента валютнага кантролю.

Не дапускаецца ўскладанне на банкі і нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі, калі іншае не прадугледжана Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь, функцыі кантролю за:

ажыццяўленнем кліентамі відаў дзейнасці, якія ліцэнзуюцца;

своечасовасцю і правільнасцю выплаты кліентамі падаткаў, збораў (пошлін) і іншых выплат у бюджэт, дзяржаўныя пазабюджэтныя фонды, а таксама страхавых узносаў;

выкананнем кліентамі тэрмінаў выплаты работнікам зароботнай платы і яе памерамі;

выкананнем кліентамі і іншымі асобамі ўмоў заключаных паміж імі дагавораў.

Нацыянальны банк і іншыя дзяржаўныя органы не маюць права патрабаваць ад банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый выканання не ўласцівых ім кантрольных і іншых функцый.

Банкі могуць ажыццяўляць аперацыі з бюджэтнымі сродкамі і праводзіць разлікі па іх, забяспечваць мэтавае выкарыстанне бюджэтных сродкаў і сродкаў дзяржаўных пазабюджэтных фондаў, якія выдзяляюцца для выканання дзяржаўных праграм.

Артыкул 20. Узаемаадносіны паміж банкамі і нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі

Банкі і нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі могуць прыцягваць і размяркоўваць адзін у аднаго грашовыя сродкі ў форме ўкладаў (дэпазітаў), крэдытаў, праводзіць разлікі праз карэспандэнцкія рахункі, якія адкрываюцца адзін у аднаго, і ажыццяўляць іншыя аперацыі, указаныя ў ліцэнзіях на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці.

Артыкул 21. Удзел банкаў і нябанкаўскіх крэдытна- фінансавых арганізацый у аб'яднаннях

Банкі і нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі могуць ствараць саюзы і асацыяцыі, якія з'яўляюцца некамерцыйнымі арганізацыямі.

Стварэнне і дзяржаўная рэгістрацыя саюзаў і асацыяцый банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый ажыццяўляюцца ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 22. Узаемаадносіны банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый з кліентамі

Узаемаадносіны банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый з кліентамі грунтуюцца на аснове банкаўскага заканадаўства і заключаных дагавораў.

Банкі і нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі самастойна вызначаюць умовы заключэння здзелак, якія не супярэчаць заканадаўству Рэспублікі Беларусь. Дагаворы, якія заключаюцца банкамі і нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі з кліентамі, з'яўляюцца публічнымі дагаворамі і (або) дагаворамі далучэння, калі іншае не прадугледжана правіламі, дзеючымі ў гэтых банках і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацыях.

Нацыянальны банк мае права ўстанаўліваць для банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый абавязковыя ўмовы заключэння здзелак з кліентамі.

Нацыянальны банк, банкі і нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі замарожваюць сродкі, блакіруюць банкаўскія аперацыі, прыпыняюць банкаўскія аперацыі і (або) адмаўляюць у іх ажыццяўленні, адмаўляюць у падключэнні кліента да сістэм дыстанцыйнага банкаўскага абслугоўвання, у аднабаковым парадку спыняюць або прыпыняюць аказанне паслуг пры дапамозе такіх сістэм, адмаўляюцца ў аднабаковым парадку ад выканання дагавораў на ажыццяўленне

банкаўскіх аперацый у пісьмовай форме, адмаўляюць у заключэнні дагавора на ажыццяўленне банкаўскіх аперацый у пісьмовай форме ў выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь аб прадухіленні легалізацыі даходаў, атрыманых злучынным шляхам, фінансавання тэрарыстычнай дзейнасці і фінансавання распаўсюджвання зброі масавага паражэння.

Пры ажыццяўленні банкаўскай дзейнасці банк і нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя абавязаны па патрабаванні кліента даць яму для азнамлення ліцэнзію на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, а таксама інфармацыю аб фінансавым становішчы і выніках работы адпаведна гэтага банка і гэтай нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі ў аб'ёме і парадку, устаноўленых Нацыянальным банкам.

Артыкул 23. Права банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый на судовую абарону сваіх правоў і законных інтарэсаў, якія парушаны або аспрэчваюцца

Банкі і нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі маюць права на судовую абарону сваіх правоў і законных інтарэсаў, якія парушаны або аспрэчваюцца, у тым ліку на абскарджанне ў судовым парадку дзеянняў (бяздзейнасці) Нацыянальнага банка і іншых дзяржаўных органаў.

**РАЗДЗЕЛ II
НАЦЫЯНАЛЬНЫ БАНК
ГЛАВА 4**

ПРАВОВЫ СТАТУС, МЭТЫ І ФУНКЦЫІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА БАНКА

Артыкул 24. Нацыянальны банк – цэнтральны банк і дзяржаўны орган Рэспублікі Беларусь

Нацыянальны банк – цэнтральны банк і дзяржаўны орган Рэспублікі Беларусь – дзейнічае выключна ў інтарэсах Рэспублікі Беларусь.

Нацыянальны банк ажыццяўляе сваю дзейнасць у адпаведнасці з Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь, гэтым Кодэксам, законамі Рэспублікі Беларусь, нарматыўнымі прававымі актамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і незалежны ў сваёй дзейнасці.

Нацыянальны банк падсправаздачны Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь.

Падсправаздачнасць Нацыянальнага банка Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь азначае:

зацвярдженне Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь Статута Нацыянальнага банка, змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў яго;

назначэнне Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь са згоды Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Старшыні і членаў Праўлення Нацыянальнага банка, вызваленне іх ад пасады з паведамленнем Савету Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь;

вызначэнне Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь аўдытарскай арганізацыі для правядзення аўдыту гадавой бухгалтарскай (фінансавай) справаздачнасці Нацыянальнага банка;

зацвярдженне Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь гадавой справаздачы Нацыянальнага банка.

Нацыянальны банк з'яўляецца юрыдычнай асобай, мае пячатку з відарысам Дзяржаўнага герба Рэспублікі Беларусь і надпісам «Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь». Месца знаходжання Нацыянальнага банка – горад Мінск. Мэты і прынцыпы дзейнасці Нацыянальнага банка, а таксама яго правы вызначаюцца [Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь](#), гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 25. Асноўныя мэты дзейнасці Нацыянальнага банка

Асноўнымі мэтамі дзейнасці Нацыянальнага банка з'яўляюцца:

падтрыманне цэнавай стабільнасці;

забеспячэнне стабільнасці банкаўскай сістэмы Рэспублікі Беларусь;

забеспячэнне эфектыўнага, надзейнага і бяспечнага функцыянавання плацежнай сістэмы.

Атрыманне прыбытку не з'яўляецца асноўнай мэтай дзейнасці Нацыянальнага банка.

Артыкул 26. Функцыі Нацыянальнага банка

Нацыянальны банк выконвае наступныя функцыі:

распрацоўвае Асноўныя напрамкі грашова-крэдытнай палітыкі Рэспублікі Беларусь і сумесна з Урадам Рэспублікі Беларусь забяспечвае правядзенне адзінай грашова-крэдытнай палітыкі Рэспублікі Беларусь у парадку, устаноўленым гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь;

ажыццяўляе аперацыі, неабходныя для выканання асноўных мэт дзейнасці Нацыянальнага банка;

з'яўляецца для банкаў крэдыторам апошняй інстанцыі, ажыццяўляючы іх рэфінансаванне;

ажыццяўляе эмісію грошай;

ажыццяўляе эмісію (выдачу) каштоўных папер Нацыянальнага банка, вызначае парадак эмісіі, абарачэння і пагашэння каштоўных папер Нацыянальнага банка па ўзгадненні з рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання, які ажыццяўляе дзяржаўнае рэгуляванне рынку каштоўных папер;

фарміруе залаты запас і фонд каштоўных камянёў Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камянёў Рэспублікі Беларусь і ажыццяўляе апэратыўнае кіраванне імі ў межах сваёй кампетэнцыі;

стварае золатавалютныя рэзервы па ўзгадненні з Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь і кіруе імі ў межах сваёй кампетэнцыі;

ажыццяўляе валютнае рэгуляванне і валютны кантроль у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь;

устанаўлівае парадак выдачы дазволаў і прадстаўлення паведамленняў, неабходных для мэт валютнага рэгулявання, выдае дазволы, неабходныя для мэт валютнага рэгулявання;

рэгулюе крэдытныя адносіны;

рэгулюе і арганізуе грашовае абарачэнне;
выконвае функцыі фінансавага агента Урада Рэспублікі Беларусь і мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў па пытаннях выканання рэспубліканскага і мясцовых бюджэтаў;
устанаўлівае правілы і парадак ажыццяўлення банкаўскіх аперацый;
дае ў вызначаным ім парадку згоду на ажыццяўленне банкамі і нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі аперацый з каштоўнымі паперамі ў выпадках, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь;
узгадняе ў вызначаным ім парадку эмісію каштоўных папер банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый у выпадках, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь;
арганізуе дзейнасць банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, адкрытага акцыянернага таварыства «Банк развіцця Рэспублікі Беларусь» па выдачы і абарачэнні вэксаляў, калі іншае не вызначана Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь;
ажыццяўляе дэпазітарную дзейнасць у парадку, вызначаным заканадаўствам Рэспублікі Беларусь;
рэгулюе адносіны ў галіне фінансавых інструментаў тэрміновых здзелак, за выключэннем фінансавых інструментаў, гандаль якімі ажыццяўляецца на таварных біржах, і вытворных каштоўных папер;
рэгулюе адносіны, якія ўзнікаюць пры аб'яднанні грашовых сродкаў і (або) каштоўных папер у фонд банкаўскага кіравання на падставе дагавораў давернага кіравання фондам банкаўскага кіравання, а таксама пры функцыянаванні дадзенага фонду, у тым ліку вызначае істотныя ўмовы, парадак заключэння ўказаных дагавораў, правы, абавязкі і адказнасць бакоў;
вызначае парадак правядзення ў Рэспубліцы Беларусь разлікаў у безнаяўнай і наяўнай формах, у тым ліку памер разлікаў наяўнымі грашовымі сродкамі ў беларускіх рублях паміж юрыдычнымі асобамі, іх адасобленымі падраздзяленнямі, індывідуальнымі прадпрыемствамі;
арганізуе інкасацыю і перавозку наяўных грашовых сродкаў, каштоўных металаў і каштоўных камянёў і іншых каштоўнасцей;
ажыццяўляе разліковае і (або) касавае абслугоўванне Урада Рэспублікі Беларусь, арганізацый, пералік якіх вызначаны ў Статуце Нацыянальнага банка, і іншых арганізацый у выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь;
устанаўлівае парадак адкрыцця рахункаў у каштоўных металах і ўмовы іх вядзення ў банках і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацыях на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, а таксама ўмовы адкрыцця рэзідэнтамі такіх рахункаў у банках і іншых крэдытных арганізацыях за яе межамі. Для мэт гэтага Кодэкса тэрмін «рэзідэнт» мае значэнне, вызначанае [пунктам 7](#) артыкула 1 Закона Рэспублікі Беларусь ад 22 ліпеня 2003 года «Аб валютным рэгуляванні і валютным кантролі» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2003 г., № 85, 2/978);

вызначае парадак ажыццяўлення грашовых пераводаў праз сістэмы гэтых пераводаў, запрошвае ў банкаў – удзельнікаў сістэм грашовых пераводаў правілы функцыянавання дадзеных сістэм, дагаворы на ўдзел у іх, іншую інфармацыю аб дзейнасці сістэм грашовых пераводаў, праводзіць збор, сістэматызацыю, аналіз інфармацыі аб адпраўленых і выплачаных грашовых пераводах, умовах і спосабах іх ажыццяўлення, іншай неабходнай інфармацыі ў адпаведнасці з міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь;

рэгулюе дзейнасць банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый;

ажыццяўляе банкаўскі нагляд;

ажыццяўляе нагляд за дзейнасцю адкрытага акцыянернага таварыства «Банк развіцця Рэспублікі Беларусь»;

устаўляе ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь парадак дзяржаўнай рэгістрацыі банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый і ажыццяўляе іх дзяржаўную рэгістрацыю;

ажыццяўляе ліцэнзаванне банкаўскай дзейнасці;

ажыццяўляе маніторынг фінансавай стабільнасці;

арганізуе функцыянаванне плацежнай сістэмы Рэспублікі Беларусь і ажыццяўляе нагляд за ёй, арганізуе функцыянаванне аўтаматызаванай сістэмы міжбанкаўскіх разлікаў, а таксама ўстанаўлівае спосабы і парадак забеспячэння выканання абавязальстваў, якія ўзнікаюць пры міжбанкаўскіх разліках па аперацыях з выкарыстаннем банкаўскіх плацежных картак, эмітаваных банкамі;

ажыццяўляе фарміраванне і развіццё адзінай разліковай і інфармацыйнай прасторы, вызначае парадак функцыянавання адзінай разліковай і інфармацыйнай прасторы, у тым ліку ўстанаўлівае правы і абавязкі яго ўдзельнікаў;

забяспечвае развіццё міжбанкаўскай сістэмы ідэнтыфікацыі (далей – сістэма ідэнтыфікацыі), прымае нарматыўныя прававыя акты, якія рэгулююць парадак функцыянавання сістэмы ідэнтыфікацыі, правы і абавязкі ўдзельнікаў сістэмы ідэнтыфікацыі і парадак іх падключэння да сістэмы ідэнтыфікацыі, парадак узаемадзеяння ўдзельнікаў сістэмы ідэнтыфікацыі па прадстаўленні інфармацыі ў сістэме ідэнтыфікацыі, атрыманні інфармацыі з сістэмы ідэнтыфікацыі і выкарыстанні такой інфармацыі, прымае іншыя меры, накіраваныя на забеспячэнне функцыянавання сістэмы ідэнтыфікацыі;

забяспечвае правядзенне адзінай дзяржаўнай палітыкі ў галіне бухгалтарскага ўліку, бухгалтарскай (фінансавай) справаздачнасці для Нацыянальнага банка, банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, адкрытага акцыянернага таварыства «Банк развіцця Рэспублікі Беларусь», кансалідаванай бухгалтарскай (фінансавай) справаздачнасці для банкаўскіх груп, банкаўскіх холдынгаў;

ажыццяўляе агульнае метадалагічнае кіраўніцтва бухгалтарскім улікам, бухгалтарскай (фінансавай) справаздачнасцю ў Нацыянальным банку, банках і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацыях, адкрытым акцыянерным таварыстве «Банк развіцця Рэспублікі Беларусь», кансалідаванай бухгалтарскай (фінансавай) справаздачнасцю ў банкаўскіх групах, банкаўскіх холдынгах, іншыя

паўнамоцтвы ў галіне бухгалтарскага ўліку, бухгалтарскай (фінансавай) справаздачнасці ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь; распрацоўвае і зацвярджае нацыянальныя стандарты бухгалтарскага ўліку, бухгалтарскай (фінансавай) справаздачнасці і іншыя нарматыўныя прававыя акты па бухгалтарскім ўліку, бухгалтарскай (фінансавай) справаздачнасці, у тым ліку якія вызначаюць правілы бухгалтарскага ўліку аперацый, якія здзяйснююцца, і фарміравання індывідуальнай і кансалідаванай бухгалтарскай (фінансавай) справаздачнасці, абавязковыя для выканання Нацыянальным банкам, банкамі і нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі, адкрытым акцыянерным таварыствам «Банк развіцця Рэспублікі Беларусь», банкаўскімі групамі, банкаўскімі холдынгамі (за выключэннем індывідуальнай бухгалтарскай (фінансавай) справаздачнасці галаўных арганізацый банкаўскіх холдынгаў, якія не з'яўляюцца банкамі, нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі); устанаўлівае для банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, адкрытага акцыянернага таварыства «Банк развіцця Рэспублікі Беларусь» парадак стварэння і формы справаздачнасці аб іх дзейнасці; вядзе банкаўскую, грашова-крэдытную статыстыку, статыстыку фінансавага рынку, плацежнага балансу, міжнароднай інвестыцыйнай пазіцыі, валавога знешняга доўгу Рэспублікі Беларусь, фінансавай устойлівасці і размяшчае афіцыйную статыстычную інфармацыю на афіцыйным сайце Нацыянальнага банка ў глабальнай камп'ютарнай сетцы Інтэрнэт; праводзіць аналіз плацежнага балансу, прымае ўдзел у распрацоўцы органамі дзяржаўнага кіравання прагнозу плацежнага балансу; праводзіць аналіз і прагназаванне тэндэнцый у грашова-крэдытнай сферы і размяркоўвае адпаведныя аналітычныя матэрыялы на афіцыйным сайце Нацыянальнага банка ў глабальнай камп'ютарнай сетцы Інтэрнэт;

ажыццяўляе правядзенне рэгулярных апытанняў арганізацый для выяўлення тэндэнцый эканамічных працэсаў, іх аналізу і прагнозу ва ўзаемадзеянні з інструментамі грашова-крэдытнай палітыкі; рэалізуе дзяржаўную палітыку ў сферы ахоўнай дзейнасці банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, адкрытага акцыянернага таварыства «Банк развіцця Рэспублікі Беларусь»; устанаўлівае для банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, адкрытага акцыянернага таварыства «Банк развіцця Рэспублікі Беларусь» абавязковыя патрабаванні да бяспечнага функцыянавання аб'ектаў і бяспекі аказання банкаўскіх паслуг, абароны інфармацыйных рэсурсаў і інфармацыі, распаўсюджванне і (або) даванне якіх абмежавана, калі іншае не прадугледжана заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь; устанаўлівае патрабаванні да тэхнічных магчымасцей банкаў, нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, адкрытага акцыянернага таварыства «Банк развіцця Рэспублікі Беларусь», іх філіялаў, структурных падраздзяленняў і аддаленых працоўных месцаў для правядзення банкаўскіх аперацый, арганізуе тэхнічнае нармаванне і стандартызацыю ў галіне банкаўскай дзейнасці, вызначае

парадак вядзення адкрытым акцыянерным таварыствам «Беларускі міжбанкаўскі разліковы цэнтр» рэстра праграмных і праграма-тэхнічных сродкаў удзельнікаў плацежнай сістэмы;

ажыццяўляе кантроль за забеспячэннем бяспекі і абароны інфармацыйных рэсурсаў у банках і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацыях, адкрытым акцыянерным таварыстве «Банк развіцця Рэспублікі Беларусь», узгадняе кандыдатуры кіраўнікоў службаў бяспекі і эканамічнай бяспекі, іншых падраздзяленняў з аналагічнымі функцыямі (пры іх наяўнасці) банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, адкрытага акцыянернага таварыства «Банк развіцця Рэспублікі Беларусь» і вызначае парадак такога ўзгаднення;

устааўлівае патрабаванні да рэпрадукцыі відарысаў банкнотаў і манет;

фарміруе крэдытныя гісторыі на падставе прадстаўленых крыніцамі фарміравання крэдытных гісторый звестак аб крэдытных здзелках і дае крэдытныя справаздачы карыстальнікам крэдытных гісторый і суб'ектам крэдытных гісторый;

заклучае пагадненні з цэнтральнымі (нацыянальнымі) банкам і крэдытнымі арганізацыямі замежных дзяржаў;

ажыццяўляе ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь рэгуляванне лізінгавай дзейнасці і кантроль за выкананнем заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб лізінгавай дзейнасці;

арганізуе працу па павышэнні фінансавай грамадскай насельніцтва;

ажыццяўляе рэгуляванне адносін, якія ўзнікаюць пры даванні і прыцягненні мікрафінансавымі арганізацыямі мікрапазык;

ажыццяўляе кантроль за выкананнем мікрафінансавымі арганізацыямі заканадаўства Рэспублікі Беларусь, якое рэгулюе парадак давання і прыцягнення мікрапазык, у тым ліку шляхам правядзення па месцы знаходжання Нацыянальнага банка праверак на падставе вывучэння дакументаў, справаздачнасці і іншай інфармацыі, атрыманых ім у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, без выпатрабавання ад мікрафінансавай арганізацыі іншых дакументаў (камеральныя праверкі);

разглядае па сутнасці ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь аб зваротах грамадзян і юрыдычных асоб звароты спажыўцоў паслуг, якія аказваюцца мікрафінансавымі арганізацыямі, у сувязі з парушэннем правоў такіх спажыўцоў і накіроўвае прадпісанні аб спыненні парушэння правоў спажыўца, абавязковыя для выканання мікрафінансавымі арганізацыямі;

разглядае па сутнасці ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь аб зваротах грамадзян і юрыдычных асоб звароты спажыўцоў паслуг, якія аказваюцца лізінгавымі арганізацыямі, у сувязі з парушэннем правоў такіх спажыўцоў і накіроўвае прадпісанні аб спыненні парушэння правоў спажыўца, абавязковыя для выканання лізінгавымі арганізацыямі;

разглядае па сутнасці ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь аб зваротах грамадзян і юрыдычных асоб звароты спажыўцоў паслуг, якія аказваюцца банкам і нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі,

адкрытым акцыянерным таварыствам «Банк развіцця Рэспублікі Беларусь» пры ажыццяўленні банкаўскіх аперацый, у сувязі з парушэннем правоў такіх спажыўцоў і прымае меры па абароне дадзеных правоў у парадку, ім устаноўленым;

вызначае парадак продажу банкамі памятных банкнотаў, памятных і зліткавых (інвестыцыйных) манет, якія з'яўляюцца законным плацежным сродкам Рэспублікі Беларусь, а таксама футляраў да іх;

вызначае парадак правядзення банкамі праверкі сапраўднасці банкнотаў па заяве фізічнай асобы;

вызначае парадак функцыянавання сістэмы цэнтралізаванага абмену міжбанкаўскай карэспандэнцыяй;

вызначае парадак фарміравання банкамі фонду абавязковых рэзерваў, які размяшчаецца ў Нацыянальным банку;

ажыццяўляе кантроль за дзейнасцю банкаў, нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, адкрытага акцыянернага таварыства «Банк развіцця Рэспублікі Беларусь», адкрытага акцыянернага таварыства «Беларуская валютна-фондавая біржа» ў частцы ажыццяўлення дадзеным таварыствам у адпаведнасці з заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь асобных банкаўскіх аперацый, лізінгавых, мікрафінансавых арганізацый, у тым ліку ламбардаў у частцы ажыццяўлення імі дзейнасці па прыцягненні і даванні мікрапазык, форэкс-кампаній, Нацыянальнага форэкс-цэнтра ў частцы выканання імі заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб прадухіленні легалізацыі даходаў, атрыманых злачынным шляхам, фінансавання тэрарыстычнай дзейнасці і фінансавання распаўсюджвання зброі масавага паражэння;

вызначае для Нацыянальнага банка, банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, адкрытага акцыянернага таварыства «Банк развіцця Рэспублікі Беларусь» парадак выкарыстання бланкаў каштоўных папер і дакументаў з пэўнай ступенню абароны, а таксама дакументаў з пэўнай ступенню абароны;

арганізуе інфармацыйнае ўзаемадзеянне па абмене інфармацыяй, якая датычыцца выдадзеных банкамі банкаўскіх гарантый, а таксама паміж суб'ектамі банкаўскіх праваадносін і дзяржаўнымі органамі, у тым ліку пры дапамозе аўтаматызаванай інфармацыйнай сістэмы прадстаўлення банкаўскай інфармацыі (далей – сістэма прадстаўлення банкаўскай інфармацыі), па пошуку, атрыманні, перадачы, зборы, апрацоўцы, нааплачэнні, захоўванні, распаўсюджванні і (або) даванні інфармацыі, карыстанні інфармацыяй і абароне інфармацыі, якая датычыцца рахункаў, выплат, банкаўскіх аперацый, звестак аб кліентах, грашовых сродках і іншай маёмасці кліентаў, якія знаходзяцца ў банках, уключаючы прадстаўленне звестак, якія складаюць банкаўскую тайну, у адпаведнасці з гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь;

арганізуе правядзенне навуковых даследаванняў па пытаннях дзейнасці Нацыянальнага банка і банкаўскага сектара Рэспублікі Беларусь;

выконвае іншыя функцыі, прадугледжаныя гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 27. Асноўныя напрамкі грашова-крэдытнай палітыкі Рэспублікі Беларусь

Нацыянальны банк сумесна з Урадам Рэспублікі Беларусь штогод да 1 кастрычніка бягучага года прадстаўляе Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь Асноўныя напрамкі грашова-крэдытнай палітыкі Рэспублікі Беларусь на чарговы год.

Асноўныя напрамкі грашова-крэдытнай палітыкі Рэспублікі Беларусь на чарговы год уключаюць у сябе:

сціслую характарыстыку стану эканомікі Рэспублікі Беларусь;

найважнейшыя параметры прагнозу сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь на чарговы год, у тым ліку прагноз асноўных паказчыкаў плацежнага балансу Рэспублікі Беларусь на чарговы год;

асноўныя параметры і інструменты грашова-крэдытнай палітыкі Рэспублікі Беларусь на чарговы год;

ацэнку і аналіз выканання асноўных параметраў і інструментаў грашова-крэдытнай палітыкі Рэспублікі Беларусь у бягучым годзе;

мерапрыемствы Нацыянальнага банка на чарговы год па ўдасканалванні банкаўскай сістэмы Рэспублікі Беларусь, банкаўскага нагляду, фінансавых рынкаў і плацежнай сістэмы Рэспублікі Беларусь.

Нацыянальны банк штоквартальна інфармуе Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і Урад Рэспублікі Беларусь аб аб'ёме эмісіі грошай і аб выкананні Асноўных напрамкаў грашова-крэдытнай палітыкі Рэспублікі Беларусь.

Нацыянальны банк штоквартальна інфармуе Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь аб памерах золатавалютных рэзерваў, якія ствараюцца ў адпаведнасці з мэтамі і задачамі, якія вызначаюцца ў Асноўных напрамках грашова-крэдытнай палітыкі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 28. Права Нацыянальнага банка па эмісіі грошай

Нацыянальнаму банку належыць выключнае права эмісіі грошай.

Эмісія грошай ажыццяўляецца Нацыянальнымі банкам пры дапамозе выпуску ў абарачэнне безнаяўных і наяўных грошай. Наяўныя грошы выпускаюцца ў абарачэнне ў выглядзе банкнотаў і манет.

Эмісія грошай ажыццяўляецца Нацыянальнымі банкам шляхам кароткатэрміновага (да аднаго года) рэфінансавання банкаў у мэтах падтрымання ліквіднасці банкаўскай сістэмы Рэспублікі Беларусь і ўстойлівасці грашовага абарачэння, куплі Нацыянальнымі банкам дзяржаўных каштоўных папер, якія маюць свабоднае абарачэнне на грашовым рынку, і ажыццяўлення аперацый на ўнутраным і знешнім грашовых рынках, накіраваных на павелічэнне золатавалютных рэзерваў. Эмісія грошай для доўгатэрміновага (больш за адзін год) рэфінансавання банкаў забаронена.

Нацыянальны банк ажыццяўляе эмісію банкнотаў і манет у форме выпуску іх у абарачэнне шляхам продажу банкам, куплі Нацыянальнымі банкам замежнай валюты і іншых валютных каштоўнасцей у фізічных і юрыдычных асоб для

забеспячэння стабільнага наяўна-грашовага абарачэння, а таксама ў іншых выпадках, звязаных з выкананнем асноўных мэт сваёй дзейнасці.

Аб'ёмы сумеснай эмісіі безнаяўных грошай, банкнотаў і манет устанаўліваюцца і рэгулююцца выключна Нацыянальным банкам у адпаведнасці з мэтамі і задачамі, якія вызначаюцца ў Асноўных напрамках грашова-крэдытнай палітыкі Рэспублікі Беларусь.

Нацыянальны банк эмітуе беларускі рубель. Абмежаванне абарачэння беларускага рубля на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь не дапускаецца. Выпуск у абарачэнне іншых грашавых адзінак на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь забаронены.

Артыкул 29. Права Нацыянальнага банка па арганізацыі абарачэння банкнотаў і манет на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь

Нацыянальны банк вызначае намінал (годнасць), выяву, ступені абароны і іншыя характарыстыкі банкнотаў і манет, якія выпускаюцца ім у абарачэнне, ажыццяўляе публікацыю апісання банкнотаў і манет у рэспубліканскіх друкаваных сродках масавай інфармацыі, якія з'яўляюцца афіцыйнымі выданнямі.

Нацыянальны банк забяспечвае друкаванне банкнот, чаканку манет, захоўванне банкнотаў і манет, не выпушчаных у абарачэнне, а таксама захоўванне і пры неабходнасці пацвярджэнне сапраўднасці банкнотаў і манет, знішчэнне арыгінальных і друкарскіх форм, гіпсавых мадэлей і эталонных чаканачных інструментаў, штампаў і канфіскаваных з абарачэння банкнотаў і манет.

Банкноты і манеты, выпушчаныя ў абарачэнне Нацыянальным банкам, з'яўляюцца адзіным законным плацежным сродкам на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Банкноты і манеты, выпушчаныя ў абарачэнне Нацыянальным банкам, з'яўляюцца безумоўным абавязацельствам Нацыянальнага банка і забяспечваюцца ўсімі яго актывамі, абавязковыя да прыёму па намінальным кошце пры ўсіх відах плацяжоў, а таксама для залічэння на рахункі, ва ўклады (дэпазіты) і пераводу на ўсёй тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Нацыянальнаму банку належыць выключнае права канфіскацыі з абарачэння выпушчаных ім банкнотаў і манет.

Банкноты і манеты, выпушчаныя ў абарачэнне Нацыянальным банкам, не могуць быць аб'яўлены несапраўднымі (якія страцілі сілу законнага плацежнага сродку), калі не ўстаноўлены дастаткова працяглы тэрмін іх абмену на банкноты і манеты новага ўзору. Тэрмін канфіскацыі з абарачэння банкнотаў і манет не можа быць менш аднаго года і не павінен перавышаць дзесяці гадоў. Пры гэтым не дапускаецца ўстанаўленне якіх-небудзь абмежаванняў па сумах або суб'ектах абмену.

Рашэнне аб абмене банкнотаў і манет, выпушчаных у абарачэнне Нацыянальным банкам, на банкноты і манеты новага ўзору пры правядзенні ў Рэспубліцы

Беларусь грашовай рэформы, дэнамінацыі беларускага рубля прымаецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

Нацыянальны банк абавязаны папярэдне паставіць у вядомасць Урад Рэспублікі Беларусь аб выпуску ў абарачэнне новых банкнотаў і манет, за выключэннем памятных банкнотаў і манет.

Нацыянальны банк ажыццяўляе абмен узорамі банкнотаў і манет (у тым ліку памятных банкнотаў і манет) з цэнтральнымі (нацыянальнымі) банкамі замежных дзяржаў.

Нацыянальны банк без абмежаванняў ажыццяўляе замену старых банкнотаў і пашкоджаных банкнотаў і манет у адпаведнасці з устаноўленымі ім правіламі.

Нацыянальны банк стварае рэзервовы фонд банкнотаў і манет і распараджаецца гэтым фондам.

Нацыянальны банк мае права выпускаць у якасці аб'ектаў калекцыяніравання памятных банкноты, а таксама памятных і зліткавых (інвестыцыйных) манеты з каштоўных і некаштоўных металаў.

Памятныя банкноты, а таксама памятныя і зліткавыя (інвестыцыйныя) манеты могуць абарочвацца як у якасці законнага плацежнага сродку, так і ў якасці прадметаў калекцыяніравання па кошце, які адрозніваецца ад намінальнага.

Нацыянальны банк мае права ажыццяўляць вываз з Рэспублікі Беларусь памятных і зліткавых (інвестыцыйных) манет без наяўнасці дазволу, а іх вываз у мэтах рэалізацыі на міжнародным рынку – без наяўнасці ліцэнзіі на экспарт.

Артыкул 30. Правы Нацыянальнага банка ў галіне грашовага абарачэння

Нацыянальны банк у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь у галіне грашовага абарачэння ўстанаўлівае:

парадак вядзення касавых аперацый, парадак работы банкаў з грашовай наяўнасцю, формы справаздачнасці аб рабоце банкаў з грашовай наяўнасцю і тэрміны яе прадстаўлення;

парадак, у тым ліку памер, разлікаў наяўнымі грашовымі сродкамі ў беларускіх рублях паміж юрыдычнымі асобамі, іх адасобленымі падраздзяленнямі, індывідуальнымі прадпрымальнікамі;

правілы захоўвання, інкасацыі і перавозкі наяўных грашовых сродкаў, каштоўных металаў і каштоўных камянёў і іншых каштоўнасцей;

правілы ажыццяўлення эмісійна-касавых аперацый;

правілы вызначэння прыкмет плацежнасці наяўных грошай, правілы замены старых банкнотаў і пашкоджаных банкнотаў і манет, а таксама парадак іх знішчэння.

Артыкул 31. Правы Нацыянальнага банка ў галіне крэдытных адносін

Нацыянальны банк у галіне крэдытных адносін устанаўлівае:

сістэму рэфінансавання банкаў;

стаўку рэфінансавання і іншыя працэнтныя стаўкі па аперацыях Нацыянальнага банка;

аб'ём рэфінансавання банкаў;

нарматывы абавязковых рэзерваў, якія дэпануюцца ў Нацыянальным банку (рэзервовыя патрабаванні).

Нацыянальны банк рэгулюе агульны аб'ём крэдытаў, якія выдаюцца ім у адпаведнасці з Асноўнымі напрамкамі грашова-крэдытнай палітыкі Рэспублікі Беларусь.

Пад рэфінансаваннем банкаў разумеецца даванне ім Нацыянальным банкам грашовых сродкаў у беларускіх рублях на ўмовах зваротнасці і платнасці.

Стаўка рэфінансавання – стаўка Нацыянальнага банка, якая з'яўляецца базавым інструментам рэгулявання ўзроўню працэнтных ставак на грашовым рынку і служыць асновай для ўстанаўлення працэнтных ставак па аперацыях давання ліквіднасці банкам.

Формы, парадак і ўмовы рэфінансавання вызначаюцца Нацыянальным банкам.

Нацыянальны банк для рэгулявання грашовага рынку і рынку крэдытных рэсурсаў устанаўлівае памеры працэнтных ставак па сваіх аперацыях і ў выключных выпадках – гранічныя (максімальныя і (або) мінімальныя) памеры працэнтных ставак па аперацыях банкаў з грашовымі сродкамі фізічных і (або) юрыдычных асоб.

Артыкул 32. Права Нацыянальнага банка па кіраванні функцыянаваннем плацежнай сістэмы Рэспублікі Беларусь і наглядзе за ёй

Нацыянальны банк ажыццяўляе кіраванне функцыянаваннем плацежнай сістэмы Рэспублікі Беларусь і нагляд за ёй з дапамогай устанаўлення правілаў ажыццяўлення плацяжоў, тарыфнай палітыкі, кіравання ліквіднасцю, а таксама пры дапамозе збору, нааплачвання і аналізу паказчыкаў, якія характарызуюць стан плацежнай сістэмы Рэспублікі Беларусь.

Нацыянальны банк вызначае правілы ажыццяўлення ў Рэспубліцы Беларусь разлікаў у безнаяўнай і наяўнай формах, распрацоўвае і зацвярджае ва ўстаноўленым ім парадку стандарты правядзення разлікаў у выглядзе абавязковых для выканання тэхнічных нарматыўных прававых актаў.

Нацыянальны банк вядзе цэнтральны архіў міжбанкаўскіх разлікаў Нацыянальнага банка ва ўстаноўленым ім парадку. Нацыянальны банк мае права выкарыстоўваць такі архіў для статыстычнай апрацоўкі, пацвярджэння аперацый, ажыццёўленых пры правядзенні міжбанкаўскіх разлікаў, і дзеянняў, здзейсненых пры абмене міжбанкаўскай карэспандэнцыяй у форме электронных дакументаў, захоўвання міжбанкаўскіх электронных дакументаў банкаў, прадстаўлення інфармацыі дзяржаўным органам у выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 33. Права Нацыянальнага банка ў галіне валютнага рэгулявання і валютнага кантролю

Нацыянальны банк у галіне валютнага рэгулявання і валютнага кантролю: устанаўлівае афіцыйныя курсы беларускага рубля ў адносінах да іншых валют; рэгулюе абарачэнне валютных каштоўнасцей на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь; устанаўлівае парадак адкрыцця, вядзення і рэжым рахункаў рэзідэнтаў і нерэзідэнтаў у банках і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацыях у

замежнай валюце. Для мэт гэтага Кодэкса тэрмін «нерэзідэнт» мае значэнне, вызначанае [пунктам 8](#) артыкула 1 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб валютным рэгуляванні і валютным кантролі»;

устанаўлівае парадак адкрыцця, вядзення і рэжым рахункаў нерэзідэнтаў у банках і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацыях у беларускіх рублях;

устанаўлівае парадак і ўмовы адкрыцця рэзідэнтамі рахункаў у беларускіх рублях і замежнай валюце ў банках і іншых крэдытных арганізацыях за межамі Рэспублікі Беларусь;

устанаўлівае парадак ажыццяўлення валютных аперацый паміж рэзідэнтамі і нерэзідэнтамі;

устанаўлівае правілы біржавога гандлю замежнай валютай;

устанаўлівае формы справаздачнасці і вядзення ўліку валютных аперацый, а таксама парадак і тэрміны прадстаўлення неабходнай інфармацыі аб валютных аперацыях у Нацыянальны банк для вядзення статыстыкі плацежнага балансу і іншых мэт;

кантралюе ажыццяўленне банкамі і нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі, адкрытым акцыянерным таварыствам «Банк развіцця Рэспублікі Беларусь» валютных аперацый;

вызначае ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь функцыі агентаў валютнага кантролю, якія могуць быць ускладзены на банкі і нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі;

прыцягвае ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь банкі і нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі да адказнасці за парушэнне валютнага заканадаўства;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы, устаноўленыя гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 34. Права Нацыянальнага банка ў галіне банкаўскага нагляду

Галоўнымі мэтамі Нацыянальнага банка ў галіне банкаўскага нагляду з'яўляюцца падтрыманне стабільнасці банкаўскай сістэмы Рэспублікі Беларусь і абарона інтарэсаў укладчыкаў і іншых крэдытараў.

Нацыянальны банк ажыццяўляе банкаўскі нагляд пры дапамозе ацэнкі ўзроўню рызык банка, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі, банкаўскай групы і банкаўскага холдынгу, іх фінансавага стану і перспектывы функцыянавання, якасці кіравання, выканання ліцэнзійных і прудэнцыяльных патрабаванняў, устаноўленых гэтым Кодэксам і Нацыянальным банкам, ацэнкі адпаведнасці патрабаванням заканадаўства Рэспублікі Беларусь заснавальнікаў, акцыянераў і іншых бенефіцыярных уласнікаў банка, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі, іх органаў кіравання і членаў органаў кіравання, арганізацыйнай структуры, крыніц фарміравання статутнага фонда, нарматыўнага капіталу, а таксама пры дапамозе прыняцця мер, накіраваных на падтрыманне бяспечнага функцыянавання банка, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі і (або) стабільнасці банкаўскай сістэмы і (або) абароны інтарэсаў укладчыкаў і іншых крэдытараў банка, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі.

Для мэт гэтага Кодэкса пад бенефіцыярным уласнікам банка, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі разумеюцца дзяржава, арганізацыя або фізічная асоба, якія прама або ўскосна (праз іншыя фізічныя асобы і (або) іншыя арганізацыі) валодаюць акцыямі банка, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі. Падставы для прызнання наяўнасці ўскоснага (праз іншыя фізічныя асобы і (або) іншыя арганізацыі) валодання акцыямі банка, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі, парадак разліку долі акцый, якія знаходзяцца ў такім валоданні, а таксама крытэрыі для прызнання дзяржавы, арганізацыі або фізічнай асобы ў якасці бенефіцыярнага ўласніка ўстанаўліваюцца Нацыянальнымі банкам.

Нацыянальны банк у галіне банкаўскага нагляду ўстанаўлівае:

нарматывы бяспечнага функцыянавання і іншыя патрабаванні ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам для банкаў, нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, банкаўскіх груп і банкаўскіх холдынгаў і ажыццяўляе нагляд за іх выкананнем;

патрабаванні да арганізацыі карпаратыўнага кіравання, кіравання рызыкамі і ўнутранага кантролю ў банках, нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацыях, банкаўскіх груп і банкаўскіх холдынгах;

патрабаванні, якія прад'яўляюцца да заснавальнікаў, акцыянераў і іншых бенефіцыярных уласнікаў банка, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі, якія валодаюць або будуць валодаць акцыямі банка, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі ў памеры, які роўны або перавышае пяць працэнтаў (за выключэннем дзяржаўных органаў, юрыдычных асоб і грамадзян, якія выступаюць ад імя Рэспублікі Беларусь або яе адміністрацыйна-тэрытарыяльных адзінак);

кваліфікацыйныя патрабаванні і (або) патрабаванні да дзелавой рэпутацыі, якія прад'яўляюцца да незалежных дырэктараў і (або) іншых членаў савета дырэктараў (наглядальнага савета), за выключэннем прадстаўнікоў дзяржавы ў органах кіравання банка, членаў калегіяльнага выканаўчага органа банка, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі, кіраўнікоў і галоўных бухгалтараў банка, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі, іх намеснікаў, вызначае выпадкі і парадак правядзення ацэнкі адпаведнасці кваліфікацыйным патрабаванням і (або) патрабаванням да дзелавой рэпутацыі гэтых асоб, а таксама праводзіць такую ацэнку;

патрабаванні да бізнес-плана банка, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі, якія ствараюцца, стратэгічнага плана развіцця банка, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі, якія дзейнічаюць, і ацэньвае адпаведнасць указаных бізнес-планаў і стратэгічных планаў развіцця ўстаноўленым патрабаванням у парадку, вызначаным Нацыянальнымі банкам, а таксама ажыццяўляе маніторынг іх выканання;

аб'ём і змест справаздачнасці і іншай неабходнай для мэт банкаўскага нагляду інфармацыі аб дзейнасці банка, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі, парадак яе складання і прадстаўлення ў Нацыянальны банк;

аб'ём і парадак раскрыцця інфармацыі аб дзейнасці банка, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі, банкаўскай групы і банкаўскага холдынгу;

аб'ём і змест атрыманай у парадку нагляду інфармацыі, абмен якой з нагляднымі органамі іншых дзяржаў ажыццяўляецца ў ходзе выканання міжнародных дагавораў Рэспублікі Беларусь.

Нацыянальны банк пры ажыццяўленні банкаўскага нагляду мае права:

запытваць і атрымліваць ад дзяржаўных органаў і іншых арганізацый інфармацыю, неабходную для ажыццяўлення банкаўскага нагляду;

патрабаваць прадстаўлення банкамі, нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі, юрыдычнымі асобамі, якія не з'яўляюцца банкамі або нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі і якія прызнаюцца ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам уваходзячымі ў склад банкаўскага холдынгу, справаздачнасці і іншай інфармацыі ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам і нарматыўнымі прававымі актамі Нацыянальнага банка;

праводзіць у адпаведнасці з заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь праверкі банкаў, нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, юрыдычных асоб, якія не з'яўляюцца банкамі або нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі і якія прызнаюцца ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам уваходзячымі ў склад банкаўскага холдынгу;

прыцягваць з выкананнем патрабаванняў заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь аўдытарскую арганізацыю, аўдытара, які ажыццяўляе дзейнасць у якасці індывідуальнага прадпрымальніка (далей – аўдытар – індывідуальны прадпрымальнік), і работнікаў арганізацыі, якая ажыццяўляе гарантаванае вяртанне банкаўскіх укладаў (дэпазітаў) фізічных асоб, для правядзення праверкі; выступаць заказчыкам аўдытарскіх паслуг у дачыненні да банка, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі, юрыдычнай асобы, якая не з'яўляецца банкам або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыяй і якая прызнаецца ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам уваходзячай у склад банкаўскага холдынгу;

прымяняць матываванае меркаванне ў выпадках і парадку, якія вызначаюцца гэтым Кодэксам і Нацыянальным банкам. Пад матываваным меркаваннем разумеецца фармалізаваная, лагічна абгрунтаваная прафесійная думка работнікаў Нацыянальнага банка, якая можа з'яўляцца падставай для прыняцця рашэнняў у галіне ажыццяўлення банкаўскага нагляду Праўленнем Нацыянальнага банка і службовымі асобамі Нацыянальнага банка, упаўнаважанымі на прыняцце адпаведных рашэнняў;

прымяняць меры нагляднага рэагавання, у тым ліку меры ўздзеяння, прадугледжаныя гэтым Кодэксам, да банка, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі, галаўной арганізацыі банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу, юрыдычнай асобы, якая не з'яўляецца банкам або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыяй і якая прызнаецца ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам уваходзячай у склад банкаўскага холдынгу, асоб, здольных аказваць прама або ўскосна (праз трэція асобы) істотны ўплыў на рашэнні, якія прымаюцца органамі кіравання банка і (або) іншай юрыдычнай асобы, якая прызнаецца ўваходзячай у склад банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу; ажыццяўляць іншыя паўнамоцтвы, устаноўленыя гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Інфармацыя, атрыманая ў парадку ажыццяўлення банкаўскага нагляду, не падлягае выдаванню, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь і міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 35. Асаблівасці ажыццяўлення банкаўскага нагляду на кансалідаванай аснове

Для ажыццяўлення банкаўскага нагляду на кансалідаванай аснове і комплекснай ацэнкі рызык Нацыянальны банк ажыццяўляе нагляд за дзейнасцю банкаўскіх груп і банкаўскіх холдынгаў.

Банкаўскай групай прызнаецца:

сукупнасць банкаў і (або) нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, дзе адна з юрыдычных асоб аказвае прама або ўскосна (праз трэція асобы) істотны ўплыў на рашэнні, якія прымаюцца органамі кіравання іншай юрыдычнай асобы; сукупнасць банкаў і (або) нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, на рашэнні якіх, што прымаюцца іх органамі кіравання, адна і тая ж фізічная і (або) юрыдычная асоба, якая не прызнаецца галаўной арганізацыяй гэтай банкаўскай групы, здольная (здольныя) аказваць прама або ўскосна (праз трэція асобы) істотны ўплыў у форме кантролю.

Банкаўскім холдыгам прызнаецца:

сукупнасць банкаў, і (або) нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, і іншых юрыдычных асоб, якія не з'яўляюцца банкамі або нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі, дзе адна з юрыдычных асоб аказвае прама або ўскосна (праз трэція асобы) істотны ўплыў на рашэнні, якія прымаюцца органамі кіравання іншай юрыдычнай асобы;

сукупнасць банкаў, і (або) нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, і іншых юрыдычных асоб, якія не з'яўляюцца банкамі або нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі, на рашэнні якіх, што прымаюцца іх органамі кіравання, адна і тая ж фізічная і (або) юрыдычная асоба, якая не прызнаецца галаўной арганізацыяй гэтага банкаўскага холдынгу, здольная (здольныя) аказваць прама або ўскосна (праз трэція асобы) істотны ўплыў у форме кантролю.

Галаўной арганізацыяй банкаўскай групы прызнаюцца банк або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя, здольныя аказваць прама або ўскосна (праз трэція асобы) істотны ўплыў на рашэнні, якія прымаюцца органамі кіравання іншага банка і (або) нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі, якія ўваходзяць у склад банкаўскай групы.

Галаўной арганізацыяй банкаўскага холдынгу прызнаюцца банк, або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя, або іншая юрыдычная асоба, якая не з'яўляецца банкам або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыяй, здольныя аказваць прама або ўскосна (праз трэція асобы) істотны ўплыў на рашэнні, якія прымаюцца органамі кіравання іншага банка, і (або) нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі, і (або) іншай юрыдычнай асобы, якія ўваходзяць у склад банкаўскага холдынгу.

Удзельнікам банкаўскай групы прызнаюцца банк або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя, на рашэнні якіх, якія прымаюцца іх органамі кіравання,

галаўная арганізацыя такой групы здольная аказваць прама або ўскосна (праз трэція асобы) істотны ўплыў.

Удзельнікам банкаўскага холдынгу прызнаюцца банк, або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя, або іншая юрыдычная асоба, якая не з'яўляецца банкам або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыяй, на рашэнні якіх, якія прымаюцца іх органамі кіравання, галаўная арганізацыя такога холдынгу здольная аказваць прама або ўскосна (праз трэція асобы) істотны ўплыў.

Галаўная арганізацыя банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу, а таксама ўдзельнікі банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу прызнаюцца такімі ў адпаведнасці з зацверджанай Нацыянальным банкам метадыкай.

Банк і нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя могуць быць прызнаны адначасова ўваходзячымі ў склад адной або некалькіх банкаўскіх груп і (або) аднаго або некалькіх банкаўскіх холдынгаў. Юрыдычная асоба, якая не з'яўляецца банкам або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыяй, можа быць прызнана адначасова ўваходзячай у склад некалькіх банкаўскіх холдынгаў.

Уплыў прызнаецца істотным, калі дазваляе вызначаць рашэнні (адхіляць непажаданыя рашэнні), якія прымаюцца органамі кіравання юрыдычнай асобы, у тым ліку вызначаць умовы ажыццяўлення ёй прадпрымальніцкай дзейнасці, у выніку наяўнасці хаця б адной з наступных падстаў:

валодання такой колькасцю галасоў у любым з органаў кіравання юрыдычнай асобы, якая дазваляе вызначаць рашэнні (адхіляць непажаданыя рашэнні), якія прымаюцца гэтым органам, за выключэннем рашэнняў, якія прымаюцца аднагалосна;

валодання такой колькасцю галасоў ва ўпаўнаважаным органе кіравання юрыдычнай асобы, якая дазваляе выбраць аднаасобны выканаўчы орган і (або) больш паловы складу калегіяльнага выканаўчага органа і (або) савета дырэктараў (наглядальнага савета);

валодання паўнамоцтвамі па прызначэнні аднаасобнага выканаўчага органа юрыдычнай асобы;

ажыццяўлення паўнамоцтваў выканаўчага органа юрыдычнай асобы на падставе дагавора;

зключэння дагавора давернага кіравання ўсёй маёмасцю юрыдычнай асобы або іншага дагавора, у адпаведнасці з якім набываюцца правы па кіраванні дзейнасцю такой юрыдычнай асобы.

Пад істотным уплывам у форме кантролю разумеецца істотны ўплыў, які дазваляе ў выніку наяўнасці хаця б адной з падстаў, прадугледжаных часткай дзясятай гэтага артыкула, вызначаць рашэнні, якія прымаюцца органамі кіравання юрыдычнай асобы.

Істотны ўплыў у форме кантролю можа ажыццяўляцца двума або больш індывідуальнымі прадпрымальнікамі і (або) камерцыйнымі арганізацыямі на падставе заключанага паміж імі дагавора аб сумеснай дзейнасці (сумесны кантроль).

Пад істотным уплывам, які аказваецца ўскосна, разумеецца істотны ўплыў, які аказваецца на рашэнні, якія прымаюцца органамі кіравання юрыдычнай асобы, праз трэція асобы ў выніку наяўнасці хаця б адной з падстаў, прадугледжаных часткай дзясятай гэтага артыкула, а таксама істотны ўплыў, які аказваецца на рашэнні, якія прымаюцца органамі кіравання юрыдычнай асобы, фізічнай асобай праз іншую фізічную асобу, іншыя фізічныя асобы ў выніку таго, што ўказаныя фізічныя асобы знаходзяцца паміж сабой у адносінах блізкага сваяцтва.

Нацыянальны банк ва ўстаноўленым ім парадку павінен быць апавешчаны:

галаўной арганізацыяй банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу аб магчымасці аказання ёю прама або ўскосна (праз трэція асобы) істотнага ўплыву на рашэнні, якія прымаюцца органамі кіравання іншай юрыдычнай асобы (іншых юрыдычных асоб);

банкам, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыяй аб магчымасці аказання іншай асобай прама або ўскосна (праз трэція асобы) істотнага ўплыву на рашэнні, якія прымаюцца іх органамі кіравання;

галаўной арганізацыяй банкаўскага холдынгу, якая не з'яўляецца банкам або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыяй, аб асобах, здольных аказваць прама істотны ўплыў на рашэнні, якія прымаюцца яе органамі кіравання;

галаўной арганізацыяй банкаўскага холдынгу, якая не з'яўляецца банкам або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыяй, аб асобах, якія перадалі (якія атрымалі) права на ўдзел у кіраванні такой галаўной арганізацыяй на падставе даверанасці і (або) дагавора;

банкам, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыяй аб асобах, якія перадалі (якія атрымалі) права на ўдзел у кіраванні юрыдычнай асобай, якая не з'яўляецца банкам або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыяй і здольная аказваць прама або ўскосна (праз трэція асобы) істотны ўплыў на рашэнні, якія прымаюцца органамі кіравання банка, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі, на падставе даверанасці і (або) дагавора.

Для ажыццяўлення банкаўскага нагляду на кансалідаванай аснове Нацыянальны банк:

зацвярджае методыку ацэнкі магчымасці аказання банкам, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыяй, іншай юрыдычнай асобай, якая не з'яўляецца банкам або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыяй, прама або ўскосна (праз трэція асобы) істотнага ўплыву на рашэнні, якія прымаюцца органамі кіравання іншай юрыдычнай асобы, у тым ліку ў форме кантролю і прызнання іх галаўной арганізацыяй банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу;

вядзе ўлік галаўных арганізацый і ўдзельнікаў банкаўскіх груп, банкаўскіх холдынгаў, а таксама іншых асоб, якія аказваюць істотны ўплыў на банкі і (або) нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі;

устаўлівае аб'ём і парадак складання і прадстаўлення ў Нацыянальны банк кансалідаванай справаздачнасці і іншай важнай для ажыццяўлення банкаўскага нагляду інфармацыі аб дзейнасці банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу; устаўлівае парадак прадстаўлення ўдзельнікамі банкаўскіх груп і (або) банкаўскіх холдынгаў галаўным арганізацыям такіх груп і (або) холдынгаў

інфармацыі аб сваёй дзейнасці, неабходнай для стварэння кансалідаванай справаздачнасці аб дзейнасці банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу; мае права на аснове зацверджанай ім методыкі прызнаць банк, нябанкаўскую крэдытна-фінансавую арганізацыю, іншую юрыдычную асобу, якая не з'яўляецца банкам або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыяй, галаўной арганізацыяй банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу і запатрабаваць у адпаведнасці з часткай другой [артыкула 119](#) гэтага Кодэкса прадстаўлення ёю ў Нацыянальны банк кансалідаванай справаздачнасці аб дзейнасці банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу;

мае права запатрабаваць ад галаўной арганізацыі банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу ўключэння ў кансалідаваную справаздачнасць аб дзейнасці банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу інфармацыі аб дзейнасці юрыдычнай асобы, на рашэнні якой, што прымаюцца яе органамі кіравання, такая галаўная арганізацыя здольная аказваць прама або ўскосна (праз трэція асобы) істотны ўплыў, а таксама прызнаць такую юрыдычную асобу ўваходзячай у склад банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу.

Галаўная арганізацыя банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу не мае права выдаваць атрыманую інфармацыю аб дзейнасці ўдзельнікаў банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 35¹. Маніторынг фінансавай стабільнасці

Маніторынг фінансавай стабільнасці ажыццяўляецца Нацыянальным банкам ва ўзаемадзеянні з Урадам Рэспублікі Беларусь.

Аб'ектамі маніторынгу фінансавай стабільнасці з'яўляюцца банкі і нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі, іншыя фінансавыя пасрэднікі, фінансавыя рынкі, плацежная сістэма.

Пад маніторынгам фінансавай стабільнасці разумеюцца назіранне за аб'ектамі маніторынгу пры ажыццяўленні ўласцівай ім дзейнасці і іх здольнасцю ажыццяўляць такую дзейнасць у выпадку дэстабілізавальнага ўздзеяння ўнутраных і знешніх фактараў, а таксама комплексны аналіз фактараў, якія аказваюць уплыў на захаванне фінансавай стабільнасці.

Вынікі маніторынгу фінансавай стабільнасці размяшчаюцца Нацыянальным банкам ва ўстаноўленым ім парадку на афіцыйным сайце Нацыянальнага банка ў глабальнай камп'ютарнай сетцы Інтэрнэт.

Артыкул 36. Права Нацыянальнага банка на зварот у суд

Нацыянальны банк мае права прад'яўляць у эканамічны суд вобласці (горада Мінска) іскі аб устанаўленні факта мізэрнасці здзелак банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, заключаных з парушэннем заканадаўства Рэспублікі Беларусь, аб прызнанні небяспрэчных здзелак банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый несапраўднымі ў выпадках, прадугледжаных гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь, а таксама аб прымяненні наступстваў несапраўднасці такіх здзелак.

Нацыянальны банк мае права прад'явіць у суд, які разглядае эканамічныя справы, іск аб ліквідацыі банка або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі на падставах, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 5

АСАБЛІВАСЦІ ФУНКЦЫЯНАВАННЯ НАЦЫЯНАЛЬНАГА БАНКА

Артыкул 37. Узаемадзеянне Нацыянальнага банка з Урадам Рэспублікі Беларусь і іншымі дзяржаўнымі органамі

Нацыянальны банк сумесна з Урадам Рэспублікі Беларусь забяспечвае правядзенне адзінай грашова-крэдытнай палітыкі Рэспублікі Беларусь.

Нацыянальны банк і Урад Рэспублікі Беларусь інфармуюць адзін аднаго аб меркаваных дзеяннях, якія маюць агульнадзяржаўнае значэнне, каардынуюць сваю дзейнасць, праводзяць рэгулярныя ўзаемныя кансультацыі.

Урад Рэспублікі Беларусь, Нацыянальны статыстычны камітэт Рэспублікі Беларусь, Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь, Міністэрства эканомікі Рэспублікі Беларусь, Міністэрства па падатках і зборах Рэспублікі Беларусь, Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўны мытны камітэт Рэспублікі Беларусь, Камітэт дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь і Нацыянальны банк прадстаўляюць адзін аднаму ў парадку і аб'ёме, узгодненых імі, на бязвыплатнай аснове ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь афіцыйную статыстычную, аналітычную і іншую, у тым ліку атрыманую пры ажыццяўленні кантрольных і наглядных функцый, інфармацыю.

Нацыянальны банк кансультуе Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь па пытаннях эмісіі (выдачы) дзяржаўных каштоўных папер і пагашэння дзяржаўнага доўгу Рэспублікі Беларусь з улікам іх уздзеяння на стан банкаўскай сістэмы Рэспублікі Беларусь і прыярытэтаў грашова-крэдытнай палітыкі Рэспублікі Беларусь.

Нацыянальны банк не адказвае па абавязацельствах Урада Рэспублікі Беларусь. Урад Рэспублікі Беларусь не адказвае па абавязацельствах Нацыянальнага банка, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Старшыня Праўлення Нацыянальнага банка або па яго даручэнні адзін з яго намеснікаў можа прымаць удзел у пасяджэннях Прэзідыума Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь з правам дарадчага голасу.

Артыкул 38. Прадстаўленне інфармацыі ў Нацыянальны банк і яе выкарыстанне

Банкі, нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі і юрыдычныя асобы, якія не з'яўляюцца банкамі або нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі і якія прызнаюцца ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам уваходзячымі ў склад банкаўскага холдынгу, ва ўстаноўленым Нацыянальным банкам парадку, а таксама дзяржаўныя органы і іншыя арганізацыі ва ўзгодненым з Нацыянальным банкам парадку, а ў выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь, – ва ўстаноўленым Нацыянальным банкам парадку прадстаўляюць у

Нацыянальны банк фінансавую і эканамічную інфармацыю, а таксама даведачна-аналітычныя матэрыялы, неабходныя Нацыянальнаму банку для выканання яго функцый.

Нацыянальны банк мае права запытваць і атрымліваць на бязвыплатнай аснове з дзяржаўных органаў, не ўказаных у частцы трэцяй [артыкула 37](#) гэтага Кодэкса, і іншых арганізацый ва ўзгодненым з імі парадку, а ў выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь, – ва ўстаноўленым Нацыянальным банкам парадку інфармацыю, неабходную для вядзення банкаўскай, грашова-крэдытнай статыстыкі, статыстыкі фінансавага рынку, плацежнага балансу, міжнароднай інвестыцыйнай пазіцыі, валавога знешняга доўгу Рэспублікі Беларусь, фінансавай устойлівасці.

У мэтах забеспячэння інфармацыйнага ўзаемадзеяння суб'ектаў банкаўскіх праваадносін паміж сабой і з дзяржаўнымі органамі Нацыянальны банк забяспечвае стварэнне і функцыянаванне сістэмы прадстаўлення банкаўскай інфармацыі, прымае нарматыўныя прававыя акты, якія рэгулююць парадак яе функцыянавання, правы і абавязкі ўдзельнікаў сістэмы прадстаўлення банкаўскай інфармацыі і парадак іх падключэння да сістэмы прадстаўлення банкаўскай інфармацыі, парадак узаемадзеяння ўдзельнікаў сістэмы прадстаўлення банкаўскай інфармацыі па прадстаўленні інфармацыі ў ёй, атрыманні інфармацыі з яе і выкарыстанні такой інфармацыі.

Інфармацыя, якая паступіла з дзяржаўных органаў і іншых арганізацый, не падлягае выдаванню без іх згоды.

Нацыянальны банк устанаўлівае для юрыдычных асоб, якія не з'яўляюцца банкамі або нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі і якія прызнаюцца ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам уваходзячымі ў склад банкаўскага холдынгу, парадак прадстаўлення інфармацыі аб іх дзейнасці, неабходнай для стварэння кансалідаванай справаздачнасці.

Нацыянальны банк вядзе адзіны фонд наглядна-кантрольнай інфармацыі аб банках і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацыях ва ўстаноўленым ім парадку.

Нацыянальны банк публікуе аналітычную інфармацыю, афіцыйную статыстычную інфармацыю па банкаўскай, грашова-крэдытнай статыстыцы, статыстыцы фінансавага рынку, плацежнага балансу, міжнароднай інвестыцыйнай пазіцыі, валавога знешняга доўгу Рэспублікі Беларусь, фінансавай устойлівасці, у тым ліку ў адпаведнасці са спецыяльнымі стандартамі распаўсюджвання дадзеных, абменьваецца ўказанай афіцыйнай статыстычнай інфармацыяй з выканаўчымі органамі інтэграцыйных фарміраванняў, цэнтральнымі (нацыянальнымі) банкамі замежных дзяржаў, дае яе міжнародным арганізацыям.

Артыкул 39. Нарматыўныя прававыя акты Нацыянальнага банка

Нацыянальны банк у межах сваёй кампетэнцыі прымае нарматыўныя прававыя акты, абавязковыя для выканання рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання, органамі мясцовага кіравання і самакіравання, усімі банкамі і

нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі, іншымі юрыдычнымі асобамі, якія дзейнічаюць на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, а таксама фізічнымі асобамі.

Нацыянальны банк мае права прымаць (выдаваць) нарматыўныя прававыя акты сумесна з Урадам Рэспублікі Беларусь або рэспубліканскімі органамі дзяржаўнага кіравання.

Нарматыўныя прававыя акты Нацыянальнага банка павінны адпавядаць заканадаўчым актам Рэспублікі Беларусь. У выпадку супярэчнасці нарматыўнага прававога акта Нацыянальнага банка заканадаўчаму акту Рэспублікі Беларусь прымяняецца заканадаўчы акт Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 40. Маёмасць Нацыянальнага банка

Маёмасць Нацыянальнага банка знаходзіцца ва ўласнасці Рэспублікі Беларусь і замацавана за ім на праве аперацыйнага кіравання.

Нацыянальны банк у адпаведнасці з мэтамі яго дзейнасці і ў парадку, устаноўленым яго статутам, ажыццяўляе паўнамоцтвы па валоданні, карыстанні і распараджэнні маёмасцю Нацыянальнага банка, уключаючы золатавалютныя рэзервы. Канфіскацыя і абцяжарванне абавязацельствамі ўказанай маёмасці не дапускаецца, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 41. Статутны фонд Нацыянальнага банка

Памер статутнага фонду Нацыянальнага банка вызначаецца Статутам Нацыянальнага банка.

Артыкул 42. Рэзервы і іншыя фонды Нацыянальнага банка

Нацыянальны банк стварае рэзервы і іншыя фонды, прызначаныя для забеспячэння яго дзейнасці.

Стварэнне і выкарыстанне рэзервовага і іншых фондаў ажыццяўляюцца ў парадку, устаноўленым Статутам Нацыянальнага банка.

Артыкул 43. Спецыяльныя рэзервы Нацыянальнага банка

Нацыянальны банк для пакрыцця магчымых страт па сваіх аперацыях стварае спецыяльныя рэзервы агульных банкаўскіх рызык з аднясеннем сум створаных рэзерваў на выдаткі Нацыянальнага банка.

Фарміраванне і выкарыстанне спецыяльных рэзерваў агульных банкаўскіх рызык ажыццяўляюцца ў парадку, устаноўленым Нацыянальным банкам.

Артыкул 44. Прыбытак (страта) Нацыянальнага банка

Прыбытак (страта) Нацыянальнага банка ўтвараецца ад ажыццяўлення ім дзейнасці ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам і іншымі актамі заканадаўства Рэспублікі Беларусь.

Нацыянальны банк штогод накіроўвае прыбытак, вызначаны на падставе яго гадавой бухгалтарскай (фінансавай) справаздачнасці, аўдыт якой праведзены ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, на пагашэнне страты, павелічэнне (стварэнне) статутнага, рэзервовага і іншых фондаў.

Артыкул 45. Выключаны

Артыкул 46. Справаздачнасць Нацыянальнага банка

Для Нацыянальнага банка ўстанаўліваецца штогадовы справаздачны перыяд з 1 студзеня па 31 снежня ўключна.

Нацыянальны банк штогод не пазней 15 красавіка года, наступнага за справаздачным, прадстаўляе Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь гадавую справаздачу.

Гадавая справаздача Нацыянальнага банка ўключае ў сябе:

справаздачу аб дзейнасці Нацыянальнага банка і выкананні Асноўных напрамкаў грашова-крэдытнай палітыкі Рэспублікі Беларусь;

гадавую бухгалтарскую (фінансавую) справаздачнасць (бухгалтарскі баланс, справаздачы аб прыбытках і стратах, атрыманым прыбытку і яго размеркаванні, аб змяненні ўласнага капіталу, аб фарміраванні і выкарыстанні фондаў, выдатках на ўтрыманне Нацыянальнага банка, аб выкананні каштарыса капітальных укладанняў, заўвагі да справаздачнасці), аўдыт якой праведзены ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Гадавая справаздача Нацыянальнага банка пасля яе зацвярджэння Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь размяшчаецца на афіцыйным сайце Нацыянальнага банка ў глабальнай камп'ютарнай сетцы Інтэрнэт.

Нацыянальны банк штогод складае гадавую кансалідаваную фінансавую справаздачнасць у адпаведнасці з міжнароднымі стандартамі фінансавай справаздачнасці і пасля яе зацвярджэння Праўленнем Нацыянальнага банка размяшчае разам з аўдытарскім заключэннем на афіцыйным сайце Нацыянальнага банка ў глабальнай камп'ютарнай сетцы Інтэрнэт.

Артыкул 47. Аўдыт справаздачнасці Нацыянальнага банка

Аўдыт гадавой бухгалтарскай (фінансавай) справаздачнасці Нацыянальнага банка і гадавой кансалідаванай фінансавай справаздачнасці Нацыянальнага банка ў адпаведнасці з міжнароднымі стандартамі фінансавай справаздачнасці праводзіцца ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Аўдытарская арганізацыя для правядзення аўдыту гадавой бухгалтарскай (фінансавай) справаздачнасці Нацыянальнага банка і гадавой кансалідаванай фінансавай справаздачнасці Нацыянальнага банка ў адпаведнасці з міжнароднымі стандартамі фінансавай справаздачнасці вызначаецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь на тэрмін не больш за пяць гадоў з некалькіх арганізацый па прапанове Нацыянальнага банка.

Артыкул 48. Абмежаванне ўдзелу Нацыянальнага банка ў гаспадарчых таварыствах і іншых юрыдычных асобах

Нацыянальны банк, калі іншае не прадугледжана Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь, не можа быць удзельнікам гаспадарчых таварыстваў і іншых юрыдычных асоб, за выключэннем асобных банкаў, нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, арганізацый, якія ажыццяўляюць вяртанне банкаўскіх укладаў (дэпазітаў) фізічных асоб, арганізацый, якія забяспечваюць дзейнасць Нацыянальнага банка, у тым ліку працуючых на рынку каштоўных папер, якія праводзяць міжбанкаўскія разлікі, якія фінансуюць і (або) ажыццяўляюць

распрацоўку і ўкараненне банкаўскіх тэхналогій, а таксама міжнародных арганізацый, якія займаюцца развіццём супрацоўніцтва ў грашова-крэдытнай, валютнай і банкаўскай сферах.

Парадак удзелу Нацыянальнага банка ў арганізацыях, указаных у частцы першай гэтага артыкула, устанаўліваецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 49. Размежаванне адказнасці Нацыянальнага банка, банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый

Нацыянальны банк не адказвае па абавязацельствах банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, за выключэннем выпадкаў, калі Нацыянальны банк прымае на сябе такія абавязацельствы.

Банкі і нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі не адказваюць па абавязацельствах Нацыянальнага банка, за выключэннем выпадкаў, калі банкі і нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі прымаюць на сябе такія абавязацельствы.

Артыкул 50. Удзел Нацыянальнага банка ў дзейнасці міжнародных арганізацый

Нацыянальны банк у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь можа ўдзельнічаць у дзейнасці міжнародных банкаўскіх фондаў, саюзаў і асацыяцый.

Нацыянальны банк прадстаўляе Рэспубліку Беларусь у міжнародных арганізацыях па пытаннях грашова-крэдытнай палітыкі Рэспублікі Беларусь, валютнага рэгулявання і іншых пытаннях, якія знаходзяцца ў яго кампетэнцыі.

Артыкул 51. Узаемаадносіны паміж Нацыянальным банкам і крэдытнымі арганізацыямі замежных дзяржаў

Узаемаадносіны паміж Нацыянальным банкам і крэдытнымі арганізацыямі замежных дзяржаў устанаўліваюцца ў адпаведнасці з міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь, заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, а таксама міжбанкаўскімі пагадненнямі.

Для выканання сваіх функцый Нацыянальны банк можа адкрываць прадстаўніцтвы ў замежных дзяржавах.

ГЛАВА 6

АПЕРАЦЫІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА БАНКА

Артыкул 52. Аперацыі, якія ажыццяўляюцца Нацыянальным банкам

Да аперацый, якія ажыццяўляюцца Нацыянальным банкам, адносяцца:

крэдытаванне банкаў у парадку рэфінансавання;

разліковае і (або) касавае абслугоўванне Урада Рэспублікі Беларусь, арганізацый, пералік якіх вызначаны ў Статуте Нацыянальнага банка, і іншых арганізацый у выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь;

перападлік вэксаляў;

операцыі на рынку каштоўных папер;

перавозка наяўных грашовых сродкаў, каштоўных металаў і каштоўных камянёў і іншых каштоўнасцей;

кіраванне золатавалютнымі рэзервамі ў межах сваёй кампетэнцыі, а таксама аперацыі з каштоўнымі металамі, у тым ліку з памятнымі і зліткавымі (інвестыцыйнымі) манетамі, якія з'яўляюцца законным плацежным сродкам замежных дзяржаў, і (або) каштоўнымі камянямі ў любым выглядзе і стане, у тым ліку іх купля, продаж, мена на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь і за яе межамі; адкрыццё і вядзенне рахункаў у каштоўных металах на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь і за яе межамі;

перадача каштоўных металаў у выглядзе мерных зліткаў на бязвыплатнай аснове ў выпадках, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь;

прыцягненне часова свабодных бюджэтных сродкаў, грашовых сродкаў банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, а таксама арганізацыі, якая ажыццяўляе гарантаванае вяртанне банкаўскіх укладаў (дэпазітаў) фізічных асоб, у дэпазіты, прыцягненне грашовых сродкаў іншых арганізацый у выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь, на рахункі і (або) ва ўклады (дэпазіты);

операцыі ў Рэспубліцы Беларусь і за яе межамі з памятнымі банкнотамі, памятнымі і зліткавымі (інвестыцыйнымі) манетамі, якія з'яўляюцца законным плацежным сродкам на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, па цане, не ніжэйшай за намінальную;

выдача па рашэнні Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь банкаўскіх гарантый і паручыцельстваў па інвестыцыйных праектах;

міжбанкаўскія разлікі, уключаючы разлікі з нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі, іншымі арганізацыямі ў выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь;

прыём каштоўнасцей на захоўванне;

грашовыя пераводы і іншыя разліковыя аперацыі;

купля і продаж замежнай валюты і іншыя валютныя аперацыі, прадугледжаныя заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, у тым ліку дакументарныя аперацыі і аперацыі па выдачы крэдытаў у замежнай валюце;

валютна-абменныя аперацыі з фізічнымі асобамі, а таксама арганізацыямі, пералік якіх вызначаны ў Статуце Нацыянальнага банка, і іншымі арганізацыямі ў выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь;

банкаўскія паслугі ўрадам замежных дзяржаў, цэнтральным (нацыянальным) банкам і фінансавым органам гэтых дзяржаў, а таксама міжнародным арганізацыям;

пасрэдніцкія паслугі ў якасці фінансавага агента Урада Рэспублікі Беларусь па размяшчэнні дзяржаўных каштоўных папер;

операцыі па абслугоўванні дзяржаўнага доўгу Рэспублікі Беларусь.

Нацыянальны банк не мае права аказваць паслугі па ажыццяўленні банкаўскіх аперацый юрыдычным асобам, якія не маюць ліцэнзій на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, і фізічным асобам, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных гэтым артыкулам.

Нацыянальны банк ажыццяўляе банкаўскія аперацыі за плату, калі іншае не прадугледжана гэтым Кодэксам або іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 53. Крэдытная дзейнасць Нацыянальнага банка

Нацыянальны банк у галіне крэдытнай дзейнасці ажыццяўляе рэфінансаванне банкаў пад забеспячэнне, якое вызначаецца Праўленнем Нацыянальнага банка. Нацыянальны банк не мае права даваць крэдыты, акрамя прадугледжаных часткай першай гэтага артыкула, у тым ліку крэдыты для фінансавання дэфіцыту бюджэту.

Артыкул 54. Аперацыі Нацыянальнага банка з замежнай валютай, каштоўнымі металамі і каштоўнымі камянямі

Нацыянальны банк мае права ажыццяўляць на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь і за яе межамі куплю і продаж замежнай валюты, мену, размяшчэнне, прыцягненне, захоўванне замежнай валюты і іншыя валютныя аперацыі, прадугледжаныя заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Нацыянальны банк для папаўнення і рэгулявання памераў золатавалютных рэзерваў ажыццяўляе наступныя аперацыі з каштоўнымі металамі і каштоўнымі камянямі:

адкрыццё і вядзенне рахункаў у каштоўных металах на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь і за яе межамі;

куплю, продаж, мену, давернае кіраванне, размяшчэнне і прыцягненне ў дэпазіт, захоўванне каштоўных металаў у выглядзе зліткаў, самародкаў, манет і ў іншых відах і станах, каштоўных камянёў, а таксама іх заклад.

Аперацыі з каштоўнымі металамі і каштоўнымі камянямі, указаныя ў частцы другой гэтага артыкула, ажыццяўляюцца Нацыянальным банкам без наяўнасці спецыяльнага дазволу (ліцэнзіі) на ажыццяўленне дзейнасці, звязанай з каштоўнымі металамі і каштоўнымі камянямі.

Пры куплі Нацыянальным банкам у банка замежнай валюты за беларускія рублі з абавязацельствам продажу гэтым банкам замежнай валюты за беларускія рублі праз пэўны тэрмін Нацыянальны банк пры парушэнні банкам тэрміну выканання абавязацельстваў мае права на задавальненне сваіх патрабаванняў у парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 55. Аперацыі Нацыянальнага банка з каштоўнымі паперамі

Нацыянальны банк пры ажыццяўленні грашова-крэдытнага рэгулявання эмітуе (выдае) каштоўныя паперы, устанаўлівае тэхнічныя патрабаванні да іх вырабу, а таксама ажыццяўляе аперацыі з каштоўнымі паперамі.

Нацыянальны банк аказвае пасрэдніцкія паслугі ў якасці фінансавага агента Урада Рэспублікі Беларусь на рынку дзяржаўных каштоўных папер, удзельнічае ў іх абарачэнні.

Артыкул 56. Захоўванне і перавозка Нацыянальным банкам наяўных грашовых сродкаў,

каштоўных металаў і каштоўных камянёў і іншых каштоўнасцей

Нацыянальны банк мае права ажыццяўляць захоўванне і перавозку наяўных грашовых сродкаў, каштоўных металаў і каштоўных камянёў і іншых каштоўнасцей Нацыянальнага банка, банкаў, нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, фізічных і юрыдычных асоб ва ўстаноўленым ім парадку.

Артыкул 57. Абслугоўванне дзяржаўнага доўгу Рэспублікі Беларусь

Нацыянальны банк у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь выконвае функцыі фінансавага агента Урада Рэспублікі Беларусь па абслугоўванні дзяржаўнага доўгу Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 7

СТРУКТУРА, ОРГАН КІРАВАННЯ І АРГАНІЗАЦЫЯ НАЦЫЯНАЛЬНАГА БАНКА

Артыкул 58. Структура Нацыянальнага банка

Нацыянальны банк складаецца з цэнтральнага апарата і структурных падраздзяленняў, якія знаходзяцца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь і за яе межамі.

Структурныя падраздзяленні Нацыянальнага банка дзейнічаюць на падставе палажэнняў, якія зацвярджаюцца ў парадку, устаноўленым Статутам Нацыянальнага банка.

Артыкул 59. Выключаны

Артыкул 60. Праўленне Нацыянальнага банка

Органам кіравання Нацыянальнага банка з'яўляецца Праўленне Нацыянальнага банка – калегіяльны орган, які вызначае асноўныя напрамкі дзейнасці Нацыянальнага банка і які ажыццяўляе кіраўніцтва і кіраванне ім.

Колькасць членаў Праўлення Нацыянальнага банка ўстанаўліваецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

Кампетэнцыя Праўлення Нацыянальнага банка і парадак склікання яго пасяджэнняў вызначаюцца Статутам Нацыянальнага банка. Праўленне Нацыянальнага банка арганізуе сваю работу ў адпаведнасці з рэгламентам.

Старшыня і члены Праўлення Нацыянальнага банка з'яўляюцца дзяржаўнымі служачымі – работнікамі Нацыянальнага банка і не могуць займаць дзяржаўныя пасады ў іншых дзяржаўных органах, калі іншае не прадугледжана [Канстытуцыяй](#) Рэспублікі Беларусь і іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь, а таксама знаходзіцца ў палітычных партыях.

На членаў Праўлення Нацыянальнага банка распаўсюджваюцца абмежаванні, устаноўленыя часткай трэцяй [артыкула 68](#) гэтага Кодэкса.

Артыкул 61. Парадак фарміравання Праўлення Нацыянальнага банка

Старшыня і члены Праўлення Нацыянальнага банка назначаюцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь са згоды Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь у парадку, устаноўленым заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь, тэрмінам на пяць гадоў.

Адна і тая ж асоба можа назначацца Старшынёй і членам Праўлення Нацыянальнага банка не больш двух тэрмінаў запар.

Прадстаўнік Урада Рэспублікі Беларусь можа прымаць удзел у пасяджэннях Праўлення Нацыянальнага банка з правам дарадчага голасу.

**Артыкул 62. Вызваленне ад пасады Старшыні і (або)
членаў (члена) Праўлення Нацыянальнага
банка**

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь мае права вызваліць Старшыню Праўлення Нацыянальнага банка ад пасады з паведамленнем Савету Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь у выпадку:

невыканання Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, законаў Рэспублікі Беларусь, дэкрэтаў, указаў і распараджэнняў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і іншых абавязковых для Нацыянальнага банка актаў заканадаўства Рэспублікі Беларусь пры выкананні службовых абавязкаў;

невыканання абмежаванняў, устаноўленых часткай трэцяй [артыкула 68](#) гэтага Кодэкса;

у іншых выпадках, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь аб дзяржаўнай службе.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь мае права вызваліць членаў (члена) Праўлення Нацыянальнага банка ад пасады з паведамленнем Савету Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па прадстаўленні Старшыні Праўлення Нацыянальнага банка ў выпадках, прадугледжаных часткай першай гэтага артыкула.

**Артыкул 63. Прыняцце рашэнняў Праўленнем
Нацыянальнага банка**

Пасяджэнне Праўлення Нацыянальнага банка лічыцца правамоцным, калі на ім прысутнічае не менш сямідзiesiąці працэнтаў членаў Праўлення. Пасяджэнне Праўлення Нацыянальнага банка не можа праводзіцца ў адсутнасць Старшыні Праўлення Нацыянальнага банка або асобы, якая яго замяшчае.

Рашэнні Праўлення Нацыянальнага банка прымаюцца простаай большасцю галасоў членаў Праўлення Нацыянальнага банка, якія прысутнічаюць на яго пасяджэнні. У выпадку роўнасці галасоў прынятым лічыцца рашэнне, за якое прагаласаваў Старшыня Праўлення Нацыянальнага банка.

Рашэнні Праўлення Нацыянальнага банка прымаюцца ў выглядзе пастаноў. Рашэнні па асобных пытаннях, якія не прадугледжваюць нарматыўных прадпісанняў, могуць афармляцца ў выглядзе пратаколаў пасяджэнняў Праўлення Нацыянальнага банка.

Артыкул 64. Старшыня Праўлення Нацыянальнага банка

Старшыня Праўлення Нацыянальнага банка кіруе дзейнасцю Нацыянальнага банка, а таксама прадстаўляе Нацыянальны банк як дзяржаўны орган і цэнтральны банк Рэспублікі Беларусь.

Паўнамоцтвы Старшыні Праўлення Нацыянальнага банка вызначаюцца Статутам Нацыянальнага банка.

Артыкул 65. Выключаны

Артыкул 66. Выключаны

Артыкул 67. Выключаны

Артыкул 68. Работнікі Нацыянальнага банка

Работнікі Нацыянальнага банка падраздзяляюцца на работнікаў, якія з'яўляюцца дзяржаўнымі служачымі, і работнікаў, якія ажыццяўляюць забеспячэнне дзейнасці і тэхнічнае абслугоўванне Нацыянальнага банка, якія не з'яўляюцца дзяржаўнымі служачымі.

Прававы статус работнікаў Нацыянальнага банка, якія з'яўляюцца дзяржаўнымі служачымі, вызначаецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь аб дзяржаўнай службе.

Апрача абмежаванняў, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь аб дзяржаўнай службе, работнікі Нацыянальнага банка, якія з'яўляюцца дзяржаўнымі служачымі, не маюць права набываць асабіста або праз пасрэднікаў акцыі банкаў або нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый.

Работнікі Нацыянальнага банка маюць права атрымліваць крэдыты ў іншых банках.

Умовы найму, звальнення, аплаты працы, правы і абавязкі работнікаў Нацыянальнага банка вызначаюцца Праўленнем Нацыянальнага банка ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Асобныя катэгорыі работнікаў Нацыянальнага банка згодна пераліку, які зацвярджаецца Праўленнем Нацыянальнага банка, у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь маюць права на нашэнне форменнага адзення, а таксама на захоўванне і нашэнне зброі, якая знаходзіцца на ўзбраенні.

Артыкул 69. Арганізацыі Нацыянальнага банка

Нацыянальны банк мае права па ўзгадненні з Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь ствараць арганізацыі, неабходныя для забеспячэння сваёй дзейнасці.

Арганізацыі Нацыянальнага банка дзейнічаюць на падставе статутаў, якія зацвярджаюцца ў парадку, які ўстанаўліваецца Статутам Нацыянальнага банка.

РАЗДЗЕЛ III

БАНКІ І НЯБАНКАЎСКІЯ КРЭДЫТНА-ФІНАНСАВЫЯ АРГАНІЗАЦЫІ

ГЛАВА 8

АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ АБ БАНКАХ

Артыкул 70. Статус банка

Банк з'яўляецца камерцыйнай арганізацыяй, зарэгістраванай у парадку, устаноўленым гэтым Кодэксам, і якая мае на падставе ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці выключнае права ажыццяўляць у сукупнасці банкаўскія аперацыі, прадугледжаныя часткай першай [артыкула 8](#) гэтага Кодэкса.

Банк мае права ажыццяўляць іншыя банкаўскія аперацыі, указаныя ў ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці.

Артыкул 71. Стварэнне банка

Банк ствараецца ў форме акцыянернага таварыства ў парадку, устаноўленым гэтым Кодэксам і іншым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, і павінен мець не менш двух заснавальнікаў.

Артыкул 72. Стварэнне банкам (удзел у стварэнні) камерцыйных арганізацый

Банк для ажыццяўлення яго статутных мэт па ўзгадненні з Нацыянальным банкам мае права выступаць заснавальнікам (удзельнікам) камерцыйных арганізацый у парадку і на ўмовах, якія вызначаюцца гэтым Кодэксам і іншым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 73. Статут банка

Банк мае статут, які зацвярджаецца ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

У статуте банка павінны ўтрымлівацца:

найменне банка з улікам патрабаванняў, устаноўленых гэтым Кодэксам;

указанне на яго арганізацыйна-прававую форму;

звесткі аб месцы знаходжання банка (месцы знаходжання пастаянна дзеючага выканаўчага органа банка);

пералік банкаўскіх аперацый у адпаведнасці з гэтым Кодэксам;

звесткі аб памеры статутнага фонда;

звесткі аб органах кіравання, органах унутранага аўдыту, аб парадку іх утварэння і іх паўнамоцтвах;

іншыя звесткі, прадугледжаныя заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 74. Найменне банка

Банк павінен мець найменне, якое адпавядае патрабаванням заканадаўства Рэспублікі Беларусь. Найменне банка павінна змяшчаць указанне на характар дзейнасці гэтага банка з дапамогай выкарыстання слова «банк», а таксама на яго арганізацыйна-прававую форму.

Юрыдычныя асобы, зарэгістраваныя на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь ва ўстаноўленым парадку, не могуць выкарыстоўваць у сваім найменні слова «банк», за выключэннем юрыдычных асоб, якія атрымалі ад Нацыянальнага банка ліцэнзію на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, калі іншае не прадугледжана заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 75. Статутны фонд банка

Статутны фонд банка фарміруецца з укладаў яго заснавальнікаў.

Мінімальны памер статутнага фонду банка, які ствараецца, устанаўліваецца Нацыянальным банкам па ўзгадненні з Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

Пры стварэнні банка мінімальны памер яго статутнага фонду павінен быць сфарміраваны з грашовых сродкаў.

Для фарміравання статутнага фонду банка могуць быць выкарыстаны толькі ўласныя сродкі заснавальнікаў банка, а для павелічэння статутнага фонду банка – уласныя сродкі акцыянераў банка, іншых асоб і (або) крыніцы ўласных сродкаў банка.

Пад уласнымі сродкамі заснавальніка (акцыянера) банка, іншых асоб варта разумець набытыя законным спосабам грашовыя сродкі або іншую маёмасць, якія належаць ім на праве ўласнасці, праве гаспадарчага вядзення або ў выніку іншага рэчавага права. Пад крыніцамі ўласных сродкаў банка варта разумець неразмеркаваны прыбытак мінулых гадоў і фонды, створаныя за кошт прыбытку,

у выпадку, калі названыя крыніцы не былі выкарыстаны. У якасці неграшовага ўкладу можа выступаць маёмасць, неабходная для ажыццяўлення банкаўскай дзейнасці і якая адносіцца да асноўных сродкаў, за выключэннем аб'ектаў незавершанага будаўніцтва.

Бюджэтныя сродкі і сродкі дзяржаўных пазабюджэтных фондаў, а таксама аб'екты дзяржаўнай уласнасці могуць быць выкарыстаны для фарміравання статутнага фонду банка толькі ў выпадках і парадку, вызначаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Для фарміравання і павелічэння статутнага фонду банка не могуць быць выкарыстаны прыцягнутыя грашовыя сродкі і (або) даходы, атрыманыя злачынным шляхам.

Для павелічэння статутнага фонду банка не могуць быць выкарыстаны грашовыя сродкі і іншая маёмасць, дадзеныя самім банкам, а таксама грашовыя сродкі і іншая маёмасць, дадзеныя іншымі асобамі, у выпадку, калі банк прыняў на сябе рызыкі, узнікшыя ў сувязі з даваннем банку такіх грашовых сродкаў і іншай маёмасці.

У статутны фонд банка не можа быць унесена маёмасць, права на адчужэнне якой абмежавана ўласнікам, заканадаўствам Рэспублікі Беларусь або дагаворам.

Грашовыя ўклады ў статутны фонд банка ўносяцца як у беларускіх рублях, так і ў замежнай валюце, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь. Пры гэтым увесь статутны фонд павінен быць аб'яўлены і ўлічвацца ў беларускіх рублях. Пералік замежнай валюты ў афіцыйную грашовую адзінку Рэспублікі Беларусь ажыццяўляецца па афіцыйным курсе беларускага рубля да адпаведнай замежнай валюты, устаноўленым Нацыянальным банкам на дату ўнясення грашовага ўкладу ў статутны фонд. Парадак вызначэння даты ўнясення грашовых укладаў у статутны фонд банка ўстанаўліваецца Нацыянальным банкам.

Распараджэнне грашовымі сродкамі і іншай маёмасцю, унесенымі ў якасці ўкладаў у статутны фонд, дапускаецца толькі пасля дзяржаўнай рэгістрацыі банка (дзяржаўнай рэгістрацыі змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статут банка ў сувязі з павелічэннем яго статутнага фонда).

Артыкул 76. Парадак фарміравання статутнага фонду банка

Грашовыя сродкі, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных часткай другой гэтага артыкула, якія ўносяцца ў статутны фонд банка, падлягаюць пералічэнню на часовы рахунак, які адкрываецца заснавальнікамі банка або банкам у выпадку павелічэння яго статутнага фонду ў Нацыянальным банку, або па ўзгадненні з Нацыянальным банкам на часовыя рахункі, якія адкрываюцца ў іншым банку. У выпадку адкрыцця часовага рахунку ў іншым банку грашовыя сродкі залічваюцца на такі рахунак праз карэспандэнцкі рахунак гэтага банка, адкрыты ў Нацыянальным банку.

Адкрыццё часовага рахунку не патрабуецца ў выпадках:

прыняцця заканадаўчага акта Рэспублікі Беларусь, які прадугледжвае ўнясенне ў статутны фонд банка грашовых сродкаў;
павелічэння статутнага фонду банка за кошт крыніц уласных сродкаў банка;
павелічэння статутнага фонду банка за кошт крэдытаў (пазык), якія прызнаюцца субардынаванымі ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, раней размешчаных у гэтым банку.

ГЛАВА 9

ДЗЯРЖАЎНАЯ РЭГІСТРАЦЫЯ БАНКАЎ

Артыкул 77. Агульныя палажэнні аб дзяржаўнай рэгістрацыі банкаў

Дзяржаўнай рэгістрацыі ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь падлягаюць:

банкі, якія ствараюцца, у тым ліку ў выніку рэарганізацыі;
змяненні і (або) дапаўненні, якія ўносяцца ў статуты банкаў.

Дзяржаўная рэгістрацыя банкаў, а таксама змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статуты банкаў, ажыццяўляецца Нацыянальным банкам.

Асаблівасці дзяржаўнай рэгістрацыі банкаў, якія ствараюцца ў выніку рэарганізацыі, і дзяржаўнай рэгістрацыі змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статут банка ў сувязі з яго рэарганізацыяй, устанаўліваюцца Нацыянальным банкам.

Артыкул 78. Выключаны

Артыкул 79. Парадак падачы дакументаў, неабходных для дзяржаўнай рэгістрацыі банка

Да падачы дакументаў, неабходных для дзяржаўнай рэгістрацыі банка, які ствараецца, заснавальнікі банка абавязаны:

узгадніць з Нацыянальным банкам найменне банка ў парадку, устаноўленым Нацыянальным банкам;

вызначыць месца мяркуемага знаходжання банка (месца знаходжання яго пастаянна дзеючага выканаўчага органа);

прыняць рашэнне аб стварэнні банка і зацвердзіць яго статут;

зацвердзіць кандыдатуры на пасады кіраўніка і галоўнага бухгалтара банка;

сфарміраваць статутны фонд банка ў поўным аб'ёме.

Прыём дакументаў, неабходных для дзяржаўнай рэгістрацыі банка, які ствараецца, ажыццяўляецца ў Нацыянальным банку ў прысутнасці яго заснавальнікаў (фізічных асоб, прадстаўнікоў юрыдычных асоб). Заснавальнікі банка маюць права ўпаўнаважыць аднаго з заснавальнікаў на прадстаўленне іх інтарэсаў у Нацыянальным банку. Пры гэтым заснавальнікі – фізічныя асобы прад'яўляюць дакументы, якія засведчваюць асобу, а фізічная асоба, упаўнаважаная заснавальнікамі банка, і прадстаўнікі юрыдычнай асобы апрача дакументаў, якія засведчваюць асобу, прад'яўляюць дакументы, якія пацвярджаюць іх паўнамоцтвы.

Артыкул 80. Дакументы, неабходныя для дзяржаўнай рэгістрацыі банка

Для дзяржаўнай рэгістрацыі банка, які ствараецца, у Нацыянальны банк прадстаўляюцца:

заява аб дзяржаўнай рэгістрацыі банка, які ствараецца, па форме, устаноўленай Нацыянальным банкам;

статут банка ў двух экзэмплярах і яго электронная копія;

дагавор аб стварэнні банка;

пракакол устаноўчага сходу, у якім апрача звестак, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, змяшчаюцца звесткі аб кандыдатурах на пасады кіраўніка і галоўнага бухгалтара банка;

дакументы, якія пацвярджаюць фарміраванне статутнага фонду банка ў поўным аб'ёме (выпіска з часовага рахунку, заключэнне экспертызы сапраўднасці ацэнкі кошту маёмасці ў выпадку ўнясення ў статутны фонд укладу ў неграшовай форме і іншыя дакументы ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь);
копіі ўстаноўчых дакументаў і пасведчанняў аб дзяржаўнай рэгістрацыі заснавальнікаў – юрыдычных асоб (легалізаваная выпіска з гандлёвага рэгістра краіны заснавання або іншы эквівалентны доказ юрыдычнага статусу арганізацыі ў адпаведнасці з заканадаўствам краіны яе заснавання (выпіска павінна быць датавана не пазней аднаго года да дня падачы заявы аб дзяржаўнай рэгістрацыі банка) з перакладам на беларускую або рускую мову (сапраўднасць подпісу перакладчыка павінна быць засведчана натарыяльна) – для заснавальнікаў, якія з'яўляюцца замежнымі арганізацыямі), а таксама аўдытарскія заключэнні, якія змяшчаюць звесткі аб наяўнасці ў заснавальнікаў – юрыдычных асоб уласных сродкаў для ўнясення ў статутны фонд банка;

дакумент, які пацвярджае права на размяшчэнне банка па месцы яго знаходжання (месцы знаходжання яго пастаянна дзеючага выканаўчага органа), указаным у статуце банка;

копіі дакументаў, якія засведчаюць асобы заснавальнікаў – фізічных асоб (для заснавальнікаў, якія з'яўляюцца замежнымі фізічнымі асобамі, – легалізаваныя не пазней аднаго года да дня падачы заявы аб дзяржаўнай рэгістрацыі банка з перакладам на беларускую або рускую мову (сапраўднасць подпісу перакладчыка павінна быць засведчана натарыяльна));

спіс заснавальнікаў з указаннем памеру іх укладу, колькасці, катэгорый і намінальнага кошту акцый, якія падлягаюць размяшчэнню сярод заснавальнікаў, а таксама долей такіх акцый у статутным фондзе банка па форме, вызначанай Нацыянальным банкам;

меркаваныя звесткі аб бенефіцыярных уласніках банка, кожны з якіх стане такім у дачыненні да не менш чым пяці працэнтаў акцый банка, па форме, вызначанай Нацыянальным банкам;

перадатачны акт або раздзяляльны баланс, якія змяшчаюць палажэнні аб правапераемстве па абавязацельствах рэарганізаванай юрыдычнай асобы (для банка, які ствараецца ў выніку рэарганізацыі);

плацежны дакумент, які пацвярджае выплату дзяржаўнай пошліны за дзяржаўную рэгістрацыю банка.

Заснавальнікамі, якія з'яўляюцца замежнымі арганізацыямі, дадаткова прадстаўляецца пісьмовы дазвол упаўнаважанага органа краіны месца іх заснавання на ўдзел у стварэнні банка на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь у выпадку, калі такі дазвол патрабуецца па заканадаўстве краіны месца іх заснавання.

Нацыянальны банк не пазней працоўнага дня, наступнага за днём атрымання дакументаў, указаных у частцы першай гэтага артыкула, выдае заснавальнікам банка (іх прадстаўнікам), якія прадставілі гэтыя дакументы, пісьмовае пацвярджэнне аб іх атрыманні.

Артыкул 81. Прыняцце рашэння аб дзяржаўнай рэгістрацыі банка

Рашэнне аб дзяржаўнай рэгістрацыі банка або аб адмове ў яго рэгістрацыі прымаецца Праўленнем Нацыянальнага банка ў тэрмін, які не перавышае двух месяцаў з дня прадстаўлення дакументаў, неабходных для дзяржаўнай рэгістрацыі банка, за выключэннем выпадку, прадугледжанага часткай восьмай [артыкула 95](#) гэтага Кодэкса.

Нацыянальны банк да прыняцця рашэння аб дзяржаўнай рэгістрацыі банка правярае статут банка на адпаведнасць патрабаванням заканадаўства Рэспублікі Беларусь, а таксама на адпаведнасць грашовых сродкаў і іншай маёмасці, якія ўносяцца ў статутны фонд банка, патрабаванням, прадугледжаным [артыкулам 75](#) гэтага Кодэкса.

Нацыянальны банк да прыняцця рашэння аб дзяржаўнай рэгістрацыі банка мае права запытваць у дзяржаўных органаў і іншых арганізацый дадатковыя звесткі аб заснавальніках банка, які рэгіструецца, крыніцах іх грашовых сродкаў і іншай маёмасці, якія ўносяцца ў статутны фонд банка, неабходныя для рашэння пытання аб выкананні заканадаўства Рэспублікі Беларусь пры стварэнні банка.

Нацыянальны банк у выпадку прыняцця рашэння аб дзяржаўнай рэгістрацыі банка ў пяцідзённы тэрмін прадстаўляе ў Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Беларусь неабходныя звесткі аб гэтым банку для ўключэння ў Адзіны дзяржаўны рэгістр юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў.

Нацыянальны банк на падставе рашэння аб дзяржаўнай рэгістрацыі банка на працягу пяці працоўных дзён з дня ўнясення ў Адзіны дзяржаўны рэгістр юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў запісу аб дзяржаўнай рэгістрацыі банка выдае:

пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі банка;

дакументы, якія пацвярджаюць пастаноўку на ўлік у падатковых органах, органах дзяржаўнай статыстыкі, органах Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Рэспублікі Беларусь, рэгістрацыю ў арганізацыі, якая ажыццяўляе абавязковае страхаванне ад няшчасных выпадкаў на вытворчасці і прафесійных захворванняў;

адзін экзэмпляр статута банка са штапам, які сведчыць аб правядзенні дзяржаўнай рэгістрацыі.

Інфармацыя аб месцы знаходжання банка (месцы знаходжання яго пастаянна дзеючага выканаўчага органа) і яго найменні размяшчаецца на афіцыйным сайце Нацыянальнага банка ў глабальнай камп'ютарнай сетцы Інтэрнэт.

Артыкул 82. Падставы для адмовы ў дзяржаўнай рэгістрацыі банка

Дзяржаўная рэгістрацыя банка, які ствараецца, не дапускаецца, калі:
для дзяржаўнай рэгістрацыі банка, які ствараецца, прадстаўлены не ўсе неабходныя дакументы;
у дакументах, прадстаўленых для дзяржаўнай рэгістрацыі банка, які ствараецца, выяўлены недакладныя звесткі;
статут банка і (або) іншыя дакументы, прадстаўленыя для яго дзяржаўнай рэгістрацыі, не адпавядаюць заканадаўству Рэспублікі Беларусь;
на момант правядзення дзяржаўнай рэгістрацыі статутны фонд банка не сфарміраваны ў поўным аб'ёме;
устаноўлены факты выкарыстання пры фарміраванні статутнага фонду банка грашовых сродкаў або іншай маёмасці, якія не з'яўляюцца ўласнымі сродкамі заснавальнікаў банка, і (або) даходаў, атрыманых злучынным шляхам;
банк, які ствараецца ў выніку рэарганізацыі, не адпавядае ліцэнзійным патрабаванням, устаноўленым гэтым Кодэксам;
хаця б адзін з заснавальнікаў банка або адзін з яго бенефіцыярных уласнікаў, якія мяркуюцца, які стане такім у дачыненні да не менш чым пяці працэнтаў акцый банка:
мае непагашаную або незнятую судзімасць за здзяйсненне злачынства супраць уласнасці і парадку ажыццяўлення эканамічнай дзейнасці;
з'яўляецца грамадскім аб'яднаннем, якое мае палітычныя мэты;
не адпавядае патрабаванням, устаноўленым Нацыянальным банкам.
Нацыянальны банк у выпадку прыняцця рашэння аб адмове ў дзяржаўнай рэгістрацыі банка паведамляе аб гэтым яго заснавальнікам у пісьмовай форме ў пяцідзённы тэрмін з дня прыняцця такога рашэння з указаннем прычын адмовы.
Рашэнне аб адмове ў дзяржаўнай рэгістрацыі банка або непрыняцце Нацыянальным банкам ва ўстаноўлены тэрмін рашэння аб яго дзяржаўнай рэгістрацыі могуць быць абскарджаны ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 83. Дзеянні банка пасля яго дзяржаўнай рэгістрацыі

Банк, за выключэннем выпадку, прадугледжанага часткай восьмай [артыкула 95](#) гэтага Кодэкса, на працягу дзесяці месяцаў з дня дзяржаўнай рэгістрацыі абавязаны:
прыняць меры па выкананні ліцэнзійных патрабаванняў, зыходзячы з пераліку банкаўскіх аперацый, якія банк намерваецца ажыццяўляць;
звярнуцца ў Нацыянальны банк за атрыманнем ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці ў адпаведнасці з [артыкуламі 94 і 95](#) гэтага Кодэкса.
У выпадку неатрымання банкам па сканчэнні дванаццаці месяцаў з дня яго дзяржаўнай рэгістрацыі ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці такі банк

падлягае ліквідацыі ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, па рашэнні агульнага сходу акцыянераў банка або суда, які разглядае эканамічныя справы, па іску Нацыянальнага банка.

Да атрымання ліцэнзіі банк не мае права:

ажыццяўляць банкаўскія аперацыі і іншую дзейнасць, за выключэннем выпадкаў, калі такая дзейнасць ажыццяўляецца для выканання ліцэнзійных патрабаванняў; ствараць філіялы, прадстаўніцтвы, структурныя падраздзяленні і адаленыя працоўныя месцы;

выступаць заснавальнікам (удзельнікам) іншых юрыдычных асоб.

Да атрымання ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці на банк не распаўсюджваюцца патрабаванні [артыкулаў 109 і 110–119](#) гэтага Кодэкса, калі іншае не ўстаноўлена Нацыянальным банкам.

Артыкул 84. Дзяржаўная рэгістрацыя змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статут банка

Для дзяржаўнай рэгістрацыі змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статут банка, банк у трыццацідзённы тэрмін з дня прыняцця адпаведнага рашэння абавязаны прадставіць у Нацыянальны банк наступныя дакументы:

заяву аб дзяржаўнай рэгістрацыі змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статут банка, па форме, устаноўленай Нацыянальным банкам;

выпіску з пратакола агульнага сходу акцыянераў банка аб унясенні змяненняў і (або) дапаўненняў у яго статут;

змяненні і (або) дапаўненні, якія ўносяцца ў статут банка, і іх электронную копію;

два экзэмпляры статута банка ў новай рэдакцыі і яго электронную копію;

плацежны дакумент, які пацвярджае выплату дзяржаўнай пошліны за дзяржаўную рэгістрацыю змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статут банка.

Для дзяржаўнай рэгістрацыі змяненняў, якія ўносяцца ў статут банка і (або) дапаўненняў, звязаных са змяненнем яго наймення, апрача дакументаў, указаных у частцы першай гэтага артыкула, банк дадаткова прадстаўляе арыгінал пасведчання аб яго дзяржаўнай рэгістрацыі. Новае найменне банка павінна быць спачатку ўзгоднена з Нацыянальным банкам.

Для дзяржаўнай рэгістрацыі змяненняў, якія ўносяцца ў статут банка, звязаных са змяненнем памеру статутнага фонда, банк апрача дакументаў, указаных у частцы першай гэтага артыкула, дадаткова прадстаўляе ў Нацыянальны банк:

спіс акцыянераў банка з указаннем змененай колькасці і катэгорый акцый, якія належаць ім, і памеру долей такіх акцый у статутным фондзе банка, памеру іх дадатковых укладаў, якія ўносяцца ў статутны фонд банка, па форме, вызначанай Нацыянальным банкам;

копію дакумента, які пацвярджае дзяржаўную рэгістрацыю акцый у рэспубліканскім органе дзяржаўнага кіравання, які ажыццяўляе дзяржаўнае рэгуляванне рынку каштоўных папер;

у выпадку павелічэння статутнага фонду банка – дакументы, якія пацвярджаюць яго павелічэнне (выпіска з часовага рахунку, заключэнне экспертызы дакладнасці

ацэнкі кошту маёмасці ў выпадку ўнясення ў статутны фонд укладу ў неграшовай форме і іншыя дакументы ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь).

Для дзяржаўнай рэгістрацыі змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статут банка, звязаных з яго рэарганізацыяй, банк апрача дакументаў, указаных у частцы першай гэтага артыкула, дадаткова прадстаўляе ў Нацыянальны банк перадатачны акт або раздзяляльны баланс.

Нацыянальны банк да прыняцця рашэння аб дзяржаўнай рэгістрацыі змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статут банка, правярае іх на адпаведнасць патрабаванням заканадаўства Рэспублікі Беларусь, а ў выпадку ўнясення дадатковых укладаў у статутны фонд банка – таксама на адпаведнасць грашовых сродкаў і іншай маёмасці, якія ўносяцца ў статутны фонд банка, патрабаванням, прадугледжаным [артыкулам 75](#) гэтага Кодэкса.

Нацыянальны банк да прыняцця рашэння аб дзяржаўнай рэгістрацыі змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статут банка, мае права запытваць у дзяржаўных органаў і іншых арганізацый дадатковыя звесткі аб новых акцыянерах банка, крыніцах грашовых сродкаў і іншай маёмасці, якія ўносяцца ў статутны фонд банка, неабходныя для рашэння пытання аб выкананні заканадаўства Рэспублікі Беларусь пры ўнясенні ў статут банка змяненняў і (або) дапаўненняў.

Да прыняцця рашэння аб дзяржаўнай рэгістрацыі змяненняў, якія ўносяцца ў статут банка і (або) дапаўненняў, звязаных са змяненнем яго месца знаходжання, Нацыянальны банк мае права праводзіць праверку наяўнасці ў банка вызначаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь тэхнічных магчымасцей для ажыццяўлення банкаўскіх аперацый па новым месцы знаходжання.

Рашэнне аб дзяржаўнай рэгістрацыі змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статут банка, або аб адмове ў іх рэгістрацыі прымаецца Праўленнем Нацыянальнага банка ў тэрмін, які не перавышае двух месяцаў з дня прадстаўлення дакументаў, неабходных для іх дзяржаўнай рэгістрацыі.

Нацыянальны банк на падставе рашэння аб дзяржаўнай рэгістрацыі змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статут банка, у пяцідзённы тэрмін прадстаўляе ў Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Беларусь неабходныя звесткі аб банку для ўключэння ўнесеных змяненняў і (або) дапаўненняў у Адзіны дзяржаўны рэгістр юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў.

Інфармацыя аб змяненні месца знаходжання банка (месца знаходжання яго пастаянна дзеючага выканаўчага органа) або яго наймення размяшчаецца на афіцыйным сайце Нацыянальнага банка ў глабальнай камп'ютарнай сетцы Інтэрнэт.

Дзяржаўная рэгістрацыя змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статут банка, не дапускаецца, калі:

прадстаўлены не ўсе дакументы, неабходныя для дзяржаўнай рэгістрацыі змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статут банка;

у дакументах, прадстаўленых для дзяржаўнай рэгістрацыі змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статут банка, выяўлены недакладныя звесткі;

дакументы, прадстаўленыя для дзяржаўнай рэгістрацыі змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статут банка, не адпавядаюць заканадаўству Рэспублікі Беларусь;

устаноўлены факты выкарыстання пры фарміраванні статутнага фонду банка грашовых сродкаў і іншай маёмасці, якія не з'яўляюцца ўласнымі сродкамі акцыянераў банка, і (або) дадзеных самім банкам, і (або) дадзеных банку іншымі асобамі ў выпадку, калі банк прыняў на сябе рызыкі, узнікшыя ў сувязі з даваннем банку такіх грашовых сродкаў і іншай маёмасці, і (або) даходаў, атрыманых злучынным шляхам.

Нацыянальны банк у выпадку прыняцця рашэння аб адмове ў дзяржаўнай рэгістрацыі змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статут банка, паведамляе аб гэтым банку ў пісьмовай форме ў пяцідзённы тэрмін з дня прыняцця такога рашэння з указаннем прычын адмовы.

Рашэнне аб адмове ў дзяржаўнай рэгістрацыі змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статут банка, або непрыняцце Нацыянальным банкам ва ўстаноўлены тэрмін рашэння аб дзяржаўнай рэгістрацыі змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статут банка, могуць быць абскарджаны ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 10

АДАСОБЛЕННЯ І СТРУКТУРНЫЯ ПАДРАЗДЗЯЛЕННІ БАНКА

Артыкул 85. Філіял банка

Філіялам банка з'яўляецца яго адасобленае падраздзяленне, размешчанае па-за месцам знаходжання банка, якое ажыццяўляе ад яго імені ўсе або частку банкаўскіх аперацый, прадугледжаных ліцэнзіяй на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці. У выпадку размяшчэння памяшканняў філіяла банка па некалькіх адрасах месца знаходжання філіяла банка вызначаецца па месцы знаходжання яго кіраўніка.

Філіял банка не з'яўляецца юрыдычнай асобай і ажыццяўляе сваю дзейнасць на падставе палажэння, якое зацвярджаецца банкам, які стварыў яго. Палажэнне аб філіяле банка павінна адпавядаць патрабаванням заканадаўства Рэспублікі Беларусь і статуту банка.

Пералік філіялаў банка прыкладаецца да статута банка.

Маёмасць філіяла банка фарміруецца шляхам перадачы яму банкам часткі маёмасці.

Філіял банка павінен мець у сваім найменні ўказанне на тое, што ён з'яўляецца філіялам банка, які яго стварыў.

Кіраўнік філіяла банка назначаецца кіраўніком банка, які стварыў гэты філіял, калі іншае не прадугледжана статутам банка, і дзейнічае на падставе выдзенай яму ва ўстаноўленым парадку даверанасці.

Дзяржаўная рэгістрацыя змяненняў, якія ўносяцца ў статут банка і (або) дапаўненняў, звязаных са змяненнем пераліку філіялаў банка, які прыкладаецца да статута, ажыццяўляецца ў парадку, устаноўленым [артыкулам 84](#) гэтага Кодэкса.

Тэхнічныя магчымасці філіяла банка павінны адпавядаць устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь патрабаванням да тэхнічных магчымасцей для ажыццяўлення філіялам банкаўскіх аперацый.

Артыкул 86. Выключаны

Артыкул 87. Ажыццяўленне банкам банкаўскіх аперацый і іншай дзейнасці па-за месцам знаходжання банка, яго філіяла

Банк мае права ажыццяўляць банкаўскія аперацыі і (або) іншую дзейнасць па-за месцам знаходжання банка, яго філіяла шляхам стварэння структурных падраздзяленняў, у тым ліку перасоўных, размешчаных па-за месцам знаходжання банка, яго філіяла і якія не маюць самастойнага балансу (аддзяленняў, цэнтраў банкаўскіх паслуг, разлікова-касавых цэнтраў, абменных пунктаў і іншых структурных падраздзяленняў), або шляхам стварэння аддаленых працоўных месцаў. Тэхнічныя магчымасці такіх структурных падраздзяленняў і аддаленых працоўных месцаў павінны адпавядаць устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь патрабаванням да тэхнічных магчымасцей для ажыццяўлення адпаведных банкаўскіх аперацый, нарматыўным патрабаванням па забеспячэнні асабістай бяспекі работнікаў і кліентаў і іншым патрабаванням, якія забяспечваюць бяспеку правядзення банкаўскіх аперацый.

Банк абавязаны паведаміць Нацыянальнаму банку аб стварэнні, змяненні месца знаходжання і закрыцці такіх структурных падраздзяленняў і аддаленых працоўных месцаў у парадку і тэрміны, устаноўленыя Нацыянальным банкам.

Артыкул 88. Прадстаўніцтва банка

Прадстаўніцтвам банка з'яўляецца яго адасобленае падраздзяленне, размешчанае па-за месцам знаходжання банка, якое прадстаўляе яго інтарэсы і ажыццяўляе іх абарону.

Пералік прадстаўніцтваў банка прыкладаецца да статута банка.

Прадстаўніцтва банка не з'яўляецца юрыдычнай асобай і ажыццяўляе сваю дзейнасць на падставе палажэння аб ім, якое зацвярджаецца банкам, які стварыў яго.

Прадстаўніцтва банка не мае права ажыццяўляць банкаўскія аперацыі і іншую дзейнасць, прадугледжаныя [артыкулам 14](#) гэтага Кодэкса, за выключэннем ажыццяўлення абароны і прадстаўніцтва інтарэсаў банка, які стварыў яго, у тым ліку аказання кансультацыйных і (або) інфармацыйных паслуг.

Прадстаўніцтва банка павінна мець у сваім найменні ўказанне на тое, што яно з'яўляецца прадстаўніцтвам банка, які стварыў яго.

Кіраўнікі прадстаўніцтваў назначаюцца кіраўніком банка, які стварыў гэтыя прадстаўніцтвы, калі іншае не прадугледжана статутам банка, і дзейнічаюць на падставе выданы ім ва ўстаноўленым парадку даверанасцяў.

Дзяржаўная рэгістрацыя змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статут банка, звязаных са змяненнем пераліку прадстаўніцтваў банка, які прыкладаецца да статута, ажыццяўляецца ў парадку, устаноўленым [артыкулам 84](#) гэтага Кодэкса.

ГЛАВА 11

**АСАБЛІВАСЦІ СТВАРЭННЯ І ДЗЕЙНАСЦІ БАНКА, ЗАСНАВАЛЬНІКАМ
І (АКЦЫЯНЕРАМІ) ЯКОГА З'ЯЎЛЯЮЦА ЗАМЕЖНЫЯ ІНВЕСТАРЫ.
ПРАДСТАЎНІЦТВА ЗАМЕЖНАГА БАНКА НА ТЭРЫТОРЫІ
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ. АСАБЛІВАСЦІ СТВАРЭННЯ ДАЧЧЫНЫХ
БАНКАЎ, АДКРЫЦЦЯ ФІЛІЯЛАЎ І ПРАДСТАЎНІЦТВАЎ БАНКАЎ-
РЭЗІДЭНТАЎ ЗА МЕЖАМІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ. УДЗЕЛ БАНКАЎ-
РЭЗІДЭНТАЎ У СТАТУТНЫХ ФОНДАХ ЗАМЕЖНЫХ БАНКАЎ**

Артыкул 89. Выключаны

**Артыкул 90. Дадатковыя патрабаванні, якія
прад'яўляюцца да стварэння і дзейнасці
банкаў, заснавальнікамі (акцыянерамі) якіх
з'яўляюцца замежныя інвестары, на
тэрыторыі Рэспублікі Беларусь**

Памер (квота) удзелу замежнага капіталу ў банкаўскай сістэме Рэспублікі Беларусь устанаўліваецца Нацыянальным банкам па ўзгадненні з Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь. Указаная квота разлічваецца як адносіны сумарнага капіталу, які належыць нерэзідэнтам у статутных фондах банкаў, заснавальнікамі (акцыянерамі) якіх з'яўляюцца замежныя інвестары, да сукупнага статутнага фонду банкаў, зарэгістраваных на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Нацыянальны банк спыняе дзяржаўную рэгістрацыю банкаў, заснавальнікамі (акцыянерамі) якіх з'яўляюцца замежныя інвестары, пры дасягненні ўстаноўленага памеру (квоты) удзелу замежнага капіталу ў банкаўскай сістэме Рэспублікі Беларусь.

У выпадку павелічэння статутнага фонду банка за кошт сродкаў нерэзідэнтаў і (або) адчужэння банкам і (або) акцыянерам-рэзідэнтам акцый банка на карысць нерэзідэнтаў набытчык акцый банка, які з'яўляецца нерэзідэнтам, або рэзідэнт, які намерваецца заключыць адпаведную здзелку, абавязаны папярэдне атрымаць дазвол Нацыянальнага банка.

Заява на атрыманне дазволу разглядаецца Нацыянальным банкам у трыццацідзённы тэрмін ва ўстаноўленым ім парадку.

Здзелкі па адчужэнні рэзідэнтамі акцый банкаў на карысць нерэзідэнтаў, здзейсненыя без дазволу Нацыянальнага банка, з'яўляюцца несапраўднымі.

Нацыянальны банк мае права забараніць павелічэнне статутнага фонду банка, заснавальнікамі (акцыянерамі) якога з'яўляюцца замежныя інвестары, за кошт сродкаў нерэзідэнтаў і (або) адчужэнне акцый на карысць нерэзідэнтаў, калі вынікам указаных дзеянняў з'явіцца перавышэнне памеру (квоты) удзелу замежнага капіталу ў банкаўскай сістэме Рэспублікі Беларусь.

Урадам Рэспублікі Беларусь па прапанове Нацыянальнага банка могуць быць устаноўлены для банкаў, заснавальнікамі (акцыянерамі) якіх з'яўляюцца замежныя інвестары, абмежаванні ў ажыццяўленні банкаўскіх аперацый, калі ў адпаведных замежных дзяржавах прымяняюцца аналагічныя абмежаванні дзейнасці банкаў з інвестыцыямі грамадзян Рэспублікі Беларусь і (або) юрыдычных асоб Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 91. Прадстаўніцтва замежнага банка

Замежны банк мае права адкрываць на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь прадстаўніцтва ў парадку, устаноўленым Нацыянальным банкам.

Прадстаўніцтва замежнага банка не з'яўляецца юрыдычнай асобай і ажыццяўляе сваю дзейнасць на падставе палажэння аб ім, якое зацвярджаецца банкам, які стварыў яго.

Прадстаўніцтва замежнага банка не мае права ажыццяўляць банкаўскія аперацыі і іншую дзейнасць, прадугледжаныя [артыкулам 14](#) гэтага Кодэкса, за выключэннем ажыццяўлення абароны і прадстаўніцтва інтарэсаў замежнага банка, які стварыў яго, у тым ліку аказання кансультацыйных і (або) інфармацыйных паслуг.

**Артыкул 92. Асаблівасці стварэння даччыных банкаў,
адкрыцця філіялаў і прадстаўніцтваў банкаў-
рэзідэнтаў за межамі Рэспублікі Беларусь.
Удзел банкаў-рэзідэнтаў у статутных фондах
замежных банкаў**

Стварэнне даччыных банкаў, адкрыццё філіялаў банкаў-рэзідэнтаў за межамі Рэспублікі Беларусь, а таксама ўдзел банкаў-рэзідэнтаў у статутных фондах замежных банкаў ажыццяўляюцца з дазволу Нацыянальнага банка.

Адкрыццё прадстаўніцтваў банкаў-рэзідэнтаў за межамі Рэспублікі Беларусь ажыццяўляецца пасля папярэдняга паведамлення Нацыянальнаму банку.

Для атрымання дазволу на стварэнне даччынага банка, адкрыццё філіяла банка-рэзідэнта за межамі Рэспублікі Беларусь або на ўдзел банка-рэзідэнта ў статутным фондзе замежнага банка ў Нацыянальны банк прадстаўляюцца:

заява;

рашэнне ўпаўнаважанага органа банка аб стварэнні даччынага банка, аб адкрыцці філіяла банка-рэзідэнта за межамі Рэспублікі Беларусь або аб удзеле банка-рэзідэнта ў статутным фондзе замежнага банка;

эканамічнае абгрунтаванне стварэння даччынага банка, адкрыцця філіяла банка-рэзідэнта за межамі Рэспублікі Беларусь або ўдзела банка-рэзідэнта ў статутным фондзе замежнага банка;

дакументы, якія вызначаюць прававы статус даччынага банка, філіяла банка-рэзідэнта за межамі Рэспублікі Беларусь, або дакументы, якія пацвярджаюць прававы статус замежнага банка, на ўдзел у статутным фондзе якога патрабуецца давол.

Рашэнні аб выдачы дазволу на стварэнне даччынага банка, адкрыццё філіяла банка-рэзідэнта за межамі Рэспублікі Беларусь, а таксама на ўдзел банка-рэзідэнта ў статутным фондзе замежнага банка або аб адмове ў выдачы такога дазволу павінны быць прыняты ў трыццацідзённы тэрмін з дня падачы дакументаў, указаных у частцы трэцяй гэтага артыкула. Аб прынятых рашэннях Нацыянальны банк абавязаны паведаміць банку ў пісьмовай форме ў пяцідзённы тэрмін з дня іх прыняцця.

Падставамі для адмовы ў выдачы дазволу на стварэнне даччынага банка, адкрыццё філіяла банка-рэзідэнта за межамі Рэспублікі Беларусь або на ўдзел банка-рэзідэнта ў статутным фондзе замежнага банка з'яўляюцца:

стратнасць банка на першую лічбу месяца, у якім банк звярнуўся ў Нацыянальны банк за выдачай дазволу, або наяўнасць дакладнай інфармацыі аб стратнасці банка на дзень прыняцця рашэння;

наяўнасць фактаў невыканання банкам нарматываў бяспечнага функцыянавання і (або) іншых патрабаванняў, устаноўленых [главой 15](#) гэтага Кодэкса, на працягу апошніх трох месяцаў да дня звароту банка ў Нацыянальны банк за выдачай дазволу;

наяўнасць перашкод для ажыццяўлення Нацыянальным банкам банкаўскага нагляду на кансалідаванай аснове;

іншыя падставы, прадугледжаныя міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь. Адмова ў выдачы дазволу на стварэнне даччынага банка, адкрыццё філіяла банка-рэзідэнта за межамі Рэспублікі Беларусь або на ўдзел банка-рэзідэнта ў статутным фондзе замежнага банка або непрыняцце Нацыянальным банкам ва ўстаноўлены гэтым артыкулам тэрмін рашэння могуць быць абскарджаны банкам у Вярхоўны Суд Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 12

ЛІЦЭНЗАВАННЕ БАНКАЎСКАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

Артыкул 93. Агульныя палажэнні аб ліцэнзаванні банкаўскай дзейнасці

Ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці выдаюцца Нацыянальным банкам у парадку, устаноўленым гэтым Кодэксам і нарматыўнымі прававымі актамі Нацыянальнага банка, прынятымі ў адпаведнасці з ім.

Банк набывае права на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці з дня атрымання ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці.

Ліцэнзіі, выдадзеныя Нацыянальным банкам, улічваюцца ў рэестры ліцэнзій на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці. Пры адкліканні ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, у тым ліку ў частцы ажыццяўлення асобных банкаўскіх аперацый, і прыпыненні або аднаўленні яе дзеяння ў указаным рэестры робіцца адпаведны запіс.

Рэестр ліцэнзій на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці размяшчаецца на афіцыйным сайце Нацыянальнага банка ў глабальнай камп'ютарнай сетцы Інтэрнэт. Змяненні і дапаўненні, якія ўносяцца ва ўказаны рэестр, размяшчаюцца на ўказаным сайце ў пяцідзённы тэрмін з дня іх унясення ў рэестр.

У ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці ўказваецца пералік банкаўскіх аперацый, якія банк мае права ажыццяўляць.

Артыкул 94. Ліцэнзійныя патрабаванні, якія прад'яўляюцца для атрымання ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці

Ліцэнзійнымі патрабаваннямі для атрымання ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці з'яўляюцца:

наяўнасць у банка нарматыўнага капіталу не менш мінімальнага памеру, устаноўленага Нацыянальным банкам;

наяўнасць бізнес-плана (стратэгічнага плана развіцця банка), які адпавядае патрабаванням, устаноўленым Нацыянальным банкам;
наяўнасць у банку савета дырэктараў (наглядальнага савета) і выканаўчага органа, адпаведнасць складу савета дырэктараў (наглядальнага савета) патрабаванням, устаноўленым Нацыянальным банкам;
адпаведнасць членаў савета дырэктараў (наглядальнага савета), за выключэннем прадстаўніка дзяржавы, членаў калегіяльнага выканаўчага органа (у выпадку яго ўтварэння), а таксама кіраўніка і галоўнага бухгалтара банка, іх намеснікаў кваліфікацыйным патрабаванням і (або) патрабаванням да дзелавой рэпутацыі, якія прад'яўляюцца да іх;
наяўнасць у банку сістэмы кіравання рызыкамі і сістэмы ўнутранага кантролю, якая адпавядае патрабаванням, устаноўленым Нацыянальным банкам;
адпаведнасць банка ўстаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь патрабаванням да тэхнічных магчымасцей для ажыццяўлення банкаўскіх аперацый;
адпаведнасць арганізацыйнай структуры банка патрабаванням, устаноўленым гэтым Кодэксам, а таксама празрыстасць структуры яго ўласнасці. Крытэрыі ацэнкі празрыстасці структуры ўласнасці банка ўстанаўліваюцца Нацыянальным банкам.

Для банкаў, якія маюць права на ажыццяўленне банкаўскіх аперацый па прыцягненні грашовых сродкаў фізічных асоб, якія не з'яўляюцца індывідуальнымі прадпрымальнікамі, на рахункі і (або) ва ўклады (дэпазіты), па адкрыцці і вядзенні банкаўскіх рахункаў такіх фізічных асоб або асоб, якія хадайнічаюць аб атрыманні такога права, ліцэнзійнымі патрабаваннямі, апрача пералічаных у частцы першай гэтага артыкула, з'яўляюцца:

наяўнасць у банка нарматыўнага капіталу ў памеры, устаноўленым Нацыянальным банкам, або ў двухразовым памеры ў выпадку, калі з моманту атрымання банкам ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці прайшло менш двух гадоў;

устойлівае фінансавае становішча банка на працягу апошніх двух гадоў або з моманту атрымання банкам ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці ў выпадку, калі з моманту атрымання такой ліцэнзіі прайшло менш двух гадоў. Крытэрыі ўстойлівага фінансавага становішча банка і парадак яго ацэнкі ўстанаўліваюцца Нацыянальным банкам.

Банк абавязаны пастаянна выконваць ліцэнзійныя патрабаванні.

**Артыкул 95. Парадак атрымання ліцэнзіі на
ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці і
ўнясення ў яе змяненняў і (або) дапаўненняў**

Для атрымання ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці ў Нацыянальны банк прадстаўляюцца:

заява па форме, устаноўленай Нацыянальным банкам;

звесткі аб назначаных (выбраных) на момант падачы заявы членах савета дырэктараў (наглядальнага савета), калегіяльнага выканаўчага органа (у выпадку яго ўтварэння), кіраўніку і галоўным бухгалтарам банка, іх намесніках,

службовых асобах, адказных за кіраванне рызыкамі, службовых асобах, адказных за ўнутраны кантроль у банку, кіраўніку службы ўнутранага аўдыту па форме, устаноўленай Нацыянальным банкам;

лакальныя нарматыўныя прававыя акты банка, якія рэгулююць арганізацыю сістэмы кіравання рызыкамі, сістэмы ўнутранага кантролю і дзейнасць службы ўнутранага аўдыту банка;

бізнес-план банка;

разлік нарматыўнага капіталу банка па форме, устаноўленай Нацыянальным банкам;

звесткі аб бенефіцыйных уласніках банка, якія з'яўляюцца такімі ў дачыненні да не менш чым пяці працэнтаў акцый банка, па форме, устаноўленай Нацыянальным банкам;

плацежны дакумент, які пацвярджае выплату дзяржаўнай пошліны за выдачу ліцэнзіі.

Змяненні і (або) дапаўненні ў пералік банкаўскіх аперацый, указаны ў выдадзенай банку ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, уносяцца:

па хадайніцтве банка пры выкананні ім ліцэнзійных патрабаванняў;

па ініцыятыве Нацыянальнага банка ў выпадку змянення заканадаўства Рэспублікі Беларусь, а таксама ў выпадках, прадугледжаных [артыкуламі 97, 101¹, 134 і 134¹](#) гэтага Кодэкса.

Дакументы, якія прадстаўляюцца банкам для ўнясення змяненняў і (або) дапаўненняў у пералік банкаўскіх аперацый, указаны ў выдадзенай яму ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, а таксама парадак іх прадстаўлення і разгляду ўстанаўліваюцца Нацыянальным банкам.

Рашэнне аб выдачы (адмове ў выдачы) банку ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, унясенні (адмове ва ўнясенні) змяненняў і (або) дапаўненняў у пералік банкаўскіх аперацый, указаны ў выдадзенай банку ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, прымаецца Нацыянальным банкам у тэрмін, які не перавышае двух месяцаў з дня прадстаўлення ў Нацыянальны банк дакументаў, неабходных для атрымання ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, унясення змяненняў і (або) дапаўненняў у пералік банкаўскіх аперацый, указаны ў такой ліцэнзіі.

Да прыняцця рашэння аб выдачы банку ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, унясенні змяненняў і (або) дапаўненняў у пералік банкаўскіх аперацый, указаны ў выдадзенай банку ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, Нацыянальны банк мае права правесці праверку выканання банкам ліцэнзійных патрабаванняў, устаноўленых гэтым Кодэксам для ажыццяўлення банкаўскіх аперацый, указаных у заяве на атрыманне ліцэнзіі, і (або) запытаць у заяўніка дадатковыя дакументы, якія пацвярджаюць выкананне такіх ліцэнзійных патрабаванняў.

Ліцэнзія на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці выдаецца банку на працягу пяці працоўных дзён з дня прыняцця Нацыянальным банкам такога рашэння.

На падставе рашэння аб унясенні змяненняў і (або) дапаўненняў у пералік банкаўскіх аперацый, указаны ў выдадзенай банку ліцэнзіі на ажыццяўленне

банкаўскай дзейнасці, Нацыянальны банк на працягу пяці працоўных дзён з дня прыняцця такога рашэння выдае банку ліцэнзію, аформленую на новым бланку, з указаннем у ёй пераліку банкаўскіх аперацый, якія банк мае права ажыццяўляць. Адначасова банк абавязаны вярнуць у Нацыянальны банк раней выдадзеную ліцэнзію на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці (яе дублікат).

Заснавальнікі банка маюць права звярнуцца ў Нацыянальны банк за атрыманнем ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці адначасова з хадайніцтвам аб дзяржаўнай рэгістрацыі банка пры ўмове выканання ліцэнзійных патрабаванняў, устаноўленых гэтым Кодэксам. У гэтым выпадку адначасова з дакументамі, неабходнымі для дзяржаўнай рэгістрацыі банка, прадстаўляюцца дакументы, прадугледжаныя часткай першай гэтага артыкула для атрымання ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці. Пры гэтым тэрмін прыняцця рашэння аб выдачы банку ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці можа быць прадоўжаны Нацыянальным банкам да трох месяцаў. Пры наяўнасці падстаў для адмовы ў выдачы ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, прадугледжаных часткай першай [артыкула 96](#) гэтага Кодэкса, Нацыянальны банк ажыццяўляе дзяржаўную рэгістрацыю банка без выдачы такой ліцэнзіі ў парадку, устаноўленым [главой 9](#) гэтага Кодэкса.

Дзеянне гэтага артыкула не распаўсюджваецца на выпадак адклікання Нацыянальным банкам ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці ў частцы ажыццяўлення асобных банкаўскіх аперацый, прадугледжаныя часткай другой [артыкула 99](#) гэтага Кодэкса.

Артыкул 96. Падставы для адмовы ў выдачы ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, ва ўнясенні ў яе змяненняў і (або) дапаўненняў

Нацыянальны банк мае права адмовіць у выдачы ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці ў выпадку, калі:

для атрымання ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці прадстаўлены не ўсе дакументы, прадугледжаныя [артыкулам 95](#) гэтага Кодэкса;

у дакументах, прадстаўленых для атрымання ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, выяўлена недакладная інфармацыя;

банкам не выконваюцца ліцэнзійныя патрабаванні, устаноўленыя гэтым Кодэксам.

Падставы для адмовы ва ўнясенні змяненняў і (або) дапаўненняў у пералік банкаўскіх аперацый, указаны ў выдадзенай банку ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, устанаўліваюцца Нацыянальным банкам.

Артыкул 97. Падставы для прыпынення, аднаўлення дзеяння ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці і яе адклікання

Нацыянальны банк мае права прыпыніць дзеянне ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці ў частцы ажыццяўлення асобных банкаўскіх аперацый на тэрмін, неабходны для ліквідацыі выяўленых у дзейнасці банка парушэнняў, але не больш чым на адзін год, у выпадку:

невыканання прадпісання Нацыянальнага банка;

невыканання нарматываў бяспечнага функцыянавання і (або) іншых патрабаванняў, устаноўленых [главой 15](#) гэтага Кодэкса;

непрадстаўлення, несвоечасовага прадстаўлення, прадстаўлення недакладнай і (або) не ў поўным аб'ёме справаздачнасці, а таксама іншай інфармацыі, абавязковай для прадстаўлення ў Нацыянальны банк у адпаведнасці з гэтым Кодэксам і іншым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, і (або) парушэння парадку яе прадстаўлення;

стварэння такога фінансавага становішча банка, якое можа пацягнуць пагрозу стабільнасці банкаўскай сістэмы Рэспублікі Беларусь і (або) інтарэсам укладчыкаў і іншых крэдытораў банка;

невыканання ліцэнзійных патрабаванняў, устаноўленых гэтым Кодэксам;

парушэння іншых патрабаванняў банкаўскага заканадаўства.

Нацыянальны банк аднаўляе дзеянне прыпыненай ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці ў частцы ажыццяўлення асобных банкаўскіх аперацый у выпадку заявы банкам хадайніцтва аб гэтым, якое змяшчае інфармацыю аб устараненні выяўленых у яго дзейнасці парушэнняў, якія выклікалі прыпыненне дзеяння ліцэнзіі. Пры неабходнасці Нацыянальны банк мае права правесці праверку дакладнасці прадстаўленай банкам інфармацыі аб устараненні парушэнняў.

У выпадку, калі выяўленыя ў дзейнасці банка парушэнні не былі ўстаранены ва ўказаны Нацыянальным банкам тэрмін, Нацыянальны банк мае права прыпыніць дзеянне ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці на новы тэрмін або адклікаць яе, у тым ліку ў частцы ажыццяўлення асобных банкаўскіх аперацый.

Нацыянальны банк мае права адклікаць ліцэнзію на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, у тым ліку ў частцы ажыццяўлення асобных банкаўскіх аперацый, таксама ў выпадку:

невыканання асобных ліцэнзійных патрабаванняў, устаноўленых гэтым Кодэксам, калі гэта можа прывесці да стварэння пагрозы стабільнасці банкаўскай сістэмы Рэспублікі Беларусь і (або) інтарэсаў укладчыкаў і іншых крэдытораў банка;

устанаўлення факта недакладнасці звестак, на падставе якіх была выдадзена ліцэнзія на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці або былі ўнесены змяненні і (або) дапаўненні ва ўказаны ў ёй пералік банкаўскіх аперацый;

неажыццяўлення банкаўскіх аперацый, указаных у выдадзенай ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, на працягу аднаго года;

устанаўлення факта недакладнасці дадзеных, якія змяшчаюцца ў справаздачнасці, здольнага прывесці да стварэння пагрозы стабільнасці банкаўскай сістэмы Рэспублікі Беларусь і (або) інтарэсаў укладчыкаў і іншых крэдытораў банка;

неаднаразовага (не менш двух разоў) парушэння на працягу аднаго года патрабаванняў, устаноўленых Нацыянальным банкам да парадку і тэрмінаў прадстаўлення справаздачнасці;

ажыццяўлення, у тым ліку аднакратных, банкаўскіх аперацый, не ўказаных у выдадзенай ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці;

парушэння іншых патрабаванняў банкаўскага заканадаўства, калі на працягу аднаго года да банка неаднаразова (не менш двух разоў) прымяняліся меры ўздзеяння, устаноўленыя гэтым Кодэксам;
стварэння такога фінансавага становішча банка, якое пацягнула нездзяйсненне ім сваіх абавязацельстваў перад укладчыкамі і іншымі крэдытарамі;
наяўнасці падстаў для прызнання банка банкрутам у адпаведнасці з заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь;
рэарганізацыі банка шляхам яго зліцця, або далучэння (у далучанага банка), або падзелу, або пераўтварэння ў нябанкаўскую крэдытна-фінансавую арганізацыю (унясення адпаведных змяненняў у статут банка);
прыняцця рашэння аб ліквідацыі банка.

У выпадку ўстаранення парушэнняў, па якіх ліцэнзія на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці ў частцы ажыццяўлення асобных банкаўскіх аперацый была адклікана, банк мае права заявіць хадайніцтва ў Нацыянальны банк аб унясенні змяненняў і (або) дапаўненняў у пералік банкаўскіх аперацый, які ўказаны ў выдадзенай яму ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці. Пры неабходнасці Нацыянальны банк мае права правесці праверку дакладнасці прадстаўленай банкам інфармацыі аб устараненні парушэнняў.

Артыкул 98. Прыпыненне і аднаўленне дзеяння ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці

Рашэнні Нацыянальнага банка аб прыпыненні і аб аднаўленні дзеяння ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці ў частцы ажыццяўлення асобных банкаўскіх аперацый уступаюць у сілу з моманту паведамлення банку аб іх прыняцці.

Паведамленні аб прыпыненні і аб аднаўленні дзеяння ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці ў частцы ажыццяўлення асобных банкаўскіх аперацый падлягаюць апублікаванню Нацыянальным банкам у рэспубліканскіх друкаваных сродках масавай інфармацыі, якія з'яўляюцца афіцыйнымі выданнямі, і на афіцыйным сайце Нацыянальнага банка ў глабальнай камп'ютарнай сетцы Інтэрнэт у пяцідзённы тэрмін з дня прыняцця адпаведнага рашэння.

У выпадку прыпынення дзеяння ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці ў частцы ажыццяўлення асобных банкаўскіх аперацый абавязацельствы бакоў, звязаныя з ажыццяўленнем гэтых аперацый, спыняюцца выкананнем бакамі сваіх абавязацельстваў па адпаведным дагаворы. Пры гэтым банку забараняецца заключаць новыя дагаворы і перазакрываць на новы тэрмін раней заключаныя дагаворы, выкананне абавязацельстваў па якіх звязана з ажыццяўленнем банкаўскай аперацыі, у частцы ажыццяўлення якой дзеянне ліцэнзіі прыпынена, калі іншае не ўстаноўлена ў рашэнні Нацыянальнага банка аб прыпыненні дзеяння ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці.

Артыкул 99. Адкліканне ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці і яго наступствы

Рашэнне Нацыянальнага банка аб адкліканні ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, у тым ліку ў частцы ажыццяўлення асобных банкаўскіх аперацый, уступае ў сілу з моманту паведамлення банку аб яго прыняцці.

На падставе рашэння аб адкліканні ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці ў частцы ажыццяўлення асобных банкаўскіх аперацый Нацыянальны банк выдае банку ліцэнзію, аформленую на новым бланку, з указаннем у ёй пераліку банкаўскіх аперацый, якія банк мае права ажыццяўляць. Адначасова банк абавязаны вярнуць у Нацыянальны банк раней выдадзеную ліцэнзію на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці (яе дублікат).

Паведамленне аб адкліканні ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, у тым ліку ў частцы ажыццяўлення асобных банкаўскіх аперацый, падлягае апублікаванню Нацыянальным банкам у рэспубліканскіх друкаваных сродках масавай інфармацыі, якія з'яўляюцца афіцыйнымі выданнямі, і на афіцыйным сайце Нацыянальнага банка ў глабальнай камп'ютарнай сетцы Інтэрнэт у пяцідзённы тэрмін з дня прыняцця адпаведнага рашэння.

У выпадку адклікання ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці ў частцы ажыццяўлення асобных банкаўскіх аперацый абавязацельствы, звязаныя з ажыццяўленнем гэтых аперацый, падлягаюць спыненню з-за немагчымасці іх выканання. Пры гэтым банк кампенсуе ўкладчыкам і іншым крэдыторам страты, панесеныя імі ў сувязі з немагчымасцю выканання банкам сваіх абавязацельстваў, звязаных з ажыццяўленнем асобных банкаўскіх аперацый, у частцы ажыццяўлення якіх ліцэнзія была адкліканая.

У выпадку адклікання ў банка ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці ў частцы ажыццяўлення ў сукупнасці банкаўскіх аперацый, указаных у частцы першай [артыкула 8](#) гэтага Кодэкса, пры захаванні дзеяння ліцэнзіі на ажыццяўленне іншых банкаўскіх аперацый дапускаецца пераўтварэнне банка ў нябанкаўскую крэдытна-фінансавую арганізацыю (унясенне адпаведных змяненняў у статут банка).

У выпадку адклікання ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці і пры ўмове поўнага выканання банкам сваіх абавязацельстваў перад укладчыкамі і іншымі крэдытарамі банк падлягае ліквідацыі.

З моманту адклікання ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці:

тэрмін выканання банкам сваіх абавязацельстваў лічыцца надышоўшым;

абавязацельствы банка ў замежнай валюце вызначаюцца ў беларускіх рублях па афіцыйным курсе Нацыянальнага банка, які дзейнічаў на дату адклікання ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці;

банк не нясе адказнасці за парушэнне сваіх абавязацельстваў з-за немагчымасці іх выканання ў сувязі з адкліканнем ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, у тым ліку спыняецца налічэнне працэнтаў, уключаючы працэнты за карыстанне чужымі грашовымі сродкамі, няўстоек (штрафаў, пені);

грашовыя абавязацельствы банка выконваюцца ў беларускіх рублях і (або) замежнай валюце ў адпаведнасці з умовамі заключаных здзелак;

выдадзеныя банкам гарантыі спыняюць сваё дзеянне;

прыпыняецца задавальненне патрабаванняў па выканаўчых дакументах у частцы спагнання грашовых сродкаў і іншай маёмасці, за выключэннем задавальнення патрабаванняў па выканаўчых дакументах аб спагнанні запазычанасці па зароботнай плаце, выплаце аўтарскага ўзнагароджання, спагнанні аліментаў, а

таксама аб пакрыцці шкоды, прычыненай жыццю або здароўю, выдадзеных да моманту адклікання ў банка ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці; забараняюцца да моманту стварэння ліквідацыйнай камісіі (назначэння ліквідатара) або назначэння судом, які разглядае эканамічныя справы, антыкрызіснага кіраўніка заключэнне банкам новых дагавораў і перазаклучэнне на новы тэрмін раней заключаных дагавораў, выкананне абавязацельстваў банка, у тым ліку ажыццяўленне расходных аперацый па карэспандэнцкім рахунку банка, за выключэннем аперацый, звязаных з бягучымі і эксплуатацыйнымі плацяжамі банка, выплатай выхадных дапамог і аплатай працы асоб, якія працуюць па працоўным дагаворы (кантракте), у межах каштарыса расходаў, які ўзгадняецца з Нацыянальным банкам;

банк ажыццяўляе вяртанне банку-адпраўшчыку грашовых сродкаў, якія паступаюць на карысць кліентаў банка, а таксама грашовых сродкаў, памылкова залічаных на карэспандэнцкі рахунак банка ў выніку тэхнічнай памылкі.

Артыкул 100. Выключаны

ГЛАВА 13

РЭАРГАНІЗАЦЫЯ І ЛІКВІДАЦЫЯ БАНКАЎ

Артыкул 101. Рэарганізацыя банка

Рэарганізацыя банка шляхам яго падзелу або вылучэння банка (банкаў) дапускаецца пры ўмове, калі статутны фонд банкаў (банка), створаных у выніку рэарганізацыі, застанецца не ніжэйшым за памер мінімальнага статутнага фонду, устаноўленага Нацыянальным банкам.

Зліццё банка можа ажыццяўляцца толькі з банкам (банкамі). У выпадку прыняцця банкамі рашэння аб зліцці трэба атрымаць дазвол Нацыянальнага банка на іх зліццё. Парадак атрымання дазволу ўстанаўліваецца Нацыянальным банкам.

Банк можа быць рэарганізаваны шляхам далучэння толькі да іншага банка. Далучыцца да банка могуць толькі банк або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя.

Рэарганізацыя банка праводзіцца з паведамленнем крэдыторам банка, які рэарганізуецца. Крэдытор банка, які рэарганізуецца, мае права патрэбаваць спынення або датэрміновага выканання абавязацельства, даўжніком па якім з'яўляецца гэты банк, і пакрыцця страт.

Пры зліцці рэарганізаваных банкі абавязаны вярнуць выдадзеныя ім ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці (іх дублікаты) і копіі такіх ліцэнзій у Нацыянальны банк. Пры гэтым нанава створаны банк мае права заявіць у Нацыянальны банк хадайніцтва аб выдачы ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці з указаннем у ёй пераліку тых банкаўскіх аперацый, якія мелі права ажыццяўляць рэарганізаваныя банкі.

Пры далучэнні банк, рэарганізаваны шляхам далучэння да іншага банка, абавязаны вярнуць выдадзеную яму ліцэнзію на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці (яе дублікат) і копіі такой ліцэнзіі ў Нацыянальны банк. Банк, рэарганізаваны шляхам далучэння да яго іншага банка, мае права заявіць у Нацыянальны банк хадайніцтва аб унясенні змяненняў і (або) дапаўненняў у

пералік банкаўскіх аперацый, указаны ў выдадзенай яму ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, для ўказання ў ім тых банкаўскіх аперацый, якія меў права ажыццяўляць далучаны банк.

Пры вылучэнні банк, які ствараецца шляхам вылучэння з іншага банка, абавязаны заявіць у Нацыянальны банк хадайніцтва аб выдачы яму ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці.

Пры падзеле рэарганізаваны банк абавязаны вярнуць выдадзеную яму ліцэнзію на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці (яе дублікат) і копіі такой ліцэнзіі ў Нацыянальны банк, а ствараемыя ў выніку падзелу банкі павінны заявіць хадайніцтва аб выдачы ім ліцэнзій на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці.

Пры рэарганізацыі банка яго правы і абавязкі пераходзяць да створаных банкаў (банка) і іншых юрыдычных асоб у парадку, устаноўленым грамадзянскім заканадаўствам.

Артыкул 101¹. Асаблівасці дзяржаўнай рэгістрацыі пры рэарганізацыі банка

Пры рэарганізацыі банка шляхам вылучэння ажыццяўляецца дзяржаўная рэгістрацыя банка, які ствараецца, і пры неабходнасці дзяржаўная рэгістрацыя змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статут банка, які рэарганізуецца.

Пры рэарганізацыі банка шляхам падзелу, зліцця ажыццяўляецца дзяржаўная рэгістрацыя банкаў, якія ствараюцца (банка, які ствараецца).

Пры рэарганізацыі банка шляхам пераўтварэння, далучэння пры неабходнасці ажыццяўляецца дзяржаўная рэгістрацыя змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статут банка, які рэарганізуецца.

Банк, які ствараецца ў выніку рэарганізацыі, павінен адпавядаць ліцэнзійным патрабаванням, устаноўленым гэтым Кодэксам, з моманту яго стварэння.

Нацыянальны банк адначасова з рашэннем аб дзяржаўнай рэгістрацыі створанага ў выніку рэарганізацыі банка прымае рашэнне аб выдачы яму ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці.

Нацыянальны банк адначасова з рашэннем аб дзяржаўнай рэгістрацыі змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў статут банка, які рэарганізуецца, можа прыняць рашэнне аб унясенні змяненняў у пералік банкаўскіх аперацый, які ўказаны ў выдадзенай банку ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці.

Артыкул 102. Ліквідацыя банка

Спыненне дзейнасці банка ажыццяўляецца шляхам яго ліквідацыі ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь і з улікам патрабаванняў, устаноўленых гэтым Кодэксам.

Банк можа быць ліквідаваны па рашэнні агульнага сходу акцыянераў гэтага банка, суда, які разглядае эканамічныя справы, у выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Агульны сход акцыянераў банка прымае рашэнне аб ліквідацыі банка, стварае ліквідацыйную камісію (назначае ліквідатара), назначае яе старшыню, вызначае ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь парадак і тэрміны ліквідацыі банка.

Аб прыняцці рашэння, указанага ў частцы трэцяй гэтага артыкула, агульны сход акцыянераў банка інфармуе Нацыянальны банк у пяцідзённы тэрмін з даты яго прыняцця.

Нацыянальны банк у дваццацідзённы тэрмін з дня атрымання інфармацыі аб прыняцці агульным сходам акцыянераў банка рашэння аб ліквідацыі банка прымае рашэнне аб адкліканні ў банка ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці.

У выпадку адклікання Нацыянальным банкам ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці да прыняцця рашэння аб ліквідацыі банка па ініцыятыве агульнага сходу яго акцыянераў агульны сход акцыянераў банка прымае рашэнне аб ліквідацыі банка ў тэрмін не больш трыццаці пяці дзён з даты адклікання ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці.

Нацыянальны банк у пяцідзённы тэрмін з дня атрымання інфармацыі аб прыняцці агульным сходам акцыянераў банка рашэння аб ліквідацыі банка прадстаўляе ў Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Беларусь звесткі аб тым, што банк знаходзіцца ў працэсе ліквідацыі, для ўключэння іх у Адзіны дзяржаўны рэгістр юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў.

Тэрміны, на працягу якіх ажыццяўляецца прад'яўленне патрабаванняў крэдытараў, вызначаюцца ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Ліквідацыйная камісія (ліквідатар) на працягу трыццацідзённага тэрміну з даты прыняцця рашэння аб ліквідацыі банка праводзіць ацэнку яго фінансавага стану і ў выпадку недастатковасці маёмасці банка для пагашэння патрабаванняў крэдытараў падае ў суд, які разглядае эканамічныя справы, заяву аб банкруцтве банка. Працэдура банкруцтва банка ажыццяўляецца ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Банк лічыцца ліквідаваным з даты прыняцця Нацыянальным банкам рашэння аб унясенні запісу ў Адзіны дзяржаўны рэгістр юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў аб выключэнні яго з гэтага рэгістра. Такое рашэнне прымаецца пасля поўнага пагашэння банкам запазычанасці па плацяжках у бюджэт і (або) дзяржаўныя пазабюджэтныя фонды, задавальнення ўсіх заяўленых патрабаванняў па наяўных абавязацельствах перад укладчыкамі і іншымі крэдытарамі банка, акрамя выпадкаў, калі банк ліквідуецца з прычыны банкруцтва.

Паведамленне аб выключэнні банка з Адзінага дзяржаўнага рэгістра юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў размяшчаецца на афіцыйным сайце Нацыянальнага банка ў глабальнай камп'ютарнай сетцы Інтэрнэт у трыццацідзённы тэрмін з дня ўнясення адпаведнага запісу ў гэты рэгістр.

Артыкул 103. Спыненне дзейнасці і абавязацельстваў банка пры яго ліквідацыі

Банк абавязаны спыніць банкаўскую дзейнасць з моманту прыняцця рашэння аб яго ліквідацыі.

Асобы, якія заключылі з ліквідуемым банкам дагавор банкаўскага рахунку, на працягу трыццацідзённага тэрміну з дня публікацыі інфармацыі аб ліквідацыі банка ў рэспубліканскіх друкаваных сродках масавай інфармацыі, якія

з'яўляюцца афіцыйнымі выданнямі, абавязаны скасаваць у аднабаковым парадку гэты дагавор.

**Артыкул 104. Чарговасць задавальнення патрабаванняў
укладчыкаў і іншых крэдытораў пры
ліквідацыі банка**

Пры ліквідацыі банка, за выключэннем выпадку яго ліквідацыі з прычыны банкруцтва, патрабаванні яго ўкладчыкаў і іншых крэдытораў задавальняюцца ў наступнай чарговасці:

у першую чаргу вяртаюцца грашовыя сродкі фізічных асоб, размешчаныя на рахунках і (або) ва ўкладах (дэпазітах), налічаныя па іх працэнты і задавальняюцца патрабаванні па пакрыцці шкоды, прычыненай жыццю або здароўю грамадзяніна, патрабаванні фізічных асоб – уладальнікаў аблігацый, эмітаваных банкам, а таксама патрабаванні арганізацыі, якая ажыццяўляе гарантаванае пакрыццё банкаўскіх укладаў (дэпазітаў) фізічных асоб;

у другую чаргу пагашаюцца запазычанасці па выплаце аліментаў; па спагнанні выдаткаў, затрачаных дзяржавай на ўтрыманне дзяцей, якія знаходзяцца на дзяржаўным забеспячэнні; па выплаце зароботнай платы і выхадных дапамог работнікам банка;

у трэцюю чаргу пагашаецца запазычанасць па выплатах у бюджэт і дзяржаўныя пазабюджэтныя фонды, а таксама задавальняюцца патрабаванні крэдытораў па абавязацельствах, забяспечаных закладам маёмасці банка, які ліквідуецца;

у чацвёртую чаргу вяртаюцца ўклады (дэпазіты) індывідуальных прадпрымальнікаў і юрыдычных асоб і налічаныя па іх працэнты;

у пятую чаргу задавальняюцца патрабаванні Нацыянальнага банка па крэдытах, дадзеных банку ў парадку рэфінансавання;

у шостую чаргу задавальняюцца ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь патрабаванні астатніх крэдытораў.

Патрабаванні ўкладчыкаў і іншых крэдытораў кожнай наступнай чаргі задавальняюцца пасля поўнага задавальнення патрабаванняў укладчыкаў і іншых крэдытораў папярэдняй чаргі.

ГЛАВА 14

**АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЗЖЭННІ АБ НЯБАНКАЎСКІХ КРЭДЫТНА-
ФІНАНСАВЫХ АРГАНІЗАЦЫЯХ**

**Артыкул 105. Арганізацыйна-прававая форма
нябанкаўскай крэдытна-фінансавай
арганізацыі**

Нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя ствараецца ў форме акцыянернага таварыства і ажыццяўляе сваю дзейнасць у парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, з улікам асаблівасцей, прадугледжаных гэтым Кодэксам.

**Артыкул 106. Найменне нябанкаўскай крэдытна-
фінансавай арганізацыі**

Найменне нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі павінна змяшчаць указанне на характар дзейнасці гэтай арганізацыі пры дапамозе выкарыстання

слоў «нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя або «НКФА»», а таксама на яе арганізацыйна-прававую форму.

Юрыдычныя асобы, зарэгістраваныя на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь ва ўстаноўленым парадку, не могуць выкарыстоўваць у сваім найменні словы «нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя, «НКФА»» або іншым чынам указваць на тое, што яны маюць права на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, за выключэннем асоб, якія атрымалі ад Нацыянальнага банка ліцэнзію на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці.

Артыкул 107. Дзяржаўная рэгістрацыя і ліцэнзаванне дзейнасці нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый

Дзяржаўная рэгістрацыя і ліцэнзаванне дзейнасці нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый ажыццяўляюцца Нацыянальным банкам у парадку, устаноўленым гэтым Кодэксам для банкаў. Нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя на падставе ліцэнзіі, выдадзенай Нацыянальным банкам, мае права ажыццяўляць асобныя банкаўскія аперацыі, прадугледжаныя гэтым Кодэксам.

Мінімальны памер статутнага фонду нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі, а таксама парадак яго фарміравання вызначаюцца Нацыянальным банкам.

Артыкул 108. Рэарганізацыя і ліквідацыя нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый

Пераўтварэнне нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі ў банк (унясенне адпаведных змяненняў у статут нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі) дапускаецца пры выкананні патрабаванняў, устаноўленых [главой 9](#) гэтага Кодэкса для дзяржаўнай рэгістрацыі банкаў.

Ліквідацыя нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый ажыццяўляецца ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь і з улікам патрабаванняў, устаноўленых гэтым Кодэксам для банкаў.

РАЗДЗЕЛ ІV

ЗАБЕСПЯЧЭННЕ СТАБІЛЬНАСЦІ БАНКАЎСКАЙ ДЗЕЙНАСЦІ. АДКАЗНАСЦЬ СУБ'ЕКТАЎ І ЎДЗЕЛЬНІКАЎ БАНКАЎСКІХ ПРАВААДНОСІН

ГЛАВА 15

ЗАБЕСПЯЧЭННЕ СТАБІЛЬНАСЦІ БАНКАЎСКАЙ ДЗЕЙНАСЦІ. АБАРОНА ПРАВОЎ І ІНТАРЭСАЎ УКЛАДЧЫКАЎ І ІНШЫХ КРЭДЫТОРАЎ БАНКА

Артыкул 109. Забеспячэнне фінансавай надзейнасці банка

Банк абавязаны пастаянна забяспечваць сваю фінансавую надзейнасць, своечасовае і поўнае выкананне абавязацельстваў перад кліентамі і контрагентамі, ажыццяўляць належнае кіраванне рызыкамі, якія ўзнікаюць у ходзе дзейнасці, падтрымліваць нарматыўны капітал банка на ўзроўні, дастатковым для кампенсацыі рызык, фарміраваць рэзервы на пакрыццё страт, а таксама выконваць іншыя патрабаванні, якія ўстанаўліваюцца Нацыянальным банкам у адпаведнасці з гэтым Кодэксам.

Галаўная арганізацыя банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу абавязана пастаянна забяспечваць фінансавую надзейнасць банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу, арганізоўваць належнае кіраванне рызыкамі на кансалідаванай аснове, забяспечваць падтрыманне нарматыўнага капіталу банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу на ўзроўні, дастатковым для кампенсацыі рызык, а таксама выконваць іншыя патрабаванні, якія ўстанаўліваюцца Нацыянальным банкам у адпаведнасці з гэтым Кодэксам.

Юрыдычная асоба, здольная аказваць прама або ўскосна (праз трэція асобы) істотны ўплыў на банк, і (або) нябанкаўскую крэдытна-фінансавую арганізацыю, і (або) іншую юрыдычную асобу, якая прызнаецца ўваходзячай у склад банкаўскага холдынгу, павінна не дапускаць аказання такога ўплыву ў выпадку, калі гэта перашкаджае выкананню патрабаванняў, прадугледжаных часткамі першай і другой гэтага артыкула.

Юрыдычныя асобы, якія прызнаюцца ўваходзячымі ў склад банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу, не маюць права афармляць паміж сабой здзелку, якая перашкаджае выкананню патрабаванняў, прадугледжаных часткамі першай і другой гэтага артыкула. Такая здзелка можа быць прызнана судом неспраўднай па іску Нацыянальнага банка.

Банк абавязаны сфарміраваць рэзервовы фонд для выкарыстання яго на пакрыццё страт. Памер адлічэнняў у рэзервовы фонд павінен складаць не менш пяці працэнтаў прыбытку банка, які застаецца ў яго распараджэнні пасля выплаты падаткаў, збораў (пошлін), іншых абавязковых плацяжоў у рэспубліканскі і мясцовыя бюджэты, дзяржаўны пазабюджэтны фонд сацыяльнай абароны насельніцтва Рэспублікі Беларусь і іншыя дзяржаўныя пазабюджэтныя фонды, да дасягнення рэзервовым фондам памеру не менш дзесяці працэнтаў памеру нарматыўнага капіталу банка. Акцыянер банка мае права ўнесці грашовыя сродкі ў рэзервовы фонд банка або на пакрыццё яго страт. Нацыянальны банк мае права павялічыць для банка прадугледжаныя гэтай часткай памер рэзервовага фонду і (або) памер адлічэнняў у яго ў выпадках і парадку, прадугледжаных [артыкуламі 134 і 134¹](#) гэтага Кодэкса.

Банк абавязаны пастаянна ажыццяўляць класіфікацыю актываў і аперацый, якія не адлюстраваны на балансе, па ступені іх надзейнасці і ствараць спецыяльныя рэзервы на пакрыццё магчымых страт па такіх актывах і аперацыях, у тым ліку рэзервы пад аб'ясаценне актываў. Нацыянальны банк мае права на падставе матываванага меркавання змяняць ажыццёўленую банкам класіфікацыю актываў і аперацый, якія не адлюстраваны на балансе, па ступені іх надзейнасці. Банк абавязаны фарміраваць спецыяльныя рэзервы на пакрыццё магчымых страт па актывах і аперацыях, якія не адлюстраваны на балансе, з улікам праведзеных Нацыянальным банкам змяненняў ажыццёўленай банкам класіфікацыі актываў і аперацый, якія не адлюстраваны на балансе, па ступені іх надзейнасці.

Банк абавязаны выконваць устанаўліваемыя ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам нарматывы бяспечнага функцыянавання, забароны і абмежаванні, якія забяспечваюць яго бяспечную і надзейную дзейнасць.

**Артыкул 109¹. Патрабаванні да арганізацыі
карпаратыўнага кіравання банкам, кіравання
рызыкамі і ўнутранага кантролю**

Пад карпаратыўным кіраваннем банкам разумеецца сістэма ўзаемадзеяння акцыянераў, органаў кіравання, кантрольных органаў, службовых асоб банка і іншых зацікаўленых асоб, накіраваная на агульнае кіраўніцтва дзейнасцю банка.

Органы кіравання банка абавязаны арганізаваць эфектыўнае карпаратыўнае кіраванне банкам, якое адпавядае характару і аб'ёмам банкаўскіх аперацый і іншай дзейнасці, якія ажыццяўляюцца, і якое забяспечвае яго фінансавую надзейнасць.

Банк абавязаны прымаць неабходныя меры па выключэнні канфлікту інтарэсаў і ўмоў яго ўзнікнення, магчымасці здзяйснення злачынстваў і іншых проціпраўных дзеянняў пры ажыццяўленні сваёй дзейнасці. Сферы і ўмовы ўзнікнення канфлікту інтарэсаў у дзейнасці банка вызначаюцца Нацыянальным банкам.

Савет дырэктараў (наглядальны савет) банка забяспечвае арганізацыю карпаратыўнага кіравання банкам, сістэмы кіравання рызыкамі і сістэмы ўнутранага кантролю, выключэнне канфлікту інтарэсаў у дзейнасці банка і ўмоў яго ўзнікнення. Патрабаванні да арганізацыі сістэмы кіравання рызыкамі і сістэмы ўнутранага кантролю ў банку ўстанаўліваюцца Нацыянальным банкам.

У складзе савета дырэктараў (наглядальнага савета) банка павінна быць не менш двух незалежных дырэктараў, калі іншая колькасць не вызначана Нацыянальным банкам. Для мэт гэтага Кодэкса незалежным дырэктарам банка прызнаецца член савета дырэктараў (наглядальнага савета) банка, які без уліку гэтага статусу не з'яўляецца:

бенефіцыйным уласнікам банка, які з'яўляецца такім у дачыненні да не менш чым пяці працэнтаў акцый банка;

кіраўніком, членам калегіяльнага выканаўчага органа, работнікам банка;

кіраўніком іншага банка;

кіраўніком, членам органа кіравання, работнікам юрыдычнай асобы – бенефіцыйнага ўласніка банка, які з'яўляецца такім у дачыненні да не менш чым пяці працэнтаў акцый банка;

кіраўніком, членам органа кіравання, работнікам юрыдычнай асобы, уласнікам маёмасці або ўладальнікам не менш дваццаці працэнтаў акцый (долей у статутным фондзе) якой прама або ўскосна (праз іншыя фізічныя асобы і (або) іншыя арганізацыі) з'яўляецца бенефіцыйны ўласнік банка, які з'яўляецца такім у дачыненні да не менш чым пяці працэнтаў акцый банка. Для прызнання ўказанага бенефіцыйнага ўласніка банка ўскосным уласнікам маёмасці або ўскосным уладальнікам акцый (долей у статутным фондзе) такой юрыдычнай асобы прымяняюцца падставы для прызнання наяўнасці ўскоснага валодання акцыямі і парадак разліку долі акцый банка, якія знаходзяцца ў такім валоданні, устанаўліваемыя Нацыянальным банкам у адпаведнасці з часткай трэцяй [артыкула 34](#) гэтага Кодэкса;

кіраўніком, членам органа кіравання, работнікам гаспадарчага таварыства, якое з'яўляецца даччыным або якое прызнаецца залежным ў адносінах да банка;

кіраўніком, членам органа кіравання, работнікам юрыдычнай асобы, якая ўваходзіць у банкаўскую групу, банкаўскі холдынг, удзельнікам якіх з'яўляецца банк, і (або) юрыдычнай асобы, якая аказвае (здольна аказаць) прама або ўскосна (праз трэціх асоб) істотны ўплыў, які прызнаецца такім у адпаведнасці з часткамі дзясятай–трынацатай [артыкула 35](#) гэтага Кодэкса, на рашэнні, якія прымаюцца органамі кіравання іншай юрыдычнай асобы, якая ўваходзіць у банкаўскую групу, банкаўскі холдынг, удзельнікам якіх з'яўляецца банк;

кіраўніком, членам органа кіравання, работнікам юрыдычнай асобы, якая з'яўляецца афіляванай асобай банка і (або) інсайдарам банка, банкаўскай групы, банкаўскага холдынгу;

афіляванай асобай банка і (або) інсайдарам банка, банкаўскай групы, банкаўскага холдынгу;

асобай, на прымаемыя ў дачыненні да банка рашэнні якой можа быць аказаны істотны ўплыў банкам і (або) звязанымі з ім асобамі. Нацыянальны банк ва ўстаноўленым ім парадку мае права на падставе матываванага меркавання і (або) методык, якія ўстанаўліваюцца ім, прызнаваць асоб звязанымі з банкам, а таксама прызнаваць уплыў банка і (або) звязаных з ім асоб істотным.

Саветам дырэктараў (наглядальным саветам) банка ствараецца аўдытарскі камітэт, у функцыі якога ўваходзяць агульнае кіраўніцтва і забеспячэнне дзейнасці сістэмы ўнутранага кантролю, службы ўнутранага аўдыту банка, а таксама выбар і арганізацыя ўзаемадзейнення з аўдытарскімі арганізацыямі, аўдытарамі – індывідуальнымі прадпрымальнікамі. Аўдытарскі камітэт узначальвае незалежны дырэктар.

Член савета дырэктараў (наглядальнага савета), за выключэннем прадстаўніка дзяржавы ў органах кіравання банка, кіраўнік і галоўны бухгалтар банка, іх намеснікі, член калегіяльнага выканаўчага органа банка, а таксама кандыдаты на ўказаныя пасады павінны адпавядаць кваліфікацыйным патрабаванням, якія прад'яўляюцца да іх, і (або) патрабаванням да дзелавой рэпутацыі. Ацэнка адпаведнасці такім патрабаванням праводзіцца спецыяльнай кваліфікацыйнай камісіяй Нацыянальнага банка ў выпадках і парадку, устаноўленых Нацыянальным банкам.

Выканаўчы орган банка арганізуе сістэму кіравання рызыкамі і сістэму ўнутранага кантролю, забяспечвае выкананне банкам мэт і задач, устаноўленых саветам дырэктараў (наглядальным саветам). Банк не мае права перадаць паўнамоцтвы свайго выканаўчага органа па дагаворы іншай камерцыйнай арганізацыі або індывідуальнаму прадпрымальніку (кіраўніку).

Кіраўніком банка з'яўляецца асоба, якая ажыццяўляе функцыі аднаасобнага выканаўчага органа, або асоба, якая ўзначальвае калегіяльны выканаўчы орган.

Кваліфікацыйнымі патрабаваннямі з'яўляюцца:

для кіраўніка банка – наяўнасць вышэйшай адукацыі, стажу работы не менш трох гадоў на кіруючых пасадах у банку, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі, міжнародных фінансавых арганізацыях, Нацыянальным банку і (або) аўдытарскіх арганізацыях, якія ажыццяўляюць аўдытарскую дзейнасць у банках,

нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацыях, дастатковых тэарэтычных і практычных ведаў;

для намесніка кіраўніка банка, члена калегіяльнага выканаўчага органа банка – наяўнасць вышэйшай адукацыі, стажу работы не менш двух гадоў на кіруючых пасадах у банку, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі, міжнародных фінансавых арганізацыях, Нацыянальным банку і (або) аўдытарскіх арганізацыях, якія ажыццяўляюць аўдытарскую дзейнасць у банках, нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацыях, дастатковых тэарэтычных і практычных ведаў;

для галоўнага бухгалтара банка – наяўнасць вышэйшай адукацыі, спецыяльнай падрыхтоўкі ў галіне міжнародных стандартаў фінансавай справаздачнасці, стажу работы не менш трох гадоў на кіруючых пасадах у банку, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі і (або) Нацыянальным банку ў галіне бухгалтарскага ўліку, бухгалтарскай (фінансавай) справаздачнасці, унутранага аўдыту або ў якасці аўдытара – работніка аўдытарскай арганізацыі (работніка аўдытара – індывідуальнага прадпрымальніка) або ў якасці аўдытара – індывідуальнага прадпрымальніка, ажыццяўляючых аўдытарскую дзейнасць у банках, нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацыях, дастатковых тэарэтычных і практычных ведаў, а таксама сертыфіката прафесійнага бухгалтара банка;

для намесніка галоўнага бухгалтара банка – наяўнасць вышэйшай адукацыі, спецыяльнай падрыхтоўкі ў галіне міжнародных стандартаў фінансавай справаздачнасці, стажу работы не менш двух гадоў у банку, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі і (або) Нацыянальным банку ў галіне бухгалтарскага ўліку, бухгалтарскай (фінансавай) справаздачнасці, унутранага аўдыту або ў якасці аўдытара – работніка аўдытарскай арганізацыі (работніка аўдытара – індывідуальнага прадпрымальніка) або ў якасці аўдытара – індывідуальнага прадпрымальніка, ажыццяўляючых аўдытарскую дзейнасць у банках, нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацыях, дастатковых тэарэтычных і практычных ведаў.

Праверка дастатковасці тэарэтычных і практычных ведаў у асоб, указаных у частцы дзясятай гэтага артыкула, ажыццяўляецца ў форме тэсціравання і (або) гутаркі, якая праводзіцца ў парадку, устаноўленым Нацыянальным банкам.

Патрабаваннямі да дзелавой рэпутацыі з'яўляюцца:

адсутнасць непагашанай або незнятай судзімасці за здзяйсненне злачынства супраць уласнасці і парадку ажыццяўлення эканамічнай дзейнасці;

адсутнасць на працягу апошніх двух гадоў фактаў скасавання працоўнага дагавора (кантракта) па ініцыятыве наймальніка ў выпадку здзяйснення асобамі, указанымі ў частцы дзясятай гэтага артыкула, вінаватых дзеянняў, якія з'яўляюцца падставамі для страты даверу да іх з боку наймальніка;

адсутнасць устаноўленых рашэннем суда, якое ўступіла ў законную сілу, фактаў ажыццяўлення вінаватых дзеянняў, якія выклікалі банкруцтва юрыдычнай асобы.

Нацыянальны банк мае права ўстанавіць кваліфікацыйныя патрабаванні да незалежных дырэктараў і (або) іншых членаў савета дырэктараў (наглядальнага

савета), а таксама дадатковыя кваліфікацыйныя патрабаванні і патрабаванні да дзелавой рэпутацыі, якія прад'яўляюцца да асоб, указаных у частцы дзясятай гэтага артыкула.

Пры заключэнні працоўнага дагавора з кіраўніком, галоўным бухгалтарам банка, іх намеснікамі, членам калегіяльнага выканаўчага органа банка банк абавязаны патрэбаваць, а ўказаныя асобы прад'явіць дакумент аб праходжанні ацэнкі адпаведнасці кваліфікацыйным патрабаванням і (або) патрабаванням да дзелавой рэпутацыі, выдадзены Нацыянальным банкам.

Банк абавязаны адхіліць ад работы кіраўніка, галоўнага бухгалтара, іх намеснікаў, члена калегіяльнага выканаўчага органа банка ў выпадку, калі дакумент аб праходжанні ацэнкі іх адпаведнасці кваліфікацыйным патрабаванням і (або) патрабаванням да дзелавой рэпутацыі страціў сілу на падставах і ў парадку, устаноўленым Нацыянальным банкам.

Банк абавязаны назначыць службовую асобу, адказную за кіраванне рызыкамі ў банку, а таксама назначыць службовых асоб і (або) стварыць пастаянна дзеючае падраздзяленне (падраздзяленні) па кіраванні асобнымі відамі рызык у адпаведнасці з характарам і аб'ёмам банкаўскіх аперацый і іншай дзейнасці, якія ажыццяўляюцца. Службовая асоба, адказная за кіраванне рызыкамі ў банку, падпарадкоўваецца непасрэдна кіраўніку банка і падсправаздачная савету дырэктараў (наглядальнаму савету).

Банк абавязаны назначыць службовую асобу, адказную за ўнутраны кантроль у банку, стварыць спецыяльнае падраздзяленне па прадукіненні легалізацыі даходаў, атрыманых злучынным шляхам, фінансавання тэарыстычнай дзейнасці і фінансавання распаўсюджвання зброі масавага паражэння, а таксама назначыць службовых асоб і (або) стварыць пастаянна дзеючае падраздзяленне (падраздзяленні) па ажыццяўленні ўнутранага кантролю ў адпаведнасці з характарам і аб'ёмам банкаўскіх аперацый і іншай дзейнасці, якія ажыццяўляюцца. Службовая асоба, адказная за ўнутраны кантроль у банку, падпарадкоўваецца непасрэдна кіраўніку банка і падсправаздачная савету дырэктараў (наглядальнаму савету).

Падсправаздачнасць службовай асобы, адказнай за кіраванне рызыкамі ў банку, і службовай асобы, адказнай за ўнутраны кантроль у банку, савету дырэктараў (наглядальнаму савету) азначае:

назначэнне і вызваленне такіх асоб ад пасады са згоды савета дырэктараў (наглядальнага савета);

вызначэнне саветам дырэктараў (наглядальным саветам) умоў аплаты працы такіх асоб;

рэгулярны разгляд саветам дырэктараў (наглядальным саветам) справаздач такіх асоб.

Галаўная арганізацыя банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу абавязана арганізаваць сістэму кіравання рызыкамі і сістэму ўнутранага кантролю ў банкаўскай групе і (або) банкаўскім холдынгу на кансалідаванай аснове. Патрабаванні да арганізацыі сістэмы кіравання рызыкамі і сістэмы ўнутранага

кантролю ў банкаўскай групе і (або) банкаўскім холдынгу на кансалідаванай аснове ўстанаўліваюцца Нацыянальным банкам.

Банк абавязаны стварыць службу ўнутранага аўдыту, якая падсправаздачная ў сваёй дзейнасці савету дырэктараў (наглядальнаму савету).

Падсправаздачнасць службы ўнутранага аўдыту савету дырэктараў (наглядальнаму савету) азначае:

зацвярджэнне саветам дырэктараў (наглядальным саветам) палажэння аб службе ўнутранага аўдыту, змяненняў і (або) дапаўненняў, якія ўносяцца ў яго;

зацвярджэнне саветам дырэктараў (наглядальным саветам) каштарыса выдаткаў службы ўнутранага аўдыту і вызначэнне ўмоў аплаты працы яе кіраўніка і спецыялістаў;

назначэнне кіраўніка службы ўнутранага аўдыту і вызваленне яго ад пасады са згоды савета дырэктараў (наглядальнага савета);

зацвярджэнне саветам дырэктараў (наглядальным саветам) плана працы службы ўнутранага аўдыту;

рэгулярны разгляд і зацвярджэнне саветам дырэктараў (наглядальным саветам) справаздач службы ўнутранага аўдыту.

Банк абавязаны забяспечыць бесперапыннасць дзейнасці службы ўнутранага аўдыту, незалежнасць, аб'ектыўнасць і прафесійную кампетэнтнасць кіраўніка і спецыялістаў службы ўнутранага аўдыту, а таксама бесперашкодны доступ службы ўнутранага аўдыту да ўсёй дакументацыі банка і да правядзення ўнутранага аўдыту любога падраздзялення або напрамку дзейнасці банка.

Банк устанаўлівае кваліфікацыйныя патрабаванні і патрабаванні да дзелавой рэпутацыі для кіраўнікоў філіялаў, структурных падраздзяленняў, службы ўнутранага аўдыту, службовай асобы, адказнай за кіраванне рызыкамі ў банку, і службовай асобы, адказнай за ўнутраны кантроль у банку.

Нацыянальны банк мае права ўстанаўліваць дадатковыя патрабаванні да арганізацыі карпаратыўнага кіравання банкам.

Артыкул 110. Фонд абавязковых рэзерваў, які

размяшчаецца ў Нацыянальным банку

Банк абавязаны дэпаніраваць частку прыцягнутых грашовых сродкаў у фондзе абавязковых рэзерваў, які размяшчаецца ў Нацыянальным банку.

З дапамогай фонду абавязковых рэзерваў праводзіцца рэгуляванне грашовага абарачэння ў адпаведнасці з мэтамі і задачамі грашова-крэдытнай палітыкі Рэспублікі Беларусь, а таксама страхуюцца ліквіднасць і плацежаздольнасць банка.

Артыкул 111. Нарматывы бяспечнага функцыянавання,

якія ўстанаўліваюцца для банкаў

У мэтах забеспячэння стабільнасці банкаўскай сістэмы Рэспублікі Беларусь Нацыянальны банк устанаўлівае для банкаў наступныя нарматывы бяспечнага функцыянавання:

мінімальны памер нарматыўнага капіталу;

нарматывы ліквіднасці;

нарматывы дастатковасці нарматыўнага капіталу;

нарматывы абмежавання канцэнтрацыі рызыкі;
нарматывы абмежавання валютнай рызыкі;
нарматывы ўдзелу ў статутных фондах іншых камерцыйных арганізацый;
іншыя нарматывы, неабходныя для абмежавання рызык банкаўскай дзейнасці і забеспячэння бяспечнага і надзейнага функцыянавання банкаў.

Нацыянальны банк устанаўлівае методыкі разліку нарматыўнага капіталу банка, яго рызык, актываў, абавязацельстваў і аперацый, не адлюстраваных на балансе, для кожнага з нарматываў бяспечнага функцыянавання з улікам міжнародных стандартаў і кансультацый з банкамі, банкаўскімі саюзамі і асацыяцыямі.

Нацыянальны банк мае права на падставе матываванага меркавання змяняць для банка значэнні нарматываў бяспечнага функцыянавання і (або) методыку разліку нарматыўнага капіталу банка, яго рызык, актываў, абавязацельстваў і аперацый, не адлюстраваных на балансе, для асобных нарматываў бяспечнага функцыянавання і (або) устанаўліваць іншыя (дадатковыя) нарматывы бяспечнага функцыянавання.

Нацыянальны банк інфармуе банкі аб будучым змяненні нарматываў бяспечнага функцыянавання і методык іх разліку не пазней чым за адзін месяц да ўвядзення іх у дзеянне.

Нацыянальны банк у парадку, ім устаноўленым, мае права на падставе матываванага меркавання і (або) методык, якія ўстанаўліваюцца ім, вызначаць памеры нарматыўнага капіталу банка, яго рызык, актываў, абавязацельстваў і аперацый, не адлюстраваных на балансе. Банк абавязаны адлюстроўваць у сваёй справаздачнасці памеры нарматыўнага капіталу, рызык, актываў, абавязацельстваў і аперацый, не адлюстраваных на балансе, вызначаныя Нацыянальным банкам у адпаведнасці з патрабаваннямі гэтага артыкула.

Нацыянальны банк устанаўлівае для нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый нарматывы бяспечнага функцыянавання ў залежнасці ад пераліку банкаўскіх аперацый, якія могуць ажыццяўляць гэтыя арганізацыі.

Артыкул 112. Памер нарматыўнага капіталу

Памер нарматыўнага капіталу банка ўстанаўліваецца як сума статутнага фонду, іншых фондаў, эмісійнага даходу і неразмеркаванага прыбытку з павелічэннем на шэраг іншых складальнікаў нарматыўнага капіталу банка, пералік і парадак разліку якіх вызначаюцца Нацыянальным банкам. Складальнікі нарматыўнага капіталу банка вызначаюцца зыходзячы са здольнасці пакрываць страты банка.

Нарматыўны капітал банка памяншаецца на велічыню, на якую недаствораныя спецыяльныя рэзервы, прадугледжаныя часткай шостага [артыкула 109](#) гэтага Кодэкса, і шэраг іншых вылікаў, пералік і парадак разліку якіх вызначаюцца Нацыянальным банкам.

Артыкул 113. Нарматывы ліквіднасці

Нарматывы ліквіднасці банка ўстанаўліваюцца як суадносіны актываў, пасіваў і аперацый, не адлюстраваных на балансе, з улікам тэрмінаў, сум, тыпаў актываў, пасіваў, аперацый, не адлюстраваных на балансе, а таксама іншых фактараў, якія вызначаюцца Нацыянальным банкам.

Артыкул 114. Нарматывы дастатковасці нарматыўнага капіталу

Нарматывы дастатковасці нарматыўнага капіталу банка ўстанаўліваюцца ў выглядзе гранічных суадносін памеру (часткі) нарматыўнага капіталу банка і рызык, якія прымае на сябе банк.

Артыкул 115. Нарматывы абмежавання канцэнтрацыі рызык

Нарматывы абмежавання канцэнтрацыі рызык ўстанаўліваюцца ў працэнтным дачыненні да нарматыўнага капіталу банка.

У мэтах абмежавання канцэнтрацыі рызык банкаў устанаўліваюцца нарматывы максімальнага памеру рызык на аднаго даўжніка (групу ўзаемазвязаных даўжнікоў), інсайдара і ўзаемазвязаных з ім асоб, а таксама нарматывы сумарнай велічыні буйных рызык, сумарнай велічыні рызык на інсайдараў і ўзаемазвязаных з імі асоб.

Пры вызначэнні памеру рызык на аднаго даўжніка ўлічваюцца сума крэдытаў і іншыя грашовыя абавязацельствы гэтага даўжніка ў дачыненні да банка, а таксама пазабалансавыя абавязацельствы банка ў дачыненні да гэтага даўжніка, якія прадугледжваюць выкананне ў грашовай форме.

Буйной рызыкай на аднаго даўжніка прызнаецца рызыка, якая перавышае ўстаноўленыя Нацыянальнымі банкам працэнтныя адносіны да нарматыўнага капіталу банка.

Нацыянальны банк устанаўлівае дыферэнцыраваныя нарматывы абмежавання канцэнтрацыі рызык на даўжнікоў, якія з'яўляюцца інсайдарамі банка, і ўзаемазвязаных з імі асоб.

Пад узаемазвязанымі даўжнікамі разумеюцца фізічныя і юрыдычныя асобы – даўжнікі банка, звязаныя паміж сабой эканамічна і (або) юрыдычна такім чынам, што пагаршэнне фінансавага становішча аднаго даўжніка абумоўлівае або робіць верагодным пагаршэнне фінансавага становішча іншага даўжніка (даўжнікоў). Да ўзаемазвязаных даўжнікоў могуць адносіцца асобы, якія маюць маёмасць, якая належыць ім на праве агульнай уласнасці, гарантыі і (або) абавязацельствы паміж сабой, якія сумяшчаюць у адной асобе кіруючыя пасады ў двух і больш іншых даўжнікоў, юрыдычная асоба і фізічная асоба, якая займае кіруючую пасаду ў гэтай юрыдычнай асобе, асобы, якія ажыццяўляюць сумесную дзейнасць, звязаныя агульным аб'ектам крэдытавання і (або) інвестыцыйным праектам, за выключэннем міжбанкаўскага крэдытавання, муж і жонка, асобы, якія знаходзяцца паміж сабой у адносінах блізкага сваяцтва, асобы, якія з'яўляюцца ў адносінах адзін да аднаго юрыдычнай асобай і асобай, якая мае права даваць абавязковыя для такой юрыдычнай асобы ўказанні або мае магчымасць іншым чынам вызначаць яе дзеянні, у тым ліку якія з'яўляюцца асноўным гаспадарчым таварыствам або таварыствам і даччыным таварыствам, залежнымі гаспадарчымі таварыствамі, унітарным прадпрыемствам і ўласнікам яго маёмасці, а таксама іншыя асобы, якія прызнаюцца такімі, на падставе матываванага меркавання банка.

Пад інсайдарамі разумеюцца фізічныя і юрыдычныя асобы, якія могуць паўплываць на рашэнне аб здзяйсненні банкаўскай аперацыі, падвержанай рызыцы, і (або) іншага дзеяння без уліку інтарэсаў банка ў выніку звязанасці з банкам, і (або) акцыянерам банка, і (або) бенефіцыярным уласнікам банка, і (або) членамі органаў кіравання банка. Да інсайдараў могуць адносіцца акцыянеры і іншыя бенефіцыярныя ўласнікі банка, якія з'яўляюцца такімі ў дачыненні да не менш чым пяці працэнтаў акцый банка, члены органаў кіравання банка, за выключэннем агульнага сходу акцыянераў, члены крэдытнага савета (камітэта), кіраўнікі адасобленых і структурных падраздзяленняў банка, а таксама іншыя асобы, якія прызнаюцца такімі, на падставе матываванага меркавання банка.

Да інсайдараў таксама адносяцца фізічныя асобы, якія знаходзяцца ў шлюбе, якія знаходзяцца ў бліжнім сваяцтве з фізічнымі асобамі, указанымі ў частцы сёмай гэтага артыкула. Фізічныя асобы, якія з'яўляліся інсайдарамі банка ў адпаведнасці з часткай сёмай гэтага артыкула, адносяцца да інсайдараў на працягу аднаго года з моманту страты сувязі з банкам.

Нацыянальны банк мае права на падставе матываванага меркавання і (або) методык, якія ўстанаўліваюцца ім, ацэньваць узаемаадносінны даўжнікоў банка паміж сабой, а таксама з банкам, яго акцыянерамі, бенефіцыярнымі ўласнікамі і (або) членамі органаў кіравання банка і прызнаваць указаных асоб узаемазвязанымі даўжнікамі і (або) інсайдарамі банка. Рашэнне аб прызнанні такіх асоб узаемазвязанымі даўжнікамі і (або) інсайдарамі банка прымаецца Нацыянальным банкам у парадку, ім устаноўленым. Банк абавязаны разлічваць памер рызыкі, адлюстроўваць яго ў сваёй справаздачнасці, а таксама прымаць меры па яго абмежаванні і выкананні нарматываў абмежавання канцэнтрацыі рызыкі з улікам прызнання Нацыянальным банкам указаных асоб узаемазвязанымі даўжнікамі і (або) інсайдарамі банка ў адпаведнасці з патрабаваннямі гэтага артыкула.

Артыкул 116. Нарматывы абмежавання валютнай рызыкі

Нацыянальны банк устанаўлівае ў працэнтным дачыненні да нарматыўнага капіталу банка нарматывы адкрытай пазіцыі банка па валютнай рызыцы.

Артыкул 117. Нарматывы ўдзелу банка ў статутных фондах іншых камерцыйных арганізацый

Нацыянальны банк устанаўлівае ў выглядзе гранічных працэнтных адносін да нарматыўнага капіталу банка наступныя нарматывы:

нарматыў удзелу банка ў статутным фондзе адной камерцыйнай арганізацыі;

нарматыў сумарнай велічыні ўдзелу банка ў статутных фондах усіх камерцыйных арганізацый;

нарматыў сумарнай велічыні ўдзелу банка ў статутных фондах камерцыйных арганізацый, асноўны від дзейнасці якіх не з'яўляецца банкаўскай і (або) фінансавай дзейнасцю.

Пералік відаў дзейнасці, якія адносяцца да фінансавай дзейнасці, для разліку сумарнай велічыні ўдзелу банка ў статутных фондах камерцыйных арганізацый, а таксама парадак вызначэння асноўнага віду дзейнасці камерцыйнай арганізацыі ўстанаўліваюцца Нацыянальным банкам.

**Артыкул 118. Нарматывы бяспечнага функцыянавання,
якія ўстанаўліваюцца ў мэтах ажыццяўлення
банкаўскага нагляду на кансалідаванай
аснове**

Для банкаўскіх груп Нацыянальным банкам могуць быць устаноўлены наступныя нарматывы бяспечнага функцыянавання: ліквіднасці, дастатковасці нарматыўнага капіталу, абмежавання канцэнтрацыі рызыкі, абмежавання валютнай рызыкі. Абавязак па выкананні ўказаных нарматываў бяспечнага функцыянавання ўскладаецца на галаўную арганізацыю банкаўскай групы.

Пад інсайдарамі банкаўскай групы разумеюцца інсайдары ўсіх банкаў, нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, якія прызнаюцца ўваходзячымі ў склад такой банкаўскай групы.

Для банкаўскіх холдынгаў нарматывы бяспечнага функцыянавання, указаныя ў частцы першай гэтага артыкула, могуць быць устаноўлены Нацыянальным банкам пры ўмове, што галаўнымі арганізацыямі такіх холдынгаў з'яўляюцца банк або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя. Абавязак па выкананні ўстаноўленых Нацыянальным банкам нарматываў бяспечнага функцыянавання для банкаўскага холдынгу ўскладаецца на галаўную арганізацыю банкаўскага холдынгу.

Пад інсайдарамі банкаўскага холдынгу разумеюцца інсайдары банка, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі і іншых юрыдычных асоб, якія не з'яўляюцца банкамі або нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі і якія прызнаюцца ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам уваходзячымі ў склад такога банкаўскага холдынгу. Парадак вызначэння асоб, якія адносяцца да інсайдараў юрыдычных асоб, якія не з'яўляюцца банкамі або нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі, устанаўліваецца Нацыянальным банкам.

Для банкаў, нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, якія прызнаюцца ўваходзячымі ў склад банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу, нарматывы бяспечнага функцыянавання ўстанаўліваюцца Нацыянальным банкам з улікам рызык, звязаных з аказаннем іншымі юрыдычнымі асобамі істотнага ўплыву на рашэнні, якія прымаюцца органамі кіравання такіх банкаў, нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, а таксама звязаных з магчымасцю аказання такімі банкамі, нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі істотнага ўплыву на рашэнні, якія прымаюцца органамі кіравання іншых юрыдычных асоб.

Нацыянальны банк мае права на падставе матываванага меркавання змяняць для банкаўскай групы, банкаўскага холдынгу значэнні нарматываў бяспечнага функцыянавання і (або) методыку разліку нарматыўнага капіталу банкаўскай групы, банкаўскага холдынгу, рызык, актываў, абавязацельстваў і аперацый, не адлюстраваных на балансе, для асобных нарматываў бяспечнага функцыянавання і (або) устанаўліваць іншыя (дадатковыя) нарматывы бяспечнага функцыянавання.

Нацыянальны банк у парадку, ім устаноўленым, мае права на падставе матываванага меркавання і (або) методык, якія ўстанаўліваюцца ім, вызначаць

памеры нарматыўнага капіталу банкаўскай групы, банкаўскага холдынгу, іх рызык, актываў, абавязацельстваў і аперацый, не адлюстраваных на балансе. Галаўная арганізацыя банкаўскай групы, банкаўскага холдынгу абавязана адлюстроўваць у кансалідаванай справаздачнасці аб дзейнасці банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу памеры нарматыўнага капіталу, рызык, актываў, абавязацельстваў і аперацый, не адлюстраваных на балансе, вызначаныя Нацыянальнымі банкам у адпаведнасці з патрабаваннямі гэтага артыкула.

Артыкул 118¹. Інфармаванне Нацыянальнага банка

Банк абавязаны на працягу пяці працоўных дзён інфармаваць Нацыянальны банк: аб назначэнні (абранні), пераводзе і звальненні (вызваленні ад пасады) члена савета дырэктараў (наглядальнага савета), калегіяльнага выканаўчага органа, кіраўніка, галоўнага бухгалтара, іх намеснікаў, службовай асобы, адказнай за кіраванне рызыкамі ў банку, службовай асобы, адказнай за ўнутраны кантроль у банку, і кіраўніка службы ўнутранага аўдыту;

аб фактах неадпаведнасці члена савета дырэктараў (наглядальнага савета), калегіяльнага выканаўчага органа, кіраўніка, галоўнага бухгалтара, іх намеснікаў устаноўленым патрабаванням да дзелавой рэпутацыі;

аб змяненні складу бенефіцыярных уласнікаў, якія з'яўляюцца такімі ў дачыненні да не менш чым пяці працэнтаў акцый банка;

аб стварэнні, змяненні месца знаходжання і закрыцці структурных падраздзяленняў, у тым ліку перасоўных, размешчаных па-за месцам знаходжання банка, яго філіяла і не маючых самастойнага балансу, а таксама аддаленых працоўных месцаў, якія ажыццяўляюць банкаўскія аперацыі і (або) іншую дзейнасць;

аб стратах (уроне) на суму, якая перавышае пяць працэнтаў памеру нарматыўнага капіталу банка;

аб узнікненні падставы для прымянення мер па папярэджанні банкруцтва банка, прадугледжаных заканадаўствам аб эканамічнай неплацежаздольнасці (банкруцтве);

аб спыненні ажыццяўлення банкаўскіх аперацый, указаных у выдадзенай ліцэнзій на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці;

аб іншых змяненнях у сваёй дзейнасці, арганізацыйнай структуры і структуры ўласнасці, агульным стане, аб значных неспрыяльных падзеях у выпадках, вызначаных Нацыянальнымі банкам.

Артыкул 119. Справаздачнасць, якая прадстаўляецца ў Нацыянальны банк

Банк складае і прадстаўляе ў Нацыянальны банк справаздачнасць аб сваёй дзейнасці ў парадку і аб'ёме, устаноўленых заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь і (або) Нацыянальнымі банкам.

У мэтах ажыццяўлення нагляду за банкаўскай дзейнасцю на кансалідаванай аснове галаўная арганізацыя банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу прадстаўляе ў Нацыянальны банк у парадку і аб'ёме, якія ім ўстанаўліваюцца, кансалідаваную справаздачнасць аб дзейнасці адпаведна банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу.

Артыкул 119¹. Раскрыццё інфармацыі

Банк абавязаны раскрываць інфармацыю аб сваёй дзейнасці шляхам яе публікацыі, размяшчэння ў памяшканнях, якія належаць яму, і на сваім афіцыйным сайце ў глабальнай камп'ютарнай сетцы Інтэрнэт, прадстаўлення па патрабаванні кліентаў і іншых зацікаўленых карыстальнікаў у аб'ёме і парадку, устаноўленых Нацыянальным банкам.

Банк публікуе ў аб'ёме і парадку, устаноўленых Нацыянальным банкам, у друкаваных сродках масавай інфармацыі, вызначаных Нацыянальным банкам, і размяшчае на сваім афіцыйным сайце ў глабальнай камп'ютарнай сетцы Інтэрнэт справаздачнасць аб сваёй дзейнасці і гадавую бухгалтарскую (фінансавую) справаздачнасць разам з аўдытарскім заключэннем, якое складаецца па выніках яе аўдыту.

Галаўная арганізацыя банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу абавязана раскрываць інфармацыю аб дзейнасці банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу шляхам яе публікацыі, размяшчэння на сваім афіцыйным сайце ў глабальнай камп'ютарнай сетцы Інтэрнэт у аб'ёме і парадку, устаноўленых Нацыянальным банкам.

Галаўная арганізацыя банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу публікуе ў аб'ёме і парадку, устаноўленых Нацыянальным банкам, у друкаваных сродках масавай інфармацыі, вызначаных Нацыянальным банкам, і размяшчае на сваім афіцыйным сайце ў глабальнай камп'ютарнай сетцы Інтэрнэт кансалідаваную справаздачнасць аб дзейнасці банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу, а таксама гадавую кансалідаваную бухгалтарскую (фінансавую) справаздачнасць разам з аўдытарскім заключэннем, якое складаецца па выніках яе аўдыту.

Артыкул 120. Гарантыі вяртання сродкаў фізічных асоб, якія прыцягваюцца банкамі

Дзяржава заахвочвае і ахоўвае зберажэнні грамадзян, стварае гарантыі вяртання ўкладаў.

Для забеспячэння гарантый вяртання сродкаў фізічных асоб, якія прыцягваюцца банкамі, і кампенсацыі страты даходу па ўкладзеных сродках у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь могуць распрацоўвацца розныя формы гарантавання вяртання сродкаў фізічных асоб, якія прыцягваюцца банкамі.

Артыкул 121. Банкаўская тайна

Звесткі аб рахунках і ўкладах (дэпазітах), у тым ліку аб наяўнасці рахунку ў банку (нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі), яго ўладальніку, нумары і іншых рэквізітах рахунку, памеры сродкаў, якія знаходзяцца на рахунках і ва ўкладах (дэпазітах), а роўна звесткі аб канкрэтных здзелках, аб аперацыях без адкрыцця рахунку, аперацыях па рахунках і ўкладах (дэпазітах), а таксама аб маёмасці, якая знаходзіцца на захоўванні ў банку, з'яўляюцца банкаўскай тайнай і не падлягаюць выдаванню.

Нацыянальны банк і банкі гарантуюць захаванне банкаўскай тайны сваіх кліентаў і банкаў-карэспандэнтаў. Работнікі Нацыянальнага банка і банкаў абавязаны захоўваць банкаўскую тайну, за выключэннем выпадкаў,

прадугледжаных гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Звесткі, якія складаюць банкаўскую тайну юрыдычных асоб або індывідуальных прадпрымальнікаў, прадстаўляюцца банкам ім самім і іх упаўнаважаным прадстаўнікам, на падставе пісьмовай згоды такіх асоб, асабіста прадстаўленай банку, або згоды, прадстаўленай банку ў электронным выглядзе з прымяненнем праграмна-апаратных сродкаў і тэхналогій, якія дазваляюць дакладна ўстанавіць, што яна зыходзіць ад адпаведных асоб, – любой трэцяй асобе, у аб'ёме, неабходным для выканання дагавора аказання аўдытарскіх паслуг, – аўдытарскім арганізацыям (аўдытарам – індывідуальным прадпрымальнікам), якія аказваюць юрыдычнай асобе або індывідуальнаму прадпрымальніку аўдытарскія паслугі. У выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь, у тым ліку гэтым Кодэксам, звесткі, якія складаюць банкаўскую тайну юрыдычных асоб або індывідуальных прадпрымальнікаў, прадстаўляюцца банкам:

судам – па справах, якія знаходзяцца ў іх вытворчасці;

судовым выканаўцам – па судовых пастановах і іншых выканаўчых дакументах, якія знаходзяцца ў іх вытворчасці;

пракурору або яго намесніку, а таксама з санкцыі пракурора або яго намесніка органам дазнання і папярэдняга следства – па матэрыялах і (або) крымінальных справах, якія знаходзяцца ў іх вытворчасці;

спецыяльным падраздзяленням па барацьбе з карупцыяй і арганізаванай злачыннасцю органаў унутраных спраў;

падраздзяленням па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі органаў унутраных спраў – з санкцыі пракурора або яго намесніка;

Аператыўна-аналітычнаму цэнтру пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь;

органам Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь;

органам дзяржаўнай бяспекі Рэспублікі Беларусь;

падатковым і мытным органам;

натарыусам для здзяйснення натарыяльных дзеянняў;

Нацыянальнаму банку.

Банкі абавязаны прадстаўляць у Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь, яго тэрытарыяльныя органы, мясцовыя фінансавыя органы, фінансавыя органы адміністрацый раёнаў у горадзе Мінску звесткі, якія складаюць банкаўскую тайну юрыдычных асоб, у выпадках і аб'ёме, устаноўленых заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь у сферы бюджэтнага заканадаўства Рэспублікі Беларусь.

Звесткі, якія складаюць банкаўскую тайну фізічных асоб, за выключэннем індывідуальных прадпрымальнікаў, прадстаўляюцца банкам ім самім і іх упаўнаважаным прадстаўнікам, на падставе пісьмовай згоды такіх асоб, асабіста прадстаўленай банку, або згоды, прадстаўленай банку ў электронным выглядзе з прымяненнем праграмна-апаратных сродкаў і тэхналогій, якія дазваляюць дакладна ўстанавіць, што яна зыходзіць ад адпаведных асоб, – любой трэцяй асобе. У выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь, у тым ліку гэтым Кодэксам, звесткі, якія складаюць банкаўскую тайну фізічных

асоб, за выключэннем індывідуальных прадпрымальнікаў, прадстаўляюцца банкам:

судам – па крымінальных справах, якія знаходзяцца ў іх вытворчасці, па якіх у адпаведнасці з законам Рэспублікі Беларусь могуць быць прыменены канфіскацыя маёмасці і (або) іншае маёмаснае спагнанне, грамадзянскіх ісках, якія разглядаюцца ў крымінальным працэсе, справах аб адміністрацыйных правапарушэннях, грамадзянскіх і эканамічных справах;

судовым выканаўцам – па судовых пастановах і іншых выканаўчых дакументах, якія знаходзяцца ў іх вытворчасці;

пракурору або яго намесніку, а таксама з санкцыі пракурора або яго намесніка органам дазнання і папярэдняга следства – па матэрыялах і (або) крымінальных справах, якія знаходзяцца ў іх вытворчасці;

спецыяльным падраздзяленням па барацьбе з карупцыяй і арганізаванай злачыннасцю, падраздзяленням па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі органаў унутраных спраў – з санкцыі пракурора або яго намесніка;

Дэпартаменту фінансавага маніторынгу Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь;

натарыусам для здзяйснення натарыяльных дзеянняў;

Нацыянальнаму банку;

арганізацыі, якая ажыццяўляе гарантаванае вяртанне банкаўскіх укладаў (дэпазітаў) фізічных асоб;

падатковым органам – у сувязі з выкананнем банкам функцый падатковых агентаў пры падаткаабкладанні падаходным падаткам з фізічных асоб даходаў у выглядзе працэнтаў, атрыманых фізічнымі асобамі па банкаўскіх укладах (дэпазітах), грашовых сродках, якія знаходзяцца на бягучым (разліковым) банкаўскім рахунку ў банках і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацыях, якія знаходзяцца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Даведка аб памеры сродкаў, якія знаходзяцца на рахунку і (або) ва ўкладзе (дэпазіце), і (або) аб маёмасці, якая знаходзіцца на захоўванні ў банку, у выпадку смерці іх уладальніка або паклажадаўца выдаецца банкам асобам, указаным уладальнікам рахунку і (або) укладу (дэпазіту) або паклажадаўцам у завяшчальным распараджэнні, натарыусам – па спадчынных справах, якія знаходзяцца ў іх вытворчасці, а ў дачыненні да рахункаў замежных грамадзян – замежным консульскім установам.

Звесткі, якія складаюць банкаўскую тайну, прадстаўляюцца банкам:

паручыцелям, заклададаўцам, а таксама іншым асобам, якія далі забеспячэнне выканання абавязацельстваў асобы, – у дачыненні да абавязацельстваў, якія забяспечваюцца, у аб'ёме, неабходным для выканання ўказанымі асобамі прынятых на сябе абавязацельстваў;

банкам-карэспандэнтам, арганізацыі, якая забяспечвае функцыянаванне аўтаматызаванай інфармацыйнай сістэмы адзінай разліковай і інфармацыйнай прасторы і яе падсістэм, арганізацыям, якія ажыццяўляюць у адпаведнасці з дагаворамі, заключанымі з банкам, працэсінг, персаналізацыю банкаўскіх

плацежных картак, распаўсюджванне і (або) пагашэнне электронных грошай, – у аб'ёме, неабходным для выканання імі сваіх абавязацельстваў;

асобе, якой банкам пераўступаюцца правы (папрабаванні), – у аб'ёме, неабходным для рэалізацыі гэтай асобай такіх правоў (папрабаванняў).

Звесткі, якія складаюць банкаўскую тайну, прадстаўляюцца банкам у іншых выпадках, калі гэта прадугледжана заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Звесткі, якія складаюць банкаўскую тайну, могуць прадстаўляцца банкам:

на падставе арыгінала пісьмовага запыту, падпісанага асобай, якая запрашвае дадзеныя звесткі (кіраўніком дзяржаўнага органа, іншай арганізацыі або ўпаўнаважанай службовай асобай, індывідуальным прадпрымальнікам, фізічнай асобай), змацаванага пячаткай дзяржаўнага органа (у выпадку звароту дзяржаўнага органа), і які змяшчае спасылкі на нормы заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь, якія даюць дадзенай асобе права на атрыманне такой інфармацыі;

на падставе запыту ў электронным выглядзе з прымяненнем праграмна-тэхнічных сродкаў і тэхналогій, якія дазваляюць пацвердзіць цэласнасць і сапраўднасць дакумента, які змяшчае спасылкі на нормы заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь, якія даюць асобе, якая запрашвае дадзеныя звесткі, права на атрыманне такой інфармацыі;

упаўнаважанаму органу, спецыяльнай фінансавай арганізацыі, маючым права на атрыманне ўказанай інфармацыі ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь, у рамках пагадненняў, заключаных паміж імі і банкам, і (або) у адпаведнасці з нарматыўнымі прававымі актамі, якія прымаюцца Нацыянальным банкам, якімі вызначаюцца парадак, форма і (або) перыядычнасць прадстаўлення такіх звестак.

Прадстаўляцца могуць звесткі, якія складаюць банкаўскую тайну, якія ўзніклі як да, так і пасля ўзнікнення падставы для іх прадстаўлення ў адпаведнасці з часткай дзявятай гэтага артыкула.

Прадстаўленне звестак, якія складаюць банкаўскую тайну, ажыццяўляецца Нацыянальным банкам у адпаведнасці з правіламі, устаноўленымі гэтым артыкулам для банкаў.

Не з'яўляюцца парушэннем банкаўскай тайны прадстаўленне банкам звестак, якія складаюць банкаўскую тайну, пры звароце банка ў суд, пракуратуру, органы крымінальнага праследавання, да натарыусаў або адвакатаў для абароны і (або) аднаўлення сваіх правоў і законных інтарэсаў, прадстаўленне такіх звестак органам, якія вядуць адміністрацыйны працэс, – па выяўленых банкамі парушэннях, аўдытарскім арганізацыям (аўдытарам – індывідуальным прадпрымальнікам) у аб'ёме, неабходным для выканання заключанага з банкам дагавора аказання аўдытарскіх паслуг, а таксама Нацыянальнаму банку і іншым банкам у выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

На асоб, якія атрымалі ў адпаведнасці з гэтым артыкулам звесткі, якія складаюць банкаўскую тайну, распаўсюджваюцца папрабаванні часткі другой гэтага артыкула, устаноўленыя для банкаў. Асобы, якія атрымалі ў адпаведнасці з гэтым артыкулам звесткі, якія складаюць банкаўскую тайну, не маюць права выдаваць

гэтыя звесткі без згоды кліента, у тым ліку ўладальніка рахунку і (або) укладу (дэпазіту) або паклажадаўца, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь, і нясуць у адпаведнасці з заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь адказнасць за выдаванне гэтых звестак.

Артыкул 122. Абмежаванне дзейнасці банкаў і іх удзелу ў статутных фондах іншых юрыдычных асоб

Банк не мае права даваць:

крэдыты Ураду Рэспублікі Беларусь;

ільготныя ўмовы інсайдарам і работнікам банка, Нацыянальнага банка пры ажыццяўленні банкаўскіх аперацый.

Для мэт гэтага артыкула пад даваннем ільготных умоў разумеюцца:

зключэнне з асобамі, указанымі ў абзацы трэцім часткі першай гэтага артыкула, або ў іх інтарэсах здзелкі, якую па яе сутнасці і (або) умове (умовах) банк не заключаў і (або) не заключае з іншымі кліентамі;

спаганне з асоб, указанных у абзацы трэцім часткі першай гэтага артыкула, узнагароджання і (або) платы за ажыццяўленне банкаўскай аперацыі ў меншым памеры, чым узнагароджання і (або) плата за ажыццяўленне гэтай банкаўскай аперацыі, якія спаганяюцца з іншых кліентаў банка.

Здзелкі з даваннем ільготных умоў, заключаныя з асобамі, указанымі ў абзацы трэцім часткі першай гэтага артыкула, з'яўляюцца нікчэмнымі.

Кіраўнік і галоўны бухгалтар банка, іх намеснікі, член калегіяльнага выканаўчага органа банка, кіраўнік адасобленага і структурнага падраздзялення банка не маюць права займаць пасады ў іншых камерцыйных арганізацыях, асноўным відам дзейнасці якіх з'яўляецца банкаўская і (або) фінансавая дзейнасць і (або) якія з'яўляюцца інсайдарамі дадзенага банка.

Банк не мае права памяншаць свой статутны фонд без папярэдняга атрымання пісьмовага дазволу Нацыянальнага банка.

Удзел банка ў статутным фондзе іншай юрыдычнай асобы ў выпадках, устаноўленых Нацыянальным банкам, дапускаецца толькі пасля атрымання дазволу Нацыянальнага банка. Дазвол выдаецца Нацыянальным банкам па выніках аналізу фінансавага стану гэтага банка, магчымасці кіравання акцыямі (долямі), якія набываюцца ім, уплыву на яго дзейнасць і рызыкі асоб, у статутных фондах якіх удзельнічае банк.

Заснавальнікі банка не маюць права выходзіць з ліку акцыянераў банка на працягу першых трох гадоў з дня яго дзяржаўнай рэгістрацыі, калі іншае не прадугледжана гэтым Кодэксам.

Артыкул 123. Патрабаванні, якія прад'яўляюцца да кіраўніка банка, яго намеснікаў, членаў калегіяльнага выканаўчага органа банка і іншых асоб пры набыцці акцый банка

Кіраўнік банка, яго намеснікі і члены калегіяльнага выканаўчага органа банка абавязаны паведамляць у Нацыянальны банк, выканаўчы орган банка, а таксама ў выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь, ва

ўпаўнаважаныя дзяржаўныя органы і іншыя арганізацыі аб набыцці імі акцый банка і ўсіх сваіх здзелках з гэтымі акцыямі на працягу пяці дзён пасля іх здзяйснення.

Невыкананне кіраўніком банка, яго намеснікамі, членамі калегіяльнага выканаўчага органа банка патрабаванняў, прадугледжаных часткай першай гэтага артыкула, цягне за сабой адказнасць у адпаведнасці з заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

На набыццё ва ўласнасць, гаспадарчае вядзенне, аператыўнае кіраванне або атрыманне ў давернае кіраванне ў выніку адной або некалькіх здзелак адной юрыдычнай або фізічнай асобай, у тым ліку акцыянерам банка, або групай фізічных і (або) юрыдычных асоб, звязаных паміж сабой дагаворам, або групай юрыдычных асоб, якія з'яўляюцца даччынымі або залежнымі ў адносінах адзін да аднаго, пяці і больш працэнтаў акцый у статутным фондзе банка, а таксама на ўсе наступныя набыцці ўказанымі асобамі акцый банка пакупнік, даверны кіраўнік абавязаны атрымаць дазвол Нацыянальнага банка ва ўстаноўленым ім парадку.

У дазvole Нацыянальнага банка ўказваецца максімальная колькасць або доля акцый банка, якія могуць быць набыты на працягу года з дня выдачы такога дазволу, калі іншы тэрмін не ўстаноўлены ў дазvole Нацыянальнага банка.

Выдача дазволу Нацыянальнага банка не дапускаецца, калі:

пакупнік акцый банка не адпавядае патрабаванням, якія прад'яўляюцца да заснавальнікаў банка, устаноўленым Нацыянальным банкам;

для атрымання дазволу Нацыянальнага банка прадстаўлены не ўсе дакументы, вызначаныя Нацыянальным банкам;

у дакументах, прадстаўленых для атрымання дазволу Нацыянальнага банка, выяўлена недакладная інфармацыя;

устаноўлены факты набыцця акцый банка за кошт грашовых сродкаў або іншай маёмасці, якія не з'яўляюцца ўласнымі сродкамі пакупніка, і (або) дадзеных пакупніку самім банкам, і (або) дадзеных іншымі асобамі ў выпадку, калі банк прыняў на сябе рызыкі, узнікшыя ў сувязі з даваннем пакупніку такіх грашовых сродкаў, іншай маёмасці, і (або) за кошт даходаў, атрыманых злачынным шляхам;

у выніку набыцця акцый структура ўласнасці банка і (або) хаця б адзін з яго бенефіцыйных уласнікаў, які будзе з'яўляцца такім у дачыненні да не менш чым пяці працэнтаў акцый банка, не будуць адпавядаць патрабаванням, устаноўленым Нацыянальным банкам.

Здзелкі па набыцці або перадачы ў давернае кіраванне пяці і больш працэнтаў акцый банка, здзейсненыя без дазволу Нацыянальнага банка, з'яўляюцца несапраўднымі.

Артыкул 124. Здзелкі банка з акцыямі ўласнай эмісіі

Банк павінен атрымаць дазвол Нацыянальнага банка на набыццё больш пяці працэнтаў акцый, эмітаваных гэтым банкам.

Нацыянальны банк мае права адмовіць у выдачы дазволу на набыццё банкам эмітаваных ім акцый, калі гэта прывядзе да парушэння нарматываў бяспечнага функцыянавання і (або) узнікнення падстаў для прымянення да банка мер па

папярэджанні банкруцтва, прадугледжаных заканадаўствам аб эканамічнай неплацежаздольнасці (банкруцтве).

Патрабаванні гэтага артыкула не распаўсюджваюцца на набыццё банкам эмітаваных ім акцый у выпадку, прадугледжаным абзацам трэцім часткі чацвёртай [артыкула 134¹](#) гэтага Кодэкса, а таксама па патрабаванні акцыянераў банка ў выпадках, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 125. Дзейнасць банкаў па прыцягненні ўкладаў (дэпазітаў) і выдачы крэдытаў

Банкі самастойна вызначаюць умовы і парадак прыцягнення грашовых сродкаў фізічных і (або) юрыдычных асоб ва ўклады (дэпазіты) і размяшчэння гэтых грашовых сродкаў у межах, устаноўленых гэтым Кодэксам і нарматыўнымі прававымі актамі Нацыянальнага банка.

Банкі забяспечваюць даступнасць звестак аб сярэдніх працэнтных стаўках па крэдытах і ўкладах (дэпазітах).

У выпадку прыняцця Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь або ва ўстаноўленым парадку Урадам Рэспублікі Беларусь рашэнняў аб даванні банкам крэдытаў на льготных умовах або аб замене ўмоў давання раней выдадзеных крэдытаў на льготныя ўмовы такім банкам праводзіцца кампенсацыя страт за кошт крыніц, вызначаных у гэтых рашэннях або ў адпаведнасці з імі.

Артыкул 126. Спосабы забеспячэння выканання абавязацельстваў па дагаворах, якія заключаюцца банкамі

Выкананне абавязацельстваў па дагаворах, якія заключаюцца банкамі, можа забяспечвацца гарантыйным дэпазітам грошай, пераводам прававога тытула на маёмасць, у тым ліку на маёмасныя правы, станам нерухомай і рухомай маёмасці, паручыцельствам, гарантыяй і іншымі спосабамі, прадугледжанымі заканадаўствам Рэспублікі Беларусь або дагаворам.

Забеспячэнне выканання абавязацельстваў па дагаворах, якія заключаюцца банкамі, гарантыйным дэпазітам грошай, пераводам прававога тытула на маёмасць, у тым ліку на маёмасныя правы, ажыццяўляецца на ўмовах, вызначаных адпаведна [артыкуламі 148](#) і [149](#) гэтага Кодэкса, з улікам асаблівасцей праваадносін, якія ўзнікаюць на падставе такіх дагавораў.

ГЛАВА 16

НАКЛАДАННЕ АРЫШТУ І АБАРАЧЭННЕ СПАГНАННЯ НА ГРАШОВЫЯ СРОДКІ І ІНШУЮ МАЁМАСЦЬ, ЯКІЯ ЗНАХОДЗЯЦА Ў БАНКУ. ПРЫПЫНЕННЕ АПЕРАЦЫЙ ПА РАХУНКАХ У БАНКУ

Артыкул 127. Агульныя ўмовы накладання арышту і абарачэння спягнання на грашовыя сродкі і іншую маёмасць, якія знаходзяцца ў банку

На грашовыя сродкі і іншую маёмасць фізічнай і юрыдычнай асобы, якія знаходзяцца на рахунках, ва ўкладах (дэпазітах) або на захоўванні ў банку, арышт можа быць накладзены толькі ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Накладанне арышту на грашовыя сродкі і іншую маёмасць фізічнай і юрыдычнай асобы, якія знаходзяцца на рахунках, ва ўкладах (дэпазітах) або на захоўванні ў банку, а таксама зняцце арышту магчымыя толькі пасля прадстаўлення ў банк у мэтах наступнага захоўвання арыгіналаў або завераных ва ўстаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь парадку копій дакументаў або выпісак з дакументаў, прадугледжаных [артыкуламі 128](#) і [129](#) гэтага Кодэкса, за выключэннем выпадкаў, калі ўказаныя дакументы паступаюць у банк у электронным выглядзе ва ўстаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь парадку.

Абарачэнне спагнання на грашовыя сродкі і іншую маёмасць фізічнай і юрыдычнай асобы, якія знаходзяцца на рахунках, ва ўкладах (дэпазітах) або на захоўванні ў банку, дапускаецца ў выпадках, вызначаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь, па:

выканаўчых надпісах натарыусаў або іншых выканаўчых дакументах;

рашэнні (распараджэнні) упаўнаважанага дзяржаўнага органа (службовай асобы).

Пры накладанні арышту на грашовыя сродкі і іншую маёмасць фізічнай і юрыдычнай асобы, якія знаходзяцца на рахунках, ва ўкладах (дэпазітах) або на захоўванні ў банку, банк спыняе ўсе расходныя аперацыі па рахунках гэтай асобы і вяртанне маёмасці гэтай асобы ў межах маёмасці, на якую накладзены арышт, калі іншае не прадугледжана заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь або адпаведным рашэннем упаўнаважанага дзяржаўнага органа (службовай асобы) аб накладанні арышту.

**Артыкул 128. Накладанне арышту на грашовыя сродкі і
іншую маёмасць юрыдычнай асобы і
індывідуальнага прадпрымальніка, якія
знаходзяцца ў банку**

На грашовыя сродкі і іншую маёмасць юрыдычнай асобы і індывідуальнага прадпрымальніка, якія знаходзяцца на рахунках, ва ўкладах (дэпазітах) або на захоўванні ў банку, арышт можа быць накладзены толькі па:

пастанове (вызначэнні) суда ў межах сумы іску;

пастанове пракурора або яго намесніка, органа крымінальнага праследавання ў выпадках, прадугледжаных Крымінальна-працэсуальным кодэксам Рэспублікі Беларусь;

выканаўчым дакуменце.

На маёмасць юрыдычнай асобы і індывідуальнага прадпрымальніка, якая знаходзіцца на захоўванні ў банку, арышт можа быць накладзены таксама па пастанове органаў Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь, падатковых або мытных органаў у выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

**Артыкул 129. Накладанне арышту на грашовыя сродкі і
іншую маёмасць фізічнай асобы, якія
знаходзяцца ў банку**

На грашовыя сродкі і іншую маёмасць, якія знаходзяцца на рахунках, ва ўкладах (дэпазітах) або на захоўванні ў банку, фізічнай асобы, якая не з'яўляецца індывідуальным прадпрымальнікам, арышт можа быць накладзены толькі па: пастанове (вызначэнні) суда – у мэтах забеспячэння выканання прыговору па крымінальнай справе ў частцы грамадзянскага іску, іншых маёмасных спагнанняў або магчымай канфіскацыі маёмасці, забеспячэння выканання пастановы аб накладанні адміністрацыйнага спагнання, а таксама забеспячэння іску па грамадзянскіх і эканамічных справах; пастанове судовага выканаўцы – па судовых пастановах і іншых выканаўчых дакументах, якія знаходзяцца ў яго вытворчасці; пастанове пракурора або яго намесніка, органа крымінальнага праследавання ў выпадках, прадугледжаных [Крымінальна-працэсуальным кодэксам Рэспублікі Беларусь](#).

На маёмасць, якая знаходзіцца на захоўванні ў банку, фізічнай асобы, якая не з'яўляецца індывідуальным прадпрымальнікам, арышт можа быць накладзены таксама па пастанове падатковых або мытных органаў у выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 130. Накладанне арышту на грашовыя сродкі і іншую маёмасць банка

Накладанне арышту на грашовыя сродкі банка ажыццяўляецца шляхам пераліку банкам грашовых сродкаў на спецыяльны дэпазітны рахунак, які знаходзіцца ў Нацыянальным банку. Спісанне Нацыянальным банкам са спецыяльнага дэпазітнага рахунку грашовых сродкаў банка ажыццяўляецца ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Накладанне арышту на іншую маёмасць банка ажыццяўляецца ў парадку, устаноўленым заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Банк мае права пры забеспячэнні іску аб спагнанні з яго грашовых сродкаў унесці на дэпазітны рахунак суда грашовую суму, якая выпатрабуецца істцом.

Накладанне арышту на карэспандэнцкі рахунак банка, прыпыненне або спыненне аперацый па такім рахунку не дапускаюцца, за выключэннем выпадку адклікання ў банка ліцэнзій на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці.

Артыкул 131. Канфіскацыя грашовых сродкаў, якія знаходзяцца ў банку, і іншай маёмасці фізічнай і юрыдычнай асобы

Канфіскацыя грашовых сродкаў, якія знаходзяцца ў банку, і іншай маёмасці фізічнай і юрыдычнай асобы можа быць праведзена толькі на падставе пастановы суда аб канфіскацыі маёмасці, або прыговору суда, які ўступіў у законную сілу.

Артыкул 132. Прыпыненне аперацый па рахунках у банку

Прыпыненне аперацый па рахунках у банку ажыццяўляецца ўпаўнаважанымі дзяржаўнымі органамі (службовымі асобамі), банкамі ў выпадках і парадку, вызначаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 17

АДКАЗНАСЦЬ СУБ'ЕКТАЎ І ЎДЗЕЛЬНІКАЎ БАНКАЎСКІХ ПРАВААДНОСІН

**Артыкул 133. Адказнасць за ажыццяўленне банкаўскай
дзеінасці без ліцэнзіі на ажыццяўленне
банкаўскай дзеінасці**

Асобы, якія ажыццяўляюць банкаўскую дзеінасць без ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзеінасці, нясуць адказнасць у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

У выпадку ажыццяўлення банкаўскай дзеінасці без ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзеінасці па рашэнні суда, які разглядае эканамічныя справы, юрыдычная асоба можа быць ліквідавана, а дзеінасць індывідуальнага прадпрымальніка спынена ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Даходы, атрыманыя ў выніку ажыццяўлення банкаўскай дзеінасці без ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзеінасці і спагнаныя ва ўстаноўленым парадку, накіроўваюцца ў рэспубліканскі бюджэт.

**Артыкул 134. Меры нагляднага рэагавання, якія
прымяняюцца Нацыянальным банкам**

Мерамі нагляднага рэагавання, якія прымяняюцца Нацыянальным банкам, з'яўляюцца:

накіраванне рэкамендацыі аб ліквідацыі выяўленых недахопу, які не з'яўляецца парушэннем (далей – недахоп), і (або) дзеяння (бяздзеінасці), якія могуць прывесці да стварэння становішча, якое пагражае бяспечнаму функцыянаванню банка, і (або) інтарэсам яго ўкладчыкаў і іншых кредытораў, і (або) стабільнасці банкаўскай сістэмы, або аб недапушчэнні такога недахопу і (або) дзеяння (бяздзеінасці) у будучыні;

накіраванне рэкамендацыі аб здзяйсненні (нездзяйсненні) дзеяння (бяздзеінасці) у мэтах недапушчэння ўзнікнення ўмоў, якія спрыяюць здзяйсненню парушэння, і (або) стварэння становішча, якое пагражае бяспечнаму функцыянаванню банка, і (або) інтарэсам яго ўкладчыкаў і іншых кредытораў, і (або) стабільнасці банкаўскай сістэмы;

накіраванне прадпісання аб ліквідацыі выяўленага парушэння, і (або) недапушчэнні яго ў будучыні, і (або) ліквідацыі ўмоў, якія спрыяюць здзяйсненню парушэння;

накіраванне прадпісання аб здзяйсненні (нездзяйсненні) дзеяння (бяздзеінасці), абавязак па здзяйсненні (нездзяйсненні) якога прадугледжаны заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь і (або) нарматыўнымі прававымі актамі Нацыянальнага банка;

накіраванне прадпісання аб прыпыненні або выключэнні ажыццяўлення банкаўскіх аперацый, якія падвяргаюць банк рызыцы;

накіраванне прадпісання аб адчужэнні (поўнасю або часткова) долі ўдзелу ў статутным фондзе юрыдычнай асобы і (або) аб выключэнні іншай падставы аказання прама або ўскосна (праз трэція асобы) істотнага ўплыву на рашэнні, якія прымаюцца органамі кіравання юрыдычнай асобы;

правядзенне нарады з удзелам прадстаўнікоў органаў кіравання банка і (або) іншых асоб для абмеркавання фінансавага становішча банка, узроўню рызык,

якія прымаюцца ім, якасці кіравання, перспектыў функцыянавання, выканання патрабаванняў заканадаўства Рэспублікі Беларусь і (або) іншых пытанняў, звязаных з дзейнасцю банка;

выпатрабаванне пісьма, якое прадугледжвае абавязак па ўстараненні ў пэўны тэрмін выяўленага парушэння (недахопу) і (або) дзеяння (бяздзейнасці), якія могуць прывесці да стварэння становішча, якое пагражае бяспечнаму функцыянаванню банка, і (або) інтарэсам яго ўкладчыкаў і іншых крэдытараў, і (або) стабільнасці банкаўскай сістэмы, або па недапушчэнні такога недахопу і (або) дзеяння (бяздзейнасці) у будучыні;

правядзенне пазапланавай праверкі ў адпаведнасці з заканадаўствам, якое рэгламентуе парадак арганізацыі і правядзення праверак;

змяненне ўстаноўленага тэрміну і (або) перыядычнасці прадстаўлення справаздачнасці ў Нацыянальны банк і (або) увядзенне дадатковай справаздачнасці;

накіраванне пісьмовага папярэджання аб прымяненні меры ўздзеяння;

прымяненне меры ўздзеяння, прадугледжанай [артыкулам 134¹](#) гэтага Кодэкса.

Меры нагляднага рэагавання, указаныя ў частцы першай гэтага артыкула, прымяняюцца Нацыянальнымі банкам у наступным парадку:

прадугледжаныя абзацамі другім і трэцім часткі першай гэтага артыкула, – да банкаў, асоб, якія прызнаюцца ўваходзячымі ў склад банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу, і акцыянераў, якія валодаюць пяццю і больш працэнтамі акцый банка;

прадугледжаныя абзацамі чацвёртым – дзявятым часткі першай гэтага артыкула, – да банкаў і асоб, здольных аказваць прама або ўскосна (праз трэція асобы) істотны ўплыў на рашэнні, якія прымаюцца органамі кіравання банка і (або) іншай юрыдычнай асобы, якая прызнаецца ўваходзячай у склад банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу, і акцыянераў, якія валодаюць пяццю і больш працэнтамі акцый банка;

прадугледжаная абзацам дзясятым часткі першай гэтага артыкула, – у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, якое рэгламентуе парадак арганізацыі і правядзення праверак;

прадугледжаныя абзацам адзінаццатым часткі першай гэтага артыкула, – да банкаў і галаўных арганізацый банкаўскіх груп і (або) банкаўскіх холдынгаў;

прадугледжаныя абзацамі дванаццатым і трынаццатым часткі першай гэтага артыкула, – у адпаведнасці з [артыкулам 134¹](#) гэтага Кодэкса.

Рашэнне Нацыянальнага банка аб прымяненні меры нагляднага рэагавання прымаецца на падставе матываванага меркавання з улікам крытэрыяў, якія вызначаюцца Нацыянальнымі банкам.

Рашэнне Нацыянальнага банка аб прымяненні меры нагляднага рэагавання можа змяшчаць указанне на тэрмін яе прымянення і (або) тэрмін, неабходны для ўстаранення выяўленых парушэння (недахопу) і (або) дзеяння (бяздзейнасці), якія могуць прывесці да стварэння становішча, якое пагражае бяспечнаму функцыянаванню банка, і (або) інтарэсам яго ўкладчыкаў і іншых крэдытараў, і (або) стабільнасці банкаўскай сістэмы.

Нацыянальны банк мае права скарыстаць па адной і той жа падставе адначасна або паслядоўна некалькі мер ўздзеяння і (або) мер нагляднага рэагавання.

Дадатковыя патрабаванні да парадку прымянення Нацыянальным банкам мер нагляднага рэагавання ўстанаўліваюцца нарматыўнымі прававымі актамі Нацыянальнага банка.

Рашэнне Нацыянальнага банка аб прымяненні меры нагляднага рэагавання можа быць абскарджана асобай, да якой такая мера прыменена, у парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь. Абскарджанне рашэння Нацыянальнага банка аб прымяненні меры нагляднага рэагавання не прыпыняе выканання такога рашэння.

Артыкул 134¹. Меры ўздзеяння, якія прымяняюцца Нацыянальным банкам

У выпадках, прадугледжаных [артыкулам 97](#) гэтага Кодэкса, Нацыянальны банк мае права прыпыніць дзеянне або адклікаць ліцэнзію на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, у тым ліку ў частцы ажыццяўлення асобных банкаўскіх аперацый.

У выпадках, прадугледжаных заканадаўствам аб эканамічнай неплацежаздольнасці (банкруцтве), Нацыянальны банк мае права патрэбаваць прыняцця мер па паляпшэнні фінансавага становішча банка або яго рэарганізацыі і (або) назначыць часовую адміністрацыю па кіраванні банкам.

У выпадку невыканання банкам прадпісання і (або) рашэння Нацыянальнага банка аб прымяненні да яго меры ўздзеяння, і (або) наяўнасці страт па выніках дзейнасці банка за год, і (або) невыканання банкам ліцэнзійных патрабаванняў, прадугледжаных гэтым Кодэксам, і (або) выяўлення ў дзейнасці банка парушэння (недахопу) і (або) яго дзеяння (бяздзейнасці), якая прывяла да стварэння становішча, якое пагражае бяспечнаму функцыянаванню банка, і (або) інтарэсам яго ўкладчыкаў і іншых крэдытараў, і (або) стабільнасці банкаўскай сістэмы, Нацыянальны банк мае права:

увесці абмежаванні на ажыццяўленне банкам асобных банкаўскіх аперацый і (або) відаў дзейнасці;

патрэбаваць ад акцыянераў банка прыняцця мер па павелічэнні нарматыўнага капіталу банка да памеру, які забяспечвае выкананне ўстаноўленага Нацыянальным банкам нарматыву бяспечнага функцыянавання;

увесці забарону на размеркаванне прыбытку паміж акцыянерамі банка шляхам абвяшчэння і (або) выплаты дывідэндаў;

змяніць для банка вызначаны памер нарматыву бяспечнага функцыянавання і (або) устанавіць дадатковы нарматыў бяспечнага функцыянавання;

павялічыць для банка ўстаноўлены памер рэзервовага фонду і (або) памер адлічэнняў у яго;

увесці забарону на адкрыццё банкам філіялаў і (або) стварэнне банкам, яго філіялам структурных падраздзяленняў (у тым ліку перасоўных), размешчаных па-за месцам знаходжання банка, яго філіяла і не маючых самастойнага балансу, і (або) забарону на ажыццяўленне банкам банкаўскіх аперацый на аддаленых працоўных месцах;

патрэбаваць адхілення ад пасады, якая займаецца, члена савета дырэктараў (наглядальнага савета) і (або) калегіяльнага выканаўчага органа банка, кіраўніка і (або) галоўнага бухгалтара банка і (або) іх намеснікаў;

патрэбаваць праходжання паўторнай ацэнкі адпаведнасці ўстаноўленым кваліфікацыйным патрабаванням і (або) патрабаванням да дзелавой рэпутацыі члена савета дырэктараў (наглядальнага савета) і (або) калегіяльнага выканаўчага органа банка, кіраўніка і (або) галоўнага бухгалтара банка і (або) іх намеснікаў.

У выпадку невыканання акцыянерам банка прадпісання Нацыянальнага банка і (або) патрабаванняў, якія прад'яўляюцца да заснавальнікаў, акцыянераў і іншых бенефіцыйных уласнікаў банка ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам, і (або) выяўлення ў дзейнасці акцыянера банка парушэння (недахопу) і (або) дзеяння (бяздзейнасці), якія прывялі да стварэння становішча, якое пагражае бяспечнаму функцыянаванню банка і (або) інтарэсам яго ўкладчыкаў і іншых крэдытараў, Нацыянальны банк мае права:

прыпыніць права акцыянера, за выключэннем выпадкаў, калі акцыі належаць Рэспубліцы Беларусь і яе адміністрацыйна-тэрытарыяльным адзінкам, на ўдзел у органах кіравання банка з правам голасу поўнасцю або ў адпаведнасці з пералікам пытанняў, які вызначаецца Нацыянальным банкам;

патрэбаваць ад акцыянера, за выключэннем выпадкаў, калі акцыі належаць Рэспубліцы Беларусь і яе адміністрацыйна-тэрытарыяльным адзінкам, адчужэння (поўнасцю або часткова) акцыяў банка. Пры гэтым, калі акцыі не былі рэалізаваны ва ўстаноўлены тэрмін, які не можа быць меншым за тры месяцы, акцыянер абавязаны рэалізаваць, а банк – набыць акцыі, якія належаць акцыянеру, па намінальным кошце. Пры адмове аднаго з бакоў іншы бок, а таксама Нацыянальны банк мае права звярнуцца ў суд з патрабаваннем аб прымусе да заключэння дагавора.

У выпадку невыканання асобай, якая прызнаецца ўваходзячай у склад банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу, прадпісання і (або) рашэння Нацыянальнага банка аб прымяненні да яго меры ўздзеяння, і (або) парушэння іншых патрабаванняў банкаўскага заканадаўства, і (або) выяўлення ў дзейнасці такой асобы парушэння (недахопу) і (або) дзеяння (бяздзейнасці), якія прывялі да стварэння становішча, якое пагражае бяспечнаму функцыянаванню банка, які прызнаецца ўваходзячым у склад той жа банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу, і (або) інтарэсам яго ўкладчыкаў і іншых крэдытараў, і (або) стабільнасці банкаўскай сістэмы, а таксама ў выпадку незахавання банкаўскай групай і (або) банкаўскім холдынгам нарматыву бяспечнага функцыянавання, устаноўленага для банкаўскіх груп і (або) банкаўскіх холдынгаў, Нацыянальны банк мае права:

змяніць для банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу ўстаноўлены памер нарматыву бяспечнага функцыянавання і (або) устанавіць дадатковы нарматыў бяспечнага функцыянавання;

патрэбаваць ад асобы, якая прызнаецца ўваходзячай у склад банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу, адчужэння (поўнасцю або часткова) долі ўдзелу ў статутным фондзе юрыдычнай асобы, якая прызнаецца ўваходзячай у склад той

жа банкаўскай групы і (або) банкаўскага холдынгу, і (або) выключэння іншай падставы аказання прама або ўскосна (праз трэція асобы) істотнага ўплыву на рашэнні, якія прымаюцца органамі кіравання такой юрыдычнай асобы.

Меры ўздзеяння могуць быць прыменены Нацыянальнымі банкам, калі з дня здзяйснення парушэння, якое з'явілася падставай для іх прымянення, не скончылася тры гады або з дня яго выяўлення – шэсць месяцаў.

**Артыкул 135. Адказнасць банка і нябанкаўскай крэдытна-
фінансавай арганізацыі за ўрон, прычынены
ўкладчыкам і іншым крэдыторам**

Банк і нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя нясуць адказнасць у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь і з улікам асаблівасцей, прадугледжаных гэтым Кодэксам, за невыкананне (неналежнае выкананне) сваіх абавязацельстваў.

Банк і нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя не нясуць адказнасці за ўрон, прычынены ўкладчыкам і іншым крэдыторам невыкананнем (неналежным выкананнем) абавязацельстваў перад імі, калі такое невыкананне (неналежнае выкананне) абавязацельстваў было выклікана дзеяннем непераадольнай сілы, а таксама ў выпадках, прадугледжаных часткай другой [артыкула 136](#) гэтага Кодэкса.

Службовыя асобы банка і нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі за парушэнне імі ўстаноўленай працэдуры заключэння здзелак нясуць адказнасць, устаноўленую заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Калі банкруцтва банка або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі выклікана яго (яе) заснавальнікам (удзельнікам, уласнікам маёмасці) або іншымі асобамі, у тым ліку кіраўніком банка або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі, маючымі права даваць абавязковыя для гэтага банка або гэтай нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі ўказанні або іншым чынам вызначаць іх дзеянні, то ў выпадку недастатковасці маёмасці банка або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі на ўказаных асоб можа быць ускладзена субсідыярная адказнасць па іх абавязацельствах.

**Артыкул 136. Адказнасць Нацыянальнага банка, банкаў і
нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых
арганізацый за ўрон, прычынены ў выніку
замарожвання сродкаў, блакіравання
фінансавых аперацый, прыпынення аперацый
па рахунках, накладання арышту або
абарачэння спагнання на грашовыя сродкі і
іншую маёмасць, устанаўлення іншых забарон
(абмежаванняў)**

Банк або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя нясуць матэрыяльную адказнасць за ўрон, прычынены кліентам банка або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі ў выпадку накладання арышту на маёмасць гэтага банка або гэтай нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі.

Нацыянальны банк, банкі і нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі не нясуць адказнасці за ўрон, прычынены ў выніку замарожвання сродкаў, блакіравання фінансавай аперацыі, прыпынення аперацый па рахунках, накладання арышту або абарачэння спагнання на грашовыя сродкі і іншую маёмасць фізічных і юрыдычных асоб, у тым ліку спагнання на грашовыя сродкі, якое ажыццяўляецца з канверсіяй, купляй, продажам, праведзенага на падставе рашэння (распараджэння, пастанова) упаўнаважанага дзяржаўнага органа або ўпаўнаважанай арганізацыі (службовай асобы), вынесенага і накіраванага ў банк ва ўстаноўленым парадку, а таксама ў выніку здзяйснення дзеянняў, прадугледжаных часткай чацвёртай [артыкула 22](#) гэтага Кодэкса.

АСАБЛІВАЯ ЧАСТКА

РАЗДЗЕЛ V

АКТЫЎНЫЯ БАНКАЎСКІЯ АПЕРАЦЫІ

ГЛАВА 18

БАНКАЎСКІ КРЭДЫТ

Артыкул 137. Крэдытны дагавор

Па крэдытным дагаворы банк або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя (крэдытадавальнік) абавязваюцца даць грашовыя сродкі (крэдыт) іншай асобе (крэдытаатрымальніку) у памеры і на ўмовах, вызначаных дагаворам, а крэдытаатрымальнік абавязваецца вярнуць (пагасіць) крэдыт і заплаціць працэнты за карыстанне ім. Пры гэтым спагнанне крэдытадавальнікам якіх-небудзь дадатковых выплат (камісійных і іншых) за карыстанне крэдытам не дапускаецца.

Артыкул 138. Вызначэнне дня давання крэдыту

Днём давання крэдыту лічыцца дзень, у які сума крэдыту залічана на рахунак крэдытаатрымальніка, або пералічана банкам у аплату разліковых дакументаў, прадстаўленых крэдытаатрымальнікам, або выкарыстана ў адпаведнасці з указаннемі крэдытаатрымальніка, або выдадзена крэдытаатрымальніку наяўнымі грашовымі сродкамі.

Артыкул 139. Форма крэдытнага дагавора

Крэдытны дагавор заключаецца ў пісьмовай форме, у тым ліку пры дапамозе выкарыстання сістэм дыстанцыйнага банкаўскага абслугоўвання.

У выпадку незахавання пісьмовай формы крэдытнага дагавора такі дагавор з'яўляецца нікчэмным.

Артыкул 140. Істотныя ўмовы крэдытнага дагавора

Істотнымі ўмовамі крэдытнага дагавора з'яўляюцца ўмовы:

аб суме крэдыту з указаннем валюты крэдыту (для крэдытнай лініі – аб максімальным памеры (ліміце) агульнай сумы грашовых сродкаў, якія даюцца крэдытаатрымальніку (крэдыце), і (або) гранічным памеры аднаразовай запазычанасці крэдытаатрымальніка);

аб тэрміне і парадку давання і вяртання (пагашэння) крэдыту;

аб памеры працэнтаў за карыстанне крэдытам і парадку іх выплаты, за выключэннем выпадкаў давання крэдыту на льготных умовах на падставе

рашэнняў, прынятых Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь або ва ўстаноўленым парадку Урадам Рэспублікі Беларусь;
аб мэтах, на якія крэдытаатрымальнік абавязваецца выкарыстоўваць або не выкарыстоўваць дадзеныя грашовыя сродкі (мэтавае выкарыстанне крэдыту), – у выпадку, прадугледжаным часткай другой [артыкула 144](#) гэтага Кодэкса;
аб адказнасці крэдытадавальніка і крэдытаатрымальніка за невыкананне (неналежнае выкананне) імі абавязацельстваў па крэдытным дагаворы;
іншыя ўмовы, адносна якіх па заяве аднаго з бакоў павінна быць дасягнута пагадненне.

Артыкул 140¹. Права крэдытаатрымальніка на атрыманне дакумента, які пацвярджае факт заключэння крэдытнага дагавора

Крэдытаатрымальнік мае права патрэбаваць, а крэдытадавальнік абавязаны даць па патрабаванні крэдытаатрымальніка ў дзень звароту, калі іншы тэрмін не ўстаноўлены заканадаўствам Рэспублікі Беларусь і (або) дагаворам, дакумент, які пацвярджае факт заключэння крэдытнага дагавора, які змяшчае звесткі аб яго істотных умовах, а таксама іншыя звесткі, якія датычацца гэтага дагавора, – у выпадку заключэння крэдытнага дагавора пры дапамозе выкарыстання сістэм дыстанцыйнага банкаўскага абслугоўвання.

Артыкул 141. Адмова крэдытадавальніка ад заключэння крэдытнага дагавора і выканання абавязацельстваў па ім

Крэдытадавальнік мае права адмовіцца ад заключэння крэдытнага дагавора пры наяўнасці звестак аб тым, што дадзеная крэдытаатрымальніку сума крэдыту не будзе вернута (пагашана) у тэрмін, пры недаванні крэдытаатрымальнікам забеспячэння выканання абавязацельстваў па крэдытным дагаворы, пры прыняцці судом, які разглядае эканамічныя справы, рашэння аб банкруцтве з ліквідацыяй (спыненнем дзейнасці) крэдытаатрымальніка, пры наяўнасці іншых падстаў, здольных паўплываць на выкананне крэдытаатрымальнікам абавязацельстваў па крэдытным дагаворы або прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Крэдытадавальнік мае права адмовіцца ад выканання абавязацельстваў па крэдытным дагаворы пры невыкананні крэдытаатрымальнікам сваіх абавязацельстваў па такім дагаворы.

Артыкул 142. Адмова крэдытаатрымальніка ад атрымання крэдыту

Пасля заключэння крэдытнага дагавора крэдытаатрымальнік мае права, калі іншае не прадугледжана заканадаўствам Рэспублікі Беларусь або крэдытным дагаворам, адмовіцца ад атрымання крэдыту ў поўнай суме або яе часткі, паведаміўшы аб гэтым крэдытадавальніку да ўстаноўленага ў дагаворы тэрміну давання крэдыту.

Артыкул 143. Датэрміновае вяртанне (пагашэнне) крэдыту

Крэдыт можа быць вернуты (пагашаны) датэрмінова на ўмовах, прадугледжаных крэдытным дагаворам. У выпадку, калі крэдытным дагаворам не прадугледжана

магчымасць датэрміновага вяртання (пагашэння) крэдыту, такі крэдыт можа быць вернуты (пагашаны) датэрмінова толькі са згоды крэдытадавальніка, за выключэннем выпадку, прадугледжанага часткай дзявятай [артыкула 150](#) гэтага Кодэкса.

Пры невыкананні (неналежным выкананні) крэдытаатрымальнікам абавязацельстваў па крэдытным дагаворы крэдытадавальнік мае права запатрабаваць датэрміновага вяртання (пагашэння) крэдыту.

Артыкул 144. Мэтавае выкарыстанне крэдыту

Крэдытны дагавор можа быць заключаны з умовай аб мэтавым выкарыстанні крэдыту.

Крэдытны дагавор, які прадугледжвае даванне крэдыту пад гарантыю Урада Рэспублікі Беларусь, гарантыю (паручыцельства) мясцовага выканаўчага і распарадчага органа, павінен змяшчаць умову аб яго мэтавым выкарыстанні.

Калі крэдытны дагавор заключаны з умовай аб мэтавым выкарыстанні крэдыту, крэдытаатрымальнік абавязаны забяспечыць магчымасць ажыццяўлення крэдытадавальнікам кантролю за мэтавым выкарыстаннем крэдыту.

Пры невыкананні крэдытаатрымальнікам умоў крэдытнага дагавора аб мэтавым выкарыстанні крэдыту і (або) абавязку, прадугледжанага часткай трэцяй гэтага артыкула, крэдытадавальнік, калі іншае не прадугледжана крэдытным дагаворам, мае права запатрабаваць ад крэдытаатрымальніка датэрміновага вяртання (пагашэння) крэдыту, выплаты належных працэнтаў і (або) адмовіцца ад далейшага крэдытавання крэдытаатрымальніка па гэтым дагаворы.

Артыкул 145. Працэнты за карыстанне крэдытам

Крэдытадавальнік да заключэння крэдытнага дагавора абавязаны азнаёміць кожнага крэдытаатрымальніка з інфармацыяй аб памеры працэнтаў за карыстанне крэдытам.

Памер працэнтаў за карыстанне крэдытам можа вызначацца:

у абсалютным лікавым выражэнні (фіксаваная гадавая працэнтная стаўка); зыходзячы з разліковай велічыні, прывязанай да базавага паказчыка, у парадку, узгодненым бакамі пры заключэнні крэдытнага дагавора (пераменная гадавая працэнтная стаўка).

Крэдытадавальнік не мае права ў аднабаковым парадку павялічыць памер працэнтаў за карыстанне крэдытам. Умовы крэдытнага дагавора, якія дазваляюць крэдытадавальніку павялічыць памер працэнтаў за карыстанне крэдытам у аднабаковым парадку, абмяжоўваюць правы крэдытаатрымальніка і лічацца нікчэмнымі. Павелічэнне пераменнай гадавой працэнтнай стаўкі з прычыны павелічэння базавага паказчыка не з'яўляецца павелічэннем памеру працэнтаў за карыстанне крэдытам у аднабаковым парадку.

Памер працэнтаў за карыстанне крэдытам можа мяняцца на падставе заканадаўчага акта Рэспублікі Беларусь.

Крэдытадавальнік пры заключэнні крэдытнага дагавора з крэдытаатрымальнікам вызначае самастойна памер, перыядычнасць налічэння і тэрміны выплаты працэнтаў за карыстанне крэдытам.

Бакі маюць права прадугледзець у крэдытным дагаворы парадак, пры якім працэнты за карыстанне крэдытам выплачваюцца поўнасьцю ў дзень вяртання (пагашэння) крэдыту або раўнамернымі долямі ў перыяд яго вяртання (пагашэння), калі іншае не прадугледжана Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь або ва ўстаноўленым парадку Урадам Рэспублікі Беларусь.

Працэнты за карыстанне крэдытам налічваюцца ў адпаведнасці з умовамі крэдытных дагавораў з дня давання крэдыту па дзень, які папярэднічае дню вяртання (пагашэння) крэдыту, уключна або з дня, наступнага за днём давання крэдыту, па дзень вяртання (пагашэння) крэдыту ўключна.

Выплата працэнтаў за карыстанне крэдытам у дзень давання крэдыту не дапускаецца.

Днём вяртання (пагашэння) крэдыту, выплаты працэнтаў за карыстанне крэдытам лічыцца дзень, у які грашовыя сродкі залічаны на рахунак крэдытадавальніка або аплачаны крэдытадавальніку наяўнымі грашовымі сродкамі.

Крэдытаатрымальнік, які не вярнуў (які не пагасіў) крэдыт у тэрмін, абавязаны ў перыяд з наступнага дня пасля сканчэння тэрміну вяртання (пагашэння) крэдыту да яго поўнага вяртання (пагашэння) выплачваць працэнты за карыстанне крэдытам у павышаным памеры, вызначаным у крэдытным дагаворы, калі іншы памер не прадугледжаны заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Пры недастатковасці сродкаў для поўнага выканання абавязацельстваў па крэдытным дагаворы ў першую чаргу пагашаюцца выдаткі банка па выкананні абавязацельстваў, у другую чаргу пагашаюцца паслядоўна пратэрмінаваная запазычанасць па асноўнай суме доўгу па крэдыце, пратэрмінаваная запазычанасць па працэнтах за карыстанне крэдытам, запазычанасць па асноўнай суме доўгу па крэдыце за бягучы перыяд плацяжоў, запазычанасць па працэнтах за карыстанне крэдытам за бягучы перыяд плацяжоў, у трэцюю чаргу выконваюцца іншыя абавязацельствы, якія вынікаюць з крэдытнага дагавора, калі іншае не прадугледжана Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

У крэдытным дагаворы можа быць прадугледжана адказнасць крэдытаатрымальніка за несвоечасовую выплату працэнтаў за карыстанне крэдытам.

Артыкул 146. Страхаванне крэдытадавальнікам рызыкі невяртання (непагашэння) крэдыту і (або) пратэрміноўкі вяртання (пагашэння) крэдыту

Па дагаворы страхавання рызыкі невяртання (непагашэння) і (або) пратэрміноўкі вяртання (пагашэння) крэдыту страхавая арганізацыя (страхоўшчык) абавязваецца кампенсаваць страхавальніку (крэдытадавальніку) урон, прычынены яго маёмасным інтарэсам невяртаннем (непагашэннем) і (або) пратэрміноўкай вяртання (пагашэння) крэдыту. Страхавальнікамі па такім дагаворы могуць выступаць банк або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя – крэдытадавальнікі.

Страховыя ўзносы, якія выплачваюцца страхавальнікам (крэдытадавальнікам) па дагаворы страхавання рызыкі невяртання (непагашэння) і (або) пратэрміноўкі

вяртання (пагашэння) крэдыту, не з'яўляюцца плацяжамі за карыстанне крэдытам, могуць не ўключацца ў працэнтную стаўку за карыстанне крэдытам і кампенсавацца крэдытаатрымальнікам у парадку і тэрміны, устаноўленыя дагаворам паміж крэдытаатрымальнікам і страхавальнікам (крэдытадавальнікам). Калі іншае не прадугледжана дагаворам страхавання, да страхоўшчыка, які выплаціў страхавое пакрыццё страхавальніку (крэдытадавальніку), пераходзіць у межах выплачанай сумы права страхавальніка (крэдытадавальніка) на пакрыццё ўрону (субрагацыя).

Артыкул 147. Спосабы забеспячэння выканання

абавязацельстваў па крэдытным дагаворы

Выкананне абавязацельстваў па крэдытным дагаворы можа забяспечвацца гарантыйным дэпазітам грошай, пераводам на крэдытадавальніка прававога тытула на маёмасць, у тым ліку на маёмасныя правы, закладам нерухомай і рухомай маёмасці, паручыцельствам, гарантыйй і іншымі спосабамі, прадугледжанымі заканадаўствам Рэспублікі Беларусь або дагаворам.

Артыкул 148. Гарантыйны дэпазіт грошай

Для забеспячэння выканання абавязацельстваў па крэдытным дагаворы крэдытаатрымальнік або трэцяя асоба могуць перадаць крэдытадавальніку грашовыя сродкі ў беларускіх рублях або замежнай валюце. На гарантыйны дэпазіт грошай не налічваюцца працэнты, калі іншае не прадугледжана дагаворам. Сродкі, якія перадаюцца для забеспячэння выканання абавязацельстваў па крэдытным дагаворы, могуць захоўвацца на рахунках, адкрытых крэдытадавальнікам. У выпадку невыканання крэдытаатрымальнікам сваіх абавязацельстваў па крэдытным дагаворы крэдытадавальнік мае права самастойна задаволіць свае маёмасныя патрабаванні за кошт дэпаніраваных сум. Калі валюта крэдыту не супадае з валютай гарантыйнага дэпазіту грошай, курс пераліку вызначаецца пагадненнем бакоў. У выпадку, калі не дасягнута пагадненне бакоў, спрэчка аб курсе пераліку вырашаецца ў судовым парадку. На гарантыйны дэпазіт грошай не распаўсюджваецца дзеянне [артыкулаў 179–188](#) гэтага Кодэкса, калі іншае не прадугледжана дагаворам.

Артыкул 149. Перавод на крэдытадавальніка прававога

тытула на маёмасць

Для забеспячэння выканання абавязацельстваў па крэдытным дагаворы на крэдытадавальніка на падставе асобнага дагавора можа быць пераведзены прававы тытул на маёмасць, якая належыць крэдытаатрымальніку або трэцяй асобе на праве ўласнасці, праве гаспадарчага вядзення або праве аператыўнага кіравання, у тым ліку на маёмасныя правы, калі права на перавод прававога тытула на такую маёмасць, у тым ліку на маёмасныя правы, не абмежавана ўласнікам або заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

У дагаворы аб пераводзе прававога тытула на маёмасць, у тым ліку на маёмасныя правы, павінна быць агаворана права крэдытаатрымальніка выкупіць шляхам вяртання (пагашэння) крэдыту перададзеную крэдытадавальніку маёмасць (права выкупу) на працягу вызначанага ў крэдытным дагаворы тэрміну вяртання

(пагашэння) крэдыту. Крэдытадавальнік не мае права адчужаць маёмасць да сканчэння тэрміну рэалізацыі права выкупу.

Перавод на крэдытадавальніка прававога тытула на маёмасць не патрабуе абавязковай перадачы яму маёмасці, калі іншае не прадугледжана дагаворам. У выпадку, калі маёмасць падлягае перадачы крэдытадавальніку ў адпаведнасці з умовамі дагавора аб пераводзе прававога тытула на маёмасць, крэдытадавальнік абавязаны валодаць, карыстацца і распараджацца гэтай маёмасцю ў межах, вызначаных дагаворам аб пераводзе прававога тытула на маёмасць.

Крэдытадавальнік набывае права ўласнасці, права гаспадарчага вядзення або права аператыўнага кіравання на маёмасць, у тым ліку на маёмасныя правы, калі крэдытаатрымальнік не вярнуў (не пагасіў) крэдыт у тэрмін, устаноўлены крэдытным дагаворам. У выпадку, калі кошт маёмасці, указаны ў дагаворы аб пераводзе прававога тытула на маёмасць, перавышае памер патрабаванняў крэдытадавальніка па крэдытным дагаворы, крэдытадавальнік абавязаны ў тэрмін, устаноўлены такім дагаворам, выплаціць крэдытаатрымальніку гэтую розніцу.

Да адносін крэдытаатрымальніка і крэдытадавальніка па дагаворы аб пераводзе прававога тытула на маёмасць, у тым ліку на маёмасныя правы, не ўрэгуляваным гэтым артыкулам, прымяняюцца нормы заканадаўства Рэспублікі Беларусь аб дагаворы куплі-продажу. Дагаворы, якія прадугледжваюць перавод на крэдытадавальніка прававога тытула на маёмасць, у тым ліку на маёмасныя правы, падлягаюць дзяржаўнай рэгістрацыі ў выпадках, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь для дагавораў куплі-продажу.

Артыкул 150. Асаблівасці крэдытавання фізічных асоб

Даванне крэдыту фізічным асобам ажыццяўляецца ў беларускіх рублях.

Пры заключэнні крэдытнага дагавора з фізічнай асобай з даваннем крэдытадавальнікам і (або) трэцімі асобамі дадатковых платных паслуг павінны выконвацца наступныя патрабаванні:

у выпадку неабходнасці заключэння дагавораў страхавання і (або) правядзення ацэнкі кошту аб'ектаў грамадзянскіх правоў у мэтах забеспячэння выканання абавязацельстваў па крэдытным дагаворы крэдытадавальнік не мае права абмяжоўваць заяўніка (заклададаўца) у выбары страхавой арганізацыі і (або) выканаўцы ацэнкі. Пры гэтым банк мае права ўстанаўліваць крытэрыі дапушчальнасці ацэнкі кошту аб'ектаў грамадзянскіх правоў у сваіх лакальных нарматыўных прававых актах з улікам неабходнасці выканання нарматываў бяспечнага функцыянавання, інтарэсаў крэдытаатрымальніка і недыскрымінацыі выканаўцаў ацэнкі;

фізічнай асобе ў пісьмовай форме, у тым ліку з дапамогай выкарыстання сістэм дыстанцыйнага банкаўскага абслугоўвання, без спагнання ўзнагароджання (платы) даецца інфармацыя аб кошце дадатковых платных паслуг, якія прапануюцца крэдытадавальнікам і даюцца ім і (або) трэцімі асобамі;

абавязковае даванне інфармацыі аб умовах крэдытавання да заключэння крэдытнага дагавора з фізічнай асобай і разгляд заявы аб даванні крэдыту і

іншых дакументаў для атрымання крэдыту ажыццяўляюцца без спагнання ўзнагароджання (платы);

у інфармацыі аб умовах крэдытавання ўказваецца агульная сума выплат, якія падлягаюць уключэнню ў крэдытны дагавор і належаць да выплаты пры належным выкананні крэдытаатрымальнікам умоў дагавора (сума крэдыту, сума працэнтаў за ўвесь тэрмін карыстання крэдытам, разлічаныя на дату давання інфармацыі, а таксама кошт дадатковых платных паслуг, калі яны прадугледжваюцца крэдытным дагаворам).

Фізічная асоба мае права пагадзіцца або адмовіцца ад аказання яму дадатковых платных паслуг, у тым ліку ад аказання такіх паслуг пры дапамозе заключэння іншых дагавораў з крэдытадавальнікам і (або) трэцімі асобамі, у мэтах заключэння крэдытнага дагавора. Пры папярэдняй згодзе фізічнай асобы, выказанай у пісьмовай форме, у тым ліку з дапамогай выкарыстання сістэм дыстанцыйнага банкаўскага абслугоўвання, умовы аб аказанні дадатковых платных паслуг або абавязку заключэння іншых дагавораў уключаюцца ў крэдытны дагавор.

У выпадку адмовы фізічнай асобы ад аказання яму дадатковых платных паслуг, у тым ліку ад аказання такіх паслуг з дапамогай заключэння іншых дагавораў з крэдытадавальнікам і (або) трэцімі асобамі, у мэтах заключэння крэдытнага дагавора крэдытадавальнік абавязаны прапанаваць дадзенай асобе крэдыт, ідэнтычны па суме і тэрміне.

Пры адсутнасці прадугледжанай часткай трэцяй гэтага артыкула папярэдняй згоды фізічнай асобы ўмовы крэдытнага дагавора аб даванні крэдытадавальнікам і (або) трэцімі асобамі дадатковых платных паслуг лічацца нікчэмнымі.

У крэдытным дагаворы ўстанаўліваецца парадак давання і вяртання (пагашэння) крэдыту з указаннем магчымых спосабаў яго давання і вяртання (пагашэння). Без спагнання ўзнагароджання (платы) павінен ажыццяўляцца сама меней адзін са спосабаў давання і вяртання (пагашэння) крэдыту.

У выпадку, калі ўмовамі крэдытнага дагавора прадугледжана адкрыццё крэдытаатрымальніку – фізічнай асобе банкаўскага бягучага (разліковага) рахунку, то яго адкрыццё і залічэнне на яго сумы крэдыту ажыццяўляюцца крэдытадавальнікам без спагнання ўзнагароджання (платы).

У крэдытны дагавор дапускаецца ўключэнне адсылачнай нормы на тарыфы (зборнікі ўзнагароджанняў, плат і да т.п., зацверджаныя лакальным нарматыўным прававым актам банка) толькі пры ўмове ўказання ў крэдытным дагаворы кошту дадатковай платнай паслугі на дату заключэння дагавора.

Крэдытаатрымальнік – фізічная асоба мае права датэрмінова вярнуць (пагасіць) поўнасцю або часткова крэдыт на спажывецкія патрэбы з выплатай працэнтаў за тэрмін карыстання крэдытам без папярэдняга паведамлення крэдытадавальніку. Пры гэтым спагнанне няўстойкі (штрафу, пені), іншых відаў штрафных санкцый за датэрміновае вяртанне (пагашэнне) крэдыту не дапускаецца.

Крэдытаатрымальнік – фізічная асоба мае права атрымліваць па запыце, у тым ліку з дапамогай выкарыстання сістэм дыстанцыйнага банкаўскага абслугоўвання, сама меней адзін раз у месяц без выплаты крэдытадавальніку

ўзнагароджання (платы) інфармацыю аб запазычанасці па крэдытным дагаворы ў парадку і тэрміны, устаноўленыя дагаворам. Дадзеная інфармацыя павінна ўключаць звесткі аб суме запазычанасці па крэдытным дагаворы ў частцы асноўнай сумы доўгу па крэдыце, працэнтах за карыстанне ім, а таксама ў частцы пратэрмінаванай запазычанасці па асноўнай суме доўгу па крэдыце, працэнтах за карыстанне ім, іншых абавязацельствах (пры іх наяўнасці).

Крэдытадавальнік абавязаны без спагнання ўзнагароджання (платы) паведаміць крэдытаатрымальніку – фізічнай асобе, у тым ліку з дапамогай выкарыстання сістэм дыстанцыйнага банкаўскага абслугоўвання, аб утварэнні пратэрмінаванай запазычанасці па крэдытным дагаворы ў тэрмін не пазней за трыццаць дзён з дня яе ўтварэння, а паручыцеля – у тэрмін не пазней за шэсцьдзсят дзён з дня яе ўтварэння ў парадку, устаноўленым крэдытным дагаворам.

Артыкул 151. Крэдытная лінія

Пры адкрыцці крэдытнай лініі крэдытаатрымальнік у адпаведнасці з крэдытным дагаворам мае права на атрыманне і выкарыстанне крэдыту на працягу вызначанага тэрміну ў межах устаноўленага максімальнага памеру (ліміту) крэдыту і (або) з захаваннем гранічнага памеру аднаразовай запазычанасці па ім.

Артыкул 152. Міжбанкаўскі крэдытны дагавор

Пад міжбанкаўскім крэдытным дагаворам разумеецца крэдытны дагавор, які ўстанаўлівае адносіны паміж банкамі па ўзаемным крэдытаванні, асабліваасці якога вызначаюцца Нацыянальнымі банкам.

На міжбанкаўскі крэдытны дагавор не распаўсюджваюцца патрабаванні гэтай главы аб спосабах забеспячэння выканання абавязацельстваў і форме крэдытнага дагавора, калі іншае не прадугледжана Нацыянальнымі банкам або крэдытным дагаворам.

ГЛАВА 19

ФІНАНСАВАННЕ ПАД УСТУПКУ ГРАШОВАГА ПАТРАБАВАННЯ (ФАКТОРЫНГ)

Артыкул 153. Фінансаванне пад уступку грашовага патрабавання (факторынг)

Фінансаванне пад уступку грашовага патрабавання (факторынг) ажыццяўляецца шляхам заключэння дагавора фінансавання пад уступку грашовага патрабавання (далей – дагавор факторынгу) або здзяйснення факторынгавых аперацый.

Артыкул 153¹. Дагавор факторынгу

Па дагаворы факторынгу адзін бок (фактар) – банк або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя абавязваецца іншаму боку (бакам) – крэдытору або крэдытору і даўжніку ўступіць у грашовае абавязацельства паміж крэдыторам і даўжніком шляхам выплаты крэдытору сумы грашовага абавязацельства даўжніка за ўзнагароджанне.

Грашовае патрабаванне да даўжніка можа быць уступлена крэдыторам фактару таксама ў мэтах забеспячэння выканання абавязацельстваў крэдытора перад фактарам.

Узнагароджанне фактару выплачваецца крэдыторам (даўжніком) у форме дысконту (розніца паміж сумай грашовага абавязацельства даўжніка і сумай, якая

выплачваецца фактарам крэдытору) і (або) у іншых формах, вызначаных дагаворам факторынгу.

Памер узнагароджання, спосаб яго разліку і парадак выплаты вызначаюцца дагаворам факторынгу. Умовамі дагавора факторынгу дадаткова могуць быць прадугледжаны іншыя віды ўзнагароджання, якое спаганяецца фактарам за даванне іншых паслуг, звязаных з грашовымі патрабаваннямі, якія з'яўляюцца прадметам уступкі.

Артыкул 154. Класіфікацыя дагавораў факторынгу

Па дагаворы факторынгу:

даўжнік можа быць апавешчаны аб заключэнні дагавора факторынгу, па якім правы крэдытора пераходзяць да фактара (адкрыты факторынг);

даўжнік можа быць не апавешчаны аб заключэнні дагавора факторынгу, па якім правы крэдытора пераходзяць да фактара (скрыты факторынг).

Дагаворы факторынгу падраздзяляюцца:

па месцы правядзення факторынгу – на ўнутраныя, калі бакамі дагавора факторынгу з'яўляюцца рэзідэнты; міжнародныя, калі адзін з бакоў дагавора факторынгу з'яўляецца нерэзідэнтам;

па ўмовах плацяжу паміж фактарам і крэдытарам – на дагаворы без права адваротнага патрабавання (рэгрэсу), калі фактар нясе рызыку нявыплаты даўжніком грашовых патрабаванняў; з правам адваротнага патрабавання (рэгрэсу), калі крэдытор нясе рызыку нявыплаты даўжніком грашовых патрабаванняў.

Артыкул 154¹. Факторынжавыя аперацыі

Пры здзяйсненні факторынжавых аперацый банкі або нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі – рэзідэнты па здзелцы, якая прадугледжвае ўступку грашовага патрабавання (фактар), могуць набываць грашовыя патрабаванні ў нерэзідэнтаў, атрыманыя апошнімі па дагаворах факторынгу (іншым аналагічным дагаворам уступкі грашовых патрабаванняў (дэбіторскай запазычанасці)), у тым ліку ад нерэзідэнтаў (крэдытора або фактара).

Да адносін, якія ўзнікаюць пры здзяйсненні факторынгавай аперацыі, прымяняюцца правілы, устаноўленыя часткай трэцяй [артыкула 153¹](#) і [артыкуламі 155–162](#) гэтага Кодэкса, калі іншае не прадугледжана пагадненнем бакоў або не вынікае з сутнасці аперацыі.

Артыкул 155. Прадмет уступкі па дагаворы факторынгу

Прадметам уступкі па дагаворы факторынгу можа быць як грашовае патрабаванне, тэрмін плацяжу па якім ужо надышоў (існуючае грашовае патрабаванне), так і грашовае патрабаванне, тэрмін плацяжу па якім надыдзе ў будучыні (будучае грашовае патрабаванне).

У выпадку ўступкі будучага грашовага патрабавання фактар мае права патрабаваць яго выканання толькі пасля надыходу тэрміну плацяжу па такім патрабаванні. Пры гэтым, калі надыход тэрміну плацяжу абумоўлены надыходам пэўнай акалічнасці (падзеі), фактар мае права патрабаваць выканання ўступленага грашовага патрабавання толькі пасля надыходу такой акалічнасці (падзеі).

Дадатковага афармлення ўступкі грашовага патрабавання ў выпадках, прадугледжаных часткай другой гэтага артыкула, не патрабуецца.

Грашовае патрабаванне, якое з'яўляецца прадметам уступкі, павінна быць вызначана дагаворам факторынгу такім чынам, каб можна было ідэнтыфікаваць грашовае патрабаванне, якое існуе ў момант заключэння дагавора, а будучае грашовае патрабаванне – не пазней чым у момант яго ўзнікнення. Для ідэнтыфікацыі будучага грашовага патрабавання ў дагаворы факторынгу могуць быць указаны найменне даўжніка і рэквізіты дакумента, на падставе якога ўзнікне такое грашовае патрабаванне.

Артыкул 156. Выкананне грашовага патрабавання даўжніком

Даўжнік, які не з'яўляецца бокам дагавора факторынгу, абавязаны выканаць грашовае патрабаванне фактару пры ўмове, што ён атрымаў ад крэдытора або ад фактара пісьмовае паведамленне аб яго ўступцы, у якім указаны грашовае патрабаванне, якое падлягае выкананню, ідэнтыфікаванае згодна дагавору факторынгу, а таксама банк або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя, якія выступаюць у якасці фактара.

Выкананне даўжніком грашовага патрабавання фактару прызнаецца выкананнем належнаму крэдытору і вызваляе даўжніка ад выканання адпаведнага абавязацельства перад крэдыторам.

Пасля накіравання даўжніку паведамлення аб уступцы грашовага патрабавання фактару крэдытор не мае права адклікаць такое паведамленне без папярэдняй згоды фактара.

З моманту заключэння дагавора факторынгу крэдытор і даўжнік не маюць права змяняць або спыняць без згоды фактара існуючыя або будучыя грашовыя патрабаванні, якія з'яўляюцца прадметам уступкі па дагаворы факторынгу.

Артыкул 157. Пагадненне аб забароне (абмежаванні) уступкі грашовага патрабавання

Уступка грашовага патрабавання фактару з'яўляецца сапраўднай, нават калі паміж крэдыторам і даўжніком існуе пагадненне аб яе забароне (абмежаванні).

Палажэнне часткі першай гэтага артыкула не вызваляе крэдытора, які парушыў пагадненне аб забароне (абмежаванні) уступкі грашовага патрабавання, ад абавязацельстваў або адказнасці перад даўжніком у сувязі з такой уступкай.

Артыкул 158. Наступная ўступка грашовага патрабавання

Наступная ўступка грашовага патрабавання фактарам не дапускаецца, калі іншае не прадугледжана дагаворам факторынгу.

У выпадку, калі наступная ўступка грашовага патрабавання дапускаецца дагаворам факторынгу і грашовае патрабаванне ўступлена банку або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі, да адносін бакоў адпаведна прымяняюцца палажэнні гэтай главы.

Артыкул 159. Права фактара на суму грашовага абавязацельства, заплачаную даўжніком

Фактар набывае права на ўсю суму грашовага абавязацельства, заплачаную даўжніком па ўступленым грашовым патрабаванні, за выключэннем выпадку, прадугледжанага часткай другой гэтага артыкула.

Калі грашовае патрабаванне да даўжніка было ўступлена крэдыторам у мэтах забеспячэння выканання яго абавязацельстваў перад фактарам і іншае не прадугледжана дагаворам факторынгу, фактар абавязаны прадставіць крэдытору справаздачу і перадаць яму заплачаную даўжніком суму грашовага абавязацельства ў частцы, якая перавышае забяспечаную ўступкай патрабавання суму абавязацельстваў крэдытора перад фактарам.

Артыкул 160. Сустрэчныя патрабаванні даўжніка супраць патрабаванняў фактара

Даўжнік мае права супраць патрабаванняў фактара прад'явіць да заліку заснаваныя на дагаворы з крэдыторам грашовыя патрабаванні, якія меліся ў даўжніка да моманту атрымання пісьмовага паведамлення аб уступцы грашовага патрабавання фактару і тэрмін якіх надыйшоў да яго атрымання або тэрмін якіх не ўказаны або вызначаны момантам запатрабавання.

Залік патрабаванняў даўжніка, заснаваных на парушэнні крэдыторам пагаднення аб забароне (абмежаванні) уступкі грашовага патрабавання, не дапускаецца.

Артыкул 161. Вяртанне даўжніку сумы грашовага абавязацельства, заплачанай фактару

Пры парушэнні крэдыторам сваіх абавязацельстваў па дагаворы, заключаным з даўжніком, даўжнік не мае права патрабаваць ад фактара вяртання сумы грашовага абавязацельства, заплачанай фактару па ўступленым грашовым патрабаванні, пры ўмове, што даўжнік мае права атрымаць такую суму непасрэдна ад крэдытора, за выключэннем выпадку, калі фактар не даў крэдытору суму грашовага абавязацельства, звязанага з уступкай грашовага патрабавання.

Артыкул 162. Адказнасць крэдытора перад фактарам

Крэдытор абавязаны пацвердзіць сапраўднасць уступленага грашовага патрабавання дакументамі, якія сведчаць яго права патрабавання да даўжніка, і нясе перад фактарам адказнасць за несапраўднасць уступленага грашовага патрабавання.

Уступленае грашовае патрабаванне прызнаецца сапраўдным, калі крэдытор мае права на яго ўступку і ў момант уступкі яму невядомыя абставіны, з прычыны якіх даўжнік мае права не выконваць такое патрабаванне.

Крэдытор не адказвае за невыкананне або неналежнае выкананне даўжніком грашовага патрабавання, якое з'яўляецца прадметам уступкі, за выключэннем выпадкаў несапраўднасці ўступленага грашовага патрабавання і іншых выпадкаў, прадугледжаных дагаворам факторынгу, калі фактар набывае права адваротнага патрабавання (рэгрэсу) да крэдытора.

Па дагаворы факторынгу без права адваротнага патрабавання (рэгрэсу) крэдытор не адказвае за невыкананне (неналежнае выкананне) даўжніком уступленага грашовага патрабавання.

Па дагаворы факторынгу з правам адваротнага патрабавання (рэгрэсу) фактар мае права прад'явіць да крэдытора патрабаванне аб пакрыцці:

суму грашовага абавязацельства, не заплачанай даўжніком, і прычыненых страт у выпадку, калі даўжнік не заплаціў фактару суму грашовага абавязацельства, належную яму па ўступленым грашовым патрабаванні, або заплачаная сума аказалася меншай за належную суму;

прычыненых страт у выпадку, калі даўжнік пратэрмінаваў выплату фактару сумы грашовага абавязацельства, належнай яму па ўступленым грашовым патрабаванні.

Артыкул 163. Скрыты факторынг

Пры скрытым факторынгу выкананне даўжніком грашовага патрабавання крэдытору прызнаецца выкананнем належнаму крэдытору.

На адносіны па скрытым факторынгу распаўсюджваюцца правілы аб факторынгу, устаноўленыя [артыкуламі 153¹](#), [155](#) і [157–162](#) гэтага Кодэкса, калі іншае не прадугледжана дагаворам або не вынікае з сутнасці здзелкі.

ГЛАВА 20

БАНКАЎСКАЯ ГАРАНТЫЯ. ПАРУЧЫЦЕЛЬСТВА

Артыкул 164. Паняцце банкаўскай гарантыі

У выніку банкаўскай гарантыі банк або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя (гарант) даюць па просьбе іншай асобы (прынцыпала або іншага боку, які інструктуе) ад свайго імені пісьмовае абавязацельства заплаціць крэдытору прынцыпала (бенефіцыяру) у адпаведнасці з умовамі гарантыі грашовую суму (ажыццявіць плацеж).

Пад бокам, які інструктуе, разумеюцца прынцыпал, калі іншае не прадугледжана заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь, а таксама банк або іншая асоба, адрозныя ад гаранта (контргаранта), якія даюць інструкцыі банку або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі на выдачу гарантыі (контргарантыі) і з'яўляюцца адказнымі за пакрыццё выплачаных сум па гарантыі (контргарантыі) гаранту (контргаранту).

У залежнасці ад складу бакоў, якія ўдзельнічаюць у абавязацельстве, банкаўская гарантыя можа быць контргарантыяй або кансарцыйнай гарантыяй.

Пад контргарантыяй разумеецца сустрэчнае абавязацельства, дадзенае контргарантам банку або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі для забеспячэння выдачы першапачатковай гарантыі.

Пад кансарцыйнай гарантыяй разумеецца банкаўская гарантыя, якая выдаецца бенефіцыяру некалькімі гарантамі праз асноўныя банк-гарант або нябанкаўскую крэдытна-фінансавую арганізацыю – гаранта.

Асаблівасці выдачы банкаўскай гарантыі ў якасці забеспячэння выканання абавязацельстваў па аблігацыях устанаўліваюцца заканадаўствам аб каштоўных паперах.

Артыкул 165. Умовы і форма банкаўскай гарантыі

Умовамі банкаўскай гарантыі з'яўляюцца:

найменне прынцыпала;

найменне бенефіцыяра;

найменне гаранта;
дагавор або іншы дакумент, у якіх прадугледжана неабходнасць выдачы банкаўскай гарантыі;
указанне на максімальную грашовую суму, якая падлягае выплаце;
тэрмін, на які выдадзена банкаўская гарантыя, або акалічнасць (падзея), пры надыходзе якіх спыняюцца абавязацельствы гаранта па банкаўскай гарантыі (тэрмін дзеяння банкаўскай гарантыі);
умовы выплаты бенефіцыяру грашовай сумы (ажыццяўлення плацяжу);
магчымасць пераводу банкаўскай гарантыі (пераводная банкаўская гарантыя);
іншыя ўмовы, адносна якіх па заяве аднаго з бакоў павінна быць дасягнута пагадненне.

Банкаўская гарантыя павінна быць выдадзена ў пісьмовай форме. Да пісьмовай формы банкаўскай гарантыі прыраўноўваецца электронны дакумент.

Артыкул 166. Забеспячэнне банкаўскай гарантыяй абавязацельства прынцыпала

Банкаўская гарантыя забяспечвае належнае выкананне прынцыпалам яго абавязацельства перад бенефіцыярам (асноўнага абавязацельства).

Артыкул 167. Незалежнасць абавязацельства гаранта па банкаўскай гарантыі і асноўнага абавязацельства

Прадугледжанае банкаўскай гарантыяй абавязацельства гаранта перад бенефіцыярам не залежыць у адносінах паміж імі ад асноўнага абавязацельства, у забеспячэнне выканання якога яна выдадзена, нават калі ў тэксце гарантыі змяшчаецца спасылка на гэта абавязацельства. Змяненне асноўнага абавязацельства пасля выдачы гарантыі не стварае для гаранта прававых наступстваў, калі іншае не агаворана ў тэксце гарантыі.

Пасля выдачы банкаўскай гарантыі ніякія дадатковыя пагадненні паміж гарантам і прынцыпалам або іншым бокам, які інструктуе, не ствараюць для бенефіцыяра прававых наступстваў.

Артыкул 168. Неадклікальнасць банкаўскай гарантыі

Банкаўская гарантыя з'яўляецца неадклікальнай з моманту яе выдачы.

Унясенне змяненняў і (або) дапаўненняў у тэкст банкаўскай гарантыі пасля яе выдачы дапускаецца са згоды бенефіцыяра.

Артыкул 169. Перавод банкаўскай гарантыі

Перавод банкаўскай гарантыі магчымы ў выпадку, калі ў ёй змяшчаецца ўмова аб яе магчымым пераводзе. Банкаўская гарантыя можа быць пераведзена больш аднаго разу на ўсю суму гарантыі (на момант пераводу). Банкаўская гарантыя можа быць пераведзена новаму бенефіцыяру, калі да яго пераходзяць правы па асноўнай здзелцы. Гарант не абавязаны пераводзіць банкаўскую гарантыю, калі толькі ён не выказаў на гэта сваёй згоды.

Перавод контргарантыі не ажыццяўляецца.

Артыкул 170. Уступленне банкаўскай гарантыі ў сілу

Банкаўская гарантыя ўступае ў сілу з дня яе выдачы, калі іншае не агаворана ў тэксце гарантыі. Банкаўская гарантыя лічыцца выдадзенай з моманту накіравання (перадачы) яе бенефіцыяру або іншай асобе па ўказанні боку, які інструктуе.

Калі банкаўская гарантыя перадаецца бенефіцыяру па пошце або з дапамогай электроннага дакумента, яна лічыцца выдадзенай з моманту перадачы яе арганізацыі сувязі або перадачы электроннага дакумента тэлетрансмiсiйнай сiстэмай адпраўшчыка.

Артыкул 171. Патрабаванне бенефіцыяра па банкаўскай гарантыі

Патрабаванне бенефіцыяра аб выплаце грашовай сумы (ажыццяўленні плацяжу) па банкаўскай гарантыі павінна быць прад'яўлена гаранту ў пісьмовай форме. Да патрабавання па банкаўскай гарантыі павінны быць прыкладзены агавораныя ў яе тэксце дакументы. Бенефіцыяр у патрабаванні або прыкладзеных да яго дакументах павінен паказаць, у чым заключаецца невыкананне (неналежнае выкананне) прынцыпалам асноўнага абавязацельства, у забеспячэнне выканання якога выдадзена гарантыя.

Патрабаванне бенефіцыяра павінна быць атрымана гарантам не пазней тэрміну дзеяння банкаўскай гарантыі.

Артыкул 172. Абавязкі гаранта пры атрыманні патрабавання бенефіцыяра па банкаўскай гарантыі

Пры атрыманні патрабавання бенефіцыяра аб выплаце грашовай сумы (ажыццяўленні плацяжу) па банкаўскай гарантыі гарант абавязаны паведаміць прынцыпалу або іншаму боку, які інструктуе, аб прад'яўленым патрабаванні і перадаць ім копіі патрабавання і прыкладзеных да яго дакументаў.

Гарант абавязаны разгледзець патрабаванне бенефіцыяра з прыкладзенымі да яго дакументамі і ўстанавіць, ці адпавядаюць патрабаванне і прыкладзеныя да яго дакументы ўмовам банкаўскай гарантыі.

Артыкул 173. Тэрмін разгляду гарантам патрабавання бенефіцыяра па банкаўскай гарантыі

Гарант абавязаны не пазней пяці працоўных дзён з дня, наступнага за днём атрымання патрабавання бенефіцыяра аб выплаце грашовай сумы (ажыццяўленні плацяжу) і прыкладзеных да яго дакументаў, прыняць рашэнне аб выплаце бенефіцыяру грашовай сумы (ажыццяўленні плацяжу) па банкаўскай гарантыі або ў выпадку адмовы пісьмова паведаміць аб гэтым бенефіцыяру.

Артыкул 174. Адмова гаранта задаволіць патрабаванне бенефіцыяра па банкаўскай гарантыі

Гарант адмаўляе бенефіцыяру ў задавальненні яго патрабавання па банкаўскай гарантыі, калі гэта патрабаванне і (або) прыкладзеныя да яго дакументы не адпавядаюць умовам банкаўскай гарантыі або ў выпадку спынення абавязацельства гаранта па банкаўскай гарантыі.

Артыкул 175. Межы абавязацельства гаранта па банкаўскай гарантыі

Прадугледжанае банкаўскай гарантыяй абавязацельства гаранта перад бенефіцыярам абмяжоўваецца выплатай грашовай сумы, на якую выдадзена такая гарантыя.

**Артыкул 176. Спыненне абавязацельства гаранта па
банкаўскай гарантыі і прынцыпала па
асноўным абавязацельстве**

Абавязацельства гаранта перад бенефіцыярам па банкаўскай гарантыі спыняецца: выплатай бенефіцыяру грашовай сумы, на якую выдадзена банкаўская гарантыя (ажыццяўленнем плацяжу);

па заканчэнні тэрміну, на які выдадзена банкаўская гарантыя (тэрміну яе дзеяння), калі іншае не агаворана ў яе тэксце. У выпадку, калі ў гарантыі або контргарантыі не ўказаны гэты тэрмін, дзеянне гарантыі спыняецца па сканчэнні трох гадоў з даты яе выдачы, а дзеянне контргарантыі – праз трыццаць календарных дзён пасля спынення дзеяння гарантыі;

з прычыны адмовы бенефіцыяра ад сваіх патрабаванняў па банкаўскай гарантыі шляхам вяртання яе гаранту;

з прычыны адмовы бенефіцыяра ад сваіх патрабаванняў па банкаўскай гарантыі шляхам накіравання гаранта пісьмовага паведамлення аб вызваленні яго ад абавязацельства.

Спыненне абавязацельства гаранта перад бенефіцыярам па банкаўскай гарантыі на падставах, прадугледжаных абзацамі другім, трэцім і пятым часткі першай гэтага артыкула, не залежыць ад таго, ці вернута яму банкаўская гарантыя.

Калі абавязацельства гаранта перад бенефіцыярам па банкаўскай гарантыі спынена, гарант не пазней працоўнага дня, наступнага за днём спынення яго абавязацельства, абавязаны паведаміць аб гэтым прынцыпалу або іншаму боку, які інструктуе.

Абавязацельствы прынцыпала перад бенефіцыярам па асноўным абавязацельстве, у забеспячэнне выканання якога выдадзена банкаўская гарантыя, спыняюцца ў адпаведнай частцы выкананнем гарантам свайго абавязацельства перад бенефіцыярам па банкаўскай гарантыі.

**Артыкул 177. Рэгрэсныя патрабаванні гаранта да
прынцыпала**

Пасля выканання абавязацельства гаранта перад бенефіцыярам па банкаўскай гарантыі гарант не набывае права рэгрэснага патрабавання да прынцыпала або да іншага боку, які інструктуе, аб пакрыцці грашавых сум, заплачаных бенефіцыяру, калі іншае не прадугледжана пагадненнем паміж гарантам і прынцыпалам.

Гарант не мае права патрабаваць ад прынцыпала або іншага боку, які інструктуе, пакрыцця грашавых сум, заплачаных бенефіцыяру не ў адпаведнасці з умовамі банкаўскай гарантыі або за невыкананне (неналежнае выкананне) ім абавязацельства гаранта перад бенефіцыярам.

**Артыкул 178. Паручыцельствы банка і нябанкаўскай
крэдытна-фінансавай арганізацыі**

Банк і нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь маюць права абавязвацца перад крэдыторам іншай асобы адказваць за выкананне гэтай іншай асобай яго грашовага абавязацельства поўнасьцю або ў частцы (выдаваць паручыцельствы).

РАЗДЕЛ VI ПАСІЎНЫЯ БАНКАЎСКІЯ АПЕРАЦЫІ

ГЛАВА 21

БАНКАЎСКІ ЁКЛАД (ДЭПАЗІТ)

Артыкул 179. Паняцце банкаўскага ўкладу (дэпазіту)

Банкаўскі ўклад (дэпазіт) – грашовыя сродкі ў беларускіх рублях або замежнай валюце, якія размяшчаюцца фізічнымі і юрыдычнымі асобамі ў банку або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі ў мэтах захоўвання і атрымання даходу на тэрмін, або да запатрабавання, або да надыходу (ненадыходу) вызначанай у заключаным дагаворы акалічнасці (падзеі).

Артыкул 180. Права на прыцягненне грашовых сродкаў ва ўклады (дэпазіты)

Грашовыя сродкі прымаюцца ва ўклады (дэпазіты) банкам і нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыяй, маючымі на падставе ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці права на прыцягненне грашовых сродкаў фізічных і (або) юрыдычных асоб ва ўклады (дэпазіты). Прыцягненне грашовых сродкаў ва ўклады (дэпазіты) афармляецца дагаворам банкаўскага ўкладу (дэпазіту) або іншым дагаворам, які змяшчае ўмовы, аналагічныя ўмовам дагавора банкаўскага ўкладу (дэпазіту), устаноўленым гэтым Кодэксам.

Артыкул 181. Дагавор банкаўскага ўкладу (дэпазіту)

Па дагаворы банкаўскага ўкладу (дэпазіту) адзін бок (укладаатрымальнік) прымае ад другога боку (укладчыка) грашовыя сродкі ва ўклад (дэпазіт) і абавязваецца вярнуць іх укладчыку, праводзіць безнаяўныя разлікі па даручэнні ўкладчыка ў адпаведнасці з дагаворам, а таксама выплаціць налічаныя па ўкладзе (дэпазіце) працэнты на ўмовах і ў парадку, вызначаных гэтым дагаворам.

Уклад (дэпазіт) вяртаецца ўкладчыку ў парадку, устаноўленым гэтым Кодэксам і адпаведным дагаворам.

Артыкул 182. Віды дагавора банкаўскага ўкладу (дэпазіту)

Відамі дагавора банкаўскага ўкладу (дэпазіту) з'яўляюцца:

дагавор банкаўскага ўкладу (дэпазіту) да запатрабавання;

дагавор тэрміновага банкаўскага ўкладу (дэпазіту);

дагавор умоўнага банкаўскага ўкладу (дэпазіту).

Пад дагаворам банкаўскага ўкладу (дэпазіту) да запатрабавання разумеецца дагавор, у адпаведнасці з якім укладаатрымальнік абавязаны вярнуць уклад (дэпазіт) і выплаціць налічаныя па ім працэнты па першым патрабаванні ўкладчыка.

Пад дагаворам тэрміновага банкаўскага ўкладу (дэпазіту) разумеецца дагавор, у адпаведнасці з якім укладаатрымальнік абавязаны вярнуць уклад (дэпазіт) і выплаціць налічаныя па ім працэнты па сканчэнні ўказанага ў дагаворы тэрміну.

Пад дагаворам умоўнага банкаўскага ўкладу (дэпазіту) разумеецца дагавор, у адпаведнасці з якім укладаатрымальнік абавязаны вярнуць уклад (дэпазіт) і выплаціць налічаныя па ім працэнты пры надыходзе (ненадыходзе) вызначанай у заключаным дагаворы акалічнасці (падзеі).

Дагаворы тэрміновага і ўмоўнага банкаўскага ўкладу (дэпазіту) падраздзяляюцца на:

неадклікальныя дагаворы банкаўскага ўкладу (дэпазіту) – дагаворы, якія не прадугледжваюць вяртанне ўкладу (дэпазіту) да сканчэння тэрміну вяртання ўкладу (дэпазіту) (далей – тэрміновы неадклікальны банкаўскі ўклад (дэпазіт)) або надыходу (ненадыходу) вызначанай у заключаным дагаворы акалічнасці (падзеі) (далей – умоўны неадклікальны банкаўскі ўклад (дэпазіт));

адклікальныя дагаворы банкаўскага ўкладу (дэпазіту) – дагаворы, якія прадугледжваюць вяртанне ўкладу (дэпазіту) па патрабаванні ўкладчыка да сканчэння тэрміну вяртання ўкладу (дэпазіту) (далей – тэрміновы адклікальны банкаўскі ўклад (дэпазіт)) або надыходу (ненадыходу) вызначанай у заключаным дагаворы акалічнасці (падзеі) (далей – умоўны адклікальны банкаўскі ўклад (дэпазіт)).

Артыкул 183. Форма дагавора банкаўскага ўкладу (дэпазіту)

Дагавор банкаўскага ўкладу (дэпазіту) заключаецца ў пісьмовай форме, у тым ліку пры дапамозе выкарыстання сістэм дыстанцыйнага банкаўскага абслугоўвання.

У выпадку незахавання пісьмовай формы дагавора банкаўскага ўкладу (дэпазіту) такі дагавор з'яўляецца нікчэмным.

Артыкул 184. Істотныя ўмовы дагавора банкаўскага ўкладу (дэпазіту)

Да істотных умоў дагавора банкаўскага ўкладу (дэпазіту) адносяцца:

валюта ўкладу (дэпазіту) і сума першапачатковага ўзносу ва ўклад (дэпазіт);

памер працэнтаў па ўкладзе (дэпазіце), парадак іх налічэння і выплаты, у тым ліку пры вяртанні ўкладу (дэпазіту);

від дагавора банкаўскага ўкладу (дэпазіту);

тэрмін вяртання ўкладу (дэпазіту) – для дагавора тэрміновага банкаўскага ўкладу (дэпазіту);

акалічнасць (падзея), пры надыходзе (ненадыходзе) якой укладаатрымальнік абавязваецца вярнуць уклад (дэпазіт), – для дагавора ўмоўнага банкаўскага ўкладу (дэпазіту);

прозвішча, уласнае імя, імя па бацьку (пры яго наяўнасці), дадзеныя дакумента, які сведчыць асобу фізічнай асобы, найменне і месца знаходжання юрыдычнай асобы (месца знаходжання яго пастаянна дзеючага выканаўчага органа), на імя якой уносіцца ўклад (дэпазіт), – для дагавора банкаўскага ўкладу (дэпазіту) на імя іншай асобы;

тэрмін і парадак вяртання адклікальнага банкаўскага ўкладу (дэпазіту) па патрабаванні ўкладчыка;

іншыя ўмовы, адносна якіх па заяве аднаго з бакоў павінна быць дасягнута пагадненне.

Дагавор банкаўскага ўкладу (дэпазіту), які заключаецца з укладчыкам – фізічнай асобай (за выключэннем укладчыка – індывідуальнага прадпрымальніка), акрамя ўмоў, вызначаных часткай першай гэтага артыкула або іншым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, павінен змяшчаць наступныя істотныя ўмовы:

парадак унясення ўкладчыкам грашовых сродкаў ва ўклад (дэпазіт);

парадак вяртання ўкладу (дэпазіту) укладчыку ў выпадку невыканання ўкладаатрымальнікам абавязацельства па дагаворы банкаўскага ўкладу (дэпазіту);

адказнасць укладаатрымальніка за невыкананне абавязацельства.

Артыкул 185. Укладчыкі і іх правы

Укладчыкамі могуць быць фізічныя і юрыдычныя асобы.

Укладчыкі вольныя ў выбары банка або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі для размяшчэння ва ўклады (дэпазіты) грашовых сродкаў, якія належаць ім, і могуць мець уклады (дэпазіты) у адным або некалькіх банках і (або) адной або некалькіх нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацыях.

Укладчыкі могуць карыстацца ўкладамі (дэпазітамі), атрымліваць па іх даход, даваць даручэнні банку або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі аб пераліку грашовых сродкаў з іх рахункаў па ўліку ўкладаў (дэпазітаў) на іншыя банкаўскія рахункі і (або) іншым асобам і карыстацца іншымі відамі банкаўскіх паслуг у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь і дагаворам банкаўскага ўкладу (дэпазіту).

Укладчык мае права на ўмовах раней заключанага дагавора папаўняць суму ўкладу (дэпазіту), калі гэта прадугледжана ўмовамі дагавора банкаўскага ўкладу (дэпазіту).

Спагнанне ўзнагароджання (платы) за размяшчэнне ўкладчыкам грашовых сродкаў ва ўклад (дэпазіт) і за папаўненне сумы ўкладу (дэпазіту) не дапускаецца.

Укладчык мае права запатрабаваць, а банк абавязаны даць па патрабаванні ўкладчыка ў дзень звароту, калі іншы тэрмін не ўстаноўлены заканадаўствам Рэспублікі Беларусь і (або) дагаворам, дакумент, які пацвярджае факт заключэння дагавора банкаўскага ўкладу (дэпазіту) і змяшчае звесткі аб яго істотных умовах, а таксама іншыя звесткі, якія датычацца абслугоўвання яго ўкладу (дэпазіту) (звесткі аб змяненні працэнтаў, аб памеры налічаных працэнтаў, аб павелічэнні сумы ўкладу (дэпазіту) і да т.п.).

Артыкул 186. Права ўкладчыка на вяртанне ўкладу (дэпазіту)

Укладаатрымальнік забяспечвае захаванасць укладаў (дэпазітаў) і своєчасовасць выканання сваіх абавязацельстваў перад укладчыкамі.

Укладаатрымальнік абавязаны вярнуць уклад (дэпазіт) у адпаведнасці з умовамі дагавора банкаўскага ўкладу (дэпазіту).

Спагнанне ўзнагароджання (платы) за вяртанне ўкладу (дэпазіту) не дапускаецца.

Укладчык мае права запатрабаваць вяртання тэрміновага адклікальнага банкаўскага ўкладу (дэпазіту) або ўмоўнага адклікальнага банкаўскага ўкладу (дэпазіту) да сканчэння тэрміну вяртання ўкладу (дэпазіту) або надыходу (ненадыходу) вызначанай дагаворам акалічнасці (падзеі). Укладаатрымальнік абавязаны вярнуць уклад (дэпазіт) на працягу тэрміну і ў парадку, устаноўленых дагаворамі тэрміновага адклікальнага банкаўскага ўкладу (дэпазіту) або ўмоўнага адклікальнага банкаўскага ўкладу (дэпазіту).

Тэрміновы неадклікальны банкаўскі ўклад (дэпазіт) або ўмоўны неадклікальны банкаўскі ўклад (дэпазіт) могуць быць вернутыя датэрмінова толькі са згоды ўкладаатрымальніка.

Калі тэрміновы адклікальны банкаўскі ўклад (дэпазіт) або ўмоўны адклікальны банкаўскі ўклад (дэпазіт) вяртаюцца ўкладчыку па яго патрабаванні да сканчэння тэрміну вяртання ўкладу (дэпазіту) або надыходу (ненадыходу) вызначанай дагаворам акалічнасці (падзеі), працэнты па ўкладзе (дэпазіце) выплачваюцца ў памеры і парадку, устаноўленых дагаворамі тэрміновага адклікальнага банкаўскага ўкладу (дэпазіту) або ўмоўнага адклікальнага банкаўскага ўкладу (дэпазіту).

Артыкул 187. Працэнты па ўкладзе (дэпазіце)

Укладаатрымальнік выплачвае ўкладчыку працэнты па ўкладзе (дэпазіце) у памеры, які вызначаецца дагаворам банкаўскага ўкладу (дэпазіту).

Памер працэнтаў па ўкладзе (дэпазіце) можа вызначацца:

у абсалютным лікавым выражэнні (фіксаваная гадавая працэнтная стаўка);

зыходзячы з разліковай велічыні, якая прывязана да базавага паказчыку, у парадку, узгодненым бакамі пры заключэнні дагавора банкаўскага ўкладу (дэпазіту) (пераменная гадавая працэнтная стаўка).

Укладаатрымальнік не мае права ў аднабаковым парадку паменшыць памер працэнтаў па ўкладзе (дэпазіце). Умовы дагавора банкаўскага ўкладу (дэпазіту), якія дазваляюць укладаатрымальніку паменшыць памер працэнтаў па ўкладзе (дэпазіце) у аднабаковым парадку, абмяжоўваюць правы ўкладчыка і лічацца нікчэмнымі. Памяншэнне пераменнай гадавой працэнтнай стаўкі з прычыны памяншэння базавага паказчыка не з'яўляецца памяншэннем памеру працэнтаў па ўкладзе (дэпазіце) у аднабаковым парадку.

Артыкул 188. Парадак налічэння і выплаты працэнтаў па ўкладзе (дэпазіце)

Працэнты па ўкладзе (дэпазіце) налічваюцца з дня яго паступлення да ўкладаатрымальніка па дзень, што папярэднічае дню яго вяртання ўкладчыку, калі іншае не прадугледжана дагаворам банкаўскага ўкладу (дэпазіту).

Працэнты па ўкладзе (дэпазіце) выплачваюцца ўкладчыку штомесячна, калі іншае не прадугледжана дагаворам банкаўскага ўкладу (дэпазіту).

Пры вяртанні ўкладу (дэпазіту) працэнты налічваюцца і выплачваюцца поўнасю.

Артыкул 189. Унясенне на рахунак укладчыка іншымі асобамі ўкладу (дэпазіту)

Ва ўклад (дэпазіт) могуць залічвацца грашовыя сродкі, якія паступілі на рахунак укладчыка ад іншых асоб, калі іншае не прадугледжана дагаворам банкаўскага ўкладу (дэпазіту).

Артыкул 190. Уклады (дэпазіты) на імя іншых асоб

Дагавор банкаўскага ўкладу (дэпазіту) можа быць заключаны на імя іншай асобы, якая набывае правы ўкладчыка з дня прад'яўлення ёй укладаатрымальніку ў пісьмовай форме першага патрабавання ў дачыненні да дадзенага ўкладу (дэпазіту).

Да прад'яўлення асобай, на імя якой унесены ўклад (дэпазіт), першага патрабавання асоба, якая заключыла дагавор банкаўскага ўкладу (дэпазіту), можа скарыстацца правамі ўкладчыка ў дачыненні да ўнесенага ёй укладу (дэпазіту) на імя іншай асобы.

Дагавор банкаўскага ўкладу (дэпазіту) на імя фізічнай асобы, якая памерла да моманту заключэння дагавора, або на імя юрыдычнай асобы, ліквідаванай да гэтага моманту, з'яўляецца нікчэмным.

Калі да прад'яўлення першага патрабавання асоба, на імя якой унесены ўклад (дэпазіт), адмовілася ад укладу (дэпазіту), або фізічная асоба памерла, прызнана адсутнай без вестак або аб'яўлена памерлай, або юрыдычная асоба ліквідавана, то асоба, якая заключыла дагавор банкаўскага ўкладу (дэпазіту), можа скарыстацца правамі ў дачыненні да ўнесенага ім укладу (дэпазіту) на імя іншай асобы.

Правілы аб дагаворы на карысць трэцяй асобы, устаноўленыя грамадзянскім заканадаўствам, прымяняюцца да дагавора банкаўскага ўкладу (дэпазіту) на імя іншай асобы, калі гэта не супярэчыць правілам гэтага артыкула і сутнасці банкаўскага ўкладу (дэпазіту).

Артыкул 191. Банкаўскі ўклад (дэпазіт) каштоўных металаў і (або) каштоўных камянёў

Пад банкаўскім укладам (дэпазітам) каштоўных металаў і (або) каштоўных камянёў разумеюцца каштоўныя металы і (або) каштоўныя камяні, якія размяшчаюцца фізічнымі і юрыдычнымі асобамі ў банку або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі ў мэтах атрымання даходу на тэрмін, да запатрабавання або надыходу (ненадыходу) вызначанай у дагаворы акалічнасці (падзеі). Даход па банкаўскім ўкладзе (дэпазіце) каштоўных металаў і (або) каштоўных камянёў выплачваецца ў выглядзе працэнтаў на ўмовах і ў парадку, вызначаных дагаворам банкаўскага ўкладу (дэпазіту) каштоўных металаў і (або) каштоўных камянёў.

Працэнты па банкаўскім укладзе (дэпазіце) каштоўных металаў і (або) каштоўных камянёў могуць быць выплачаны ў выглядзе грашовых сродкаў, каштоўных металаў і (або) каштоўных камянёў па дамоўленасці бакоў з выкананнем патрабаванняў заканадаўства Рэспублікі Беларусь.

Даход па ўкладзе (дэпазіце) каштоўных металаў і (або) каштоўных камянёў можа выплачвацца таксама ў іншай форме на ўмовах і ў парадку, вызначаных дагаворам банкаўскага ўкладу (дэпазіту) каштоўных металаў і (або) каштоўных камянёў.

Палажэнні гэтай главы прымяняюцца да банкаўскага ўкладу (дэпазіту) каштоўных металаў і (або) каштоўных камянёў, калі іншае не прадугледжана заканадаўствам Рэспублікі Беларусь або не вынікае з сутнасці абавязацельстваў па дагаворы банкаўскага ўкладу (дэпазіту) каштоўных металаў і (або) каштоўных камянёў.

Артыкул 192. Ашчадная кніжка

Дагавор банкаўскага ўкладу (дэпазіту) з укладчыкам – фізічнай асобай (за выключэннем укладчыка – індывідуальнага прадпрымальніка) можа быць аформлены ашчаднай кніжкай, якая выдаецца ўкладаатрымальнікам.

У ашчаднай кніжцы ўказваюцца:

найменне, месца знаходжання ўкладаатрымальніка (месца знаходжання яго пастаянна дзеючага выканаўчага органа);

серыя і нумар ашчаднай кніжкі;

прозвішча, уласнае імя, імя па бацьку (пры яго наяўнасці) укладчыка – для імяннай ашчаднай кніжкі;

від дагавора банкаўскага ўкладу (дэпазіту);

нумар рахунку па ўліку ўкладу (дэпазіту);

сума ўкладу (дэпазіту) лічбамі і пропісцю, а таксама сумы грашовых сродкаў, залічаныя на рахунак і спісаныя з рахунку;

валюта ўкладу (дэпазіту);

памер працэнтаў па ўкладзе (дэпазіце);

рэшта грашовых сродкаў на рахунку на момант прад'яўлення ашчаднай кніжкі ўкладаатрымальніку;

тэрмін вяртання сумы ўкладу (дэпазіту) – для дагавора тэрміновага банкаўскага ўкладу (дэпазіту);

акалічнасць (падзея), пры надыходзе (ненадыходзе) якой укладаатрымальнік абавязваецца вярнуць уклад (дэпазіт), – для дагавора ўмоўнага банкаўскага ўкладу (дэпазіту).

Разлікі па ўкладзе (дэпазіце) паміж укладаатрымальнікам і ўкладчыкам ажыццяўляюцца на падставе звестак аб укладзе (дэпазіце), указаных у ашчаднай кніжцы.

Выдача ўкладу (дэпазіту), выплата працэнтаў па ім і выкананне даручэння ўкладчыка аб пераліку грашовых сродкаў з яго рахунку па ўліку ўкладу (дэпазіту) іншым асобам ажыццяўляюцца ўкладаатрымальнікам толькі пры прад'яўленні ашчаднай кніжкі.

Артыкул 193. Віды ашчаднай кніжкі

Ашчадная кніжка можа быць імяннай ашчаднай кніжкай або банкаўскай ашчаднай кніжкай на прад'яўніка.

Артыкул 194. Імянная ашчадная кніжка

Пад імяннай ашчаднай кніжкай разумеецца ашчадная кніжка, па якой права на атрыманне сумы ўкладу (дэпазіту), а таксама працэнтаў па гэтым укладзе (дэпазіце) маюць указаная ў ёй асоба або яе прадстаўнік пры наяўнасці ў яго адпаведных паўнамоцтваў.

Ажыццяўленне аперацый па ўкладзе (дэпазіце) укладаатрымальнікам праводзіцца толькі пры прад'яўленні імяннай ашчаднай кніжкі.

Калі імянная ашчадная кніжка страчана або прыведзена ў нягодны для прад'яўлення стан, укладаатрымальнік па заяве ўкладчыка выдае яму новую імянную ашчадную кніжку або па патрабаванні ўкладчыка выплачвае яму рэшту сумы на яго рахунку па ўкладзе (дэпазіце) і належныя працэнты.

Артыкул 195. Банкаўская ашчадная кніжка на прад'яўніка

Пад банкаўскай ашчаднай кніжкай на прад'яўніка разумеецца ашчадная кніжка, па якой права на атрыманне сумы ўкладу (дэпазіту), а таксама працэнтаў па гэтым укладзе (дэпазіце) мае асоба, якая прад'явіла такую ашчадную кніжку.

Банкаўская ашчадная кніжка на прад'яўніка з'яўляецца каштоўнай паперай на прад'яўніка.

Аднаўленне правоў па страчанай банкаўскай ашчаднай кніжцы на прад'яўніка ажыццяўляецца судом у парадку, устаноўленым працэсуальным заканадаўствам.

Артыкул 196. Ашчадны і дэпазітны сертыфікаты

Ашчадны сертыфікат – каштоўная папера, якая сведчыць суму ўкладу (дэпазіту), унесенага ўкладаатрымальніку, і права ўкладчыка (фізічнай асобы – трымальніка сертыфіката, за выключэннем індывідуальнага прадпрымальніка – трымальніка сертыфіката) на атрыманне па сканчэнні ўстаноўленага тэрміну сумы ўкладу (дэпазіту) і працэнтаў па ім ва ўкладаатрымальніка, які выдаў сертыфікат, або ў любым філіяле гэтага ўкладаатрымальніка.

Дэпазітны сертыфікат – каштоўная папера, якая сведчыць суму ўкладу (дэпазіту), унесенага ўкладаатрымальніку, і права ўкладчыка (юрыдычнай асобы, індывідуальнага прадпрымальніка – трымальнікаў сертыфіката) на атрыманне па сканчэнні ўстаноўленага тэрміну сумы ўкладу (дэпазіту) і працэнтаў па ім ва ўкладаатрымальніка, які выдаў сертыфікат, або ў любым філіяле гэтага ўкладаатрымальніка.

Ашчадны і дэпазітны сертыфікаты могуць быць імяннымі каштоўнымі паперамі або каштоўнымі паперамі на прад'яўніка.

Ашчадны сертыфікат павінен змяшчаць:

найменне «ашчадны сертыфікат»;

серыю і нумар;

дату ўнясення ўкладу (дэпазіту);

суму ўкладу (дэпазіту) лічбамі і пропісцю ў беларускіх рублях;

памер працэнтаў па ўкладзе (дэпазіце) і перыядычнасць іх выплаты;

тэрмін вяртання ўкладу (дэпазіту);

абавязацельства ўкладаатрымальніка вярнуць суму, унесеную ва ўклад (дэпазіт), і выплаціць належныя працэнты;

парадак вяртання грашовых сродкаў укладчыку ў выпадку невыканання абавязацельства, устаноўлены ўпаўнаважаным органам банка (дапускаецца ўказанне гэтых звестак у выглядзе спасылкі на крыніцу апублікавання адпаведнага акта ўпаўнаважанага органа банка);

адказнасць укладаатрымальніка за невыкананне абавязацельства;

найменне і месца знаходжання ўкладаатрымальніка (месца знаходжання яго пастаянна дзеючага выканаўчага органа);

прозвішча, уласнае імя, імя па бацьку (пры яго наяўнасці) і дадзеныя дакумента, які сведчыць асобу ўкладчыка, калі сертыфікат з'яўляецца імяннай каштоўнай паперай;

указанне «на прад'яўніка», калі сертыфікат з'яўляецца каштоўнай паперай на прад'яўніка;

подпісы ўпаўнаважаных асоб укладаатрымальніка;

адрыўны талон (карэньчык), які аддзяляецца ад асноўнага бланка пры выпісцы сертыфіката і застаецца ва ўкладаатрымальніка.

Дэпазітны сертыфікат павінен змяшчаць:

найменне «дэпазітны сертыфікат»;

серыю і нумар;

дату ўнясення ўкладу (дэпазіту);

суму ўкладу (дэпазіту) лічбамі і пропісцю ў беларускіх рублях;

памер працэнтаў па ўкладзе (дэпазіце) і перыядычнасць іх выплаты;

тэрмін вяртання ўкладу (дэпазіту);

абавязацельства ўкладаатрымальніка вярнуць суму, унесеную ва ўклад (дэпазіт), і выплаціць належныя працэнты;

найменне і месца знаходжання ўкладаатрымальніка (месца знаходжання яго пастаянна дзеючага выканаўчага органа);

найменне, месца знаходжання (месца знаходжання пастаянна дзеючага выканаўчага органа) і нумар бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку (для ўкладчыкаў – юрыдычных асоб); прозвішча, уласнае імя, імя па бацьку (пры яго наяўнасці), дадзеныя дакумента, які сведчыць асобу, і пры наяўнасці нумар бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку (для ўкладчыкаў – індывідуальных прадпрымальнікаў), калі сертыфікат з'яўляецца імяннай каштоўнай паперай;

указанне «на прад'яўніка», калі сертыфікат з'яўляецца каштоўнай паперай на прад'яўніка;

подпісы ўпаўнаважаных асоб укладаатрымальніка;

адрыўны талон (карэньчык), які аддзяляецца ад асноўнага бланка пры выпісцы сертыфіката і застаецца ва ўкладаатрымальніка.

Сертыфікаты выдаюцца ў беларускіх рублях. Выдача сертыфікатаў у замежнай валюце не дапускаецца. Сертыфікат не можа быць разліковым або плацежным сродкам за тавары (работы, паслугі), за выключэннем паслуг, якія аказваюцца банкам або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыяй.

Тэрмін абарачэння і памер працэнтаў па сертыфікаце ўстанаўліваюцца ўкладаатрымальнікам пры выдачы сертыфіката і не могуць быць зменены на працягу тэрміну яго абарачэння, за выключэннем выпадку, устаноўленага часткай адзінаццатай гэтага артыкула.

Правы, якія засведчаны імяннымі ашчадным і дэпазітным сертыфікатамі, перадаюцца ў парадку, устаноўленым для ўступкі патрабаванняў.

Правы, якія засведчаны ашчадным сертыфікатам, могуць быць перададзены толькі фізічнай асобе. Правы, якія засведчаны дэпазітным сертыфікатам, могуць

быць перададзены толькі юрыдычнай асобе, у тым ліку банку, і (або) індывідуальнаму прадпрымальніку, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Здзелкі з ашчадным і дэпазітным сертыфікатамі адбываюцца толькі ў беларускіх рублях.

Ашчадны і дэпазітны сертыфікаты могуць быць прад'яўлены да аплаты да сканчэння тэрміну іх абарачэння толькі са згоды ўкладаатрымальніка з выплатай сумы ўкладу (дэпазіту) і працэнтаў, прадугледжаных па ўкладзе (дэпазіце) да запатрабавання, калі іншы памер працэнтаў не ўстаноўлены ўмовамі сертыфікатаў.

У выпадку, калі тэрмін атрымання грашовых сродкаў, указаных у сертыфікаце, прапушчаны, такі сертыфікат пачынаючы з указанай у ім даты яго пагашэння лічыцца дакументам да запатрабавання, па якім укладаатрымальнік нясе абавязальства выплаціць пазначаную ў ім суму.

Парадак і ўмовы выдачы і абарачэння ашчадных і дэпазітных сертыфікатаў, не ўрэгуляваныя гэтым артыкулам, вызначаюцца Нацыянальным банкам па ўзгадненні з рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання, які ажыццяўляе дзяржаўнае рэгуляванне рынку каштоўных папер.

ГЛАВА 22

БАНКАЎСКІ РАХУНАК

Артыкул 197. Дагавор бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку

Па дагаворы бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку адзін бок (банк або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя) абавязваецца адкрыць іншаму боку (уладальніку рахунку) бягучы (разліковы) банкаўскі рахунак для захоўвання грашовых сродкаў уладальніка рахунку і (або) залічэння на гэты рахунак грашовых сродкаў, якія паступаюць на карысць уладальніка рахунку, а таксама выконваць даручэнні ўладальніка рахунку аб пераліку і выдачы адпаведных грашовых сродкаў з рахунку, а ўладальнік рахунку дае банку або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі права выкарыстоўваць часова свабодныя грашовыя сродкі, якія знаходзяцца на рахунку, з выплатай працэнтаў, вызначаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь або дагаворам, і выплачвае банку або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі ўзнагароджанне (плату) за паслугі, якія аказваюцца яму.

Артыкул 198. Уладальнікі рахунку па дагаворы бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку

Уладальнікамі рахунку па дагаворы бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку могуць быць фізічныя і юрыдычныя асобы.

Артыкул 199. Парадак заключэння дагавора бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку

Банк і нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя абавязаны заключыць дагавор бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку з любой фізічнай або юрыдычнай асобай, якая звярнулася з прапановай адкрыць ёй бягучы (разліковы) банкаўскі рахунак на ўмовах, вызначаных імі для адкрыцця такіх рахункаў.

Пасля заключэння дагавора бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку банк або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя не пазней наступнага працоўнага дня адкрываюць уладальніку рахунку бягучы (разліковы) банкаўскі рахунак з прысваеннем яму нумара, які дазваляе ўстанавіць прыналежнасць такога рахунку.

Банк або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя мае права адмовіць фізічнай або юрыдычнай асобе ў адкрыцці бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку ў выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь, у тым ліку аб прадухіленні легалізацыі даходаў, атрыманых злачынным шляхам, фінансавання тэрарыстычнай дзейнасці і фінансавання распаўсюджвання зброі масавага паражэння.

**Артыкул 200. Парадак распараджэння грашовымі
сродкамі, якія знаходзяцца на бягучым
(разліковым) банкаўскім рахунку**

Уладальнік банкаўскага бягучага (разліковага) рахунку мае права распараджацца грашовымі сродкамі, якія знаходзяцца на яго рахунку, асабіста або праз упаўнаважаных асоб.

Правы ўладальніка бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку, а таксама ўпаўнаважаных асоб пацвярджаюцца прадстаўленнем банку або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі дакументаў, вызначаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Для правядзення банкам, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыяй разлікаў з грашовымі сродкамі, якія знаходзяцца на бягучым (разліковым) банкаўскім рахунку юрыдычнай асобы, індывідуальнага прадпрымальніка, афармляецца картка з узорамі подпісаў. У картку з узорамі подпісаў уключаюцца подпісы службовых асоб юрыдычнай асобы, індывідуальнага прадпрымальніка, якія маюць права подпісу дакументаў для правядзення разлікаў. Сапраўднасць подпісаў службовых асоб юрыдычнай асобы, індывідуальнага прадпрымальніка, якія ўключаюцца ў картку з узорамі подпісаў, сведчыцца ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Пры змяненні звестак, якія падлягаюць уключэнню ў картку з узорамі подпісаў, уладальнік рахунку абавязаны неадкладна паведаміць банку, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі і ў месячны тэрмін з дня змянення ўказаных звестак аформіць новую картку з узорамі подпісаў у парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь. У выпадку, калі картка з узорамі подпісаў, якая патрабуе замены, ва ўказаны тэрмін не аформлена, банк або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя адмаўляюць у выкананні дакументаў уладальніка рахунку па правядзенні разлікаў да афармлення новай карткі з узорамі подпісаў.

Пры часовым даванні права подпісу дакументаў для правядзення разлікаў, а таксама пры часовай замене адной з асоб, якія маюць права подпісу дакументаў для правядзення разлікаў, на тэрмін не больш двух месяцаў новая картка з узорамі подпісаў можа не афармляцца. У такім выпадку ўладальнікам рахунку прадстаўляецца ў банк або нябанкаўскую крэдытна-фінансавую арганізацыю

картка, якая носіць часовы характар, з узорамі подпісаў асоб, якія часова маюць права подпісу дакументаў для правядзення разлікаў, сапраўднасць якіх засведчана ўладальнікам рахунку.

Распараджэнне грашовымі сродкамі пры дапамозе сістэм дыстанцыйнага банкаўскага абслугоўвання, у тым ліку шляхам выкарыстання электронных дакументаў, прадугледжанае дагаворам бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку, ажыццяўляецца ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Банк і нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя не маюць права, калі іншае не прадугледжана Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь і гэтым Кодэксам, вызначаць і кантраляваць напрамкі выкарыстання грашовых сродкаў уладальніка рахунку, а таксама ўстанаўліваць іншыя абмежаванні яго правоў па распараджэнні грашовымі сродкамі, не прадугледжаныя законам Рэспублікі Беларусь або дагаворам бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку.

Распараджэнне грашовымі сродкамі шляхам выкарыстання электронных дакументаў, прадугледжанае дагаворам бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку, ажыццяўляецца ў парадку, які ўстанаўліваецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 201. Аперацыі па бягучым (разліковым) банкаўскім рахунку

Па бягучым (разліковым) банкаўскім рахунку банк і нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя ажыццяўляюць наступныя аперацыі:

- залічэнне на рахунак грашовых сродкаў, якія паступілі на імя яго ўладальніка;
- пералік з рахунку грашовых сродкаў іншым асобам, у тым ліку банку і (або) нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі;
- выдачу з рахунку наяўных грашовых сродкаў;
- іншыя аперацыі, прадугледжаныя заканадаўствам Рэспублікі Беларусь або дагаворам бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку.

Артыкул 202. Тэрмін ажыццяўлення аперацый па бягучым (разліковым) банкаўскім рахунку

Банк і нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя абавязаны ажыццяўляць аперацыі па бягучым (разліковым) банкаўскім рахунку на працягу аднаго банкаўскага дня, калі іншы тэрмін не прадугледжаны заканадаўствам Рэспублікі Беларусь або дагаворам бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку.

Артыкул 203. Узнагароджанне (плата) за паслугі банка і нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі

Уладальнік рахунку аплачвае паслугі банка або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі па ажыццяўленні аперацый з грашовымі сродкамі, якія знаходзяцца на яго бягучым (разліковым) банкаўскім рахунку, на ўмовах, вызначаных дагаворам бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку.

Узнагароджанне (плата) за паслугі, якія аказваюцца, спаганяецца банкам або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыяй з грашовых сродкаў

уладальніка рахунку штомесяц, калі іншае не прадугледжана дагаворам бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку.

Узнагароджанне (плата) не спаганяецца:

за абслугоўванне дзяржаўных органаў, арганізацый, якія фінансуюцца з бюджэту, іншых юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў па адкрытых імі бягучых (разліковых) банкаўскіх рахунках для размяшчэння бюджэтных сродкаў; за выкананне плацежных даручэнняў уладальніка рахунку на пералічэнне падатку, збору (пошліны), пені і іншых абавязковых плацяжоў у рэспубліканскі і мясцовыя бюджэты, дзяржаўныя пазабюджэтныя фонды;

за выкананне рашэнняў падатковага органа, мытнага органа, органа Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Рэспублікі Беларусь аб спагнанні падатку, збору (пошліны), пені і іншых абавязковых плацяжоў у рэспубліканскі і мясцовыя бюджэты, дзяржаўныя пазабюджэтныя фонды;

за прыём наяўных грашовых сродкаў ад фізічных асоб пры выплаце падатку, збору (пошліны) і іншых абавязковых плацяжоў у рэспубліканскі і мясцовыя бюджэты, дзяржаўны пазабюджэтны фонд сацыяльнай абароны насельніцтва Рэспублікі Беларусь;

за правядзенне міжбанкаўскіх разлікаў з выкарыстаннем бюджэтных сродкаў; у іншых выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 204. Працэнты за карыстанне грашовымі сродкамі, якія знаходзяцца на бягучым (разліковым) банкаўскім рахунку

За карыстанне грашовымі сродкамі, якія знаходзяцца на бягучым (разліковым) банкаўскім рахунку, банк або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя выплачваюць працэнты ў памеры і парадку, вызначаных дагаворам бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку, калі іншае не прадугледжана заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Працэнты, якія выплачваюцца банкам або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыяй за карыстанне грашовымі сродкамі, якія знаходзяцца на бягучым (разліковым) банкаўскім рахунку, залічваюцца на гэты рахунак па сканчэнні кожнага месяца, калі іншае не прадугледжана дагаворам бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку.

Банк або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя маюць права пасля папярэдняга паведамлення ўладальніку рахунку ў аднабаковым парадку змяняць памер працэнтаў, якія выплачваюцца імі за карыстанне грашовымі сродкамі, якія знаходзяцца на бягучым (разліковым) банкаўскім рахунку, калі гэта прадугледжана дагаворам бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку.

Артыкул 205. Чарговасць спісання грашовых сродкаў з бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку

Пры наяўнасці на бягучым (разліковым) банкаўскім рахунку грашовых сродкаў, дастатковых для задавальнення ўсіх грашовых патрабаванняў, прад'яўленых

ўладальніку рахунку, спісанне гэтых сродкаў з рахунку ажыццяўляецца ў парадку чарговасці паступлення плацежных інструкцый у банк або нябанкаўскую крэдытна-фінансавую арганізацыю.

Пры недастатковасці на бягучым (разліковым) банкаўскім рахунку грашовых сродкаў для задавальнення ўсіх грашовых патрабаванняў, прад'яўленых ўладальніку рахунку, аплата плацежных інструкцый, якія паступілі ў банк або нябанкаўскую крэдытна-фінансавую арганізацыю, ажыццяўляецца згодна чарговасці плацяжоў, указанай ўладальнікам рахунку, спагнаннікам, з выкананнем патрабаванняў, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 206. Спыненне абавязацельстваў па дагаворы бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку

Абавязацельствы па дагаворы бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку падлягаюць спыненню па патрабаванні ўладальніка рахунку на працягу тэрміну, устаноўленага пагадненнем бакоў.

Банк або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя маюць права спыніць абавязацельствы па дагаворы бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку, папярэдзіўшы ўладальніка рахунку за месяц, калі іншае не вызначана дагаворам бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку:

пры адсутнасці грашовых сродкаў на бягучым (разліковым) банкаўскім рахунку на працягу трох месяцаў з дня апошняга пералічэння з яго грашовых сродкаў;

пры адсутнасці на працягу аднаго года аперацый па бягучым (разліковым) банкаўскім рахунку і грашовых сродкаў на ім або ў выпадку, калі пры адсутнасці на працягу аднаго года аперацый рэшта грашовых сродкаў на банкаўскім рахунку меншая за мінімальны памер, устаноўлены дагаворам бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку;

пры невыкананні ўладальнікам рахунку ўмоў дагавора бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку;

пры непрадстаўленні ўладальнікам рахунку дакументаў (звестак), неабходных для ідэнтыфікацыі ўдзельнікаў фінансавай аперацыі ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь аб прадухіленні легалізацыі даходаў, атрыманых злачынным шляхам, фінансавання тэрарыстычнай дзейнасці і фінансавання распаўсюджвання зброі масавага паражэння;

у іншых выпадках, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь і (або) дагаворам.

Тэрмін накладання арышту на грашовыя сродкі на бягучым (разліковым) банкаўскім рахунку, замарожвання сродкаў на бягучым (разліковым) банкаўскім рахунку, прыпынення аперацый па бягучым (разліковым) банкаўскім рахунку не ўлічваецца на працягу тэрмінаў, указаных у частцы другой гэтага артыкула.

Пры спыненні абавязацельстваў па дагаворы бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку, а таксама ў іншых выпадках, прадугледжаных гэтым дагаворам, рэшта грашовых сродкаў на рахунку выдаецца па патрабаванні яго ўладальніка не пазней наступнага банкаўскага дня пасля прад'яўлення такога патрабавання або

пераводзіцца на іншы ўказаны ім банкаўскі рахунак у адпаведнасці з плацежнай інструкцыяй уладальніка рахунку, калі іншае не прадугледжана заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 207. Спісанне грашовых сродкаў з рахункаў плацельшчыкаў у бяспрэчным парадку

Пры звароце спагнання на грашовыя сродкі плацельшчыка, якія знаходзяцца на рахунках у банку і нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі, спісанне гэтых сродкаў з рахункаў праводзіцца ў бяспрэчным парадку плацежнымі патрабаваннямі, аформленымі на падставе выканаўчых надпісаў натарыусаў або іншых выканаўчых дакументаў, рашэння (распараджэння) упаўнаважанага дзяржаўнага органа або ўпаўнаважанай арганізацыі (службовай асобы) у выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Банк і нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя не разглядаюць пярэчанняў плацельшчыкаў па спісанні з іх рахункаў грашовых сродкаў у бяспрэчным парадку.

Артыкул 207¹. Дагавор спецыяльнага рахунку, дагавор субрахунку

Па дагаворы спецыяльнага рахунку, дагаворы субрахунку адзін бок (банк або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя) абавязваецца адкрыць другому боку (уладальніку рахунку) бягучы (разліковы) банкаўскі рахунак са спецыяльным рэжымам функцыянавання, які ўстанаўліваецца ў дагаворы спецыяльнага рахунку, дагаворы субрахунку на падставе акта заканадаўства Рэспублікі Беларусь, у адпаведнасці з якім спецыяльны рахунак, субрахунак адкрываюцца.

Да адносін па дагаворы спецыяльнага рахунку, дагаворы субрахунку прымяняюцца правілы аб дагаворы бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку, калі іншае не прадугледжана правіламі гэтай главы або акта заканадаўства Рэспублікі Беларусь, у адпаведнасці з якімі спецыяльны рахунак, субрахунак адкрываюцца.

Артыкул 208. Дагавор часовага рахунку

Па дагаворы часовага рахунку банк або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя абавязваецца адкрыць банкаўскі рахунак заснавальніку камерцыйнай арганізацыі, якая ствараецца, упаўнаважанаму іншымі заснавальнікамі, – для фарміравання імі яе статутнага фонду, створанай камерцыйнай арганізацыі – для павелічэння памеру яе статутнага фонду, а таксама ў іншых выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 209. Дагавор карэспандэнцкага рахунку

Па дагаворы карэспандэнцкага рахунку банк-карэспандэнт або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя-карэспандэнт абавязваецца адкрыць банку або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі (уладальніку рахунку), а таксама ў выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь, іншай арганізацыі (уладальніку рахунку) карэспандэнцкі рахунак для захоўвання яго (яе) грашовых сродкаў і (або) залічэння на гэты рахунак грашовых сродкаў, якія

паступаюць на карысьць уладальніка рахунку, а таксама абавязваюцца выконваць даручэнні ўладальніка рахунку аб пералічэнні і выдачы адпаведных грашовых сродкаў з рахунку ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь. Дагавор карэспандэнцкага рахунку заключаецца пры наяўнасці пісьмовай згоды кіраўніцтва банка, кіраўніка або намесніка кіраўніка нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі, іншай арганізацыі, якой у адпаведнасці з заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь дадзена права адкрываць карэспандэнцкія рахункі ў банках (нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацыях).

Банк, нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя, іншая арганізацыя, указаная ў частцы другой гэтага артыкула, не маюць права заключаць дагавор карэспандэнцкага рахунку з банкамі-нерэзідэнтамі, якія не маюць на тэрыторыі дзяржаў, у якіх яны зарэгістраваны, пастаянна дзеючых органаў кіравання і якія не ўваходзяць у склад банкаўскай групы, банкаўскага холдынгу.

Артыкул 210. Дагавор дабрачыннага рахунку

Па дагаворы дабрачыннага рахунку банк або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя абавязваюцца адкрыць фізічнай або юрыдычнай асобе банкаўскі рахунак для збору, захоўвання і выкарыстання грашовых сродкаў, якія паступаюць у выглядзе бязвыплатнай (спонсарскай) дапамогі або ахвяраванняў.

Артыкул 211. Парадак адкрыцця асобных рахункаў у банку

Банк або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя маюць права адкрываць рахунак па ўліку ўкладу (дэпазіту), бягучы (разліковы) банкаўскі рахунак фізічнай асобе без асабістай прысутнасці асобы, якая адкрывае рахунак, або яе прадстаўніка пры выкарыстанні сістэм дыстанцыйнага банкаўскага абслугоўвання ў выпадку, калі банкам або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыяй была праведзена іх ідэнтыфікацыя ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 212. Выключаны

ГЛАВА 23

ДАВЕРНАЕ КІРАВАННЕ ГРАШОВЫМІ СРОДКАМІ

Артыкул 213. Дагавор давернага кіравання грашовымі сродкамі

Па дагаворы давернага кіравання грашовымі сродкамі фізічная або юрыдычная асоба (давернік) перадае банку або нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі (давернаму кіраўніку) на пэўны тэрмін грашовыя сродкі ў давернае кіраванне, а даверны кіраўнік абавязваецца за ўзнагароджанне ажыццяўляць кіраванне перададзенымі грашовымі сродкамі ў інтарэсах даверніка або ўказанай ім асобы (выгаданабытчыка).

Артыкул 214. Правое рэгуляванне давернага кіравання грашовымі сродкамі

Да адносін, якія ўзнікаюць пры даверным кіраванні грашовымі сродкамі і не ўрэгуляваных гэтым Кодэксам і іншымі актамі банкаўскага заканадаўства, прымяняюцца нормы грамадзянскага заканадаўства аб даверным кіраванні маёмасцю.

**Артыкул 215. Форма дагавора давернага кіравання
грашовымі сродкамі**

Дагавор давернага кіравання грашовымі сродкамі павінен быць заключаны ў пісьмовай форме. Невыкананне пісьмовай формы дагавора давернага кіравання грашовымі сродкамі цягне за сабой яго несапраўднасць.

**Артыкул 216. Істотныя ўмовы дагавора давернага
кіравання грашовымі сродкамі**

Дагавор давернага кіравання грашовымі сродкамі павінен змяшчаць істотныя ўмовы, вызначаныя грамадзянскім заканадаўствам для дагавора давернага кіравання маёмасцю.

**Артыкул 217. Прадмет дагавора давернага кіравання
грашовымі сродкамі**

Прадметам дагавора давернага кіравання грашовымі сродкамі могуць з'яўляцца любыя грашовыя сродкі, якія належаць даверніку на праве ўласнасці.

У выпадках, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, давернікамі грашовых сродкаў могуць выступаць асобы, якія не з'яўляюцца іх уласнікамі.

Грашовыя сродкі, якія знаходзяцца ў гаспадарчым вядзенні або аператыўным кіраванні, не могуць быць перададзены ў давернае кіраванне.

**Артыкул 218. Выкарыстанне грашовых сродкаў,
перададзеных у давернае кіраванне**

Грашовыя сродкі, перададзеныя ў давернае кіраванне, могуць быць выкарыстаны даверным кіраўніком у адпаведнасці з дагаворам давернага кіравання грашовымі сродкамі для:

размяшчэння ва ўклад (дэпазіт) у мэтах атрымання даходу;

набыцця каштоўных папер (за выключэннем выпадкаў, калі акцыі адкрытых акцыянерных таварыстваў належаць Рэспубліцы Беларусь або яе адміністрацыйна-тэрытарыяльным адзінкам) і кіравання імі;

давання міжбанкаўскіх крэдытаў;

правядзення аперацый з каштоўнымі паперамі, вытворнымі каштоўнымі паперамі, валютнымі каштоўнасцямі і каштоўнымі металамі.

Даверны кіраўнік не мае права выкарыстоўваць перададзеныя яму давернікам грашовыя сродкі ў інтарэсах, не звязаных з даверным кіраваннем імі.

**Артыкул 219. Парадак перадачы грашовых сродкаў у
давернае кіраванне**

Грашовыя сродкі перадаюцца ў парадку, устаноўленым Нацыянальным банкам, у давернае кіраванне:

давернікамі – юрыдычнымі асобамі з дапамогай пералічэння ў безнаяўным парадку з бягучага (разліковага) рахунку даверніка на даверны (траставы) рахунак;

давернікамі – фізічнымі асобамі з дапамогай пералічэння ў безнаяўным парадку з банкаўскіх рахункаў або ўнясення наяўнымі на даверны (траставы) рахунак.

**Артыкул 220. Формы давернага кіравання грашовымі
сродкамі**

Формаі давернага кіравання грашовымі сродкамі з'яўляюцца:

поўнае давернае кіраванне;
давернае кіраванне па ўзгадненні;
давернае кіраванне па загадзе.

Артыкул 221. Поўнае давернае кіраванне грашовымі сродкамі

Пры поўным даверным кіраванні грашовымі сродкамі даверны кіраўнік самастойна здзяйсняе дзеянні з грашовымі сродкамі даверніка ў межах даручэння па кіраванні з абавязковым паведамленнем даверніку аб кожным здзейсненым ім дзеянні, калі іншае не прадугледжана дагаворам.

Артыкул 222. Давернае кіраванне грашовымі сродкамі па ўзгадненні

Пры даверным кіраванні грашовымі сродкамі па ўзгадненні даверны кіраўнік здзяйсняе дзеянні з грашовымі сродкамі даверніка пры ўмове абавязковага папярэдняга ўзгаднення з давернікам кожнага дзеяння, якое здзяйсняецца ім.

Артыкул 223. Давернае кіраванне грашовымі сродкамі па загадзе

Пры даверным кіраванні грашовымі сродкамі па загадзе даверны кіраўнік здзяйсняе дзеянні з грашовымі сродкамі даверніка выключна па яго ўказанні.

Артыкул 224. Абарона правоў давернага кіраўніка

Правы давернага кіраўніка на грашовыя сродкі, перададзеныя ў давернае кіраванне, абараняюцца так жа, як і правы даверніка на дадзеныя грашовыя сродкі, у тым ліку і ад неправамерных дзеянняў самога даверніка.

Артыкул 225. Аб'яднанне даверным кіраўніком грашовых сродкаў некалькіх давернікаў

Даверны кіраўнік мае права аб'ядноўваць грашовыя сродкі даверніка з грашовымі сродкамі іншых давернікаў у мэтах найбольш эфектыўнага іх выкарыстання пры выкананні ўмоў кожнага з дагавораў давернага кіравання грашовымі сродкамі.

Артыкул 226. Улік даверным кіраўніком грашовых сродкаў і каштоўных папер, якія знаходзяцца ў даверным кіраванні

Даверны кіраўнік абавязаны забяспечыць раздзельны ўлік сваіх грашовых сродкаў і каштоўных папер, грашовых сродкаў і каштоўных папер даверніка, перададзеных у давернае кіраванне і атрыманых (набытых) пры такім кіраванні, а таксама раздзельны ўлік грашовых сродкаў і каштоўных папер розных давернікаў.

Спаганне па абавязацельствах, звязаных з даверным кіраваннем грашовымі сродкамі, перададзенымі адным давернікам, не можа быць звернута на грашовыя сродкі і каштоўныя паперы іншага даверніка, якія знаходзяцца ў даверным кіраванні ў аднаго і таго ж давернага кіраўніка.

Артыкул 227. Перадача паўнамоцтваў па кіраванні

Калі з дагавора давернага кіравання грашовымі сродкамі не вынікае абавязак давернага кіраўніка выконваць свае абавязацельствы асабіста, даверны кіраўнік мае права прыцягваць да іх выканання толькі іншы банк або іншую нябанкаўскую крэдытна-фінансавую арганізацыю.

Артыкул 228. Дагавор давернага (траставага) рахунку

Даверны (траставы) рахунак адкрываецца даверніку на падставе дагавора давернага (траставага) рахунку. Пры гэтым даверны кіраўнік мае права адкрываць даверны (траставы) рахунак у сябе.

Дагавор давернага (траставага) рахунку заключаецца пры наяўнасці дагавора давернага кіравання грашовымі сродкамі.

Парадак заключэння, выканання і скасавання дагавора давернага (траставага) рахунку ўстанаўліваецца гэтым Кодэксам і нарматыўнымі прававымі актамі Нацыянальнага банка.

Артыкул 229. Права ўласнасці даверніка на грашовыя сродкі і каштоўныя паперы, якія знаходзяцца ў даверным кіраванні

Перадача давернікам грашовых сродкаў на даверны (траставы) рахунак не цягне за сабой спынення права ўласнасці даверніка на гэтыя грашовыя сродкі.

Права ўласнасці даверніка распаўсюджваецца і на грашовыя сродкі і каштоўныя паперы, атрыманыя (набытыя) пры даверным кіраванні.

Артыкул 230. Закрыццё давернага (траставага) рахунку

Даверны (траставы) рахунак закрываецца ў выпадку:

спынення абавязацельстваў па дагаворы давернага кіравання грашовымі сродкамі;

адсутнасці грашовых сродкаў на гэтым рахунку на працягу аднаго года;

у іншых выпадках, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь або дагаворам.

РАЗДЗЕЛ VII ПАСРЭДНІЦКІЯ БАНКАЎСКІЯ АПЕРАЦЫІ ГЛАВА 24 РАЗЛІКІ

Артыкул 231. Разлікі

Разлікі могуць праводзіцца ў безнаяўнай або наяўнай форме.

Пад разлікамі ў безнаяўнай форме разумеюцца разлікі паміж фізічнымі і юрыдычнымі асобамі або з іх удзелам, якія праводзяцца праз банк або нябанкаўскую крэдытна-фінансавую арганізацыю, яго (яе) філіял у безнаяўным парадку.

Разлікі ў безнаяўнай форме праводзяцца ў выглядзе банкаўскага пераводу (у тым ліку з дапамогай прамога дэбетавання рахунку), грашовага пераводу, акрэдытыва, інкаса, банкаўскага плацежнага абавязацельства.

Парадак правядзення разлікаў наяўнымі грашовымі сродкамі рэгулюецца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Палажэнні гэтай главы распаўсюджваюцца на ўсе разлікі, у тым ліку на разлікі ў безнаяўнай форме, якія праводзяцца нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі.

Артыкул 232. Правядзенне разлікаў у безнаяўнай форме ў выглядзе банкаўскага пераводу на падставе плацежных інструкцый

Разлікі ў безнаяўнай форме ў выглядзе банкаўскага пераводу праводзяцца на падставе плацежных інструкцый з дапамогай:

прадстаўлення разліковых дакументаў (плацежнага даручэння, плацежнага патрабавання, плацежнага ордэра);

выкарыстання плацежных інструментаў (банкаўскай плацежнай карткі і іншых інструментаў) і сродкаў плацяжу пры ажыццяўленні адпаведных аперацый;

прадстаўлення і выкарыстання іншых дакументаў і інструментаў у выпадках, прадугледжаных Нацыянальнымі банкам.

Разлікі ў безнаяўнай форме ў выглядзе банкаўскага пераводу могуць быць праведзены таксама на падставе дагавора паміж банкам і кліентам, які змяшчае звесткі, неабходныя для ажыццяўлення банкаўскага пераводу. У дагаворы можа быць прадугледжана магчымасць перадачы кліентам у банк плацежных інструкцый, неабходных для ажыццяўлення банкаўскага пераводу з дапамогай сістэм дыстанцыйнага банкаўскага абслугоўвання, пры ўмове забеспячэння надзейнасці і бяспекі перадачы інфармацыі.

Патрабаванні да формы і зместу плацежных інструкцый і парадку ажыццяўлення аперацый пры правядзенні разлікаў у безнаяўнай форме ўстанаўліваюцца Нацыянальнымі банкам.

Падставай для правядзення банкам разлікаў у безнаяўнай форме з'яўляецца заключаны паміж ім і кліентам дагавор (дагавор банкаўскага ўкладу (дэпазіту), дагавор бягучага (разліковага) банкаўскага рахунку, дагавор карэспандэнцкага рахунку або іншы дагавор), калі абавязак прыняцця банкам да выканання (акцэпту) плацежных інструкцый не ўстаноўлены нарматыўнымі прававымі актамі Нацыянальнага банка.

Абавязацельствы, якія вынікаюць з заключанага паміж банкам і кліентам дагавора, з'яўляюцца самастойнымі ў адносінах да абавязацельстваў, якія вынікаюць з дагавора, заключанага паміж кліентам і яго контрагентам, для выканання якога ажыццяўляецца банкаўскі перавод (далей – асноўны дагавор). Банкі не звязаны ўмовамі асноўнага дагавора, а таксама аб'ёмам абавязацельстваў бакоў па ім, у тым ліку і пры наяўнасці спасылкі на асноўны дагавор у плацежных інструкцыях кліента. Банкі не маюць права кантраляваць выкананне бакамі сваіх абавязацельстваў па асноўным дагаворы, калі іншае не прадугледжана Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь, а таксама ўмешвацца ў адносіны бакоў асноўнага дагавора.

Банк мае права адмовіць кліенту ў правядзенні разлікаў у безнаяўнай форме ў выпадку:

адсутнасці паміж банкам і кліентам заключанага дагавора, за выключэннем выпадку, калі абавязак прыняцця банкам да выканання (акцэпту) плацежных інструкцый устаноўлены нарматыўнымі прававымі актамі Нацыянальнага банка; калі заключаным дагаворам правядзенне разлікаў у дадзенай форме не прадугледжана;

адсутнасці ў кліента дастатковай сумы сродкаў у валюце плацяжу, калі ў яго не маецца крэдытнага дагавора;

у іншых выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Банк адмаўляе ў правядзенні разлікаў у безнаяўнай форме ў выпадку: калі па рашэнні ўпаўнаважанага дзяржаўнага органа (службовай асобы) на грашовыя сродкі, якія знаходзяцца на рахунку кліента, накладзены арышт і (або) прыпынены аператыі па рахунку (у гэтым выпадку разлікі ў безнаяўнай форме могуць быць праведзены не раней выканання адпаведнага рашэння ўпаўнаважанага дзяржаўнага органа (службовай асобы)). Заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь могуць устанаўлівацца выпадкі і парадак ажыццяўлення разлікаў у безнаяўнай форме пры накладанні арышту на грашовыя сродкі, якія знаходзяцца на рахунку кліента, і (або) прыпыненні аператый па рахунку; калі выкананне (акцэпт) плацежных інструкцый з'яўляецца парушэннем заканадаўства Рэспублікі Беларусь з боку банка; калі форма і змест плацежных інструкцый не адпавядаюць патрабаванням, устаноўленым нарматыўнымі прававымі актамі Нацыянальнага банка, або ў банка маюцца абгрунтаваныя довады лічыць, што плацежныя інструкцыі не з'яўляюцца сапраўднымі; у іншых выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь. Пасля прыняцця рашэння аб адмове ў правядзенні разлікаў у безнаяўнай форме банк абавязаны паведаміць аб гэтым кліенту не пазней наступнага банкаўскага дня пасля атрымання плацежных інструкцый, калі іншае не прадугледжана заканадаўствам Рэспублікі Беларусь або дагаворам.

Артыкул 233. Форма плацежных інструкцый

Плацежныя інструкцыі кліента могуць быць выдадзены ў пісьмовай форме, у тым ліку з дапамогай выкарыстання сістэм дыстанцыйнага банкаўскага абслугоўвання.

Плацежная інструкцыя кліента – юрыдычнай асобы, выдадзеная ў пісьмовай форме, павінна змяшчаць подпісы (подпіс) асоб, упаўнаважаных распараджацца грашовымі сродкамі на рахунку, а таксама можа змяшчаць адбітак пячаткі ўладальніка рахунку. Плацежная інструкцыя кліента – юрыдычнай асобы, якая змяшчае такія подпісы (подпіс) і якая па іншых прыкметах адпавядае патрабаванням заканадаўства Рэспублікі Беларусь, лічыцца сапраўднай.

Плацежная інструкцыя кліента – фізічнай асобы, выдадзеная ў пісьмовай форме, павінна змяшчаць подпіс гэтай асобы або асобы, упаўнаважанай распараджацца грашовымі сродкамі на рахунку. Плацежная інструкцыя кліента – фізічнай асобы, якая змяшчае такі подпіс і якая па іншых прыкметах адпавядае патрабаванням заканадаўства Рэспублікі Беларусь, лічыцца сапраўднай.

Парадак выкарыстання, захоўвання плацежных інструкцый, выдадзеных з выкарыстаннем сістэм дыстанцыйнага банкаўскага абслугоўвання, у тым ліку ў форме электроннага дакумента, а таксама парадак фарміравання і захоўвання плацежных інструкцый на папяровым носьбіце ўстанаўліваюцца Нацыянальным банкам.

Артыкул 234. Ускладанне абавязку па выкананні плацежных інструкцый на іншы банк

У выпадку, калі ў выніку асаблівасцей разлікаў у безнаяўнай форме або ў выніку іншых прычын банк, у які звярнуўся кліент, не можа поўнаасцю ажыццявіць

выплату, гэты банк мае права пераадрасаваць частковае выкананне плацежных інструкцый кліента іншаму банку (банку-карэспандэнту). Кліент мае права па ўзгадненні з абслуговым банкам вызначыць банк-карэспандэнт для выканання плацежных інструкцый або даць права выбару банка-карэспандэнта самому абслуговаму банку.

Банк нясе адказнасць за страты, прычыненыя кліенту ў выніку невыканання яго даручэння аб выбары банка-карэспандэнта.

Артыкул 235. Права на змяненне і адмену кліентам плацежных інструкцый

Кліент мае права змяніць або адмяніць выдадзеныя банку плацежныя інструкцыі да моманту здзяйснення банкам фактычных дзеянняў па іх выкананні. Пад фактычнымі дзеяннямі па выкананні плацежных інструкцый разумеюцца: ажыццяўленне запісаў на адпаведных рахунках бухгалтарскага ўліку; здзяйсненне банкам іншых дзеянняў, вызначаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Пасля здзяйснення фактычнага дзеяння банк мае права не прадпрымаць якіх-небудзь дзеянняў па змяненні або адмене плацежных інструкцый.

Артыкул 236. Тэрміны выканання плацежных інструкцый

Плацежныя інструкцыі падлягаюць выкананню банкам не пазней банкаўскага дня, наступнага за днём іх паступлення ў банк, калі іншае не прадугледжана гэтым Кодэксам, іншым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь або дагаворам. Банкі абавязаны акцэптаваць плацежныя інструкцыі, тэрмін выканання якіх надызе ў будучыні, а таксама плацежныя інструкцыі, выкананне якіх абумоўлена надыходам якіх-небудзь абставін (падзей) у будучыні, у выпадку, калі магчымасць ажыццяўлення такіх аперацый прадугледжана правіламі, устаноўленымі банкамі.

Артыкул 237. Адказнасць банка за невыкананне або неналежнае выкананне плацежных інструкцый

Пад неналежным выкананнем банкам-адпраўшчыкам плацежных інструкцый кліента (спагнанніка) разумеюцца:

несвоечасовае спісанне грашовых сродкаў з рахунку плацельшчыка;

спісанне грашовых сродкаў у суме, не адпаведнай суме, указанай у плацежных інструкцыях кліента (спагнанніка);

выдача ў мэтах выканання плацежных інструкцый кліента (спагнанніка), банка-карэспандэнта плацежнага даручэння, якое не адпавядае плацежным інструкцыям кліента (спагнанніка), банка-карэспандэнта, якая выклікала перавод (залічэнне) грашовых сродкаў на карысць неналежнага бенефіцыяра, банка-карэспандэнта;

іншыя выпадкі выканання плацежных інструкцый у парадку, які не адпавядае заканадаўству Рэспублікі Беларусь або дагавору.

Пад неналежным выкананнем банкам-атрымальнікам плацежных інструкцый банка-карэспандэнта разумеюцца:

несвоечасовае залічэнне грашовых сродкаў на рахунак бенефіцыяра;

залічэнне грашовых сродкаў на рахунак бенефіцыяра ў суме, якая не адпавядае плацежным інструкцыям банка-карэспандэнта;

залічэнне грашовых сродкаў на карысць неналежнага бенефіцыяра;

іншыя выпадкі выканання плацежных інструкцый у парадку, які не адпавядае заканадаўству Рэспублікі Беларусь або дагавору.

У выпадку неналежнага выканання плацежных інструкцый банк абавязаны кампенсаваць кліенту (спагнанніку), банку-карэспандэнту:

грашовыя сродкі, неабгрунтавана спісаныя з іх рахунку;

грашовыя сродкі, недазалічаныя на іх рахунак;

грашовыя сродкі, пераведзеныя (залічаныя) на карысць неналежнага бенефіцыяра, банка-карэспандэнта.

У выпадку невыканання або неналежнага выканання банкам плацежных інструкцый кліента (спагнанніка) банк абавязаны кампенсаваць кліенту (спагнанніку) рэальны ўрон, у тым ліку спаганную контрагентамі па асноўным дагаворы няўстойку (штраф, пені), прымененыя ўпаўнаважанымі дзяржаўнымі органамі санкцыі, а таксама налічыць працэнты за карыстанне чужымі грашовымі сродкамі ў парадку, устаноўленым грамадзянскім заканадаўствам.

У выпадку невыканання або неналежнага выканання банкам плацежных інструкцый кліент (спагнаннік) мае права таксама патрабаваць пакрыцця ўпушчанай выгады, калі гэта прадугледжана дагаворам паміж банкам і кліентам.

Артыкул 238. Выпадкі вызвалення банка ад адказнасці за невыкананне або неналежнае выкананне плацежных інструкцый

Банк не нясе адказнасці за невыкананне або неналежнае выкананне прынятых плацежных інструкцый кліента ў выпадку:

указання кліентам недакладных рэквізітаў плацежных інструкцый;

страты плацежных інструкцый арганізацыямі сувязі або скажэння імі электронных паведамленняў;

паломак або аварый тэхнічных сістэм, якія выкарыстоўваюцца банкам, якія адбыліся не па віне банка;

у іншых выпадках, прадугледжаных часткамі другой і трэцяй [артыкула 242](#), часткай першай [артыкула 246](#) і часткай другой [артыкула 247](#) гэтага Кодэкса і іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 239. Плацежнае даручэнне

Плацежнае даручэнне з'яўляецца плацежнай інструкцыяй, згодна з якой адзін банк (банк-адпраўшчык) па даручэнні кліента (плацельшчыка) ажыццяўляе за ўзнагароджанне перавод грашовых сродкаў у іншы банк (банк-атрымальнік) асобе, указанай у даручэнні (бенефіцыяру).

Калі рахункі плацельшчыка і бенефіцыяра адкрыты ў адным банку або калі бенефіцыяр не мае рахунку ў банку і яму банкам-адпраўшчыкам выдаюцца наяўныя грашовыя сродкі, то банк-адпраўшчык і банк-атрымальнік супадаюць у адной асобе.

Бенефіцыяр пры разліках плацежнымі даручэннямі не мае права патрабаваць ад банка-адпраўшчыка ажыццяўлення плацяжу.

Артыкул 240. Выкананне плацежнага даручэння

Пад выкананнем банкам-адпраўшчыкам плацежнага даручэння разумеецца выдача плацежнага даручэння банку-атрымальніку з адначасовым даваннем яму грашовых сродкаў, неабходных для выканання гэтага плацежнага даручэння.

Пад выкананнем банкам-атрымальнікам плацежнага даручэння разумеюцца: залічэнне грашовых сродкаў на рахунак бенефіцыяра. У гэтым выпадку пасля выканання плацежнага даручэння банк-атрымальнік абавязаны прадставіць бенефіцыяру дакументы, якія пацвярджаюць залічэнне грашовых сродкаў на яго рахунак;

выдача наяўных грашовых сродкаў бенефіцыяру або выкарыстанне грашовых сродкаў у адпаведнасці з яго ўказаннямі (пры пераводзе (залічэнні) грашовых сродкаў на карысць бенефіцыяра, які не мае рахунку ў банку).

Артыкул 241. Ажыццяўленне пераводу грашовых сродкаў пры дапамозе плацежнага даручэння

Перавод грашовых сродкаў пры дапамозе плацежнага даручэння завяршаецца акцэптам банкам-атрымальнікам плацежнага даручэння.

Акцэпт банкам-атрымальнікам плацежнага даручэння лічыцца выкананнем плацельшчыкам абавязацельства па пераліку грашовых сродкаў на карысць бенефіцыяра.

З моманту акцэпту банкам-атрымальнікам плацежнага даручэння да моманту перадачы грашовых сродкаў у распараджэнне бенефіцыяра банк-атрымальнік з'яўляецца яго даўжніком.

Выкананне плацежнага даручэння лічыцца належным нават у выпадку, калі сума плацежнага даручэння, акцэптаванага банкам-атрымальнікам, у выніку спагнання ім узнагароджання (платы) за паслугі, якія аказваюцца, акажацца меншай за суму плацежнага даручэння плацельшчыка.

Артыкул 242. Умовы прыняцця банкам-адпраўшчыкам плацежнага даручэння плацельшчыка

Банк-адпраўшчык пры прыняцці плацежнага даручэння плацельшчыка ў межах ускладзеных на яго функцый па ажыццяўленні кантролю абавязаны праверыць форму плацежнага даручэння на адпаведнасць патрабаванням заканадаўства Рэспублікі Беларусь, а ў выпадках, прадугледжаных Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь, таксама праверыць дакументы, якія прадстаўляюцца з ім.

У выпадку недастатковасці звестак, якія змяшчаюцца ў плацежным даручэнні плацельшчыка, для выканання гэтага даручэння банк-адпраўшчык вяртае яго плацельшчыку без выканання.

Плацежнае даручэнне плацельшчыка прымаецца банкам-адпраўшчыкам да выканання толькі пры наяўнасці грашовых сродкаў на рахунку плацельшчыка, калі дагаворам паміж імі не прадугледжана магчымасць крэдытавання банкам-адпраўшчыкам рахунку плацельшчыка (авердрафт) або давання яму крэдыту ў іншай форме.

Артыкул 243. Прыняцце да выканання (акцэпт) плацежнага даручэння банкам-адпраўшчыкам

Плацежнае даручэнне лічыцца прынятым да выканання (акцэптаным) банкам-адпраўшчыкам у выпадку:

накіравання банкам-адпраўшчыкам паведамлення плацельшчыку аб акцэпце яго плацежнага даручэння;

выдачы банкам-адпраўшчыкам плацежнага даручэння ў мэтах выканання атрыманага плацежнага даручэння;

атрымання банкам-адпраўшчыкам плацежнага даручэння, калі плацельшчык і банк-адпраўшчык дамовіліся, што банк-адпраўшчык будзе выконваць плацежныя даручэнні плацельшчыка па іх атрыманні;

дэбетавання банкам-адпраўшчыкам рахункаў плацельшчыка для ажыццяўлення выплаты па плацежным даручэнні;

крэдытавання банкам-адпраўшчыкам карэспандэнцкага рахунку банка-атрымальніка для выканання плацежнага даручэння;

выкарыстання банкам-адпраўшчыкам атрыманых грашовых сродкаў у адпаведнасці з указаннямі плацежнага даручэння;

ненакіравання плацельшчыку ва ўстаноўлены тэрмін паведамлення аб адмове ад акцэпту яго плацежнага даручэння.

Артыкул 244. Адмова банка-адпраўшчыка ад акцэпту плацежнага даручэння

Банк-адпраўшчык мае права адмовіцца ад акцэпту плацежнага даручэння плацельшчыка ў выпадку:

адсутнасці на рахунку плацельшчыка дастатковай сумы грашовых сродкаў, калі выкананне плацежнага даручэння павінна ажыццяўляцца шляхам дэбетавання грашовых сродкаў, якія ёсць на рахунку плацельшчыка;

калі форма плацежнага даручэння не адпавядае патрабаванням заканадаўства Рэспублікі Беларусь.

Паведамленне аб адмове ад акцэпту плацежнага даручэння павінна быць накіравана не пазней банкаўскага дня, наступнага за днём сканчэння тэрміну выканання плацежнага даручэння.

Артыкул 245. Прыняцце да выканання (акцэпт) плацежнага даручэння банкам-атрымальнікам

Плацежнае даручэнне лічыцца прынятым да выканання (акцэптаным) банкам-атрымальнікам у выпадку:

накіравання банкам-атрымальнікам паведамлення банку-адпраўшчыку аб акцэпце плацежнага даручэння;

атрымання банкам-атрымальнікам плацежнага даручэння, калі банк-адпраўшчык і банк-атрымальнік дамовіліся, што банк-атрымальнік будзе выконваць плацежныя даручэнні банка-адпраўшчыка па іх атрыманні;

дэбетавання банкам-атрымальнікам карэспандэнцкага рахунку банка-адпраўшчыка для ажыццяўлення выплаты па плацежным даручэнні;

крэдытавання банкам-атрымальнікам рахунку бенефіцыяра для выканання плацежнага даручэння або давання іншым чынам грашовых сродкаў у распараджэнне бенефіцыяра;

выкарыстання банкам-атрымальнікам грашовых сродкаў для пагашэння абавязку бенефіцыяра перад банкам або выкарыстання іх у адпаведнасці з выканаўчым дакументам;
накіравання банкам-атрымальнікам паведамлення бенефіцыяру аб тым, што той мае права распараджэння атрыманымі грашовымі сродкамі;
выкарыстання банкам-атрымальнікам атрыманых грашовых сродкаў у адпаведнасці з указаннямі плацежнага даручэння;
ненакіравання банку-адпраўшчыку ва ўстаноўлены тэрмін паведамлення аб адмове ад акцэпту яго плацежнага даручэння.

Артыкул 246. Адмова банка-атрымальніка ад акцэпту плацежнага даручэння

Банк-атрымальнік мае права адмовіцца ад акцэпту плацежнага даручэння банка-адпраўшчыка ў выпадку:
адсутнасці на карэспандэнцкім рахунку банка-адпраўшчыка дастатковай сумы грашовых сродкаў, калі выкананне плацежнага даручэння павінна ажыццяўляцца шляхам дэбетавання грашовых сродкаў, якія ёсць на рахунку банка-адпраўшчыка;
адсутнасці пакрыцця на суму плацежнага даручэння з боку банка-адпраўшчыка, якое пакрываецца іншым чынам;
калі форма плацежнага даручэння не адпавядае патрабаванням заканадаўства Рэспублікі Беларусь;
калі заканадаўствам Рэспублікі Беларусь або дагаворам паміж банкам-атрымальнікам і банкам-адпраўшчыкам прадугледжаны іншыя выпадкі.
Паведамленне аб адмове ад акцэпту плацежнага даручэння павінна быць накіравана не пазней банкаўскага дня, наступнага за днём сканчэння тэрміну выканання плацежнага даручэння.

Артыкул 247. Парадак выканання плацежнага даручэння банкам-атрымальнікам

Банк-атрымальнік абавязаны пасля акцэпту плацежнага даручэння перадаць грашовыя сродкі ў распараджэнне бенефіцыяра або іншым чынам выкарыстоўваць пераведзеныя грашовыя сродкі ў адпаведнасці з плацежным даручэннем.
У выпадку недастатковасці звестак, якія змяшчаюцца ў плацежным даручэнні, для належнага выканання гэтага даручэння або пры наяўнасці разыходжанняў у атрыманым плацежным даручэнні банк-атрымальнік абавязаны не пазней банкаўскага дня, наступнага за днём атрымання плацежнага даручэння, запытаць у банка-адпраўшчыка або плацельшчыка дадатковую інфармацыю. Пры неатрыманні адказу ад банка-адпраўшчыка або плацельшчыка ў трохдзённы тэрмін з дня накіравання запыту, калі іншы тэрмін не вызначаны дагаворам, банк-атрымальнік абавязаны вярнуць атрыманыя грашовыя сродкі банку-адпраўшчыку.

Артыкул 248. Тэрмін выканання банкам-адпраўшчыкам і банкам-атрымальнікам плацежнага даручэння

Банк-адпраўшчык і банк-атрымальнік абавязаны выканаць плацежнае даручэнне ў выпадку яго акцэпту ў той банкаўскі дзень, калі гэта даручэнне атрымана. Пры недастатковасці часу для выканання плацежнага даручэння да заканчэння банкаўскага дня яно можа быць выканана ў наступны за ім банкаўскі дзень. У плацежным даручэнні можа быць указаны іншы тэрмін яго выканання.

У выпадку адсутнасці на рахунку дастатковай сумы грашовых сродкаў, калі выкананне плацежнага даручэння павінна ажыццяўляцца шляхам дэбетавання грашовых сродкаў, якія ёсць на рахунку, плацежнае даручэнне пры наяўнасці адпаведнага дагавора можа быць выканана пры з'яўленні грашовых сродкаў на рахунку ў тэрміны, якія ўстаноўлены часткай першай гэтага артыкула.

Артыкул 249. Змяненне і адкліканне плацежнага даручэння

Плацежнае даручэнне можа быць зменена або адазвана плацельшчыкам або банкам-адпраўшчыкам у выпадку атрымання паведамлення аб гэтым да яго фактычнага выканання банкам-адпраўшчыкам або банкам-атрымальнікам.

У выпадку атрымання паведамлення аб змяненні плацежнага даручэння да яго фактычнага выканання банк-адпраўшчык і банк-атрымальнік выконваюць плацежнае даручэнне з улікам яго змянення.

У выпадку атрымання паведамлення аб адкліканні плацежнага даручэння да яго фактычнага выканання банк-адпраўшчык і банк-атрымальнік не маюць права на ажыццяўленне плацяжу па гэтым плацежным даручэнні. У гэтым выпадку банк-адпраўшчык і банк-атрымальнік абавязаны таксама вярнуць атрыманыя грашовыя сродкі адпаведна плацельшчыку і банку-адпраўшчыку.

Плацельшчык і банк-адпраўшчык, а таксама банк-адпраўшчык і банк-атрымальнік могуць дамовіцца аб тым, што плацежнае даручэнне, якое перадаецца банку-адпраўшчыку або банку-атрымальніку, не падлягае змяненню і (або) адкліканню (неадклікальнае).

Пасведчанне сапраўднасці паведамлення аб змяненні або адкліканні плацежнага даручэння ажыццяўляецца ў парадку, устаноўленым банкаўскім заканадаўствам для пасведчання сапраўднасці плацежнага даручэння.

Смерць фізічнай асобы, спыненне дзейнасці індывідуальнага прадпрымальніка, ліквідацыя юрыдычнай асобы (плацельшчыка) або ліквідацыя банка-адпраўшчыка не з'яўляюцца падставамі для адклікання плацежнага даручэння.

Артыкул 250. Спісанне грашовых сродкаў, залічаных на рахунак у выніку тэхнічнай памылкі

У выпадку залічэння грашовых сродкаў на рахунак неналежнага бенефіцыяра ў выніку тэхнічнай памылкі банк-атрымальнік мае права спісаць залічаныя грашовыя сродкі з рахунку і вярнуць іх банку-адпраўшчыку да ажыццяўлення іншых расходных аперацый па гэтым рахунку.

Пад тэхнічнай памылкай разумеецца памылка, дапушчаная банкам пры ажыццяўленні аперацыі па банкаўскім пераводзе з дапамогай тэхнічных сродкаў, якая пацягнула неналежнае выкананне плацежных інструкцый кліента, банка-адпраўшчыка.

Парадак і тэрмін вяртання грашовых сродкаў, залічаных на рахунак неналежага бенефіцыяра ў выніку тэхнічнай памылкі, устанаўліваюцца нарматыўнымі прававымі актамі Нацыянальнага банка.

Артыкул 251. Банк-пасрэднік (разліковы цэнтр)

Калі плацежнае даручэнне выконваецца праз банк, які не з'яўляецца банкам-адпраўшчыкам або банкам-атрымальнікам (банк-пасрэднік, разліковы цэнтр), то адпаведна да банка-пасрэдніка (разліковага цэнтра), які атрымаў плацежнае даручэнне, прымяняюцца правілы, устаноўленыя гэтым Кодэксам для банка-атрымальніка, а да банка-пасрэдніка (разліковага цэнтра), які адправіў плацежнае даручэнне, – правілы, устаноўленыя гэтым Кодэксам для банка-адпраўшчыка.

Артыкул 252. Плацежнае патрабаванне

Плацежнае патрабаванне з'яўляецца плацежнай інструкцыяй, якая змяшчае патрабаванне бенефіцыяра (спагнанніка) да плацельшчыка аб выплаце пэўнай сумы грашовых сродкаў праз банк.

Плацежныя патрабаванні выкарыстоўваюцца пры:

ажыццяўленні разлікаў з акцэптам плацельшчыка;

спагнанні грашовых сродкаў у бяспрэчным парадку з рахункаў плацельшчыкаў; ажныццяўленні разлікаў з дапамогай прамога дэбетавання рахунку.

Правілы правядзення разлікаў у безнаяўнай форме з дапамогай плацежнага патрабавання ўстанаўліваюцца нарматыўнымі прававымі актамі Нацыянальнага банка.

Артыкул 253. Плацежны ордэр

Плацежны ордэр з'яўляецца плацежнай інструкцыяй, аформленай банкам пры ажныццяўленні пераводу грашовых сродкаў у беларускіх рублях і замежнай валюце ад свайго імя і за свой кошт, ад свайго імя, але па даручэнні і за кошт кліента або ад імя і за кошт кліента. Выпадкі афармлення банкаўскага пераводу плацежным ордэрам устанаўліваюцца Нацыянальным банкам, а таксама дагаворам паміж банкам і кліентам.

Артыкул 253¹. Прамое дэбетаванне рахунку

Пад прамым дэбетаваннем рахунку разумеецца від банкаўскага пераводу, які прадугледжвае выкананне плацежных патрабаванняў бенефіцыяра з дапамогай спісання грашовых сродкаў з карэспандэнцкага рахунку банка-адпраўшчыка на падставе міжбанкаўскага плацежнага патрабавання банка-атрымальніка ў адпаведнасці з акцэптам плацельшчыка.

Для ажныццяўлення разлікаў з дапамогай прамога дэбетавання рахунку неабходныя:

наяўнасць дагавораў на прамое дэбетаванне рахунку, заключаных плацельшчыкам і бенефіцыярам з банкам, якія абслугоўваюць іх і якія прадугледжваюць пакрыццё кліентам (плацельшчыкам, бенефіцыярам) банку, які абслугоўвае яго, грашовых сродкаў, спісаных з карэспандэнцкага рахунку гэтага банка з дапамогай прамога дэбетавання рахунку;

выдача плацельшчыкам бенефіцыяру акцэпту на ажныццяўленне плацяжоў з дапамогай прамога дэбетавання рахунку ў адпаведнасці з дагаворам, заключаным паміж плацельшчыкам і бенефіцыярам.

Пры ажыццяўленні плацяжу з дапамогай прамога дэбетавання рахунку гэты плацеж можа быць вернуты плацельшчыку ў выпадках і тэрміны, устаноўленыя нарматыўнымі прававымі актамі Нацыянальнага банка.

Парадак ажыццяўлення разлікаў з дапамогай прамога дэбетавання рахунку ўстанаўліваецца гэтым Кодэксам і нарматыўнымі прававымі актамі Нацыянальнага банка.

Артыкул 254. Акрэдытыў

Акрэдытыў – абавязацельства, у выніку якога банк, які дзейнічае па даручэнні кліента-загададаўца (банк-эмітэнт), павінен ажыццявіць плацеж атрымальніку грашовых сродкаў (бенефіцыяру) або акцэптаваць і аплаціць або ўлічыць пераводны вэксаль, выстаўлены бенефіцыярам, або даць паўнамоцтвы іншаму банку (выконваючаму банку) ажыццявіць такі плацеж або акцэптаваць і аплаціць або ўлічыць пераводны вэксаль, выстаўлены бенефіцыярам, калі выкананы ўсе ўмовы акрэдытыва. Акрэдытыў можа выконвацца з дапамогай плацяжу па прад'яўленні, плацяжу з адтэрміноўкай, акцэпту і аплаты або ўліку пераводнага вэксаля.

Для перадачы бенефіцыяру паведамлення аб выстаўленні акрэдытыва банк-эмітэнт (выконваючы банк) можа прыцягваць іншы банк (авізуючы банк).

Акрэдытыў уяўляе сабой самастойнае абавязацельства ў адносінах да абавязацельстваў, якія вынікаюць з дагавора куплі-продажу або іншага дагавора, у якім прадугледжана гэтая форма разлікаў. Для банкаў умовы такіх дагавораў не з'яўляюцца абавязковымі.

Артыкул 255. Віды акрэдытыва

Акрэдытыў можа быць неадклікальным, пацверджаным, пераводным, рэзервовым.

Артыкул 256. Выключаны

Артыкул 257. Неадклікальны акрэдытыў. Пацверджаны акрэдытыў

Пад неадклікальным акрэдытывам разумеецца акрэдытыў, які не можа быць адменены або зменены без згоды бенефіцыяра.

Акрэдытыў з'яўляецца неадклікальным, калі іншае прама не агаворана ў яго тэксце.

Банк-эмітэнт абавязаны даць пакрыццё выконваючаму банку, які ажыццявіў плацеж, прыняў абавязацельства плацяжу з адтэрміноўкай, акцэптаваў і аплаціў або ўлічыў пераводны вэксаль пры прадстаўленні дакументаў, якія адпавядаюць па знешніх прыкметах умовам акрэдытыва, а таксама прыняць такія дакументы.

Па просьбе банка-эмітэнта выконваючы банк, які ўдзельнічае ў акрэдытыўнай аперацыі, можа пацвердзіць неадклікальны акрэдытыў (пацверджаны акрэдытыў). Такое пацвярджэнне азначае прыняцце выконваючым банкам у адносінах да абавязацельства банка-эмітэнта дадатковага абавязацельства ажыццявіць плацеж па акрэдытыве, акцэптаваць і аплаціць або ўлічыць пераводны вэксаль або зрабіць іншыя дзеянні ў адпаведнасці з умовамі акрэдытыва. Банк, які пацвердзіў акрэдытыў, з'яўляецца пацвярджальным банкам.

Неадклікальны акрэдытыў, пацверджаны выконваючым банкам, не можа быць зменены або адменены без згоды выконваючага банка.

Калі акрэдытывам прадугледжана выкарыстанне яго часткамі ва ўстаноўленыя тэрміны і якая-небудзь частка не выкарыстана ва ўстаноўлены для яе тэрмін, акрэдытыў становіцца несапраўдным як для гэтай часткі, так і для наступных частак, калі іншае не прадугледжана акрэдытывам.

Артыкул 258. Пераводны акрэдытыў

Пад пераводным акрэдытывам разумеецца акрэдытыў, па якім па заяве бенефіцыяра банк-эмітэнт (выконваючы банк) можа даць згоду іншай асобе (іншаму бенефіцыяру) на поўнае або частковае выкананне акрэдытыва, калі гэта дапускаецца абавязацельствам, з умовай прадстаўлення гэтым бенефіцыярам дакументаў, указаных у акрэдытыве.

Калі акрэдытыў вызначаны банкам-эмітэнтам як пераводны, ён можа быць пераведзены. Пераводны акрэдытыў можа быць пераведзены толькі адзін раз, калі іншае не агаворана ў яго тэксце. Забарона на перавод акрэдытыва не азначае забароны на ўступку права патрабавання належнай па ім сумы грашовых сродкаў.

Артыкул 259. Рэзервовы акрэдытыў

Пад рэзервовым акрэдытывам разумеецца акрэдытыў, па якім банк выдае незалежнае абавязацельства выплаціць пэўную суму грашовых сродкаў бенефіцыяру па яго патрабаванні (заяве) або па патрабаванні з прадстаўленнем дакументаў, якія адпавядаюць умовам акрэдытыва, якія вызначаюць, што плацеж належыць з прычыны невыканання загадаўца якога-небудзь абавязацельства або надыходу якой-небудзь акалічнасці (падзеі).

Да рэзервовага акрэдытыва прымяняюцца палажэнні гэтага Кодэкса, якія адносяцца да банкаўскай гарантыі, калі іншае не прадугледжана ўмовамі акрэдытыва.

Артыкул 260. Адносіны паміж загадаўцамі і банкам-эмітэнтам

Інструкцыі загадаўца банку-эмітэнту, на падставе якіх адкрываецца акрэдытыў, не могуць прадугледжваць якіх-небудзь абавязкаў для бенефіцыяра або іншых банкаў, якія ўдзельнічаюць у выкананні акрэдытыва, і не могуць даваць ім якія-небудзь правы.

Загадаўца абавязаны адначасова з перадачай банку-эмітэнту інструкцыяй даць яму грашовыя сродкі, неабходныя для выканання акрэдытыва, калі іншае не прадугледжана пагадненнем загадаўца і банка-эмітэнта. Выкананне загадаўца гэтага абавязку не ўплывае на адносіны паміж банкам-эмітэнтам і бенефіцыярам (іншымі банкамі, якія ўдзельнічаюць у выкананні акрэдытыва).

У выпадку, калі пры праверцы дакументаў па акрэдытыве выяўлены разыходжанні з яго ўмовамі, банк-эмітэнт мае права адмовіцца прыняць гэтыя дакументы, аб чым ён павінен на працягу пяці банкаўскіх дзён, наступных за днём атрымання дакументаў, пры дапамозе тэлетрансмісійных сродкаў паведаміць банку, ад якога атрыманы дакументы, або бенефіцыяру, калі дакументы атрыманы банкам-эмітэнтам непасрэдна ад яго. Банк-эмітэнт у

выпадку выяўлення разыходжанняў дакументаў па акрэдытыве з умовамі акрэдытыва мае права звярнуцца да загадаўца з просьбай паведаміць, ці згодны ён аплаціць такія дакументы або адмаўляецца ад іх аплаты.

**Артыкул 261. Адносіны паміж банкам-эмітэнтам
(пацвярджальным банкам) і бенефіцыярам**

Банк-эмітэнт (пацвярджальны банк) абавязаны ажыццявіць плацеж бенефіцыяру толькі пры прадстаўленні дакументаў, якія па знешніх прыкметах адпавядаюць умовам акрэдытыва.

Банк-эмітэнт (пацвярджальны банк) абавязаны разгледзець дакументы і прыняць рашэнне аб іх прыняцці або адхіленні на працягу пяці банкаўскіх дзён, наступных за днём атрымання дакументаў. У выпадку адмовы ад прыняцця дакументаў паведамленне з указаннем іх разыходжанняў з умовамі акрэдытыва павінна быць неадкладна адпраўлена боку, ад якога былі атрыманы дакументы. Правілы праверкі дакументаў на прадмет іх адпаведнасці ўмовам акрэдытыва ўстанаўліваюцца нарматыўнымі прававымі актамі Нацыянальнага банка.

Артыкул 262. Правое становішча выконваючага банка

Калі ў акрэдытыве не агаворана, што ён выконваецца банкам-эмітэнтам, у ім павінен быць указаны выконваючы банк.

Калі выконваючы банк, не з'яўляецца банкам, які пацвярджае акрэдытыў, то абавязкі па праверцы дакументаў і выкананні акрэдытыва могуць быць ускладзены на такі банк толькі на падставе інструкцый банка-эмітэнта.

Калі выконваючы банк, не з'яўляецца банкам, які пацвярджае акрэдытыў, бенефіцыяр мае права прад'яўляць патрабаванні, якія вынікаюць з акрэдытыва, толькі банку-эмітэнту.

Артыкул 263. Правое становішча авізуючага банка

Абавязацельствы авізуючага банка па акрэдытыве абмяжоўваюцца праверкай па знешніх прыкметах сапраўднасці паведамлення аб адкрыцці (змяненні) акрэдытыва, а таксама неадкладнай перадачай яго боку, якому яно адрасавана.

У выпадку адмовы авізаваць акрэдытыў авізуючы банк павінен не пазней банкаўскага дня, наступнага за днём атрымання акрэдытыва, паведаміць аб гэтым боку, ад якога быў атрыманы акрэдытыў.

**Артыкул 264. Адносіны паміж бенефіцыярам і
загадаўцам**

Акрэдытыў незалежны ад існавання, змянення або спынення абавязацельстваў паміж бенефіцыярам і загадаўцам.

Бенефіцыяр у выпадку невыканання акрэдытыва мае права звярнуцца з адпаведнымі патрабаваннямі да загадаўца, калі іншае не вынікае са зместу патрабаванняў бенефіцыяра.

**Артыкул 265. Спыненне абавязацельстваў банка-эмітэнта
па акрэдытыве**

Абавязацельствы банка-эмітэнта па акрэдытыве спыняюцца ў выпадку:
выканання акрэдытыва;

непрадстаўлення дакументаў, якія адпавядаюць умовам акрэдытыва, на працягу тэрміну, на які быў выстаўлены акрэдытыў;

адмовы бенефіцыяра ад сваіх правоў па акрэдытыве;
адклікання банкам-эмітэнтам акрэдытыва, калі ён вызначаны як адклікальны.
У выпадку спынення абавязацельстваў банка-эмітэнта па акрэдытыве на падставах, устаноўленых абзацамі трэцім і чацвёртым часткі першай гэтага артыкула, банк-эмітэнт абавязаны не пазней банкаўскага дня, наступнага за днём надыходу ўказаных падстаў або вяртання грашовых сродкаў ад выконваючага банка, пералічыць загадаўцу грашовыя сродкі, дадзеныя для выканання акрэдытыва.

Артыкул 266. Унутраныя і міжнародныя акрэдытывы

Акрэдытыў лічыцца ўнутраным, калі ў якасці банка-эмітэнта і бенефіцыяра выступаюць рэзідэнты. Асаблівасці выканання ўнутраных акрэдытываў вызначаюцца Нацыянальным банкам.

Акрэдытыў лічыцца міжнародным, калі адзін з бакоў, якія ўдзельнічаюць у разліках па акрэдытыве, з'яўляецца нерэзідэнтам. Пры ажыццяўленні аперацый па міжнародных акрэдытывах бакі кіруюцца нормамі міжнародных дагавораў, міжнароднымі правіламі і звычаямі ў сферы акрэдытываў, а таксама нормамі права, якія прымяняюцца да міжнародных акрэдытываў.

Міжнародныя правілы і звычаі могуць прымяняцца да ўнутраных акрэдытываў у выпадку спасылкі на іх у тэксце акрэдытыва.

Калі бакамі не вызначана іншае, то правам, якое прымяняецца да міжнародных акрэдытываў у адносінах паміж банкам-эмітэнтам і загадаўцам, банкам-эмітэнтам і авізуючым банкам або выконваючым банкам, а таксама авізуючым банкам або выконваючым банкам і бенефіцыярам, з'яўляецца права дзяржавы банка-эмітэнта.

Артыкул 266¹. Банкаўскае плацежнае абавязацельства

Банкаўскае плацежнае абавязацельства – неадклікальнае і незалежнае абавязацельства банка, які абавязваецца, які дзейнічае па даручэнні кліента (загадаўца) або ад свайго імені, ажыццявіць плацеж або выканаць абавязацельствы з адтэрміноўкай плацяжу і выплаціць ва ўстаноўлены тэрмін пэўную суму грашовых сродкаў банку-атрымальніку (банку бенефіцыяра) на падставе ўстаноўленых базавых умоў або пры акцэпце неадпаведнасці дадзеных. Банкаўскае плацежнае абавязацельства ўяўляе сабой самастойнае абавязацельства ў адносінах да абавязацельстваў, якія вынікаюць з дагавора куплі-продажу або іншага дагавора, у якім прадугледжана ажыццяўленне разлікаў з дапамогай банкаўскага плацежнага абавязацельства.

Артыкул 266². Выпуск банкаўскага плацежнага абавязацельства

Банкаўскае плацежнае абавязацельства выпускаецца банкам, а ў выпадку, калі банк дзейнічае па даручэнні кліента (загадаўца), – на падставе заявы кліента (загадаўца). Банкаўскае плацежнае абавязацельства ўступае ў сілу з моманту яго выпуску.

З выкарыстаннем банкаўскага плацежнага абавязацельства можа быць арганізавана фінансаванне кліента (загадаўца), бенефіцыяра, банка, які абавязваецца, і (або) банка-атрымальніка.

Разлікі з дапамогай банкаўскага плацежнага абавязацельства ажыццяўляюцца ў адпаведнасці з патрабаваннямі гэтага Кодэкса. Парадак ажыццяўлення разлікаў з дапамогай банкаўскага плацежнага абавязацельства на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь устанаўліваецца нарматыўнымі прававымі актамі Нацыянальнага банка.

Артыкул 266³. Спыненне абавязацельстваў па банкаўскім плацежным абавязацельстве

Абавязацельствы па банкаўскім плацежным абавязацельстве спыняюцца ў выпадку:

выканання банкаўскага плацежнага абавязацельства ў поўнай суме ў адпаведнасці з яго ўмовамі;

непрадстаўлення дадзеных, вызначаных у адпаведнасці з базавымі ўмовамі, на працягу тэрміну дзеяння банкаўскага плацежнага абавязацельства;

вызвалення банка, які абавязваецца, ад выканання абавязацельстваў шляхам унясення адпаведных змяненняў ва ўстаноўленыя базавыя ўмовы.

Артыкул 267. Паняцце і віды інкаса

Пад інкаса разумеецца ажыццяўленне банкамі аперацый з дакументамі на падставе атрыманых інструкцый кліента, у выніку якіх плацельшчыку перадаюцца фінансавыя дакументы, якія не суправаджаюцца камерцыйнымі дакументамі (чыстае інкаса), або фінансавыя дакументы, якія суправаджаюцца камерцыйнымі дакументамі, або толькі камерцыйныя дакументы (дакументарнае інкаса) у мэтах атрымання плацяжу і (або) акцэпту плацяжу або на іншых умовах.

Інкаса ажыццяўляецца банкам (банкам-рэмітэнтам) па даручэнні кліента (прынцыпала) або ад свайго імені. У ажыццяўленні аперацый па інкаса акрамя банка-рэмітэнта можа ўдзельнічаць любы іншы банк (інкасуючы). Банк, які прадстаўляе дакументы плацельшчыку, з'яўляецца прадстаўляючым банкам.

Пад фінансавымі дакументамі разумеюцца дакументы, выпісаныя ў мэтах выканання абавязацельстваў у грашовай форме.

Пад камерцыйнымі дакументамі разумеюцца транспартныя дакументы, рахункі, таварараспарадчыя і іншыя дакументы, якія не з'яўляюцца фінансавымі.

Прадстаўляючы банк мае права спісаць сродкі з рахунку плацельшчыка з умовай перадачы дакументаў, або са згоды плацельшчыка (акцэптная форма), або самастойна (безакцэптная форма). Умовы, пры якіх дапускаецца безакцэптная форма інкаса, а таксама прымяняюцца розныя формы акцэпту (папярэдні акцэпт або наступны акцэпт), вызначаюцца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, у тым ліку нарматыўнымі прававымі актамі Нацыянальнага банка, а таксама пагадненнямі плацельшчыка і прадстаўляючага банка.

Асобныя віды інкаса, заснаваныя на падатковых, бюджэтных, адміністрацыйных і іншых адносінах, рэгулююцца гэтым Кодэксам, калі іншае не прадугледжана спецыяльным заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Асаблівасці абарачэння дакументаў і асобных відаў інкаса вызначаюцца нарматыўнымі прававымі актамі Нацыянальнага банка.

Артыкул 268. Абавязкі банка-рэмітэнта

Банк-рэмітэнт абавязаны прыняць ад прынцыпала інкасавае даручэнне (заяву) і дакументы, указаныя ў інкасамым даручэнні (заяве), праверыць правільнасць афармлення інкасавага даручэння (заявы) і наяўнасць дакументаў, указанных у ім. У выпадку належнага афармлення інкасавага даручэння (заявы) і наяўнасці дакументаў, указанных у ім, банк-рэмітэнт накіроўвае ў банк, які прадстаўляе, або плацельшчыку, калі банк-рэмітэнт выконвае функцыі банка, які прадстаўляе, прынятыя на інкаса дакументы не пазней банкаўскага дня, наступнага за днём іх паступлення, або ў іншы тэрмін, указаны ў інкасамым даручэнні (заяве).

Банк-рэмітэнт не нясе адказнасці перад прынцыпалам за адмову плацельшчыка або прадстаўляючага банка правесці аплату фінансавых дакументаў. У выпадку такой адмовы банк-рэмітэнт абавязаны неадкладна паведаміць аб гэтым прынцыпалу і адаслаць яму вернутыя фінансавыя дакументы.

Артыкул 269. Абавязкі прадстаўляючага банка

Пры акцэптнай форме інкаса прадстаўляючы банк абавязаны паведаміць плацельшчыку аб патрабаваннях прынцыпала і (або) прадставіць дакументы плацельшчыку не пазней банкаўскага дня, наступнага за днём атрымання банкам дакументаў па інкаса, або ў іншы тэрмін, указаны ў атрыманых інструкцыях.

Прадстаўляючы банк не нясе адказнасці перад прынцыпалам за адмову плацельшчыка ад акцэпту прадстаўленых дакументаў.

Пры безакцэптнай форме інкаса прадстаўляючы банк абавязаны праверыць па знешніх прыкметах сапраўднасць прадстаўленых фінансавых дакументаў і ў дзень паступлення гэтых дакументаў пералічыць суму, якая спаганяецца, банку-рэмітэнту, а ў выпадку паступлення іх пасля заканчэння банкаўскага дня – у наступны банкаўскі дзень.

Дзеянні прадстаўляючага банка у выпадку недастатковасці грашовых сродкаў на рахунку плацельшчыка вызначаюцца нарматыўнымі прававымі актамі Нацыянальнага банка, калі іншае не ўстаноўлена заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 270. Адказнасць прадстаўляючага банка

У выпадках, калі выкананне інкаса затрымліваецца па віне прадстаўляючага банка, прынцыпал незалежна ад наяўнасці дагаворных адносін мае права прад'явіць іск непасрэдна прадстаўляючаму банку.

Артыкул 271. Асаблівасці міжнароднага інкаса

Інкаса лічыцца міжнародным, калі адзін з бакоў, якія ўдзельнічаюць у разліках па інкаса, з'яўляецца нерэзідэнтам.

Асаблівасці міжнароднага інкаса вызначаюцца нормамаі міжнародных дагавораў, міжнароднымі правіламі і звычаямі, а таксама нормамаі права, якое прымяняецца да міжнароднага інкаса.

Калі бакамі не вызначана іншае, то правам, якое прымяняецца да міжнароднага інкаса, з'яўляецца ў адносінах паміж:

прынцыпалам і банкам-рэмітэнтам – права дзяржавы банка-рэмітэнта;

банкам-рэмітэнтам, плацельшчыкам, іншым банкам і прадстаўляючым банкам – права дзяржавы прадстаўляючага банка.

Артыкул 272. Выключаны

Артыкул 273. Банкаўская плацежная картка

Банкаўская плацежная картка – плацежны інструмент, які забяспечвае доступ да банкаўскага рахунку, рахункаў па ўліку ўкладаў (дэпазітаў), крэдытаў фізічнай або юрыдычнай асобы для атрымання наяўных грашовых сродкаў і ажыццяўлення разлікаў у безнаяўнай форме, а таксама які забяспечвае правядзенне іншых аперацый у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Выпуск у абарачэнне (эмісія) банкаўскіх плацежных картак, разліковае і (або) касавае абслугоўванне фізічных і (або) юрыдычных асоб пры выкарыстанні банкаўскіх плацежных картак і (або) іх рэквізітаў (эквайрынг) праводзяцца банкам на падставе ліцэнзій на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці.

Парадак выпуску ў абарачэнне (эмісіі) банкаўскіх плацежных картак і правядзення эквайрынгу ўстанаўліваецца Нацыянальным банкам.

Артыкул 274. Электронныя грошы

Электронныя грошы – адзінкі кошту, якія захоўваюцца ў электронным выглядзе, выпушчаныя ў абарачэнне ў абмен на наяўныя або безнаяўныя грашовыя сродкі і якія прымаюцца ў якасці сродку плацяжу пры ажыццяўленні разлікаў як з асобай, якая выпусціла ў абарачэнне дадзеныя адзінкі кошту, так і з іншымі юрыдычнымі і фізічнымі асобамі, а таксама якія выражаюць суму абавязацельства гэтай асобы па вяртанні грашовых сродкаў любой юрыдычнай або фізічнай асобе пры прад'яўленні дадзеных адзінак кошту.

Выпуск у абарачэнне (эмісія) электронных грошай праводзіцца банкам на падставе ліцэнзій на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці.

Парадак выпуску ў абарачэнне (эмісіі) электронных грошай устанаўліваецца Нацыянальным банкам.

Артыкул 275. Правое рэгуляванне разлікаў у безнаяўнай форме

Парадак правядзення разлікаў у безнаяўнай форме на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь устанаўліваецца гэтым Кодэксам і нарматыўнымі прававымі актамі Нацыянальнага банка.

ГЛАВА 25

ВАЛЮТНА-АБМЕННЫЯ АПЕРАЦЫІ

Артыкул 276. Валютна-абменныя аперацыі

Да валютна-абменных аперацый адносяцца:

аперацыі па абмене замежнай валюты на афіцыйную грашовую адзінку Рэспублікі Беларусь і (або) абмене афіцыйнай грашовай адзінкі Рэспублікі Беларусь на замежную валюту па ўстаноўленых абменных курсах (купля-продаж замежнай валюты);

аперацыі па абмене аднаго віду замежнай валюты на іншы від замежнай валюты па ўстаноўленых абменных курсах (канверсія замежнай валюты);

іншыя аперацыі, вызначаныя Нацыянальным банкам.

Артыкул 277. Парадак ажыццяўлення валютна-абменных аперацый

Валютна-абменныя аперацыі на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь ажыццяўляюцца праз банкі і нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі, якія маюць ліцэнзіі на ажыццяўленне банкаўскай дзейнасці, якія даюць права на ажыццяўленне такіх аперацый.

Купля-продаж і (або) канверсія замежнай валюты могуць ажыццяўляцца на валютных біржах і на пазабіржавым валютным рынку.

Нацыянальны банк можа ўстанаўліваць гранічныя значэнні абменных курсаў, па якіх ажыццяўляюцца купля-продаж і (або) канверсія замежнай валюты на ўнутраным валютным рынку.

Парадак ажыццяўлення валютна-абменных аперацый устанаўліваецца Нацыянальным банкам.

ГЛАВА 26

БАНКАЎСКАЕ ЗАХОЎВАННЕ. ЧАСОВАЕ КАРЫСТАННЕ БАНКАЎСКИМ СЕЙФАМ

Артыкул 278. Дагавор банкаўскага захоўвання

Па дагаворы банкаўскага захоўвання адзін бок (захавальнік) абавязваецца за ўзнагароджанне захоўваць перададзеныя яму іншым бокам (паклажадаўцам) дакументы і каштоўнасці і вярнуць іх паклажадаўцу ў захаванасці.

Па дагаворы банкаўскага захоўвання ў якасці захавальніка могуць выступаць банк або нябанкаўская крэдытна-фінансавая арганізацыя.

Адносіны па банкаўскім захоўванні рэгулююцца гэтым Кодэксам і грамадзянскім заканадаўствам.

Артыкул 279. Прадметы банкаўскага захоўвання

Захавальнік можа прымаць ад паклажадаўца на захоўванне грашовыя сродкі, каштоўныя паперы, каштоўныя металы, каштоўныя і напаякаштоўныя камяні і іншыя каштоўнасці, а таксама дакументы (далей – прадметы банкаўскага захоўвання).

Артыкул 280. Форма дагавора банкаўскага захоўвання

Дагавор банкаўскага захоўвання павінен быць заключаны ў пісьмовай форме. Пры гэтым простая пісьмовая форма дагавора банкаўскага захоўвання лічыцца выкананай, калі прыняцце дакументаў і каштоўнасцей на захоўванне засведчана захавальнікам шляхам выдачы паклажадаўцу імяннага захоўнага дакумента. Прад'яўленне такога дакумента з'яўляецца падставай для выдачы паклажадаўцу прадметаў банкаўскага захоўвання.

Артыкул 281. Віды банкаўскага захоўвання

Банкаўскае захоўванне можа быць закрытае, сейфавае або адкрытае.

Артыкул 282. Закрытае банкаўскае захоўванне

Закрытае банкаўскае захоўванне – від банкаўскага захоўвання, пры якім захоўванне прадметаў банкаўскага захоўвання ажыццяўляецца з даданнем паклажадаўцу індывідуальнага банкаўскага сейфа, які ахоўваецца захавальнікам (ячэйкі сейфа, ізаляванага памяшкання ў банку, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі). Захавальнік забяспечвае паклажадаўцу магчымасць змяшчэння прадметаў банкаўскага захоўвання ў індывідуальны банкаўскі сейф і

вымання іх з яго па-за чым-небудзь кантролем, у тым ліку і кантролем з боку захавальніка.

Артыкул 283. Сейфавае банкаўскае захоўванне

Сейфавае банкаўскае захоўванне – від банкаўскага захоўвання, пры якім захоўванне прадметаў банкаўскага захоўвання ажыццяўляецца з даваннем паклажадаўцу індывідуальнага банкаўскага сейфа, які ахоўваецца захавальнікам (ячэйкі сейфа, ізаляванага памяшкання ў банку, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі). Захавальнік ажыццяўляе кантроль за змяшчэннем паклажадаўцам прадметаў банкаўскага захоўвання ў індывідуальны банкаўскі сейф і выманнем іх з яго.

Артыкул 284. Адкрытае банкаўскае захоўванне

Адкрытае банкаўскае захоўванне – від банкаўскага захоўвання, пры якім захавальнік абавязваецца захоўваць прадметы банкаўскага захоўвання паклажадаўца, а па сканчэнні тэрміну дагавора банкаўскага захоўвання вярнуць іх у нязменным выглядзе.

Пры адкрытым банкаўскім захоўванні прадметы банкаўскага захоўвання розных паклажадаўцаў захоўваюцца асобна, без апячатвання, з указаннем імя кожнага паклажадаўца.

Артыкул 285. Пацвярджэнне асобы паклажадаўца

Асоба паклажадаўца можа пацвярджацца ў адпаведнасці з дагаворам банкаўскага захоўвання паведамленнем кода або прад'яўленнем дакумента, які сведчыць асобу, або карткі, якая ідэнтыфікуе, або ключа, або іншага знака або дакумента.

Артыкул 286. Даванне індывідуальнага банкаўскага сейфа ў часовае карыстанне іншай асобе

Да адносін па даванні банкам і нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі індывідуальных банкаўскіх сейфаў (ячэек сейфаў, ізаляваных памяшканняў у банку, нябанкаўскай крэдытна-фінансавай арганізацыі) у часовае карыстанне іншай асобе без іх адказнасці за захаванасць змесціва сейфаў палажэнні грамадзянскага заканадаўства аб дагаворы арэнды прымяняюцца пастолькі, паколькі гэта не супярэчыць сутнасці такіх банкаўскіх праваадносін.

ГЛАВА 27

ІНКАСАЦЫЯ І ПЕРАВОЗКА НАЯЎНЫХ ГРАШОВЫХ СРОДКАЎ, КАШТОЎНЫХ МЕТАЛАЎ І КАШТОЎНЫХ КАМЯНЁЎ І ІНШЫХ КАШТОЎНАСЦЕЙ

Артыкул 287. Інкасацыя і перавозка наяўных грашовых сродкаў, каштоўных металаў і каштоўных камянёў і іншых каштоўнасцей

Пад інкасацыяй наяўных грашовых сродкаў, каштоўных металаў і каштоўных камянёў і іншых каштоўнасцей разумеюцца ажыццяўляемыя на падставе дагавора службамі інкасацыі банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый збор такіх каштоўнасцей з кас юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў і здача іх у касы банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый.

Пад перавозкай наяўных грашовых сродкаў, каштоўных металаў і каштоўных камянёў і іншых каштоўнасцей разумеюцца перавозка такіх каштоўнасцей паміж банкамі і нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі, іх адасобленымі і структурнымі падраздзяленнямі, а таксама дастаўка такіх каштоўнасцей кліентам банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый.

Банкі і нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі, якія ажыццяўляюць інкасацыю і (або) перавозку наяўных грашовых сродкаў, каштоўных металаў і каштоўных камянёў і іншых каштоўнасцей, маюць права:

набываць у парадку, устаноўленым нарматыўнымі прававымі актамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь, грамадзянскую і службовую зброю і боепрыпасы да яе для выкарыстання адпаведна работнікамі іх службаў інкасацыі і работнікамі, у абавязкі якіх уваходзіць ажыццяўленне перавозкі наяўных грашовых сродкаў, каштоўных металаў і каштоўных камянёў і іншых каштоўнасцей (далей – работнікі службы інкасацыі);

атрымліваць у парадку, вызначаным Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь, у арэнду асобныя тыпы і мадэлі баявой зброі і боепрыпасаў да яе для выканання работнікамі службы інкасацыі ўскладзеных на іх абавязкаў.

Выдача зброі і боепрыпасаў работнікам службы інкасацыі праводзіцца па рашэнні кіраўнікоў банкаў і нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый пасля праходжання ўказанымі работнікамі адпаведнай падрыхтоўкі і пры адсутнасці падстаў, якія перашкаджаюць атрыманню імі дазволу на набыццё грамадзянскай зброі.

Работнікі службы інкасацыі забяспечваюцца форменным адзеннем, абуткам, рыштункам да зброі і індывідуальнымі сродкамі абароны ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 288. Умовы і межы прымянення фізічнай сілы, прымянення і выкарыстання зброі

Работнікі службы інкасацыі пры выкананні абавязкаў па інкасацыі і перавозцы наяўных грашовых сродкаў, каштоўных металаў і каштоўных камянёў і іншых каштоўнасцей маюць права на прымяненне фізічнай сілы, прымяненне і выкарыстанне зброі, калі іншымі спосабамі выконваць абавязкі не прадстаўляецца магчымым.

Прымяненню фізічнай сілы і зброі павінна папярэднічаць выразна выражанае і відавочнае для асобы, супраць якой яны прымяняюцца, папярэджанне аб намеры іх прымяніць з даваннем дастатковага часу для выканання законных патрабаванняў, за выключэннем выпадкаў, калі прамаруджанне ў прымяненні зброі або фізічнай сілы створыць непасрэдную небяспеку для жыцця грамадзян і можа пацягнуць іншыя цяжкія наступствы.

Ва ўсіх выпадках, калі пазбегнуць прымянення фізічнай сілы і зброі немагчыма, работнікі службы інкасацыі абавязаны прыняць усе магчымыя меры для забеспячэння бяспекі грамадзян і імкнуцца прычыніць найменшую шкоду іх здароўю, гонару, годнасці і маёмасці, а таксама прыняць меры па неадкладным аказанні пацярпелым медыцынскай і іншай неабходнай дапамогі.

Аб кожным выпадку прымянення фізічнай сілы і зброі работнікі службы інкасацыі абавязаны неадкладна паведаміць начальніку службы інкасацыі або асобе, якая яго замяшчае, а ў выпадку прычынення шкоды здароўю чалавека – таксама неадкладна (не пазней сутак) паведаміць пра здарэнне, якое адбылося, у органы ўнутраных спраў па месцы прымянення зброі.

Работнікі службы інкасацыі не нясуць адказнасці за шкоду, прычыненую імі пры прымяненні фізічнай сілы, прымяненні і (або) выкарыстанні зброі, калі яны прыменены і (або) выкарыстаны ў выпадках, прадугледжаных гэтым Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь, і пры гэтым не было дапушчана перавышэння мер, неабходных для затрымання асоб, якія здзяйсняюць супрацьпраўныя дзеянні, перавышэння межаў неабходнай абароны або парушэння ўмоў правамернасці крайняй неабходнасці.

Артыкул 289. Прымяненне фізічнай сілы

Работнікі службы інкасацыі пры выкананні абавязкаў маюць права прымяняць фізічную сілу, у тым ліку баявыя прыёмы барацьбы і самаабароны, для папярэджання і стрымання правапарушэнняў, затрымання асоб, якія іх учынілі, у выпадку супрацьдзеяння законным патрабаванням работнікаў службы інкасацыі, калі негвалтоўныя спосабы не забяспечваюць выканання абавязкаў.

Артыкул 290. Прымяненне і выкарыстанне зброі

Работнікі службы інкасацыі пры выкананні абавязкаў у якасці крайняй меры маюць права прымяняць зброю для:

абароны наяўных грашовых сродкаў, каштоўных металаў і каштоўных камянёў і іншых каштоўнасцей, якія праінкасіраваны або перавоззяцца, ад нападения, якое ўчыняецца з мэтай завалодання імі;

самаабароны ад нападения, якое пагражае жыццю або здароўю работнікаў службы інкасацыі, у тым ліку ад нападения ў складзе групы або нападения, спалучанага з прымяненнем зброі або выбухаў, падпалаў і іншых агульнанебяспечных спосабаў, выкарыстаннем транспартных сродкаў, машын або механізмаў, на работнікаў або транспартныя сродкі службы інкасацыі;

прадухілення захопу зброі работнікаў службы інкасацыі;

вызвалення работнікаў службы інкасацыі або іншых асоб, на якіх ускладзены абавязак уліку, прыёму, захоўвання і выдачы наяўных грашовых сродкаў, ад захопу або ўтрымання іх у якасці заложнікаў;

затрымання асоб, якія аказваюць узброенае супраціўленне работнікам службы інкасацыі або якія адмаўляюцца выканаць іх законныя патрабаванні аб здачы зброі, калі іншымі спосабамі і сродкамі затрымаць гэтых асоб, спыніць іх супраціўленне або канфіскаваць зброю немагчыма.

Работнікі службы інкасацыі маюць права выкарыстоўваць зброю для:

падачы сігнала трывогі або выкліку дапамогі;

папярэджання аб намеры прымяніць зброю;

абясшкоджвання жывёлы, якая непасрэдна пагражае жыццю або здароўю работніка службы інкасацыі і (або) іншага грамадзяніна;

навучальных мэт.

Выкарыстанне зброі не павінна ствараць небяспеку для жыцця і здароўя грамадзян.

Работнікам службы інкасацыі забараняецца прымяняць або выкарыстоўваць зброю:

пры значнай колькасці людзей, калі ад гэтага могуць пацярпець староннія асобы; у напрамку вогненебяспечных, выбухованебяспечных складоў і сховішч, або якія змяшчаюць моцнадзейныя атрутныя рэчывы;

у дачыненні да жанчын, грамадзян з яўнымі прыкметамі інваліднасці, непаўналетніх, калі іх узрост відавочны або вядомы, за выключэннем выпадкаў учынення ўказанымі грамадзянамі ўзброенага або групавога нападения або іншых дзеянняў, якія пагражаюць жыццю або здароўю работнікаў службы інкасацыі і іншых грамадзян.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь

А.Лукашэнка